

DIAGNOZA

LOKALNYCH ZAGROŻEŃ

SPOŁECZNYCH W GMINIE SULECHÓW

2019

ul. Dworcowa 9a/19
30-556 Kraków
tel: 12 39 50 665
fax: 12 39 50 664
mail: biuro@oficyna-profilaktyczna.pl

SPIS TREŚCI

1. Wprowadzenie	4
2. Metodologia badań własnych.....	6
2.1. Cele i ogólne założenia badania.....	6
2.2. Problematyka badania.....	6
2.3. Wybór metod i technik badawczych.....	8
2.4. Dobór próby.....	9
2.5. Narzędzia badawcze	10
2.6. Etyka prowadzonych badań	10
3. Metryka gminy Sulechów - analiza danych instytucjonalnych	11
3.1. Położenie Gminy	11
3.2. Sytuacja demograficzna.....	13
3.3. Rynek pracy	15
3.4. Kultura, sport i rekreacja	17
3.5. Wychowanie i edukacja.....	21
3.6. Potencjał do rozwiązywania problemów społecznych.....	26
3.6.1. Współpraca z organizacjami pozarządowymi i stowarzyszeniami.....	26
3.6.2. Pomoc społeczna	33
3.7. Rynek alkoholowy w gminie Sulechów.....	36
3.8. Problemy społeczne występujące na terenie Gminy – analiza danych zastanych.....	37
3.8.1. Uzależnienie od substancji psychoaktywnych	37
3.8.2. Przemoc w rodzinie	43
3.8.3. Problemy społeczne wśród dzieci i młodzieży	45
3.8.4. Profilaktyka	46
4. Badanie dorosłych mieszkańców na terenie gminy Sulechów	49
4.1. Struktura badanej próby.....	49
4.2. Problem alkoholowy z perspektywy dorosłych mieszkańców	51
4.3. Problem nikotynowy z perspektywy dorosłych mieszkańców	59
4.4. Problem narkotykowy z perspektywy dorosłych mieszkańców	62
4.5. Problem przemocy z perspektywy dorosłych mieszkańców	65
4.6. Korzystanie z Internetu przez dorosłych mieszkańców	72
5. Badanie uczniów na terenie gminy Sulechów	74
5.1. Struktura badanej próby.....	74
5.2. Problem alkoholowy z perspektywy uczniów	75
5.3. Problem nikotynowy z perspektywy uczniów	80
5.4. Problem narkotykowy z perspektywy uczniów	82
5.5. Problem przemocy z perspektywy uczniów.....	91
5.6. Korzystanie z Internetu przez uczniów	98

6. Badanie sprzedawców napojów alkoholowych na terenie gminy Sulechów	102
6.1. Struktura badanej próby	102
6.2. Problem uzależnień z perspektywy sprzedawców napojów alkoholowych	103
7. Porównanie wyników badań realizowanych w 2019 roku do wyników badań z 2015 roku	109
7.1. Dorośli mieszkańcy	109
7.2. Uczniowie	110
7.3. Sprzedawcy napojów alkoholowych.....	111
8. Porównanie wyników badań realizowanych wśród uczniów w Sulechowie do wyników ogólnopolskiego badania ESPAD.....	112
8.1. Alkohol	112
8.2. Nikotyna	114
8.3. Narkotyki	114
9. Wnioski i rekomendacje profilaktyczne	117
9.1. Dorośli mieszkańcy	118
9.2. Uczniowie	127
9.3. Sprzedawcy napojów alkoholowych.....	138
10. Bibliografia	140
11. Spis tabel, wykresów i rysunków	141
12. Załączniki.....	147
12.1. Załącznik nr 1	147
12.2. Załącznik nr 2	149
12.3. Załącznik nr 3	150

1. Wprowadzenie

Żyjemy w erze globalizacji. Ma ona dla nas pozytywne, jak i negatywne skutki. Według Doroty Czajkowskiej - Majewskiej globalizacja jest „*wehikulem postępu, poprawy warunków życia i zdrowia ludzkości*”¹. Panujące przekonanie, o tym, że dzięki globalizacji nastąpiła poprawa warunków życiowych wielu społeczeństw jest pozytywnym faktem, aczkolwiek trzeba mieć na uwadze to, że istnieją też negatywne konsekwencje globalizacyjne takie jak: zwiększenie ubóstwa, nasilanie się bezrobocia, bezdomności oraz wszelkie różnice między narodami bogatymi i biednymi. W rezultacie w społeczeństwie polskim powyższe problemy społeczne są coraz bardziej widoczne.

Jerzy Kwaśniewski przez problem społeczny rozumie takie zachowania ludzkie i zjawiska społeczne, które ze względu na swój charakter, skutki czy intensywność występowania postrzegane są i odczuwane przez członków danej społeczności jako istotne dolegliwości w życiu zbiorowym, domagające się rozwiązania. O problemie społecznym mówimy wówczas, gdy dane zjawisko spełnia kilka kryteriów:

- dotyczy wielu osób w społeczności,
- ma charakter powtarzający się, a nie jednorazowy,
- jest postrzegane i odczuwane przez członków danej społeczności jako istotne dolegliwości w życiu zbiorowym,
- domaga się rozwiązania,
- można mu zaradzić poprzez zbiorowe działanie².

Jacek Wódz zauważa, że należy odróżnić problemy społeczne od patologii społecznej. Patologia wiąże się z widocznym łamaniem ładu społecznego, a także często jest zawiniona przez osoby nią objęte, natomiast problem społeczny jest zjawiskiem, które nie jest bezpośrednio zawinione przez osoby nim dotknięte. Problemy społeczne „(...) *następują często na skutek samego funkcjonowania systemu społecznego, albo pewnych społecznych zjawisk zewnętrznych i nie są celowym łamaniem ładu społecznego*”³.

Do problemów społecznych, które w ostatnich dekadach dają najwyraźniej znać o sobie w polskiej rzeczywistości należy zaliczyć: alkoholizm, narkomanię, nikotynizm, ubóstwo, bezrobocie, przemoc, hazard, bezradność opiekuńczo-wychowawczą oraz wykluczenie społeczne. Każdy z tych problemów wymaga odmiennego podejścia i działań specjalistów.

Punktem wyjścia wszelkiej interwencji socjalnej jest diagnoza, będąca niezbędnym elementem poprawnie zaplanowanego procesu zmian. Pomaga ona zidentyfikować negatywne, nieakceptowane zjawiska, a także niezaspokojone potrzeby i oczekiwania mieszkańców.

Termin „diagnoza społeczna” używany jest w szerokim i węższym znaczeniu. W szerokim znaczeniu diagnozą społeczną są społeczne badania, w których zbiera się dane szczegółowe, porządkuje je i interpretuje w celu udzielenia odpowiedzi na pytania: „*Jak jest? Co to jest? Dlaczego tak jest?*”. Celem takiej diagnozy jest poznanie problemów, a przedmiotem są różne zjawiska społeczne. O diagnozie społecznej w węższym znaczeniu mówimy, gdy badania dotyczą rozpoznawania zdarzeń i sytuacji społecznych ze względu na ich dotkliwość i potrzebę zmian. Zgodnie z tą definicją, przedmiotem badania są zdarzenia i sytuacje społecznie dotkliwe, celem – zmiana społeczna, efektem zaś – przede wszystkim wnioski i zalecenia dla praktyki⁴. Diagnostykę społeczną przeprowadza się w celu:

- identyfikacji przyczyn wywołujących sytuacje problemowe,
- identyfikacji wzajemnych związków pomiędzy problemami i kwestiami społecznymi,
- identyfikacji skali problemów społecznych w danym układzie administracyjnym,
- identyfikacji regionalnych, lokalnych uwarunkowań problemów społecznych,
- analizy podejmowanych działań zmierzających do rozwiązania sytuacji problemowej lub jej złagodzenia,
- analizy proponowanych rozwiązań przez politykę społeczną regionu.

Rzetelnie przeprowadzona diagnoza jest fundamentem do planowania różnych programów rozwiązywania problemów społecznych. Wiedza, którą dostarcza nam diagnoza pozwala na odpowiednią alokację zasobów w polecane programy. Dlatego jakość wykonanej diagnozy jest znacząca dla tworzenia

¹ Czajkowska- Majewska D., *Człowiek globalny*, s. 99.

² Kwaśniewski J., *Rola diagnozy w rozwiązywaniu problemów społecznych*, s.7.

³ Wódz J., *Socjologia dla prawników i politologów*, s.172.

⁴ Szatur – Jaworska B., *Diagnoza i diagnozowanie w polityce społecznej*, s. 109.

właściwych i adekwatnych działań w społeczeństwie. Można wyróżnić kilka typów diagnozy społecznej. Przedstawione zostały one w poniższej tabeli:

Tabela 1. Typy diagnozy społecznej

Diagnoza klasyfikacyjna	Przyporządkowuje obserwowane zjawiska i cechy szerszym klasom społecznym, odpowiada na pytanie: z jakiego typu problemem mamy do czynienia
Diagnoza genetyczna	Poszukuje przyczyn danego stanu rzeczy
Diagnoza znaczenia	Określa wpływ badanych zjawisk na funkcjonowanie całego systemu
Diagnoza fazy	Służy ustaleniu etapu badanego procesu oraz określeniu jego dynamiki
Diagnoza prognostyczna	Służy przewidywaniu dalszych zmian badanego stanu rzeczy

Źródło: Szatur – Jaworska B., Diagnoza i diagnozowanie w polityce społecznej

2. Metodologia badań własnych

2.1. Cele i ogólne założenia badania

Poniższa diagnoza ma na celu ukazanie skali problemów społecznych występujących na terenie gminy Sulechów. Zakres działań badawczych odnosił się do zidentyfikowania następujących kwestii:

- zidentyfikowania problemów uzależnień i przemocy wśród dzieci, młodzieży i dorosłych mieszkańców,
- zidentyfikowania przyczyn lub czynników wywołujących sytuacje problemowe,
- określenia skali oraz zakresu problemów uzależnień oraz przemocy,
- pokazania rozwiązań mających na celu zapobieganie rozwojowi sytuacji problemowej lub złagodzenie jej skutków.

Przeprowadzone badanie diagnozujące problemy społeczne składało się z kilku etapów, które zostały przedstawione poniżej.

2.2. Problematyka badania

Zakres prac badawczych odnosił się do zdiagnozowania następujących problemów:

- **Problemu alkoholowego (alkoholizmu)** – według WHO to „wszelki sposób picia, który wykracza poza miarę tradycyjnego i zwyczajowego spożycia albo poza ramy obyczajowego, przyjętego w całej społeczności, picia towarzyskiego bez względu na czynniki, które do tego prowadzą”⁵. Alkoholizm ściśle wiąże się z negatywnymi zjawiskami społecznymi takimi jak: bezrobocie, przemoc, ubóstwo, czy zachowania kryminalne. Problem alkoholowy wśród współczesnych społeczeństw jest problemem o bardzo szerokim zasięgu, w związku z tym tej kwestii poświęcono najwięcej miejsca w poniższej diagnozie.
- **Problemu narkotykowego (narkomania)** – według ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii, narkomania to: „stałe lub okresowe używanie w celach niemedycznych środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych lub nowych substancji psychoaktywnych, w wyniku czego może powstać lub powstało uzależnienie od nich”⁶. W niniejszym raporcie zwrócono uwagę przede wszystkim na następujące kwestie związane z owym zjawiskiem:

⁵ Pilch T., *Encyklopedia pedagogiczna XXI wieku*, str. 92.

⁶ Ustawa z dnia 29 lipca 2005 o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz.U. z 2018 r. poz. 1030).

rozpowszechnienie i dostępność narkotyków oraz dopalaczy, skala zjawiska wśród dorosłych mieszkańców oraz dzieci i młodzieży szkolnej na terenie gminy.

- **Problemu nikotynowego (nikotynizm)** – jest zjawiskiem, które polega na regularnym zażywaniu tytoniu, w skład którego wchodzi nikotyna – silna trucizna oraz szereg innych substancji, które wykazują negatywny wpływ na nasz organizm. Nikotynizm jest uzależnieniem fizycznym i psychicznym. Został szczegółowo opisany w Międzynarodowej Klasyfikacji Chorób i Problemów Zdrowotnych ICD 10. Niniejsza diagnoza ma na celu ukazanie skali uzależnienia, dostępności papierosów dla uczniów na terenie gminy, a także skali problemu wśród dorosłych mieszkańców gminy.
- **Zjawisko przemocy w rodzinie** – przemoc jest intencjonalnym i zamierzonym działaniem człowieka, które ma na celu kontrolowanie i podporządkowanie ofiary. Definicja przemocy w rodzinie według ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie mówi, że: „*przemoc w rodzinie należy rozumieć jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa albo dobra osobiste osób najbliższych lub innych osób wspólnie zamieszkujących lub gospodarujących, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, narażające szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą*”. Niniejsza diagnoza ukazuje skalę, przyczyny oraz rodzaj problemu.
- **Zjawisko przemocy rówieśniczej** – Dan Olweus, pionier badań nad zjawiskiem przemocy szkolnej definiuje przemoc jako „*agresywne zachowanie, w którym sprawca używa swego ciała lub przedmiotu (włączając broń) do zranienia lub skrzywdzenia innej osoby*”. Z kolei WHO określa przemoc jako „*użycie z rozmysłem siły lub zagrożenie nią, przeciw sobie, innej osobie, grupie lub społeczności, co prowadzi do zranienia, śmierci, lub szkody psychicznej, a także do zaburzeń rozwojowych i upośledzenia społecznego*”⁷. Nowym problemem, który pojawia się coraz częściej wśród polskich uczniów to zjawisko cyberbullyingu lub inaczej mówiąc cyberprzemocy. Poniższa tabela przedstawia różne sposoby rozumienia cech charakterystycznych dla systematycznej przemocy rówieśniczej w szkole i jej cyfrowego odpowiednika.
- **Uzależnienia behawioralne** – Amerykańskie Towarzystwo Psychiatryczne formalnie potwierdziło istnienie uzależnień/nałogów behawioralnych w maju 2013 poprzez opublikowanie piątej rewizji klasyfikacji DSM i włączenie zaburzenia uprawiania hazardu do kategorii zaburzeń i nałogów.

Tabela 2. Dręczenie szkolne i cyberbullying - różne rozumienie właściwości dręczenia w tradycyjnym dręczeniu i cyberbullyingu

Kryterium wyróżniające	Tradycyjny bullying	Cyberbullying
Powtarzalność	Wynika z wielokrotnego działania sprawców.	Może wynikać z cech samego materiału zamieszczonego w Internecie, który jest albo wielokrotnie kopiowany, albo długotrwale obecny; w obu tych przypadkach ofiara doświadcza powtarzalnej wiktymizacji.
Nierównowaga sił	Wynika z przewagi ilościowej, fizycznej lub psychologicznej sprawcy bądź sprawców.	Może wynikać z większych kompetencji sprawców w zakresie obsługi nowych technologii komunikacyjnych.
Intencjonalność	Jest operacjonalizowana najczęściej jako świadoma chęć skrzywdzenia ofiary.	Część badań wskazuje, że ze względu na cechy komunikacji zapośredniczonej (m.in. redukcja sygnałów niewerbalnych) niektórzy sprawcy nieświadomie krzywdzą ofiary.

Źródło: J. Pyżalski, *Agresja elektroniczna i cyberbullying jako nowe ryzykowne zachowania młodzieży*
Warto poznać przykłady agresji elektronicznej, z którą borykają się uczniowie szkół.

- **Flaming** – agresywna wymiana zdań, np. na czacie lub w ramach grupy dyskusyjnej.
- **Prześladowanie** (ang. *harassment*) – regularne przesyłanie nieprzyjemnych wiadomości do ofiary za pomocą elektronicznych kanałów komunikacji.

⁷ *Przemoc i agresja w szkołach w Europie – sposoby przeciwdziałania*, Polskie Biuro Eurydice, Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji, Warszawa 2007.

- **Kradzież tożsamości** (ang. *impersonation*) – podszywanie się pod ofiarę.
- **Upublicznianie tajemnic** (ang. *outing*) – udostępnianie prywatnych materiałów ofiary (np. zdjęcia).
- **Śledzenie** (ang. *cyberstalking*) – inwigilacja ofiary i nękanie jej niechcianymi komunikatami.
- **Happy slapping** – prowokowanie lub atakowanie innej osoby i dokumentowanie wydarzenia w postaci zdjęć lub filmu oraz upublicznienie nagrań lub zdjęć w Internecie.
- **Poniżenie** (ang. *denigration*) – upublicznienie poniżających, nieprawdziwych informacji lub materiałów na temat ofiary.
- **Wykluczenie** (ang. *exclusion*) – celowe usunięcie z listy kontaktów internetowych lub niedopuszczenie do niej ofiary.
- **Agresja techniczna** – działania przeciwko sprzętowi komputerowemu ofiary bardziej niż przeciwko samej ofierze⁸.

2.3. Wybór metod i technik badawczych

Istotą badania było **poznanie występujących na terenie gminy Sulechów problemów takich jak: uzależnienie od alkoholu, nikotyny, narkotyków, dopalaczy i Internetu oraz przemoc w rodzinie, szkole i cyberprzemoc**. W tym celu zdecydowano się na przeprowadzenie komplementarnych badań, zrealizowanych wśród trzech grup społecznych:

- dorosłych mieszkańców Gminy,
- uczniów (klas VI i VIII szkół podstawowych oraz klas II szkół ponadpodstawowych),
- sprzedawców napojów alkoholowych.

Każda grupa respondentów wniosła coś nowego względem badanych zagadnień i pozwoliła na ich lepszą diagnozę oraz głębsze zrozumienie. Przez metodę badawczą rozumie się na ogół system założeń i reguł pozwalających na takie uporządkowanie praktycznej lub teoretycznej działalności, aby można było osiągnąć cel, do jakiego się świadomie zmierza⁹. Wyróżnia się metody ilościowe i jakościowe. Zarówno jedne, jak i drugie są użyteczne w prowadzeniu badań socjologicznych. Wszystko zależy od tego jakich danych potrzebujemy. Badacze jakościowi szukają odpowiedzi na pytania „jak?”, „dlaczego?”, skupiając się na pojedynczych jednostkach lub małych grupach. Badania te mają na celu zrozumienie głębszych przyczyn zachowań ludzi. Z racji tego, że obejmują niewielką liczbę badanych, wyników nie można uogólniać do całej populacji. Metody badań ilościowych posługują się głównie liczbami i odpowiadają na pytania „ile?” i „jak często?”. Ten typ badań przeprowadzany jest na większą skalę, niż w metodach jakościowych, a jego wyniki można przekładać na populację¹⁰.

Badania wśród wszystkich badanych grup zostały wykonane zgodnie z metodologią ilościową. Ankiety wśród dorosłych mieszkańców oraz sprzedawców napojów alkoholowych zostały przeprowadzone za pomocą **techniki PAPI** (*Paper And Pen Personal Interview*). Wykorzystana technika badawcza opierała się na bezpośrednim komunikowaniu się ankietera z respondentami, przy wykorzystaniu ustrukturyzowanego narzędzia badawczego, jakim był kwestionariusz ankiety. W przypadku uczniów zastosowano badanie ankietowe za pomocą **techniki CAWI** (*Computer Assisted Web Interviews*). Technika ta polega na przeprowadzeniu ankiety, która jest dostępna online. Pozwala ona na anonimowość, dzięki czemu osoby biorące udział w badaniu czują się swobodnie. Przed przystąpieniem do ankietowania uczniów, za każdym razem uzyskiwano zgodę dyrekcji placówki szkolnej na przeprowadzenie badania, udzielano informację o całkowitej anonimowości oraz o zasadach wypełniania kwestionariuszy, by zminimalizować ryzyko występowania braków danych. W badaniach zastosowano triangulację technik badawczych. Triangulacja pozwala na uzyskanie bardziej wiarygodnych i pogłębionych wniosków. Pojęcie to zostało po raz pierwszy zdefiniowane przez Normana Denzina. Definiuje ją jako połączenie metodologii w badaniu jakiegoś zjawiska. Wyróżnia dwa rodzaje triangulacji metod badawczych: triangulację wewnątrzmetodyczną oraz triangulację międzymetodyczną. Triangulacja wewnątrzmetodyczna polega na korzystaniu z wielu technik w ramach jednej metody, a międzymetodyczna korzysta z wielu technik różnych metod badawczych¹¹.

⁸ Pyżalski J., Agresja elektroniczna i cyberbullying jako nowe ryzykowne zachowania młodzieży, s. 126-128.

⁹ Sztumski J., *Wstęp do metod i technik badań społecznych*, s. 60.

¹⁰ Przewłocka J., *CAWI- specyfika, wykorzystanie, perspektywa rozwoju*, s. 97.

¹¹ Denzin N., *Wprowadzenia. Dziedzina i praktyka badań jakościowych*, s. 291-301.

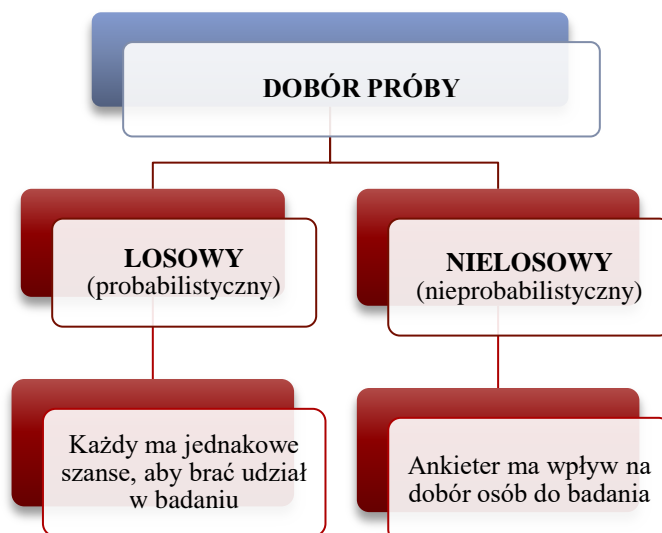

Koncepcja badania uwzględniła zapewnienie trafności i rzetelności planowanych działań. Wiązała się z tym przede wszystkim triangulacja źródeł danych, polegająca na pozyskaniu informacji z różnych środowisk.

2.4. Dobór próby

Najczęściej badana przez nas zbiorowość jest zbyt liczna, aby zbadać jej wszystkich członków, dlatego wybiera się jej reprezentację. Występują dwa typy doboru próby: losowy i nielosowy. Podejmując decyzję o wyborze doboru próby, powinniśmy kierować się tym, jaki jest cel naszych badań. **Wykorzystany w diagnozie losowy dobór próby** umożliwił pogłębienie badanych zjawisk związanych bezpośrednio z zagrożeniami społecznymi na terenie gminy oraz uzyskanie informacji i opinii z różnych środowisk.

Badania zostały przeprowadzane w 2019 roku i wzięły w nich udział łącznie **664 osoby**. Poniżej przedstawiona została szczegółowa struktura próby badawczej:

2.5. Narzędzia badawcze

Badacze, którzy zajmują się tworzeniem narzędzi badawczych rozróżniają dwa typy kwestionariusza:

- **kwestionariusz ankiety**, czyli gotowy formularz z pytaniami skierowanymi do respondentów; to właśnie ten typ kwestionariusza wykorzystywany jest przez naszą firmę w prowadzonych badaniach,
- **kwestionariusz wywiadu** składa się ze schematu pytań zadawanych przez ankietera, który wcześniej ma zaplanowaną ich formę i kolejność.

Kwestionariusz ankiety można podzielić na 3 części.

- **część adresowo-tytułowa** - umieszcza się ją na pierwszej stronie naszej ankiety, gdzie wyszczególnione są takie kwestie jak: nazwa ośrodka badawczego, tytuł kwestionariusza oraz szczegółowe instrukcje dla naszego respondenta,
- **część merytoryczna** - zawarte są w niej nasze pytania dotyczące zagadnienia, które badamy,
- **część metryczkowa** - zawarte są w niej dane dotyczące respondenta, są to np. płeć, wykształcenie, stan cywilny, przedział wiekowy lub miejsce zamieszkania; informacje te pozwalają na korelacje z innymi pytaniami zawartymi w ankiecie.

Kwestionariusz ankiety użyty do zebrania danych miał podobną konstrukcję niezależnie od badanej grupy. Składał się z pytań zamkniętych jednego lub wielokrotnego wyboru. Ze względu na specyfikę poszczególnych grup dokonano spersonalizowania pytań, dostosowując ich charakter do profilu respondenta. Wyniki przedstawione w raporcie mają charakter procentowy.

Ewentualne dysproporcje związane są z zaokrągleniem do liczb całkowitych (maksymalnie +/- 1%).

2.6. Etyka prowadzonych badań

Podczas prowadzenia badań społecznych wyróżnia się kilka podstawowych reguł, jakimi powinien kierować się badacz, aby nasze badania były prowadzone w sposób etyczny. Wśród nich wymienia się między innymi:

- świadomą zgodę respondenta, który ma pełną wiedzę, co do charakteru swojego uczestnictwa w badaniu,
- unikanie wprowadzania w błąd respondentów,
- zagwarantowanie badanym poufności oraz uszanowania ich prywatności,
- niedopuszczenie do sytuacji celowych pominięć i manipulacji w trakcie zbierania i analizy danych,
- podmiotowe traktowanie badanych osób,
- nieszkodzenie w żaden sposób badanym,
- jasne i precyzyjne informowanie badanych o korzyściach i obciążeniach¹².

Badane przez nas osoby wypełniały ankietę samodzielnie, co ma niebagatelną rolę w badaniu postaw i opinii względem delikatnych kwestii. Za każdym razem przed przystąpieniem do badania, uczestnicy zostawali informowani o pełnej anonimowości badania, został wyjaśniony cel oraz instrukcja wypełniania arkusza ankiety, co sprawia, że nasz badania prowadzone są w sposób etyczny.

¹² Babbie E., *Badania społeczne w praktyce*, s. 515-519.

3. Metryka gminy Sulechów - analiza danych instytucjonalnych

3.1. Położenie Gminy

Gmina Sulechów to gmina miejsko-wiejska, zlokalizowana w północnej części powiatu zielonogórskiego, w południowo-wschodniej części województwa lubuskiego. Siedzibą Gminy jest położone w centralnej części Gminy - miasto Sulechów. Gmina oddalona jest o 20 kilometrów na północny wschód od Zielonej Góry, około 80 km od granicy niemieckiej i 15 km od lotniska w Babimost. Graniczy z:

- od północy z gminami Skąpe, Świebodzin i Szczaniec,
- od zachodu z gminą Czerwieńsk,
- od południa z gminą Zielona Góra i rzeką Odrą,
- od wschodu z gminami Babimost, Trzebiechów i Kargowa.

Rysunek 1. Położenie gminy Sulechów na mapie powiatu zielonogórskiego

Źródło: <http://www.gminy.pl/powiaty/89.html>

Gmina Sulechów obejmuje powierzchnię 236,7 km², co stanowi 17,5% powierzchni powiatu. Na terenie Gminy przeważają użytki rolne bowiem zajmują 11 532 ha, tj. 49% powierzchni całkowitej, jednak dużą część Gminy stanowią również obszary leśne zajmujące powierzchnię ok. 9 166 ha, tj. 39,2% powierzchni. Większość obszarów leśnych to siedliska borowe, gdzie dominuje sosna zwyczajna. Gleby na obszarze Gminy są zróżnicowane - w północnej części utworzone z piasków gliniastych, zaliczane do III i IV klasy bonitacji, natomiast w południowej części utworzone z piasków, należące do V i VI klasy bonitacji.

Obszar wiejski zajmuje 22 978 ha, natomiast obszar miejski – 688 ha. Administracyjnie Gmina Sulechów składa się z 20 sołectw: Brody, Brzezie, Buków, Cigacice, Górki

„Tutejszy krajobraz został ukształtowany przez zlodowacenie bałtyckie, które zakończyło się około 15-20 tys. lat temu. Szczególnie efektywną pozostałością działalności lodowca są wzgórza moreny czołowej, ciągnące się kilka kilometrów od Podlegorza i Radowic, w sąsiedniej gminie Trzebiechów, poprzez Górzynkowo, Cigacice do Górek Małych.”

- <http://www.sulechow.pl/pl/lokalizacja.html>

Małe, Górzynkowo, Głogusz, Kalsk, Karczyn, Kije, Klepsk, Krężoły, Kruszyna, Leśna Góra, Łęgowo, Mozów, Nowy Świat, Obłotne, Okunin, Pomorsko.

Rysunek 2. Mapa gminy Sulechów

Źródło: <http://www.sulechow.pl/pl/lokalizacja.html>

Atutem Gminy jest bezpośrednie sąsiedztwo z Zieloną Górą, co wpływa pozytywnie na jej rozwój gospodarczo-społeczny. Gmina Sulechów ma bezpośrednie połączenia kolejowe z Zieloną Górą, Poznaniem, Warszawą, Lublinem i Gdańskiem. Doskonałe warunki do rozwoju turystyki wodnej stwarza obecność drogi wodnej II klasy, dzięki przepływającej przez Gminę rzeki Odry. Rzeka ta ma połączenie z Berlinem oraz z rzekami zachodniej Europy. Przez Gminę przebiegają również ważne szlaki komunikacyjne regionu takie jak:

- droga krajowa nr 3 (Świnoujście-Jakuszyce),
- droga krajowa nr 32 (od drogi nr 3 relacji Sulechów-Poznań),
- drogi wojewódzkie nr 278, 277, 276, 304.

„Gmina Sulechów ma charakter przemysłowo-rolniczy z rozwiniętym sektorem usług. Najważniejsze branże gospodarki stanowią: usługi, handel, budowlana (w tym: budownictwo mieszkaniowe, przemysłowe, sanitarno-ekologiczne, produkcja wełny do izolacji termicznej), budowa maszyn (urządzenia grzewcze, zbiorniki i urządzenia do uzdatniania wody i ścieków, sprzęt rehabilitacyjny), meblowa, tekstylna, samochodowa (produkcja kształtek z wełny mineralnej dla przemysłu samochodowego), spożywcza.

W strukturze gospodarki dominują małe przedsiębiorstwa.”

- <http://www.sulechow.pl/pl/gospodarka-i-biznes.html>

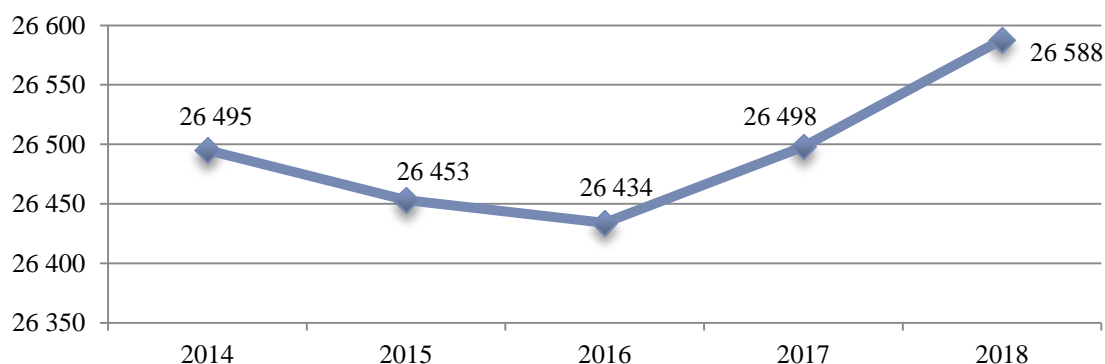

3.2. Sytuacja demograficzna

Struktura demograficzna, będąca rezultatem procesów demograficznych w przeszłości, determinuje kształtowanie się zjawisk demograficznych i społecznych w przyszłości. Rozpoznanie istotnych cech, zjawisk i procesów społecznych jest także kontekstem dla weryfikacji kierunków dotychczasowych działań na rzecz rozwiązywania problemów społecznych, a co za tym idzie umożliwia wnioskowanie dotyczące wymaganych w tym zakresie zmian, zarówno w odniesieniu do skali interwencji, jak i jej rodzaju.

Gminę Sulechów zamieszkuje **26 588 osób** (stan na 31.XII.2018 według danych z Głównego Urzędu Statystycznego), w tym mieszkańcy miasta stanowią 16 925 osób (63,66%), natomiast mieszkańców terenów wiejskich jest 9 665. W latach 2002-2017 liczba mieszkańców wzrosła o 0,7%. Od 2016 roku możemy zauważyć stopniowy wzrost liczby ludności w Gminie.

Wykres 1. Liczba ludności w gminie Sulechów w latach 2014-2018

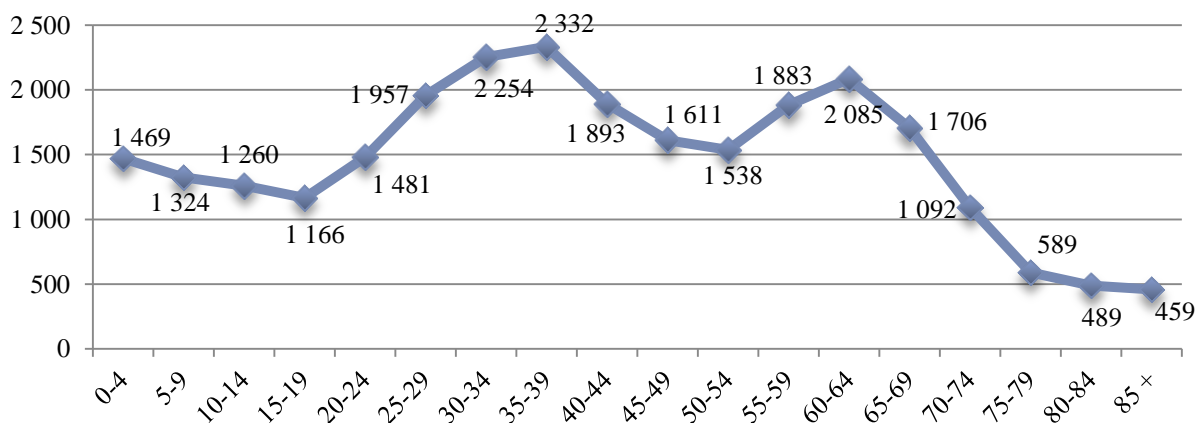
Źródło: GUS, 31.12.2018

Liczba kobiet zamieszkujących Gminę jest nieco większa od liczby mężczyzn. **50,9%** stanowią **kobiety (13 555 kobiet)**, natomiast **49,1%** to **mężczyźni (13 033 mężczyzn)**. Współczynnik feminizacji wynosi 104 co oznacza, że na każdych 100 mężczyzn przypadają 104 kobiety. **Gęstość zaludnienia** w Gminie kształtuje się na poziomie **112 osób/km²**.

Średni wiek mieszkańców wynosi **40,5 lata** (42,1 wśród kobiet i 38,8 wśród mężczyzn) i jest porównywalny od średniego wieku mieszkańców województwa lubuskiego (41,1 lat) oraz porównywalny do średniego wieku mieszkańców całej Polski (41,4 lat).

Poniższy wykres przedstawia ludność gminy Sulechów w podziale na wiek. Możemy zauważyć, że najwięcej mieszkańców jest w grupie wiekowej 35-39 lat, na drugim miejscu pod tym względem znajdują się mieszkańcy mający między 30-34 lat, natomiast na trzecim osoby będące między 60-64 rokiem życia.

Wykres 2. Ludność gminy Sulechów w podziale na wiek

Źródło: GUS, 31.12.2018

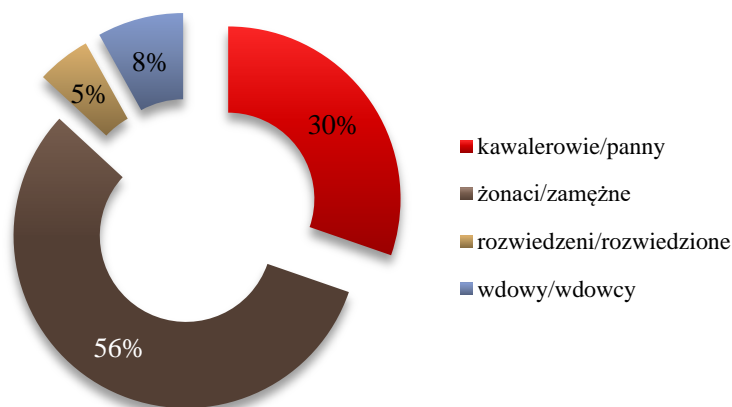
Mieszkańcy gminy Sulechów zawarli w 2018 roku **122 małżeństwa**, co oznacza, że na 1000 mieszkańców zostało zawartych 4,6 małżeństwa. W porównaniu do całej Polski, jest to wskaźnik nieco mniejszy, natomiast porównując do województwa lubuskiego – porównywalny. **Stan cywilny** mieszkańców

Gminy według danych znajdujących się w Narodowym Spisie Powszechnym z 2011 roku przedstawia się następująco:

- 30,1% mieszkańców gminy Sulechów jest stanu wolnego,
- 55,8% żyje w małżeństwie,
- 4,7% mieszkańców jest po rozwodzie,
- 8,3% to wdowy/wdowcy.

Wykres 3. Stan cywilny mieszkańców gminy Sulechów

Źródło: GUS, 31.XII.2011

Przyrost naturalny, czyli różnica między liczbą urodzeń żywych, a liczbą zgonów jest w gminie Sulechów **dodatni** i wynosi **36** , co odpowiada przyrostowi naturalnemu 1,36 na 1000 mieszkańców. Jest to wartość większa w porównaniu do całej Polski oraz województwa lubuskiego, gdzie wynosi 0,0. Najmniejszy przyrost naturalny odnotowany został w roku 2015 roku kiedy wynosił -1, natomiast największy przyrost naturalny w latach 2013-2018 został odnotowany w 2017 roku i wynosił 84.

Tabela 3. Przyrost naturalny w latach 2013-2018 w gminie Sulechów

	2013	2014	2015	2016	2017	2018
Urodzenia żywe	249	299	247	272	332	294
Zgony	242	250	248	221	248	258
Przyrost naturalny	7	49	-1	51	84	36

Źródło: GUS, 31.12.2018

Według danych przedstawionych przez Główny Urząd Statystyczny z 2017 roku - **współczynnik dynamiki demograficznej**, czyli stosunek liczby urodzeń żywych do liczby zgonów w gminie Sulechów wynosi **1,10** i jest nieco większy od średniej dla województwa lubuskiego (1,00) oraz dla całego kraju (1,00).

W 2018 roku zarejestrowano 475 zameldowań wewnętrznych na pobyt stały oraz 466 wymeldowań, w wyniku czego saldo migracji wewnętrznych wynosi dla gminy Sulechów 9, ponadto w tym samym roku odnotowano 16 zameldowań z zagranicy oraz 17 wymeldowań za granicę - daje to saldo migracji zagranicznych wynoszące -1.

Rysunek 3. Saldo migracji wewnętrznych i zewnętrznych w gminie Sulechów w roku 2018

Źródło: GUS, 31.12.2018

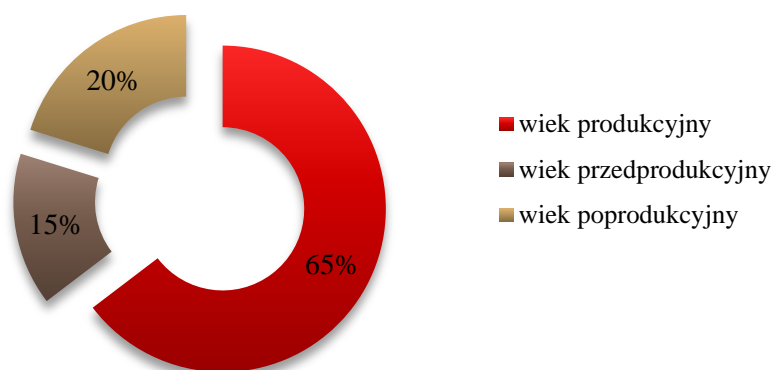
3.3. Rynek pracy

Struktura ludności według ekonomicznych grup wieku w gminie Sulechów przedstawia się następująco:

- **64,3%** mieszkańców Gminy jest w wieku produkcyjnym (**17 098 osób**) – dla kobiet jest to między 15-59 rokiem życia, a dla mężczyzn między 15-65;
- **15,2%** jest w wieku przedprodukcyjnym (**4 053 osób**), czyli do 14 roku życia;
- **20,4%** mieszkańców jest w wieku poprodukcyjnym (**5 437 osób**).

Poniższy wykres obrazuje ekonomiczne grupy wieku w gminie Sulechów.

Wykres 4. Ekonomiczne grupy wieku w gminie Sulechów w 2018 roku

Źródło: GUS, 31.12.2018

Jak wynika z danych przedstawionych w poniższej tabeli, odsetek kobiet będących w wieku poprodukcyjnym jest od mężczyzn o 7,4 pp. większy. Ponadto liczba mężczyzn w wieku produkcyjnym jest większa od liczby kobiet o 4,8 pp., natomiast odsetek kobiet w wieku przedprodukcyjnym jest o 0,5 pp. mniejszy od odsetka mężczyzn w tym wieku.

Tabela 4. Ekonomiczne grupy wieku w gminie Sulechów z podziałem na płeć

	Kobiety		Mężczyźni	
	liczba osób	%	liczba osób	%
Wiek przedprodukcyjny	1 954	7,3	2 099	7,8
Wiek produkcyjny	7 901	29,7	9 197	34,5
Wiek poprodukcyjny	3 700	13,9	1 737	6,5

Źródło: GUS, 31.12.2018

Według danych za 2017 rok, w Gminie na 1000 mieszkańców pracowało 200 osób¹³. Wszystkich pracujących w 2017 roku było 5 308 osób. Analizując tą kwestię z podziałem na płeć możemy zauważyć, że odsetek pracujących kobiet jest mniejszy od mężczyzn o 20 pp., bowiem kobiety stanowiły 46,8% wszystkich pracujących, natomiast mężczyźni 6,4%.

Ważnym wskaźnikiem w ocenie rynku pracy jest również stopa bezrobocia rejestrowanego, która jest wyrażonym w procentach stosunkiem liczby osób zarejestrowanych jako bezrobotne w urzędach pracy, do liczby ludności aktywnej zawodowo (zasobu siły roboczej danej populacji). **Bezrobocie rejestrowane** w Gminie w 2017 roku wynosiło **6,3%**, w tym 8,9% wśród kobiet i 4,1% wśród mężczyzn¹⁴. Od 2013 roku uległo ono znacznemu zmniejszeniu podobnie jak ma to miejsce w całej Polsce. W 2017 roku szacunkowa stopa bezrobocia w gminie Sulechów była mniejsza od szacunkowej stopy bezrobocia w całej Polsce tylko o 0,3 pp. Dane w tym zakresie prezentuje poniższy wykres.

¹³ Bez pracujących w jednostkach budżetowych działających w zakresie obrony narodowej i bezpieczeństwa publicznego, osób pracujących w gospodarstwach indywidualnych w rolnictwie, duchownych oraz pracujących w organizacjach, fundacjach i związkach; bez podmiotów gospodarczych o liczbie pracujących do 9 osób, wg faktycznego miejsca pracy i rodzaju działalności.

¹⁴ Dane o bezrobociu na poziomie gmin są szacowane w oparciu o stopę bezrobocia rejestrowanego dla powiatu oraz porównanie stosunku liczby bezrobotnych do ogółu ludności w wieku produkcyjnym w powiecie i gminie.

Tabela 5. Szacunkowa stopa bezrobocia w gminie Sulechów w latach 2013-2017 w porównaniu do całej Polski

	2013	2014	2015	2016	2017
Gmina	16,8%	13,9%	11,1%	8,6%	6,3%
Polska	13,4%	11,4%	9,7%	8,2%	6,6%

Źródło: GUS, 31.12.2017

Według informacji z Powiatowego Urzędu Pracy – Filii w Sulechowie, zarejestrowane w gminie Sulechów były **602 osoby bezrobotne**, w tym **382 kobiety i 220 mężczyzn** (stan na koniec 31.12.2018 roku). Rozpatrując liczbę osób bezrobotnych z podziałem na poszczególne kategorie możemy zauważyć, iż zarejestrowanych w PUP było:

- 97 osób z prawem do zasiłku (w tym 58 kobiet),
- 502 osoby poprzednio pracujące (w tym 315 kobiet),
- 15 osób zwolnionych z przyczyn dotyczących zakładu pracy (6 kobiet),
- 100 osób dotychczas niepracujących (w tym 67 kobiet),
- 67 osób niepełnosprawnych (w tym 41 kobiet),
- 94 osoby do 25 roku życia (w tym 66 kobiet),
- 163 osoby powyżej 50 roku życia (w tym 77 kobiet),
- 255 osób długotrwale bezrobotnych (w tym 185 kobiet).

Dane dotyczące liczby osób bezrobotnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w latach 2016-2018 w podziale na poszczególne kategorie zostały przedstawione w poniższej tabeli. Możemy zauważyć pozytywną tendencję jeśli chodzi o liczbę osób długotrwale bezrobotnych, bowiem w latach 2016-2018 dostrzegalny jest spadek ich liczby. W 2016 roku zarejestrowanych było 401 osób długotrwale bezrobotnych, natomiast w 2018 – 255 osób. Z danych prezentowanych w poniższej tabeli wynika również, iż na przestrzeni lat 2016-2018 zmalała liczba osób dotychczas niepracujących – ze 152 osób w 2016 roku do 100 osób w 2018 roku. Biorąc pod uwagę ogólną liczbę bezrobotnych mieszkańców gminy Sulechów zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy, możemy zauważyć zmniejszenie się ich liczby w 2018 roku w porównaniu do roku 2016 o 175 osób.

Tabela 6. Liczba osób bezrobotnych w gminie Sulechów w latach 2016-2018

	31.12.2016		31.12.2017		31.12.2018	
	Ogółem	Kobiety	Ogółem	Kobiety	Ogółem	Kobiety
ogółem	777	488	561	366	602	382
z prawem do zasiłku	106	61	89	58	97	58
poprzednio pracujące	625	386	453	295	502	315
zwolnione z przyczyn dotyczących zakładu pracy	18	9	16	7	15	6
dotychczas nie pracujące	152	102	108	71	100	67
niepełnosprawne	79	52	53	34	67	41
do 25 roku życia	121	79	79	57	94	66
powyżej 50 roku życia	211	101	157	74	163	77
długotrwale bezrobotne	401	280	279	198	255	185

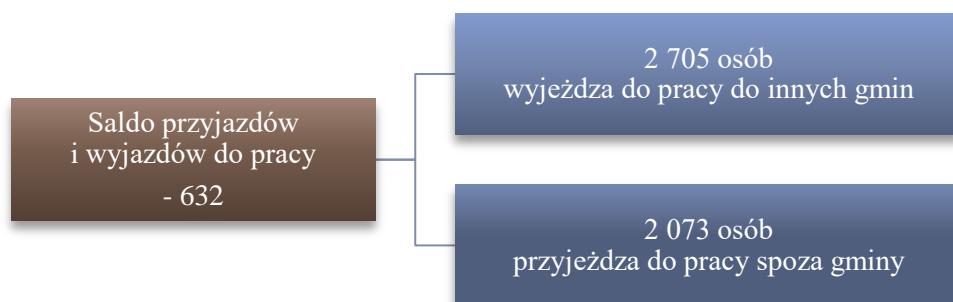
Źródło: Powiatowy Urząd Pracy – Filia w Sulechowie

W 2017 roku **przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto** w gminie Sulechów wynosiło **4 067,93 PLN**, co odpowiada 89,80% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto w Polsce.

Spośród aktywnych zawodowo mieszkańców Gminy 2 705 osób wyjeżdża do pracy do innych Gmin, natomiast 2 073 osób aktywnych zawodowo przyjeżdża do pracy spoza gminy. **Saldo przyjazdów i wyjazdów** do pracy wynosi więc **-632**.

Rysunek 4. Saldo przyjazdów i wyjazdów w gminie Sulechów w 2017 roku

Źródło: GUS, 31.12.2017

3.4. Kultura, sport i rekreacja

Działalność kulturalną na terenie gminy Sulechów prowadzi między innymi **Sulechowski Dom Kultury im. F. Chopina**, który został utworzony na podstawie uchwały Nr XXIII/202/2004 Rady Miejskiej w Sulechowie z dnia 30 listopada 2004 r. Według Statutu, Sulechowski Dom Kultury „*prowadzi wielokierunkową działalność rozwijającą i zaspokajającą potrzeby kulturalne mieszkańców, organizuje różnorodne formy edukacji kulturalnej i wychowania przez sztukę oraz upowszechnia i promuje kulturę lokalną*”. Działania te realizuje między innymi poprzez:

- organizowanie spektakli, koncertów, spotkań, wystaw oraz imprez oświatowych i plenerowych,
- prowadzenie klubów, sekcji zainteresowań, zespołów, ognisk pracy artystycznej,
- organizowanie festiwali, imprez rozrywkowych i rekreacyjnych oraz przeglądów i konkursów,
- prowadzenie zajęć dla dzieci, młodzieży i osób starszych w formie grup zajęciowych,
- prowadzenie kursów, szkoleń, warsztatów i form doskonalenia oraz działalności instruktażowo-metodycznej w zakresie różnych dziedzin kultury i sztuki,
- prowadzenie impresariatu artystycznego,
- organizowanie europejskich spotkań artystycznych,
- współpracę transgraniczną w zakresie kultury i sztuki oraz współpracę z miastami partnerskimi,
- koordynację działalności na terenie miasta w zakresie organizacji imprez kulturalnych,
- organizowanie imprez okolicznościowych, wypoczynku dzieci i młodzieży¹⁵.

Sulechowski Dom Kultury organizuje wiele imprez o charakterze kulturalnym, oświatowym i rekreacyjnym takie jak: koncerty, konkursy, przeglądy, bale, zabawy, dyskoteki, spektakle, wystawy, seanse filmowe, turnieje, warsztaty taneczne, kulinarne, wokalne, czy też szkolenia. Według sprawozdania z wykonania planu finansowego Sulechowskiego Domu Kultury im. F. Chopina w Sulechowie za I półrocze 2017 roku, w okresie objętym sprawozdaniem, SDK zorganizował 568 działań kulturalnych, w których wzięli udział mieszkańcy Sulechowa i okolic. Mieszkańcy Gminy mogą brać udział w wielu sekcjach, kołach zainteresowania i klubach, które działają w ramach SDK. Należą do nich:

- zajęcia plastyczne,
- warsztaty rysunku,
- nauka śpiewu/nauka gry na keyboardzie,
- potworne warsztaty „Zrób to sam”,
- Klub Gier Planszowych,

„Sulechów posiada wspaniałe tradycje kulturalne i sportowe. Chlubą miasta jest działający od ponad 30 lat chór mieszany „Cantabile”. Miasto w szczególny sposób związane jest z Fryderykiem Chopinem, którego pobyt upamiętnia wmurowana w ratuszową wieżę tablica. W ubiegłych latach rocznie odbywał się w Sulechowie ogólnopolski konkurs młodych pianistów. Imię tego znakomitego kompozytora nosi Sulechowski Dom Kultury, pełniący rolę aktywatora życia kulturalnego gminy.”

¹⁵ Statut Sulechowskiego Domu Kultury im. F. Chopina w Sulechowie (Uchwała Nr XXIII/203/2004 Rady Miejskiej w Sulechowie z dnia 20 listopada 2004 roku).

- szkółka gitarowa,
- warsztaty filmowe,
- zajęcia taneczne hip hop,
- zajęcia breakdance,
- klub szachowy,
- joga,
- kurs robotyki,
- zajęcia baletowe.

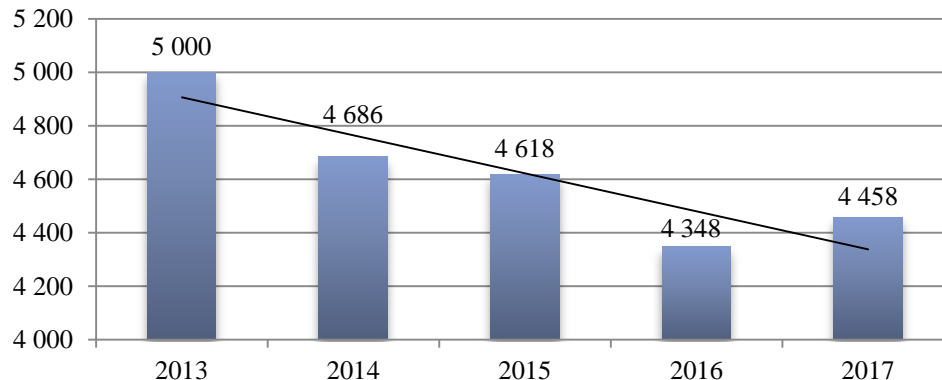
Na terenie Gminy funkcjonuje również **Biblioteka Publiczna Gminy Sulechów** powołana 15 stycznia 1949 roku, a także filie tejże biblioteki w Brodach, Cigacicach, Kalsku, Kijach i Pomorsku. Biblioteka sprawuje funkcje lokalne mające na celu zaspakajanie potrzeb czytelniczych społeczności miejsko – gminnej, a przede wszystkim:

- gromadzi i udostępnia materiały biblioteczne stosownie do potrzeb ogółu mieszkańców oraz niezbędne do samokształcenia i rozwoju kulturalnego,
- udziela wszystkim zainteresowanym wszechstronnej informacji i fachowego poradnictwa w doborze lektury¹⁶.

Gminna Biblioteka służy nie tylko rozwijaniu i zaspokajaniu potrzeb czytelniczych, ale zajmuje się także upowszechnianiem kultury i wiedzy, na przykład poprzez organizację konkursów recytatorskich, plastycznych, seminariów szkoleniowych, wystaw i okolicznościowych imprez artystycznych.

Według danych Głównego Urzędu Statystycznego i stanu na koniec 2017 roku, księgozbiór Biblioteki liczył **81 855 woluminów**. Biblioteka w 2017 roku miała **4 458 czytelników**, ponadto wypożyczenia księgozbioru na 1 czytelnika kształtowały się na poziomie 18,5 woluminów. Możemy zauważyć znaczny spadek liczby czytelników w latach 2013- 2016, a następnie ich wzrost w roku 2017 - o 110 czytelników w porównaniu do roku ubiegłego. Liczba czytelników Biblioteki w latach 2013-2017 przedstawiona została na poniższym wykresie.

Wykres 5. Liczba czytelników Biblioteki Publicznej Gminy Sulechów

Źródło: GUS, 31.12.2017

Ważną rolę w życiu kulturalnym Gminy odgrywa **chór „Cantabile”**, który powstał w 1982 roku. Jest on niewątpliwie kulturalną wizytówką miasta Sulechów i występował na wielu różnych festiwalach i imprezach. Obecnie chór zrzesza około 50 członków.

Istotną organizacją działającą na terenie gminy Sulechów i zajmującą się upowszechnianiem kultury i historii jest również **Sulechowskie Towarzystwo Historyczne**. Do głównych celów tego towarzystwa należy:

- działanie na rzecz upowszechniania wiedzy historycznej o mieście Sulechowie i okolicach,
- prowadzenie badań naukowych nad historią miasta Sulechowa i okolic,
- utrwalanie i upowszechnianie źródeł historycznych, szerzenie poszanowania pamiątek i zabytków znajdujących się na terenie miasta Sulechów i jego okolic, zwłaszcza poprzez zapobieganie ich dewastacji oraz przez troskę o stan i ochronę zabytków,

¹⁶ Regulamin Organizacyjny Biblioteki Publicznej Gminy Sulechów (załącznik nr 6 do zarządzenia nr 1/2015 z dnia 10.04.2015 rok).

- kształtowanie właściwych postaw dla poszanowania pamiątek i zabytków znajdujących się na terenie działania Towarzystwa,
- troska o stan pamiątek i ochronę zabytków miasta Sulechowa i okolic,
- pobudzanie wśród mieszkańców Sulechowa i okolic świadomości historycznej,
- prowadzenie i popieranie inicjatyw odnowy zabytków Sulechowa i okolic,
- utworzenie muzeum Sulechowa i okolic¹⁷.

Instytucją prowadzącą działalność kulturalną na terenie gminy Sulechów jest również **Uniwersytet Trzeciego Wieku** funkcjonujący przy Sulechowskim Domu Kultury. Prowadzi on następujące sekcje: języka angielskiego, języka niemieckiego, języka rosyjskiego, gimnastyki dla pań, obsługi komputera, rękodziela artystycznego, wokalna (zespół śpiewaczy), ogrodnicza, literacka, Dyskusyjny Klub Książki, plastyczna, kabaretowa, turystyki rowerowej, turystyki pieszej, zajęć sportowo-rekreacyjnych.

Do ważnych wydarzeń kulturalnych odbywających się na terenie gminy Sulechów należy bez wątpienia **Festiwal Muzyki Fryderyka Chopina**. Jest to prestiżowe wydarzenie, podczas którego odbywają się warsztaty pianistyczne i wokalne, lekcje pokazowe i wykłady wybitnych ekspertów, recitale, wystawy, happeningi, projekcje oraz wyjątkowe recitale i koncerty światowej sławy artystów. Sulechowski Dom Kultury pozyskuje na realizację Festiwalu fundusze zewnętrzne dzięki partnerom oraz projektom współfinansowanym przez Unię Europejską, Urząd Marszałkowski Województwa Lubuskiego oraz Fundację Współpracy Polsko-Niemieckiej.

Gmina Sulechów jest atrakcyjna dla odwiedzających ją turystów między innymi ze względu na znajdujące się na jej obszarze **liczne zabytki**. Należą do nich:

- fragmenty murów obronnych miasta z XIV wieku,
- Zamek książęcy,
- Ratusz miejski,
- Brama Krośnieńska z XVIII wieku,
- Kościół pw. Podwyższenia Krzyża Świętego,
- kościół pw. NMP,
- Zbór kalwiński,
- Kościół pw. Św. Stanisława Kostki,
- Budynki Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej,
- Pałac barokowy w Kalsku,
- Późnogotycki kościół w Kalsku,
- Ruiny pałacu z XIX wieku w Łęgowie,
- Kościół z 1930 roku w Łęgowie,
- Kościół neogotycki w Bukowie,
- Pałac neorenesansowy w Bukowie,
- Drewniany kościół w Kłępsku
- Kościół neogotycki w Mozowie,
- Kościół neogotycki w Cigacicach,
- Pałac z XVIII wieku w Pomorsku,
- Kościół neogotycki w Pomorsku,
- Kościół z 1854 roku w Brodach,
- Dwór klasycystyczny w Kruszynie.

Gmina ma rozwiniętą bazę noclegową, według danych z Głównego Urzędu Statystycznego, w 2018 roku zostało udzielonych **3 314 noclegów turystom zagranicznym** (w 2016 roku – 3 096, w 2014 – 3 045). Ponadto gmina Sulechów jest bardzo atrakcyjna i wartościowa pod względem przyrodniczym między innymi ze względu na położenie w dolinie Odry. Gmina jest bogata w **unikatową przyrodę** – na jej terenie można zobaczyć wiele interesujących gatunków ptaków i zwierząt. Znajdują się tam również liczne szlaki turystyczne, pomniki przyrody oraz **rezerwat przyrody Radowice**. Atrakcyjne pod względem przyrodniczym są również wiejskie parki podworskie. Najciekawszym z nich jest park przy pałacu w Bukowie, gdzie rosną m.in. takie gatunki egzotyczne jak: perełkowiec japoński, miłorząb dwuklapowy i wiązowiec zachodni. Do pomników przyrody występujących na obszarze Gminy należą między innymi:

¹⁷ Statut stowarzyszenia Sulechowskiego Towarzystwa Historycznego.

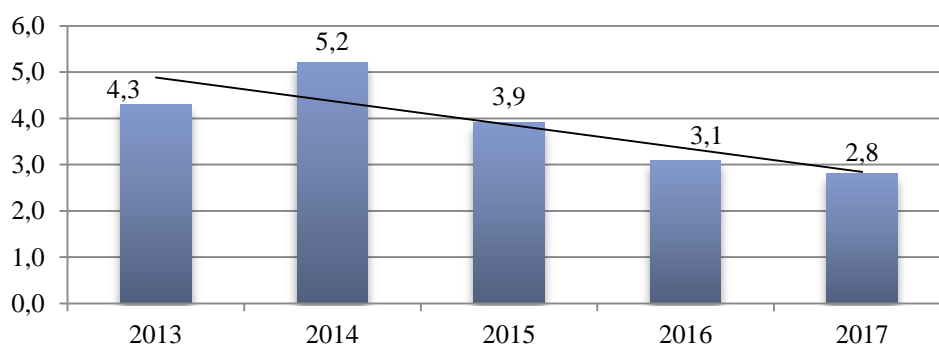

- dąb szypułkowy (o obwodzie 700 cm) rosnący 50 m od linii kolejowej w Łęgowie,
- dąb o obwodzie 690 cm przy wale przeciwpowodziowym w Leśnej Górze,
- topola czarna o obwodzie 515 cm przy promie w Brodach,
- topola czarna o obwodzie 560 cm w Kijach,
- dąb szypułkowy ("Jagiełły") o obwodzie 595 cm w Górzykowie,
- trzy grupy cisów we o obwodzie 562, 510 i 432 cm w lesie liściastym koło Pomorska,
- kilka buków zwyczajnych o obwodach 300-400 cm w wąwozie na terenie rezerwatu "Radowice",
- dąb bezszypułkowy o obwodzie 465 cm na terenie rezerwatu "Radowice",
- dwa dęby szypułkowe o obwodach 540 i 510 cm w śródpolnym lesie między Bukowem, a Łęgowem,
- sosna pospolita o obwodzie 620 cm w lesie - 50 m na południe od szosy Sulechów - Wolsztyn,
- jesion wyniosły o obwodzie 450 cm w parku przy ul. Polnej w Kruszynie,
- grupa 13 dębów szypułkowych o obwodach od 270 do 450 cm w dolinie Odry, w pobliżu stawu, w odległości około 750m od ujścia Sulechówki.

Na kulturę fizyczną w roku 2017 gmina Sulechów przeznaczyła środki finansowe w wysokości **2 944 641 zł**, tj. 2,8% ogółu wszystkich wydatków.

Poniższy wykres przedstawia udział wydatków na kulturę fizyczną w latach 2013-2017, w ogólnej liczbie wszystkich wydatków poniesionych przez gminę Sulechów. Możemy zauważyć stopniowy spadek wydatków przeznaczonych na ten cel od 2014 roku.

Wykres 6. Udział wydatków na kulturę fizyczną w ogólnej liczbie wydatków w latach 2013-2017 (w procentach)

Źródło: GUS, 31.12.2017

W zakresie upowszechniania i rozwoju sportu, kultury fizycznej oraz rekreacji w Gminie ważną rolę odgrywa **Ośrodek Sportu i Rekreacji „Sulechowianka”** w Sulechowie. Ośrodek jest administratorem stadionów miejskich i wiejskich w Sulechowie, Kalsku, Kijach, Cigacicach, Brodach, Pomorsku, Mozowie, Leśnej Górze, Łęgowie, Klępsku, Bukowie, basenu miejskiego, portu w Cigacicach, przystani w Pomorsku, koordynuje rozgrywki Lubuskiej Olimpiady Młodzieży, organizuje i koordynuje zajęcia sportowo-rekreacyjne, prowadzi rozgrywki ligowe drużyn amatorskich na boiskach i na hal i współpracuje ze szkołami, klubami, związkami sportowymi i samorządami ościennymi.

Do **infrastruktury sportowo-rekreacyjnej** na terenie Gminy należą następujące obiekty:

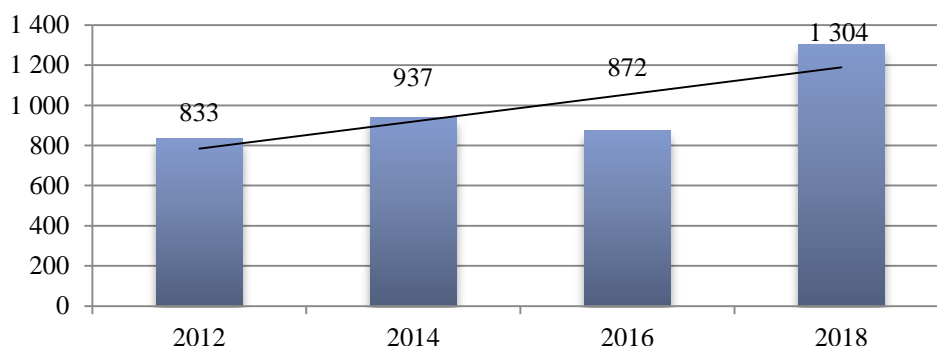
- hala widowiskowo-sportowa przy ZS w Sulechowie,
- basen pływacki o powierzchni 1 700 m²,
- stadiony miejskie i wiejskie w Sulechowie, Kalsku, Kijach, Cigacicach, Brodach, Pomorsku, Mozowie, Leśnej Górze, Łęgowie, Klępsku, Bukowie,
- przystań turystyczna na Odrze w Cigacicach,
- skateparku,
- zespoły urządzeń zabawowych dla dzieci.

Według stanu na koniec 2018 roku w gminie Sulechów było ogółem **1 304 osób ćwiczących** w działających klubach sportowych. Jest to wartość bardzo duża w porównaniu do lat ubiegłych – w 2016 roku

były to 872 osoby, w 2014 roku 937 osób, z kolei w 2012 roku - 833 osób. Dane w tym zakresie na przestrzeni lat 2013-2018 przedstawione zostały na poniższym wykresie.

Wykres 7. Liczba ćwiczących osób w klubach sportowych funkcjonujących na terenie gminy Sulechów w latach 2012-2018

Źródło: GUS, 31.12.2017

Do najważniejszych działających na terenie gminy Sulechów klubów sportowych oraz zespołów zaliczyć można:

- Miejski Ludowy Klub Sportowy ZAWISZA Sulechów (drugoligowy zespół siatkówki kobiet),
- Uczniowski Klub Sportowy Trójka (wielosekcyjny klub sportowy),
- Sulechowska Liga Piłki Siatkowej,
- Sulechowska Liga Koszykówki,
- Sulechowska Halowa Liga Piłki Nożnej,
- Miejsko-Szkolny Klub Sportowy Orion (drugoligowy zespół siatkówki mężczyzn),
- Uczniowski Klub Sportowy OSW Sulechów,
- Sulechowski Klub Kyokushin Karate,
- Klub Sportowy LECH SULECHÓW – drużyna piłki nożnej¹⁸.

3.5. Wychowanie i edukacja

Według Narodowego Spisu Powszechnego z 2011 roku **struktura wykształcenia** mieszkańców gminy Sulechów przedstawia się następująco:

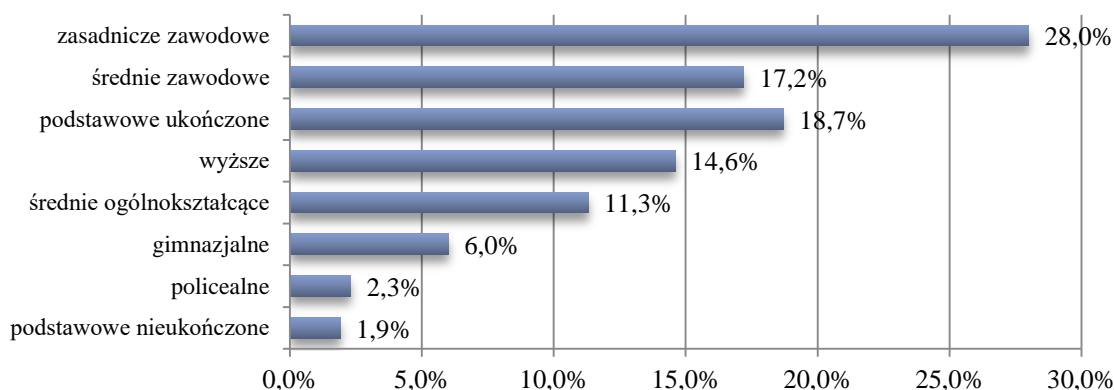
- 14,6% ludności posiada wykształcenie wyższe,
- 2,3% wykształcenie policealne,
- 11,3% średnie ogólnokształcące,
- 17,2% średnie zawodowe,
- 28% zasadnicze zawodowe,
- 6,0% gimnazjalne,
- 18,7% podstawowe ukończone,
- 1,9% zakończyło edukację przed ukończeniem szkoły podstawowej.

W porównaniu do całego województwa lubuskiego mieszkańcy gminy Sulechów mają podobny poziom wykształcenia. Wśród kobiet mieszkających w Gminie największy odsetek ma wykształcenie podstawowe ukończone (20,6%) oraz zasadnicze zawodowe (20,1%). Mężczyźni najczęściej mają wykształcenie zasadnicze zawodowe (36%) oraz średnie zawodowe (17,6%).

¹⁸ Strategia Rozwoju Gminy Sulechów na lata 2012-2022 (Uchwała Nr 0007.177.2012 Rady Miejskiej w Sulechowie z dnia 21 lutego 2012 roku.

Wykres 8. Poziom wykształcenia mieszkańców gminy Sulechów

Źródło: Narodowy Spis Powszechny 2011

W wieku potencjalnej nauki (3-24 lata) jest **5 785 mieszkańców** Gminy. Rozpatrując kwestię ludności Gminy z podziałem na poszczególne edukacyjne grupy wiekowe możemy zauważyć, że najwięcej mieszkańców jest w wieku 7-12 lat (1 636), na drugim miejscu pod tym względem znajdują się osoby mające 20-24 lat (1 481), natomiast na trzecim mające 3-6 lat (1 061). Ludność Gminy według edukacyjnych grup wieku w 2018 r. prezentuje poniższa tabela.

Tabela 7. Ludność gminy Sulechów według edukacyjnych grup wieku w 2018 r.

Przedział wiekowy	Liczba
3-6 lat	1 061
7-12 lat	1 636
13-15 lat	651
16-19 lat	956
20-24 lat	1 481

Źródło: GUS, 31.12.2018

Na terenie gminy Sulechów funkcjonuje 8 szkół podstawowych oraz 3 przedszkola. W Gminie znajdują się od 2017 roku również 2 żłobki, w których przebywa łącznie 142 dzieci (dane według Głównego Urzędu Statystycznego). W poniższej tabeli przedstawione zostały placówki oświatowe znajdujące się na terenie Gminy.

Tabela 8. Wykaz placówek oświatowych znajdujących się na terenie gminy Sulechów

L.P.	Szkoła
1	Przedszkole nr 5 w Sulechowie
2	Przedszkole nr 6 „Tęczowa Szóstka” w Sulechowie
3	Przedszkole nr 7 „Pod Muchomorkiem” w Sulechowie
4	Szkoła Podstawowa nr 1 im. gen. Józefa Bema w Sulechowie
5	Szkoła Podstawowa nr 2 im. Jana Pawła II w Sulechowie
6	Szkoła Podstawowa nr 3 im. Janusza Kusocińskiego w Sulechowie
7	Szkoła Podstawowa w Brodach
8	Szkoła Podstawowa w Bukowie
9	Szkoła Podstawowa im. Leona Kruczkowskiego w Cigacicach
10	Szkoła Podstawowa w Kalsku
11	Szkoła Podstawowa w Kijach

Źródło: Urząd Miejski w Sulechowie

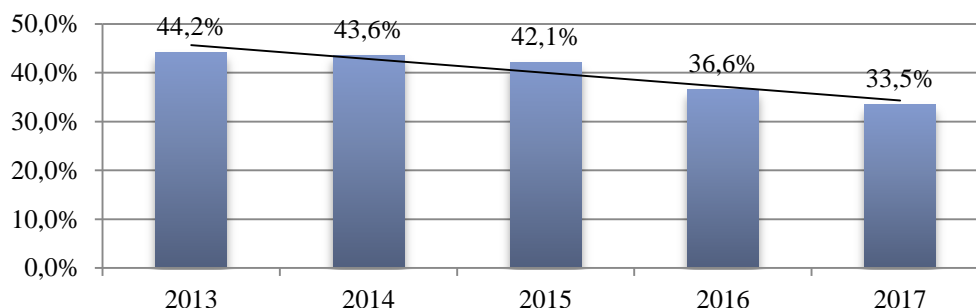

Finansowanie działań oświatowych odbywa się na podstawie przyznawanych subwencji. Subwencja oświatowa jest ustalana na finansowanie zadań oświatowych realizowanych przez jednostki samorządu terytorialnego, o których mowa w ustawie z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2018r. poz. 1457, 1560, 1669) z wyłączeniem zadań związanych z dowozem uczniów oraz zadań związanych z prowadzeniem przedszkoli ogólnodostępnych i oddziałów ogólnodostępnych w przedszkolach z oddziałami integracyjnymi oraz zadań związanych z prowadzeniem innych form wychowania przedszkolnego. Wielkość części oświatowej subwencji ogólnej dla wszystkich jednostek samorządu terytorialnego ustala corocznie ustawa budżetowa. Przepisy gwarantują minimalną wysokość tej kwoty. Zgodnie z art. 28 ust. 1 ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego kwotę przeznaczoną na część oświatową subwencji ogólnej dla wszystkich jednostek samorządu terytorialnego ustala się w wysokości łącznej kwoty części oświatowej subwencji ogólnej, nie mniejszej niż przyjęta w ustawie budżetowej w roku bazowym, skorygowanej o kwotę innych wydatków z tytułu zmiany realizowanych zadań oświatowych. Kwota części oświatowej subwencji ogólnej jest rozdzielana pomiędzy poszczególne jednostki samorządu terytorialnego na podstawie algorytmu, określanego corocznie w rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej w sprawie sposobu podziału części oświatowej subwencji ogólnej dla jednostek samorządu terytorialnego¹⁹.

W 2017 roku wydatki gminy Sulechów na oświatę i wychowanie wyniosły 35 640 tys. zł.

Na oświatę i wychowanie co roku zostaje przeznaczony znaczny odsetek wydatków Gminy, a jednocześnie możemy zauważyć niewielki spadek wydatków na ten cel w porównaniu do lat poprzednich. W 2017 roku wydatki te stanowiły 33,5%, w 2016 roku 36,6%, natomiast w 2015 roku 42,1% wszystkich wydatków Gminy.

Wykres 9. Wydatki z budżetu gminy Sulechów na oświatę i wychowanie w latach 2013-2017

Źródło: GUS, 31.12.2017

Na terenie gminy Sulechów znajdują się świetlice wiejskie w Bukowie, Cigacicach, Kijach, Klępsku, Mozowie, Pomorsku i Brodach. Głównym zadaniem świetlic jest objęcie opieką oraz zajęciami edukacyjnymi i profilaktycznymi dzieci i młodzież z terenów Gminy, w wolnym czasie od zajęć szkolnych. Do celów działalności świetlic należy edukacja, aktywizacja, integracja dzieci i młodzieży, kształtowanie właściwych postaw społecznych, prowadzenie działań profilaktycznych, propagowanie zdrowego stylu życia, wpieranie dzieci i młodzieży w nauce, integracja i aktywizacja społeczności lokalnych. Działania podejmowane przez świetlice to w szczególności:

- prowadzenie zajęć i warsztatów tematycznych, w tym: plastycznych, muzycznych, teatralnych, technicznych, kulinarnych,
- organizowanie zajęć sportowych i rekreacyjnych na świeżym powietrzu,
- organizowanie gier zespołowych oraz zabaw zręcznościowych,
- organizowanie konkursów, quizów,
- prowadzenie zajęć stolikowych – gry planszowe, układanki,
- udzielanie pomocy dydaktycznej – wspólne odrabianie lekcji,
- prowadzenie zajęć profilaktycznych, w tym pogadanek, dyskusji, projekcji,
- organizowanie wycieczek,
- organizowanie imprez okolicznościowych.

¹⁹ <http://sejm.gov.pl/Sejm7.nsf/BASLeksykon.xsp?id=06F226039DB0C772C1257A80003297FE&litera=C>

Dzieci z gminy Sulechów chętnie uczęszczają do świetlic, dzięki nim integrują się i realizują potrzebę spędzania wolnego czasu w sposób rozwijający i wartościowy. Istnienie świetlic jest bardzo ważnym i istotnym elementem życia mieszkańców, stanowi miejsce integracji i aktywizacji, a także miejsce, gdzie można uzyskać ciepło, schronienie i zaspokojenie swoich potrzeb. Poniżej zostały przedstawione szczegółowe zadania realizowane przez świetlice.

Świetlica środowiskowa w Kijach

Świetlica jest placówką wsparcia dziennego, do której uczęszczało w 2018 roku od 14 do 19 osób (zgodnie z regulaminem może być maksymalnie 20 osób). Zajęcia odbywają się tam 3 razy w tygodniu. Zadaniem świetlicy jest:

- pomoc w nauce,
- organizowanie dzieciom czasu wolnego,
- rozwijanie zainteresowań i uzdolnień dzieci,
- rozwijanie kultury osobistej,
- poprawa sprawności fizycznej,
- rozwój umiejętności interpersonalnych,
- współpraca z rodzicami/opiekunami dzieci i instytucjami je wspierającymi jak: szkoła, Rada sołecka i sołtys, Dom Kultury, Gmina Sulechów, radni Gminy Sulechów, organizacje pozarządowe.

W 2018 roku odbyło się łącznie 118 zajęć takich jak:

- zajęcia edukacyjne (pomoc w nauce, odrabianie zadań domowych oraz gry planszowe, komputerowe) – codziennie
- zajęcia kulinarne (np. tosty, gofry, babeczki, tortilla, hamburgery, hot dogi, pizza, naleśniki, frytki, koktajle, wafle, kanapki, pierniki) – 26 zajęć
- zajęcia sportowe – 22 zajęcia
- zajęcia profilaktyczne (np. używki, uzależnienie, zdrowie na talerzu, bezpieczne wakacje, bezpieczny powrót do domu ze szkoły, sport to zdrowie, asertywność, stop agresji, formy grzecznościowe, ostrożnie z fajerwerkami) – 33 zajęcia
- zajęcia plastyczne (np. masy plastyczne, szycie, decoupage, malowanie, rysowanie, recykling, origami, ozdoby świąteczne, z bibuły) – 45 zajęcia.

Ponadto w 2018 roku odbyły się następujące uroczystości i wycieczki:

- wyjazd do SDK w Sulechowie – warsztaty karykatury,
- wyjazd do SDK - warsztaty – biżuteria,
- udział w kiermaszu wielkanocne stoły – prezentacja ozdób świątecznych,
- organizacja wycieczki do Poznania dla dzieci ze świetlic środowiskowych – Kije i Kłępsk – zwiedzanie miasta i pobyt w Deli Parku – parku rozrywki,
- pomoc w organizacji festynu z okazji Dnia Dziecka w Kijach,
- pomoc w organizacji dożynek w Kijach,
- organizacja konkursu plastycznego dla dzieci ze świetlic Gminy Sulechów,
- warsztaty kulinarne w pizzerii Mafia w Sulechowie,
- mikołajki dla dzieci ze świetlicy – impreza z paczkami, Mikołajem i poczęstunkiem.

Świetlica w Brodach i Pomorsku

Głównym celem funkcjonowania tych świetlic jest integracja, aktywizacja i edukacja dzieci i młodzieży. Dzieci uczęszczające do tychże świetlic mogą brać udział w:

1. warsztatach:

- teatralnych 1 w tygodniu - moje ciało - mój ruch, gest, mimika na scenie, ćw. poprawnej
- emisji głosu, ćw. nad motoryką narządów mowy, poprawna dykcja, rozgrzewka aparatu,
- mowy,
- kulinarnych 1-2 w miesiącu
- plastycznych 3 -w tygodniu
- spędzać czasu na wolnym powietrzu, podczas zabaw ruchowych i grach terenowych

2. wycieczkach rowerowych /okres od maja do września/
3. pieszych wycieczkach krajoznawczych /o każdej porze roku
4. wycieczkach edukacyjnych /teatr, kino, muzea / 3 razy do roku
5. spotkaniach z filmem / 1-2 w miesiącu – popcorn, ciepły tost i filmy które nie tylko bawi, ale przede wszystkim uczą,
6. ogniskach
7. formacji tanecznej zumba /1 w tygodniu.

Zajęcia w tych świetlicach otwarte są dla wszystkich mieszkańców, nie tylko tych najmłodszych. W Brodach na zajęcia uczęszcza od 20-25 osób, natomiast w Pomorsku od 18-25 osób.

Świetlica w Mozowie

Zajęcia w świetlicy realizowane były ze średnią częstotliwością 4 spotkania tygodniowo, w średnim wymiarze 3h. W zajęciach brało udział 12-18 osób. W świetlicy odbywają się zajęcia profilaktyczne podejmujące tematy takie jak uzależnienia i ich skutki, stres i jego wpływ na życie, bezpieczeństwo, pierwsza pomoc oraz emocje w życiu człowieka, a także inne zajęcia jak:

- zajęcia taneczne,
- gimnastyka,
- zabawy integracyjne,
- zajęcia profilaktyczne,
- ekologia i recykling,
- rękodzieło,
- zajęcia plastyczne,
- warsztaty kulinarne,
- gry i zabawy,
- projekcje filmowe,
- turnieje gier m.in. podwórkowych,
- zajęcia teatralne,
- warsztaty historyczne – poznajemy dzieje Sulechowa.

Świetlica w Cigacicach

Zajęcia w świetlicy realizowane były ze średnią częstotliwością 5 spotkań tygodniowo, w średnim wymiarze 3h. W zajęciach brało udział 9-17 osób.

W ramach działań profilaktycznych w świetlicy podejmowano takie tematy jak zdrowy styl odżywiania się, propagowanie aktywnych form spędzania czasu wolnego. Często odbywały się również wyjścia na spacer, wycieczki do ogrodu, biblioteki i na plac zabaw. Do zajęć tematycznych i warsztatowych realizowanych w Świetlicy należy:

- zajęcia plastyczne,
- wspólne zabawy,
- gry planszowe,
- klocki lego i puzzle – świat wyobraźni,
- zabawy na świeżym powietrzu,
- tworzenie ozdób świątecznych,
- quizy, konkursy, zabawy,
- zabawy integracyjne.

Świetlica w Klępsku

Zajęcia prowadzone były średnio 4 razy w tygodniu i brało w nich udział około 20 osób w różnym wieku. Wśród codziennych zajęć realizowanych z świetlicy znalazły się:

- gry i zabawy grupowe w świetlicy;
- zajęcia plastyczno- techniczne;

- zajęcia stolikowe (gry planszowe, układanki, karty);
- zagadki, konkursy, quizy;
- zajęcia sportowe i ruchowe na świeżym powietrzu;
- zajęcia kulinarne.

W ramach działalności świetlicy realizowana jest również pomoc dydaktyczna, odbywają się w niej również zajęcia profilaktyczne na temat szkodliwości używek, zasad dobrego wychowania oraz bezpieczeństwa. W 2018 roku odbywały się również zajęcia sportowe, turnieje, rozgrywki oraz wiele imprez okolicznościowych takich jak: „Tłusty Czwartek”, Dzień Kobiet, Dzień Dziecka, festyn, Dzień Chłopaka.

3.6. Potencjał do rozwiązywania problemów społecznych

3.6.1. Współpraca z organizacjami pozarządowymi i stowarzyszeniami

Organizacje pozarządowe to wszystkie podmioty, które nie są organami lub jednostkami podległymi administracji publicznej (rządowej i samorządowej) oraz których działalność nie jest nastawiona na osiągnięcie zysku²⁰. Do roli organizacji pozarządowych można zaliczyć: budowę kapitału społecznego przez tworzenie sieci powiązań międzyludzkich, mobilizacja grup społecznych i jednostek do większej aktywności "obywatelskiej, politycznej, kulturalnej, artystycznej czy religijnej" [Oniszczyk 2008 str. 269]. Oprócz wspomnianych, ważną rolę omawianych instytucji jest dostawa usług, nieopłacalnych z punktu widzenia sektora prywatnego oraz takich, których nie jest w stanie, z racji braku odpowiednich narzędzi, dostarczyć państwo. Zadaniem takich grup jest między innymi zapewnienie dóbr i usług w dążeniu do poprawy warunków ekologicznych, opieki zdrowotnej, przeciwdziałanie łamaniu praw człowieka, a także walka z głodem. (Yaziji M, Doh J.2011, s. 15).

Na terenie gminy Sulechów funkcjonują organizacje pozarządowe, które działają na rzecz społeczności i z którymi Gmina współpracuje. W poniższej tabeli przedstawione zostały organizacje i stowarzyszenia oraz główne zadania i cele przez nie realizowane.

Tabela 9. Organizacje i stowarzyszenia działające na terenie gminy Sulechów oraz realizowane przez nie zadania

L.P.	Nazwa organizacji	Przedmiot działalności Doświadczenia, osiągnięcia
1.	Akademia Piłkarska Sulechów	Kultywowanie tradycji piłkarskich KS Lech Sulechów, szkolenie i wychowywanie dzieci i młodzieży w akademii stanowiącej zaplecze kadrowe dla KS Lech Sulechów; upowszechnianie kultury fizycznej i sportu, promocja zdrowego stylu życia; promocja i organizowanie wolontariatu; organizacja aktywnego wypoczynku dzieci i młodzieży; promowanie różnych odmian piłki nożnej; wspieranie młodych talentów piłkarskich; integracja klubów piłkarskich szkolących dzieci i młodzież z terenu gminy Sulechów i okolic; przeciwdziałanie patologiom społecznym; propagowanie idei olimpijskiej i zasad fair play; działanie na rzecz środowiska naturalnego; nauka, oświata i wychowanie.
2.	Chorągiew Ziemi Lubuskiej Związku Harcerstwa Polskiego Hufiec Babimojsko-Sulechowski ZHP	Prowadzenie gromad zuchowych i drużyn harcerskich na terenie szkół, działalność na rzecz najuboższych rodzin, promocja bezpieczeństwa na drogach, profilaktyka uzależnień.
3.	Fundacja Inicjatyw „Jestem Przedsiębiorczy”	Promocja inicjatyw gospodarczych, w tym samozatrudnienia; integracja i reintegracja zawodowa i społeczna osób narażonych na wykluczenie; promocja działań proekologicznych; pozyskiwanie funduszy zewnętrznych na rozwój i rozpoczęcie prowadzenia działalności gospodarczej.

²⁰ <https://poradnik.ngo.pl/>

4.	Fundacja „Podkówka”	Tworzenie i wspieranie rodzinnych domów zastępczych, wspólnot braterskich, ośrodków terapeutycznych; przeciwdziałanie marginalizacji i wykluczeniu społecznemu; kształcenie (m.in. pomoc w odrabianiu lekcji, korepetycje przedmiotowe, nauka jazdy konnej); pomoc osobom niepełnosprawnym; prowadzenie hipoterapii; nauka dzieci i młodzieży jak można kreatywnie spędzać wolny czas; organizowanie obozów i półkolonii dla dzieci; opieka nad schorowanymi i kontuzjowanymi końmi .
5.	Fundacja „Sonatina”	Prowadzenie działalności edukacyjnej i kulturalnej dzieci, młodzieży i dorosłych; organizowanie koncertów, wystaw, festiwali, konferencji, spotkań oraz wydawanie publikacji.
6.	Fundacja Rozwoju Kultury. Kombinat Kultury	Rozpowszechnianie, propagowanie, wspieranie, upowszechnianie, promowanie, dokumentowanie i finansowanie wszelkiej działalności w zakresie kultury i sztuki.
7.	Integracyjny Klub Sportowy „IKS”	Upowszechnianie kultury fizycznej wśród osób niepełnosprawnych; szkolenie osób niepełnosprawnych i podnoszenie poziomu sportowego w sekcji tenisa na wózkach; integracja osób niepełnosprawnych i sprawnych poprzez sport; udział osób niepełnosprawnych w zawodach na arenie krajowej oraz międzynarodowej; planowanie i organizowanie życia sportowego dzieci, młodzieży i seniorów; prowadzenie działalności w sferze zadań publicznych na rzecz osób niepełnosprawnych.
8.	Katolickie Stowarzyszenie Młodzieży przy PWSZ w Sulechowie	
9.	Klub Sportowy Brazylijskiego Jiu Jitsu „CYKLON” Zielona Góra	Rozwój, upowszechnianie i podnoszenie poziomu brazylijskiego Jiu Jitsu ze szczególnym uwzględnieniem sportu dzieci i młodzieży, także wśród osób niepełnosprawnych; szkolenie zawodników na najwyższym poziomie mistrzostwa sportowego; organizator m.in. corocznego mikołajkowego turnieju BJJ dla dzieci oraz turnieju BJJ w Zielonej Górze, współorganizator obozów letnich i zimowych.
10.	Klub Sportowy „Granda Team”	Promowanie i upowszechnianie kickboxingu w gminie Sulechów; promocja zdrowego stylu życia oraz aktywnego spędzania czasu wolnego przez dzieci, młodzież i osoby dorosłe; zachęcenie do czynnego wypoczynku poprzez organizowanie wyjazdów i obozów sportowych.
11.	Klub Sportowy „Kijowianka”	Rozwijanie różnorodnych form wychowania fizycznego i sportu; organizowanie masowych imprez sportowych; prowadzenie szkolenia sportowego.
12.	Klub Sportowy „LECH”	Upowszechnianie kultury fizycznej i sportu wśród dzieci i młodzieży; szkolenie utalentowanej młodzieży w piłce nożnej mężczyzn oraz w podstawowym i wewnętrznym systemie imprez sportowych OZPN i KS LECH.
13.	Klub Sportowy „SPINROCK”	Organizacja i udział w zawodach spinningowych, promowanie czynnego wypoczynku poprzez wędkowanie, działalność na rzecz ochrony środowiska (Społeczna Straż Rybacka).
14.	Klub Strzelectwa Sportowego i Rekreacji w Sulechowie (w skrócie KSSiR)	Popularyzacja sportu, szczególnie strzelectwa i stwarzanie warunków do uprawiania różnych dyscyplin; organizowanie życia sportowego członków klubu; angażowanie zrzeszonych w kołach szkolnych uczniów do różnorodnych form aktywności ruchowej; organizowanie różnorodnych form współzawodnictwa sportowego, w tym w strzelectwie sportowym (kulowym i pneumatycznym); organizowanie masowych imprez sportowych; przeprowadzanie szkoleń z zakresu strzelectwa; zrzeszanie kolekcjonerów broni; upowszechnianie wiedzy i umiejętności na rzecz obronności państwa.

DIAGNOZA LOKALNYCH ZAGROŻEŃ SPOŁECZNYCH W GMINIE SULECHÓW

15.	Klub Szachowy Sulechów	Popularyzacja gry w szachy, integracja środowiska szachowego.
16.	Koło Gospodyń Wiejskich w Brodach	Praca na rzecz integracji pokoleń; aktywizacja i integracja kobiet w życiu społecznym, gospodarczym i kulturalnym; propagowanie i pielęgnacja tradycji; promocja rozwoju turystyki i agroturystyki; integracja osób niepełnosprawnych; promowanie i wspieranie działań na rzecz środowiska lokalnego.
17.	Liga Obrony Kraju Zarząd Rejonowy w Zielonej Górze z siedzibą w Sulechowie	Kształtowanie i umacnianie w społeczeństwie, zwłaszcza wśród młodzieży, obywatelskiej postawy wobec spraw obronności kraju; krzewienie kultury fizycznej, rozwój sportu wyczynowego (głównie strzelectwa), prowadzenie działalności oświatowo-wychowawczej.
18.	Lubuski Związek Pszczelarzy Rejonowe Koło Pszczelarzy w Sulechowie	Prowadzenie pasiek pszczelich (hodowla, zapylanie); propagowanie pszczelarstwa wśród społeczności lokalnej z nastawieniem na uświadamianie dzieci i młodzieży; organizacja Dnia Pszczoły.
19.	Lubuskie Stowarzyszenie Przewodników Turystycznych „Przewodnik Lubuski”	Dbłość o wysoki poziom przewodnictwa poprzez doskonalenie wiedzy przewodników w zakresie krajoznawstwa, kultury i sztuki, historii, przyrody, zagadnień ekologicznych; ochrona interesów przewodników; organizacja wycieczek z kompleksowym programem imprez, czasów, kolonii, zimowisk, zielonych szkół; doskonalenie i szkolenie kadr turystycznych na przewodników lubuskich i pilotów wycieczek; wymiana doświadczeń i kontynuacja tradycji regionalnych; integracja środowiska turystycznego; promocja woj. lubuskiego w kraju i za granicą jako regionu atrakcyjnego turystycznie; współpraca z podmiotami gospodarczymi z dziedziny turystyki, z władzami lokalnymi, regionalnymi i krajowymi; inicjowanie i wspomaganie planów rozwoju i modernizacji infrastruktury turystycznej w regionie; tworzenie systemu regionalnej informacji turystycznej.
20.	Lubuskie Wodne Ochotnicze Pogotowie Ratunkowe	Tworzenie systemu bezpieczeństwa WOPR na rzece Odrze i Obrzycy, działalność zgodnie ze statutem stowarzyszenia, w szczególności na zlecenie gminy Sulechów.
21.	Ludowy Zespół Sportowy „Sokół” Kalsk	Rozwijanie różnorodnych form wychowania fizycznego i sportu wśród mieszkańców wsi, organizowanie masowych imprez sportowych; klub skupia młodzież trenującą i grającą w piłkę nożną w Lubuskim Związku Piłki Nożnej (klasa „A”).
22.	Ludowy Zespół Sportowy „Tęcza Brody”	Dbanie o rozwój kultury fizycznej wśród dzieci i młodzieży.
23.	Ludowy Zespół Sportowy „Zorza” Mozów	Organizacja wydarzeń sportowych dla młodzieży i mieszkańców Mozowa.
24.	Miejsko-Szkolny Klub Sportowy „ORION”	Szkolenie utalentowanej młodzieży w piłce siatkowej mężczyzn oraz udział w podstawowym i wewnętrznym systemie imprez sportowych organizowanych przez LZPS i PZPS; organizacja rozgrywek siatkówki halowej w kategorii młodzików i kadetów.
25.	Młodzieżowy Klub Sportowy „KS Klępsk”	Organizacja meczów, zajęć sportowych w celu wszechstronnego rozwoju dzieci i młodzieży; organizowanie pozalekcyjnych zajęć sportowych dla dzieci i młodzieży z Klępska w celu rozwoju kultury fizycznej,
26.	Młodzieżowy Klub Sportowy KS Kometa Buków	Upowszechnianie różnych form aktywności fizycznej wśród mieszkańców Bukowa i okolic; umożliwienie swobodnego dostępu do aktywności sportowej.
27.	Parafialny Oddział Akcji Katolickiej w Sulechowie, Parafia pw. Podwyższenia Krzyża Świętego	Działalność oświatowa, wychowawcza, wydawnicza, kulturalna, informacyjna, dobroczynna, turystyczno-sportowa, gospodarcza.
28.	Parafialny Zespół CARITAS przy Parafii pw. Podwyższenia	Pomoc materialna rodzinie, realizacja programu PEAD, pomoc opiekuńczo-wychowawcza dzieciom – prowadzenie świetlicy

DIAGNOZA LOKALNYCH ZAGROŻEŃ SPOŁECZNYCH W GMINIE SULECHÓW

	Krzyża	parafialnej, troska o ludzi w podeszłym wieku, chorych i samotnych, krzewienie idei miłosierdzia wśród młodzieży szkolnej.
29.	Parafialny Zespół CARITAS przy Parafii pw. św. Stanisława Kostki	Pomoc rodzinom wielodzietnym, patologicznym, zubożałym, matkom samotnie wychowującym dzieci; pomoc dzieciom niepełnosprawnym i ofiarom klęsk żywiołowych; prowadzenie punktu z odzieżą, sprzętem AGD.
30.	PCK Zarząd Rejonowy w Sulechowie	Wspomaganie osób potrzebujących; popularyzacja honorowego krwiodawstwa; organizowanie klubów Honorowych Dawców Krwi; organizowanie i współpraca ze szkolnymi kołami PCK i klubami Wiewiórka; popularyzacja prawa humanitarnego; popularyzacja wiedzy z zakresu pomocy przedmedycznej.
31.	Polski Związek Działkowców, Pracowniczy Ogród Działkowy „Przylesie”	Zakładanie i prowadzenie pracowniczych ogrodów działkowych w sposób zapewniający członkom związku i ich rodzinom aktywny wypoczynek i możliwość prowadzenia upraw ogrodniczych.
32.	Polski Związek Działkowców Rodzinny Ogród Działkowy „Kolejarz” w Sulechowie	Ogrody działkowe zaspokajają potrzeby wypoczynkowe i rekreacyjne społeczności lokalnej, umożliwiają prowadzenie upraw roślinnych na potrzeby własne.
33.	Polski Związek Działkowców Rodzinny Ogród Działkowy „Jutrzenka” w Sulechowie	Zakładanie i prowadzenie pracowniczych ogrodów działkowych w sposób zapewniający członkom związku i ich rodzinom aktywny wypoczynek i możliwość prowadzenia upraw ogrodniczych.
34.	Polski Związek Działkowców, stowarzyszenie ogrodowe w Warszawie Rodzinny Ogród Działkowy „Promień”	Zapewnienie działkowcom i ich rodzinom aktywnego wypoczynku i możliwości prowadzenia upraw ogrodniczych na własne potrzeby; utrzymanie ROD jako terenów rekreacyjnych, zielonych; produkcja warzyw, owoców, kwiatów na rzecz poprawy warunków socjalnych społeczności naszej gminy; integracja społeczności działkowców, propagowanie wiedzy ogrodniczej; współpraca z samorządami.
35.	Polski Związek Wędkarski Koło nr 1 w Sulechowie	Organizowanie wędkarstwa, rekreacji, sportu wędkarskiego, użytkowanie wód, działanie na rzecz ochrony przyrody, kształtowanie etyki wędkarskiej.
36.	Ratownictwo Wodne RESCUE	Podjęcie wszelkich działań związanych z ratownictwem na lądzie i wodzie oraz propagowaniem zasad bezpieczeństwa; szkolenie ratowników wodnych, instruktorów ratownictwa wodnego, ratowników przedmedycznych (kwalifikowana pierwsza pomoc); zabezpieczanie ratownicze obszarów wodnych oraz imprez widowiskowych i sportowych.
37.	Spółeczne Ognisko Muzyczne L.T.M im. H. Wieniawskiego	Działalność dydaktyczno-wychowawcza, przygotowanie szczególnie uzdolnionych dzieci do dalszego kształcenia w szkolnictwie artystycznym, edukacja muzyczna w zakresie gry na instrumentach, śpiewu i teorii muzycznej; organizacja koncertów.
38.	Spółdzielnia Socjalna „Miętowy Królik – Art Studio”	Prowadzenie warsztatów rękodzieła dla dzieci i dorosłych; produkcja i sprzedaż wyrobów tekstylnych, zabawek, artykułów dekoracji wnętrz, wyrobów ceramicznych i sztucznej biżuterii.
39.	Stowarzyszenie Aktywny Kalsk	Aktywizowanie i integrowanie środowiska lokalnego; wspieranie rozwoju wsi Kalsk poprzez organizowanie życia społeczno-kulturalnego i kształtowanie aktywności społecznej wśród mieszkańców; zabieganie o zachowanie naturalnych walorów przyrodniczych i promowanie walorów turystycznych wsi i okolic.
40.	Stowarzyszenie Bike&Run Promotion	Popularyzacja w szczególności kolarstwa górskiego i turystyki rowerowej w Polsce oraz innych dyscyplin sportowych; propagowanie zdrowego trybu życia, aktywnego wypoczynku i rekreacji; promowanie regionalnych szlaków i miejscowości turystycznych; tworzenie warunków umożliwiających współzawodnictwo w maratonach sportowych poprzez połączenie sportowej rywalizacji z rekreacją i zabawą; wspieranie i upowszechnianie kultury fizycznej; stwarzanie właściwych warunków do uprawiania kolarstwa oraz specjalistycznego

		szkolenia się w tej dziedzinie; wspieranie młodych talentów kolarskich oraz promocja młodych sportowców i ich osiągnięć; działania na rzecz osób niepełnosprawnych, na rzecz ekologii i ochrony zwierząt, na rzecz krajoznawstwa oraz wypoczynku dzieci i młodzieży.
41.	Stowarzyszenie Dwójka Dzieciom (dawniej „Uczniom Gimnazjum nr 2”)	Organizowanie pomocy rzeczowej i materialnej uczniom, w szczególności ze środowisk zaniedbanych społecznie; działalność kulturowo- oświatowa i rekreacyjno- sportowa na rzecz uczniów; działanie przeciw przemocy w domu, rodzinie i środowisku ludzi młodych; pomoc w dożywianiu uczniów; włączanie uczniów w akcje społeczno- kulturowe, wyculające na krzywdę drugiego człowieka; Dotychczas zrealizowane przedsięwzięcia: wolontariat na rzecz chorych (współpraca z Oddziałem Rehabilitacji w Sulechowie); wolontariat na rzecz dzieci z rodzin ubogich ze świetlic Aniołkowo; pomoc materialna uczniom Gimnazjum nr 2 z rodzin ubogich; akcja zbierania pieniędzy na rzecz hospicjum w Zielonej Górze.
42.	Stowarzyszenie Entuzjastów Wsi Kije i Głogusz	Promocja dziedzictwa kulturowego wsi Kije i Głogusz; rozpowszechnianie dorobku kulturowego i wiedzy o regionie; aktywizacja mieszkańców.
43.	Stowarzyszenie „Górzynkowo – Obrzańskie Winne Wzgórze”	Wspieranie rozwoju społecznego, kulturalnego i gospodarczego wsi Górzynkowo oraz gminy Sulechów; praca na rzecz mieszkańców, ich integracja i aktywizacja, rozwój kulturalny i intelektualny; dbałość o czystość i estetykę wsi; kultywowanie, propagowanie tradycji winiarskich oraz zawodów związanych z winiarstwem; rozwijanie ekoturystyki; podejmowanie przedsięwzięć zmierzających do objęcia ochroną zasobów przyrodniczych oraz dziedzictwa społecznego i kulturowego; wspieranie działań mających na celu kultywowanie patriotyzmu oraz poszanowania wartości obywatelskich i narodowych.
44.	Stowarzyszenie Gospodyń Wiejskich	Aktywizowanie i integrowanie środowiska lokalnego; propagowanie i pielęgnacja tradycji regionalnych; podejmowanie działań integrujących kobiety z różnych środowisk; praca na rzecz dzieci i młodzieży z terenu wsi Pomorsko i współpraca z nimi; praca na rzecz integracji pokoleń; stowarzyszenie organizuje corocznie „Święto Wianka”, uczestniczy w kiermaszach gminnych i międzynarodowych.
45.	Stowarzyszenie Miłośników Mozowa	Praca na rzecz integracji pokoleń; współpraca na rzecz wspierania działalności świetlicy wiejskiej; propagowanie i pielęgnacja tradycji; prowadzenie różnych form działalności edukacyjnej warsztatowej; pomoc społeczna; aktywizacja i promowanie kobiet w życiu społecznym, gospodarczym i kulturalnym; podejmowanie i wspieranie działań promujących profilaktykę zdrowotną.
46.	Stowarzyszenie Obywatel ma Głos	Edukacja prawna; budowanie społeczeństwa obywatelskiego; wdrażanie zmian w prawie polskim dzięki obywatelskiej inicjatywie ustawodawczej.
47.	Stowarzyszenie „Praworządny Sulechów”	Podejmowanie i realizowanie inicjatyw na rzecz dobra gminy Sulechów i jej mieszkańców; podejmowanie i wspieranie inicjatyw zmierzających do rozwoju gminy; prezentowanie opinii i stanowisk wypracowanych przez stowarzyszenie zainteresowanym jednostkom administrującym sprawami publicznymi; gromadzenie i upowszechnianie wszelkich informacji i dokumentacji obejmującej procesy integracji europejskiej; aktywizacja środowisk w celu promowania społeczeństwa obywatelskiego; działalność na rzecz upowszechniania standardów etycznego funkcjonowania w społeczności lokalnej; szerzenie postaw patriotycznych i obywatelskich; dotychczas podejmowano m.in. działania edukacyjne (wystawy, konkursy, wycieczki), wspierające przedsiębiorców i mieszkańców, z zakresu turystyki, krajoznawstwa, sportu.

48.	Stowarzyszenie na Rzecz Integracji Niepełnosprawnych przy Oddziale Rehabilitacji w Sulechowie	Działania na rzecz osób niepełnosprawnych.
49.	Stowarzyszenie na Rzecz Kultury, Sztuki i Edukacji „Stella Polaris”	Wszechstronna działalność na rzecz popularyzacji, promocji, wspierania i upowszechniania kultury, komunikacji społecznej oraz sztuki i edukacji kulturalnej; organizacja imprez kulturalnych.
50.	Stowarzyszenie Regionu Cigacic	Integracja mieszkańców regionu, inicjowanie i wspieranie przedsięwzięć w dziedzinie rozwoju turystyki i rekreacji; inspirowanie działań na rzecz niepełnosprawnych i zwalczania patologii społecznych.
51.	Stowarzyszenie Rozwoju Wsi Klępsk	Kształtowanie aktywności mieszkańców sołectwa, promocja wsi, dbałość o estetykę i czystość wsi, wspieranie rozwoju kulturalnego poprzez rozwijanie zainteresowań intelektualnych i artystycznych, upowszechnianie wiedzy o zdrowiu i ochronie środowiska, integracja mieszkańców Klępska.
52.	Sulechowski Klub KYOKUSHIN Karate	Rozwój fizyczny młodzieży, treningi karate, kickboxing.
53.	Sulechowskie Centrum Airsoftu i Rozpoznawania – S.C.A.i R. Sulechów	Propagowanie kultury fizycznej oraz rywalizacji sportowej w duchu fair play; propagowanie rozgrywek ASG; organizowanie imprez o charakterze sportowo-militarnym; organizowanie rozgrywek airsoftowych i pokazów; wycieczki krajoznawczo-edukacyjne.
54.	Sulechowskie Stowarzyszenie Darta	Organizowanie, propagowanie i upowszechnianie kultury fizycznej i sportu, w szczególności darta; popularyzacja darta wśród mieszkańców gminy; promowanie Sulechowa; organizowanie turniejów darta; działalność charytatywna; organizowanie wolontariatu.
55.	Sulechowskie Stowarzyszenie „FORUM”	Prowadzenie działalności społecznej mającej na celu właściwy rozwój społeczeństwa miasta i gminy Sulechów; poprawa wizerunku gminy i miasta Sulechów; poprawa stanu rozwoju gospodarki; pomoc w tworzeniu optymalnych warunków dla rozwoju gospodarstw rolnych, przedsiębiorstw i zakładów pracy, poprawa stanu szeroko rozumianego bezpieczeństwa publicznego; dążenia w kierunku poprawy estetyki i właściwej promocji miasta i gminy Sulechów; współpraca z jednostkami samorządu terytorialnego; poprawa warunków bytowych mieszkańców; działania na rzecz walki z bezrobociem i jego skutkami; tworzenie warunków rozwoju sportu masowego i wypoczynku; organizacja sympozjów, zjazdów i szkoleń; rozwój infrastruktury; wykonywanie innych zadań zmierzających do poprawy stanu egzystencji mieszkańców.
56.	Sulechowskie Stowarzyszenie „AMAZONEK”	Poszukiwanie form i metod pełnej rehabilitacji fizycznej i psychicznej oraz pomoc kobietom po mastektomii; informowanie społeczeństwa o problematyce chorób nowotworowych; nawiązywanie współpracy i wymiana doświadczeń w kraju i za granicą; pomoc rodzinom z problemami nowotworowymi; promocja zdrowia.
57.	Sulechowskie Towarzystwo Historyczne	Działanie na rzecz upowszechniania wiedzy historycznej o Sulechowie i okolicach; troska o stan pamiątek i ochronę zabytków Sulechowa i okolic; kształtowanie właściwych postaw dla poszanowania pamiątek i zabytków.
58.	Sulechowskie Towarzystwo Kultury im. F. Chopina	Upowszechnianie i rozwój kultury; wspieranie rozwoju edukacji kulturalnej; działania na rzecz popularyzacji i rozwoju kultury muzycznej; członkowie STK to zarazem członkowie chóru Cantabile.
59.	Sulechowskie Towarzystwo Tenisowe	Brak informacji
60.	Środowiskowy Klub Sportowy „Mewa”	Rozwój sportu, w szczególności krzewienie kultury fizycznej i rekreacji wśród społeczności Cigacic; udział w rozgrywkach LZPN

		(klasa „A” i „B”).
61.	Uczniowski Klub Sportowy „JEDYNKA”	Organizacja zawodów w akrobatyce sportowej, szkolenie dzieci i młodzieży w zakresie akrobatyki sportowej oraz skoków na trampolinie w ramach zajęć pozalekcyjnych; uczestnictwo w imprezach sportowych wojewódzkich i ogólnopolskich; organizator międzyszkolnych zawodów w akrobatyce sportowej i międzywojewódzkich mistrzostw w tej dyscyplinie.
62.	Uczniowski Klub Sportowy „Jedynka +”	Upowszechnianie aktywności sportowej dzieci i młodzieży, szczególnie uczniów klas IV-VI Szkoły Podstawowej nr 1 w Sulechowie; w klubie działają sekcje piłki ręcznej, tenisa stołowego, piłki siatkowej, w planach jest utworzenie sekcji tenisa ziemnego, lekkoatletyki, unihokeja i koszykówki.
63.	Uczniowski Klub Sportowy „TRÓJKA”	Planowanie i organizowanie pozalekcyjnego życia sportowego uczniów szkół podstawowych i gimnazjalnych, promowanie zdrowego stylu życia z naciskiem na rozwój fizyczny, uczestniczenie w imprezach sportowych organizowanych na obszarze RP; klub działa w sekcjach: akrobatyki sportowej, piłki siatkowej, piłki nożnej, piłki koszykowej, piłki ręcznej, lekkiej atletyki, tanecznej, strzeleckiej, tenisa stołowego i ziemnego; organizator Mistrzostw Polski w akrobatyce sportowej, w piłce siatkowej, Ogólnopolskiego Festiwalu Tańca; organizator masowych imprez sportowo-rekreacyjnych (Familiada Siatkarska, Bieg Kusego, „Mamo, Tato baw się z nami”).
64.	Uniwersytet Trzeciego Wieku	Stworzenie możliwości udziału osób starszych w procesie edukacyjnym w różnych zakresach wiedzy, zapobieganie marginalizacji osób starszych, utrzymanie sprawności psychicznej i fizycznej emerytów i rencistów, np. poprzez turystykę pieszą i rowerową, aktywizacja społeczna osób starszych.
65.	Wędkarski Klub Sportowy „KLEŃ” Sulechów	Popularyzacja wędkarstwa, szkolenie młodzieży, organizacja wędkarstwa sportowego oraz imprez wędkarskich o zasięgu ogólnopolskim, udział w rozgrywkach okręgu PZW, działalność na rzecz ochrony środowiska naturalnego szczególnie wodnego, realizowanie zadań pożytku publicznego we współpracy z jednostkami samorządu terytorialnego; zawodnicy klubu dwukrotnie sięgali po tytuł Mistrza Polski i trzykrotnie po tytuł Wicemistrza Świata.
66.	Wędkarski Klub Sportowy PERFEKT	Organizowanie i przeprowadzanie współzawodnictwa sportowego w dyscyplinach wędkarskich.
67.	Wojskowe Koło Łowieckie „DIANA”	Inicjowanie i organizowanie przedsięwzięć z zakresu ochrony środowiska, zwalczanie kłusownictwa, współpraca ze szkołami w prowadzeniu pracy wychowawczej wśród młodzieży w zakresie ochrony zwierzyny, opieki nad nią i zachowania środowiska naturalnego; prowadzenie i popieranie hodowli psów myśliwskich.
68.	Zielonogórskie Stowarzyszenie Tenisa „Tennis Wheelchair”	Prowadzenie działalności w zakresie upowszechniania kultury fizycznej, sportu i rekreacji wśród osób niepełnosprawnych; stowarzyszenie jest organizatorem corocznych Halowych Mistrzostw Polski w Tenisie Ziemiem na Wózkach.
69.	Związek Socjalistycznej Młodzieży Polskiej (oddział w Sulechowie)	Rzecznictwo interesów młodzieży; organizowanie imprez kulturalnych, sportowych, rehabilitacyjnych, rekreacyjnych, ekologicznych oraz w zakresie organizacji czasu wolnego – wypoczynku, kultury fizycznej i turystyki, szczególnie dla młodzieży niepełnosprawnej i potrzebującej pomocy; wykonywanie zadań zleconych przez organy państwowe oraz samorządu terytorialne; prowadzenie działalności edukacyjno-oświatowej.

Źródło: Urząd Miejski w Sulechowie

Obszary, kierunki i formy realizacji wspólnych zadań i współpracy gminy Sulechów z organizacjami pozarządowymi określone zostały w **Programie współpracy Gminy Sulechów z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego na rok 2019** uchwalonym 16 października 2018 roku uchwałą Rady Miejskiej w Sulechowie Nr 0007.577.2018. Głównym celem Programu jest: „budowanie partnerstwa między samorządem i organizacjami, czyli wypracowanie takiego modelu współpracy, który umożliwi aktywny udział organizacji w życiu społecznym, by jak najlepiej i najlepiej zaspokoić potrzeby mieszkańców gminy Sulechów”.²¹ Do celów szczegółowych zawartych w Programie należy:

- umocnienie lokalnych działań i stworzenie warunków do zwiększenia aktywności społecznej,
- umocnienie w świadomości społecznej poczucia odpowiedzialności za siebie i swoje otoczenie,
- integrowanie podmiotów działających w sferze pożytku publicznego,
- wyznaczenie kierunków i określenie zasad współpracy gminy z organizacjami,
- wzmocnienie potencjału organizacji,
- rozwijanie partnerstwa publiczno-społecznego,
- promowanie osiągnięć organizacji²².

W ramach współpracy w 2019 roku przewidziane są zadania z zakresu:

- podtrzymywania i upowszechniania tradycji narodowej, pielęgnowania polskości oraz rozwoju świadomości narodowej, obywatelskiej i kulturowej,
- ochrony i promocji zdrowia,
- działalności na rzecz osób niepełnosprawnych,
- działalności wspomagającej rozwój wspólnot i społeczności lokalnych,
- wypoczynku dzieci i młodzieży,
- ekologii i ochrony zwierząt oraz ochrony dziedzictwa przyrodniczego,
- kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i dziedzictwa narodowego,
- wspierania i upowszechniania kultury fizycznej,
- turystyki i krajoznawstwa,
- porządku i bezpieczeństwa publicznego,
- ratownictwa i ochrony ludności,
- pomocy ofiarom katastrof, klęsk żywiołowych, konfliktów zbrojnych i wojen w kraju i za granicą,
- przeciwdziałania uzależnieniom i patologiom społecznym,
- nauki, szkolnictwa wyższego, edukacji, oświaty i wychowania,
- działalności na rzecz osób w wieku emerytalnym,
- promocji i organizacji wolontariatu,
- zwiększania świadomości prawnej społeczeństwa²³.

3.6.2. Pomoc społeczna

Główną jednostką wykonującą zadania z zakresu pomocy społecznej na terenie gminy Sulechów jest **Ośrodek Pomocy Społecznej w Sulechowie**. Zadania realizowane przez Ośrodek w ramach swojej działalności zawarte są w:

- Statucie Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Sulechowie (uchwała Nr XXV/220/2005 Rady Miejskiej w Sulechowie z dnia 25 stycznia 2005 roku),
- Regulaminie organizacyjnym Ośrodka Pomocy Społecznej w Sulechowie.

Do zadań własnych Ośrodka Pomocy Społecznej w Sulechowie o charakterze obowiązkowym według jego Statutu należy:

- opracowanie bilansu potrzeb gminy w zakresie pomocy społecznej,
- udzielanie schronienia, zapewnienie posiłku oraz niezbędnego ubrania osobom tego pozbawionym,
- przyznawanie i wypłacanie zasiłków okresowych i zasiłków celowych,

²¹ Program współpracy Gminy Sulechów z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego na rok 2019 (uchwała nr 0007.577.2018 rady miejskiej w Sulechowie z dnia 16 października 2018 r.

²² Tamże

²³ Tamże

- opłacanie składek na ubezpieczenie emerytalne i rentowe za osobę, która rezygnuje z zatrudnienia w związku z koniecznością sprawowania bezpośredniej, osobistej opieki nad długotrwale lub ciężko chorym członkiem rodziny oraz wspólnie niezamieszkującymi matką, ojcem lub rodzeństwem,
- praca socjalna,
- organizowanie i świadczenie usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych, w miejscu zamieszkania,
- prowadzenie i zapewnienie miejsc w placówkach wsparcia dziennego,
- tworzenie systemu opieki nad dzieckiem, dożywianie dzieci, sprawienie pogrzebu, w tym osobom bezdomnym,
- kierowanie do domów pomocy społecznej i ponoszenie odpłatności za pobyt mieszkańca w tym domu,
- sporządzanie sprawozdań i przekazywanie ich wojewodzie, również w wersji elektronicznej,
- opracowanie, realizacja i koordynacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej,
- profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka²⁴.

Według informacji zawartych w Regulaminie organizacyjnym Ośrodka Pomocy Społecznej, w Ośrodku znajdują się następujące działy:

- Dział Pomocy Środowiskowej
- Dział Świadczeń i Analiz
- Dział Usług Opiekuńczych
- Dział Świadczeń Rodzinnych
- Dział Dodatków Mieszkaniowych
- Dział Ekonomiczno-Finansowy
- Środowiskowy Dom Samopomocy
- Samodzielne Stanowisko Radcy Prawnego
- Biuro Pełnomocnika ds. Uzależnień²⁵

W ramach Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej działa **Środowiskowy Dom Pomocy Społecznej**, który realizuje zadania w zakresie rehabilitacji osób upośledzonych umysłowo, psychoterapii, terapii zajęciowej, ustalania form pomocy osobom upośledzonym, organizowania współpracy rodziców lub opiekunów osoby upośledzonej ze specjalistami, poradnictwa rodzinnego, społecznej integracji osób upośledzonych umysłowo, zaspokajania potrzeb kulturalnych, towarzyskich i oświatowych, korzystania z urządzeń do utrzymania higieny osobistej, organizacji udzielania pomocy materialnej osobom upośledzonym i ich rodzinom, na zasadach określonych w ustawie o pomocy społecznej oraz wsparcia psychicznego rodzin.

Ponadto w ramach **Centrum Usług Socjalnych** przy OPS w Sulechowie funkcjonuje:

- dzienny dom pobytu dla emerytów i rencistów,
- dzienny dom pobytu dla dzieci do lat 3,
- klub seniora,
- świetlica socjoterapeutyczna,
- magazyn rzeczy używanych,
- tymczasowe miejsca noclegowe,
- sekcja żywienia.

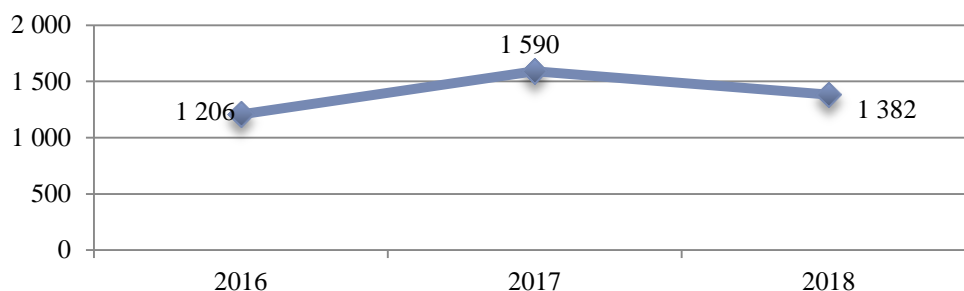
²⁴ Statut Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Sulechowie (uchwała Nr XXV/220/2005 Rady Miejskiej w Sulechowie z dnia 25 stycznia 2005 roku).

²⁵ Regulamin organizacyjny Ośrodka Pomocy Społecznej w Sulechowie.

Ogólna liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej w 2018 roku kształtuje się na poziomie 1 382 rodzin (3 073 osoby w rodzinie). W 2017 roku było to 1 590 rodzin (3 571 osób w rodzinach), natomiast w 2016 roku – 1 206 rodzin (2 990 osób w rodzinie).

Wykres 10. Liczba rodzin ogółem otrzymujących pomoc Ośrodka Pomocy Społecznej w Sulechowie w latach 2016-2018

Źródło: Ośrodek Pomocy Społecznej w Sulechowie

W tabeli poniżej przedstawione zostały powody przyznawania pomocy społecznych dla mieszkańców gminy Sulechów. Warto zwrócić uwagę na to, że znaczną część wszystkich osób korzystających z pomocy, stanowią osoby, którym ta pomoc udzielona została z powodu bezradności opiekuńczo-wychowawczej. 276 osób otrzymało pomoc z powodu alkoholizmu.

Tabela 10. Powody przyznawania pomocy społecznej w latach 2016-2018 (liczba osób)

	2016	2017	2018
Niepełnosprawność	782	1 007	821
Bezrobocie	978	850	719
Osoby dotknięte klęską żywiołową	0	10	0
Ubóstwo	1 220	829	543
Bezradność opiekuńczo-wychowawcza	1 386	2 141	1 837
Osoby dotknięte długotrwałą chorobą	781	818	589
Alkoholizm	367	274	276
Inne	376	365	328

Źródło: Ośrodek Pomocy Społecznej w Sulechowie

Warte uwagi jest również to, że większość odbiorców pomocy społecznej to osoby bezrobotne i niepracujące (523 osoby). Struktura odbiorców pomocy społecznej ze względu na aktywność zawodową w latach 2016-2018 została przedstawiona w tabeli poniżej.

Tabela 11. Struktura odbiorców świadczeń pomocy społecznej ze względu na aktywność zawodową (liczba osób) w latach 2016-2018

	2016	2017	2018
Pracuje	99	81	78
Pracuje dorywczo	59	53	40
Nie pracuje	254	541	222
Jest na rencie lub emeryturze	245	281	282
Bezrobocie	446	367	301
Inne	559	744	387

Źródło: Ośrodek Pomocy Społecznej w Sulechowie

Ośrodek współpracuje z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Zielonej Górze oraz pozostałymi Centrami Pomocy w Rodzinie na terenie województwa lubuskiego. W ramach współpracy organizowana jest

współpraca dla osób niepełnosprawnych w zakresie rehabilitacji społecznej, pomoc instytucjonalna dla osób wymagających stałej opieki oraz działania w zakresie wspierania rodziny i pieczy zastępczej. Współpraca na szczeblu województwa opiera się głównie na realizacji zadań wynikających z programów rządowych, sporządzania sprawozdawczości, stanowiących podstawę analiz sytuacji mieszkańców województwa w szczególności tych, którzy korzystają z udzielanych przez OPS świadczeń. Współpraca z innymi jednostkami gminy, powiatu, województwa jest korzystna dla każdej ze stron. Wymiana informacji, wsparcie poszczególnych jednostek pozwala na systemowe udzielanie pomocy²⁶.

3.7. Rynek alkoholowy w gminie Sulechów

Rynek alkoholowy w 2018 roku

W 2018 roku weszła w życie nowelizacja ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. Nakłada ona na gminę obowiązek ustalenia maksymalnej liczby zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych, a nie jak dotychczas, określenia limitów punktów sprzedaży. W 2018 roku ustalono więc maksymalną liczbę zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych w gminie Sulechów:

- o zawartości do 4,5% alkoholu oraz piwa – **99 zezwoleń**,
- o zawartości powyżej 4,5% do 18% alkoholu (z wyjątkiem piwa) - **90 zezwoleń**,
- o zawartości powyżej 18% alkoholu – **90 zezwoleń**.
- przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży – **85 zezwoleń**,
- przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży – **194 zezwoleń**.

Liczba zezwoleń w omawianym roku przedstawia się następująco:

- zezwolenia **ważne** na sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży: **147**
- zezwolenia **ważne** na sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży: **58**
- zezwolenia **wydane** na sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży: **52**
- zezwolenia **wydane** na sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży: **20**

W 2018 roku Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych **przeprowadziła 32 kontrole** punktów sprzedaży i podawania napojów alkoholowych. W tymże roku 1 zezwolenie na sprzedaż napojów alkoholowych zostało cofnięte, wygasło 8 zezwoleń, zostało zlikwidowanych 8 punktów sprzedaży i wszystkie oświadczenia o sprzedaży napojów alkoholowych i opłaty za korzystanie z pozwolenia na sprzedaż zostały złożone w terminie.

Rynek alkoholowy w 2017 roku

W 2017 roku limit punktów sprzedaży napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży wynosił 100 punktów – ich liczba w Gminie natomiast kształtowała się na poziomie **63**, czyli o 34 punkty mniej niż w roku poprzednim. Limit punktów przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży wynosił 45 – w Gminie było ich **29**, czyli o 16 punktów mniej niż w roku 2016. Liczba zezwoleń w omawianym roku przedstawia się następująco:

- zezwolenia **ważne** na sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży: **171**
- zezwolenia **ważne** na sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży: **61**
- zezwolenia **wydane** na sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży: **21**
- zezwolenia **wydane** na sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży: **17**

²⁶ Informacje z Ośrodka Pomocy Społecznej

W 2017 roku Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych **przeprowadziła 6 kontroli** punktów sprzedaży i podawania napojów alkoholowych. W tymże roku żadne zezwolenie na sprzedaż napojów alkoholowych nie zostało cofnięte, wygasło 21 zezwoleń, zostało zlikwidowanych 5 punktów sprzedaży i nie zostało złożonych 16 oświadczeń o sprzedaży napojów alkoholowych i opłaty za korzystanie z pozwolenia na sprzedaż w terminie.

Rynek alkoholowy w 2016 roku

W 2016 roku limit punktów sprzedaży napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży wynosił 100 punktów – ich liczba w Gminie kształtowała się na poziomie **97**, natomiast limit punktów przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży wynosił 45 – w Gminie było ich **45**. Liczba zezwoleń w omawianym roku przedstawia się następująco:

- zezwolenia **ważne** na sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży: **171**
- zezwolenia **ważne** na sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży: **66**
- zezwolenia **wydane** na sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży: **42**
- zezwolenia **wydane** na sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży: **18**

W 2016 roku Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych **przeprowadziła 32 kontrole** punktów sprzedaży i podawania napojów alkoholowych. W tymże roku zostało cofnięte 1 zezwolenie na sprzedaż napojów alkoholowych, wygasło 17 zezwoleń, zostało zlikwidowanych 16 punktów sprzedaży i nie zostało złożone 1 oświadczenie o sprzedaży napojów alkoholowych i opłaty za korzystanie z pozwolenia na sprzedaż w terminie.

3.8. Problemy społeczne występujące na terenie Gminy – analiza danych zastanych

3.8.1. Uzależnienie od substancji psychoaktywnych

Działania podejmowane przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych wynikają z aktualnie przyjętych dokumentów takich jak:

- *Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych*, przyjęty uchwałą Nr 0007.13.2018 Rady Miejskiej w Sulechowie z dnia 18 grudnia 2018 roku,
- *Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii*, przyjęty uchwałą Nr 0007.14.2018 Rady Miejskiej w Sulechowie z dnia 18 grudnia 2018 roku.

Zadania zawarte w Gminnym Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Gminnym Programie Przeciwdziałania Narkomanii realizowane były w przedmiotowym roku poprzez następujące podmioty:

- Biuro Pełnomocnika ds. Uzależnień,
- zatrudnionych przez biuro specjalistów i instruktorów uzależnień, psychologa, grupy samopomocowej kobiet, grupy Anonimowych Narkomanów (Punkt Informacyjno-Konsultacyjny),
- Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Sulechowie,
- organizacje pozarządowe,
- świetlicę „Aniołkowo” przy parafii Podwyższenia Krzyża w Sulechowie,
- Sulechowski Dom Kultury realizujący zajęcia wychowawczo - profilaktyczne oraz inne zajęcia świetlicowe mające na celu zorganizowanie czasu wolnego dzieciom w miejscowościach gminnych: Brody, Buków, Cigacice, Kije, Klępsk, Mozów, Pomorsko.

Gminny Program Profilaktyki i rozwiązywania Problemów Alkoholowych na 2018 rok
obejmował zadania takie jak:

1. Zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu.
2. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie.
3. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo – wychowawczych i socjoterapeutycznych.
4. Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych.
5. Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów dotyczących reklamy napojów alkoholowych i zasad ich sprzedaży oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego.

W **2018 roku** na realizację Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych przeznaczono środki w wysokości **433 879, 93 zł**. W 2017 roku na ten cel wydano 387 101,91 zł, natomiast w 2016 roku – 452 535,91 zł.

W roku 2018 środki te przeznaczono na następujące cele:

1. Zwiększenie dostępności do pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu poprzez funkcjonowanie specjalistów i instruktorów terapii uzależnień, grupy Anonimowych Alkoholików, grup samopomocowych dla kobiet.
2. Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie poprzez funkcjonowanie Biura Pełnomocnika ds. Uzależnień.
3. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo – wychowawczych i socjoterapeutycznych, które zrealizowano poprzez funkcjonowanie 8 świetlic środowiskowych:
 - „Aniołkowo”,
 - środowiskowe świetlice wiejskie w Brodach, Bukowie, Cigacicach, Kijach, Klepsku, Mozowie i Pomorsku.
4. Wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych poprzez współpracę z organizacjami pożytku publicznego w celu promowania zdrowego stylu życia w trzeźwości, ogólnopolskie i lokalne społeczne kampanie profilaktyczne i realizację szkolnych programów profilaktycznych²⁷.

Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2018 zawierał zadania takie jak:

1. Zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i osób zagrożonych uzależnieniem.
2. Udzielania rodzinom, w których występują problemy narkomanii, pomocy psychospołecznej i prawnej.
3. Prowadzenia profilaktycznej działalności informacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie zajęć sportowo-rekreacyjnych dla uczniów, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo – wychowawczych i socjoterapeutycznych.
4. Wspomaganie działań instytucji, organizacji pozarządowych i osób fizycznych, służących rozwiązywaniu problemów narkomanii.

²⁷ Sprawozdanie z realizacji Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Sulechów.

W **2018 roku** na realizację Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii przeznaczono środki w wysokości **54 862 zł**. W 2017 roku na ten cel wydano 49 125,00 zł, natomiast w 2016 roku – 45 127,01 zł.

W roku 2018 środki te przeznaczono na następujące cele:

1. Zwiększenie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i osób zagrożonych uzależnieniem oraz udzielanie rodzinom, w których występują problemy narkomanii, pomocy psychospołecznej i prawnej poprzez zatrudnienie specjalisty terapii uzależnień oraz psychologa w punkcie informacyjno - konsultacyjnym działającym przy Biurze Pełnomocnika ds. Uzależnień oraz propagowanie wśród mieszkańców gminy możliwości korzystania z takiej formy pomocy.
2. Prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie zajęć sportowo-rekreacyjnych dla uczniów, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo – wychowawczych i socjoterapeutycznych oraz wspomaganie działań instytucji, organizacji pozarządowych i osób fizycznych, służących rozwiązywaniu problemów narkomanii²⁸.

Wnioski zawarte w Sprawozdaniu z realizacji Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Sulechów za rok 2018 wskazują na pomyślną i skuteczną realizację zadań związanych z rozwiązywaniem problemów uzależnień w gminie Sulechów. Wnioski zostały przedstawione poniżej.

„Działania zaplanowane przez Biuro Pełnomocnika ds. Uzależnień w Sulechowie w ramach realizacji gminnych programów profilaktycznych w roku 2018 zostały zrealizowane pomyślnie z osiągnięciem wszystkich założonych celów. Przede wszystkim kontynuowane były działania realizowane w latach poprzednich co jest podstawową zasadą do realizacji tego typu zadań. Kontynuacja podejmowanych w roku 2018 działań ujęta została w Gminnym Programie Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych na rok 2019 oraz Gminnym Programie Przeciwdziałania Narkomanii na rok 2019. Realizując Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w roku 2018 oraz Gminny Program Przeciwdziałania Narkomanii w roku 2018, Biuro Pełnomocnika ds. Uzależnień prowadziło także działalność edukacyjno- informacyjną poprzez wprowadzanie do Biuletynu Informacji Publicznej <https://ops.bip.sulechow.pl/13>, informacji z realizacji Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii oraz tematów związanych z szeroko rozumianą profilaktyką uzależnień. Liczba ukazująca ilość osób zgłaszających się po pomoc do Biura Pełnomocnika ds. Uzależnień wskazuje na świadomą postawę mieszkańców wobec problemów uzależnień oraz przemocy a także na chęć korzystania z możliwości uzyskania specjalistycznej pomocy.” - Sprawozdanie z realizacji Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Sulechów

Obecna **Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Sulechowie** została powołana przez Burmistrza Sulechowa zgodnie z art. 4 ust 3 ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi Zarządzeniem Burmistrza Nr 0050.138.2017 z dnia 28 czerwca 2017 r. W 2018 roku odbyło się **12 posiedzeń głównych (w 2017 roku - 11, w 2016 roku – 12)** w pełnym składzie osobowym, których celem była analiza teczek osobowych klientów zawierających dane wrażliwe pod kątem dalszych działań wobec klienta zgłoszonego do GKRPA, **36 posiedzeń motywujących** klientów do zaprzestania nadużywania alkoholu (**w 2017 roku – 30, w 2016 roku – 36**), **50 dyżurów piątkowych (w 2017 roku - 45, w 2016 roku – 48)** - motywujących klientów do zaprzestania nadużywania alkoholu oraz udzielających osobom informacji na temat możliwości podjęcia leczenia, form współpracy z terapeutami i psychologiem, placówkami terapii odwykowej i procedur leczenia odwykowego.

²⁸ Tamże.

Tabela 12. Liczba posiedzeń i dyżurów GKRPA w Sulechowie w latach 2016-2018

	2016	2017	2018
Posiedzenia główne	12	11	12
Posiedzenia motywujące	36	30	36
Dyżury informujące i motywujące	48	45	50

Źródło: Sprawozdanie z realizacji Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Sulechów za rok 2016, 2017, 2018

Dane dotyczące działań podejmowanych przez GKRPA w Sulechowie względem osób uzależnionych od alkoholu **w roku 2016 i 2017** zostały przedstawione w tabeli poniżej.

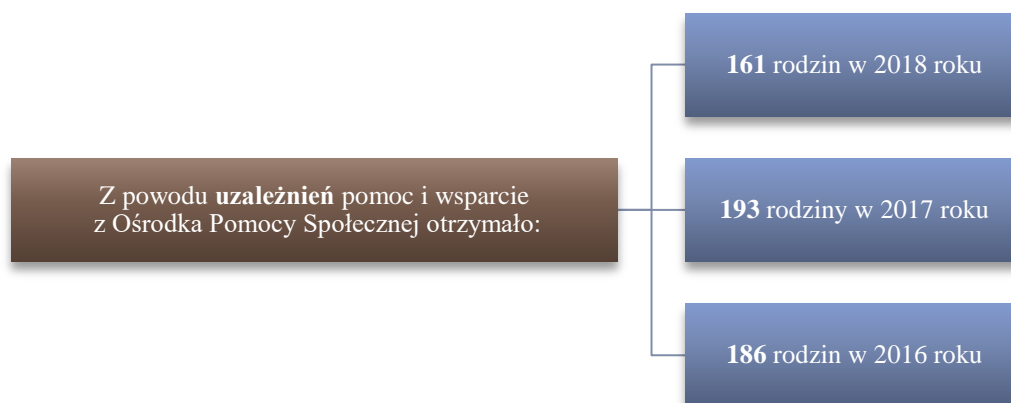
Tabela 13. Działania Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w roku 2016 i 2017

	2016	2017
Zaopiniowane wnioski GKRPA o podjęcie leczenia odwykowego od alkoholu	33	23
Skierowania do Sądu Rejonowego w Świebodzinie o przebadanie osób wskazanych przez biegłych sądowych oraz na podstawie ich opinii, do podjęcia zobowiązania do leczenia odwykowego.	14	15
Wnioski o zastosowanie leczenia odwykowego zgodnie z opinią sądu	5	9

Źródło: Sprawozdanie z realizacji Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Sulechów za rok 2016, 2017

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych **w 2018 roku ogółem rozpatrzyła około 190 spraw** o przymusowe leczenie alkoholowe oraz przeprowadziła około 550 rozmów interwencyjno-motywujących z osobami nadużywającymi alkohol oraz z członkami ich rodzin. Ponad to w omawianym roku przeprowadzono następujące działania:

- założono **23 nowe sprawy** z wniosków od pracowników socjalnych, Zespołu Interdyscyplinarnego bądź osób prywatnych,
- **19 teczek osobowych** w czerwcu 2018 zostało skierowanych do biegłego psychiatry i psychologa w celu wydania opinii w przedmiocie uzależnienia od alkoholu, mających na celu stwierdzenie stopnia uzależnienia od alkoholu,
- **30 teczek osobowych** w październiku 2018 zostało skierowanych do biegłego psychiatry i psychologa w celu wydania opinii w przedmiocie uzależnienia od alkoholu,
- skierowano **20 wniosków** wraz z uzasadnieniem oraz pełną dokumentacją do Sądu Rejonowego w Świebodzinie w sprawie przymusowego leczenia odwykowego (warto zwrócić uwagę na to, że jest to wartość dwukrotnie większa niż w roku poprzednim),
- podjęto **2 czynności interwencyjne** przeciwdziałające przemocy w rodzinie poprzez założenie Niebieskiej Karty,
- złożono **1 zawiadomienie** o wszczęcie postępowania o podejrzeniu popełnienia przestępstwa do Prokuratury Rejonowej w Świebodzinie.

Dane dotyczące wykroczeń i przestępstw popełnionych pod wpływem alkoholu przedstawione przez Komisariat Policji w Sulechowie wyglądają następująco:

- W 2018 roku odnotowano **51 wykroczeń w postaci prowadzenia pojazdów w stanie nietrzeźwości**. W 2017 roku liczba takich wykroczeń kształtowała się na poziomie 54, natomiast w 2016 roku – 38.
- **Zabrzanych praw jazdy** z powodu nietrzeźwości zostało w 2016 roku 34, w 2017 roku – 48, a w 2018 roku – 35.
- Policja odnotowała również wykroczenia w postaci **podejmowania czynności zawodowych pod wpływem alkoholu** – w 2017 roku 10, a w 2018 roku 4.
- Ogólna **liczba przestępstw popełnionych przez dorosłych pod wpływem środków odurzających** w roku 2018 kształtowała się na poziomie 13. W 2017 roku było ich 29, a w 2016 roku 6.
- Zmalała nieco liczba osób **zatrzymanych do wytrzeźwienia**. W 2018 roku zostało zatrzymanych 116 osób, w 2017 roku – 153, a w 2016 roku – 198.

Biuro Pełnomocnika ds. Uzależnień w Sulechowie

Bardzo ważnym podmiotem prowadzącym działalność na terenie gminy Sulechów w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień jest Biuro Pełnomocnika ds. Uzależnień. Biuro zatrudnia instruktorów terapii uzależnień, specjalistę terapii uzależnień, psychologa, a także 2 pracowników którzy między innymi sporządzają gminne programy profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii. Ponadto przy Biurze działają dwie grupy wsparcia AN i współuzależnionych kobiet.

1 sierpnia 2015 roku Biuro Pełnomocnika ds. Uzależnień, które funkcjonowało dotychczas przy ul. Licealnej 18a w Sulechowie, zostało przeniesione do Ośrodka Pomocy Społecznej w Sulechowie przy ul. Jana Pawła II 52. Do zadań Biura należą w szczególności:

- opracowywanie Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii, a także sporządzanie sprawozdań i raportów z ich realizacji,
- przeprowadzanie diagnozy problemów alkoholowych, narkomanii oraz problemów dotyczących uzależnień od substancji psychoaktywnych,
- realizacja działań dotyczących zwiększenia dostępności do pomocy terapeutycznej, rehabilitacyjnej, psychologicznej i prawnej dla osób uzależnionych od alkoholu, narkotyków i innych substancji psychoaktywnych, współpraca ze specjalistami (psychologiem, terapeutami uzależnień, radcami prawnymi, pedagogami szkolnymi) pomagającymi osobom uzależnionym i współuzależnionym,
- rozpoznawanie zjawiska przemocy domowej, udzielanie stosownego wsparcia i informacji o możliwościach uzyskania pomocy i powstrzymania przemocy,
- udzielania porad i konsultacji dotyczących choroby alkoholowej i innych uzależnień (w tym od narkotyków) oraz możliwości leczenia,
- motywowanie zarówno osób uzależnionych, jak i osób współuzależnionych do podjęcia psychoterapii w placówkach leczenia odwykowego, kierowanie do leczenia specjalistycznego (w 2018 roku pracownicy Biura Pełnomocnika ds. Uzależnień w Sulechowie przeprowadzili ok. 180 rozmów z osobami uzależnionymi od alkoholu, narkotyków, nowych substancji psychoaktywnych NSP („dopalaczy”), osobami współuzależnionymi oraz osobami dotkniętymi przemocą, z czego ponad połowa rozmów odbyła się w ramach spotkań „pierwszego kontaktu” z osobami niezarejestrowanymi w bazie danych Biura),
- prowadzenie wymaganej dokumentacji,
- prowadzenie akcji informacyjnej na temat ruchów samopomocowych i pomoc w organizowaniu i prowadzeniu grup wsparcia oraz pomocy terapeutycznej,
- prowadzenie lokalnych inicjatyw z dziedziny profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii,
- współpraca z jednostkami oświatowymi, organizacjami i osobami fizycznymi działającymi w sferze profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii w zakresie działalności wychowawczej, edukacyjnej, informacyjnej i zapobiegawczej wśród młodzieży,

dotyczącej profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii,

- wdrażanie i przeprowadzanie na terenie Gminy ogólnopolskich i regionalnych kampanii profilaktyczno-edukacyjnych w zakresie profilaktyki, rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii oraz propagowanie zdrowego stylu życia,
- obsługa organizacyjna szkoleń i konferencji organizowanych przez Biuro Pełnomocnika ds. Uzależnień,
- przygotowywanie rocznych sprawozdań z realizacji ww. programów,
- praca nad projektem uchwały oraz przygotowywanie projektu uchwały w sprawie określenia maksymalnej liczby zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży oraz w miejscu sprzedaży na terenie gminy Sulechów,
- praca nad projektem uchwały oraz przygotowywanie projektu uchwały w sprawie zasad usytuowania miejsc sprzedaży i podawania napojów alkoholowych na terenie gminy Sulechów,
- prowadzenie obsługi administracyjno-kancelaryjnej Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Sulechowie.

Dyżury psychologa w Biurze Pełnomocnika ds. Uzależnień w Sulechowie

Z konsultacji psychologicznych w 2018 roku skorzystało łącznie **230 osób**, w tym 142 kobiety i 56 mężczyzn, 11 par małżeńskich lub osób będących z związkach partnerskich, 11 rodziców z dziećmi. Osoby, które spotykały się z psychologiem zgłaszały następują problemy: uzależnienie od alkoholu, substancji psychoaktywnych, uzależnienie partnera lub innego członka rodziny, zachowania agresywne, problemy emocjonalne oraz zaburzenia zachowania, konflikty w rodzinie, śmierć bliskich osób, trudności w życiu codziennym, bezradność, problemy egzystencjalne, kryzysy małżeńskie, problemy komunikacji pomiędzy członkami rodziny, problemy wychowawcze z dzieckiem.

Działania funkcjonującego przy Biurze Pełnomocnika ds. Uzależnień Punktu Informacyjno-Konsultacyjnego w 2018 roku

W punkcie informacyjno-konsultacyjnym porad dotyczących uzależnień udzielało w 2018 roku 2 instruktorów terapii uzależnień oraz 1 specjalista terapii uzależnień. Dyżury odbywały się w poniedziałek, środę, piątek i ostatni wtorek każdego miesiąca. Działania tych poszczególnych osób zostały przedstawione poniżej:

1. **Pierwszy instruktor terapii uzależnień od alkoholu** w 2018 roku udzielił porad około 550 osobom, miesięcznie z porad terapeutycznych korzystało około 50 osób; najliczniejszą grupę wśród osób zgłaszających się na spotkania z terapeutą stanowiły osoby uzależnione od alkoholu;
2. **Drugi instruktor terapii uzależnień od alkoholu** w 2018 roku udzielił łącznie 342 konsultacje, łączna liczba osób przyjętych kształtowała się na poziomie 51 osób, w tym 28 kobiet i 23 mężczyzn; najczęściej to osoby kierowane przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Sulechowie, Ośrodek Pomocy Społecznej, Sąd Rejonowy w Świebodzinie, Kuratorów Sądu Rejonowego w Świebodzinie – 32 osoby. Pozostałe osoby zgłaszały się samodzielnie.
3. **Specjalista terapii uzależnień od narkotyków** w 2018 roku udzielił łącznie 261 konsultacji, w tym 195 osobom dorosłym, a 66 nieletnim (1 osoba podjęła długoterminowe leczenie odwykowe w Całodobowym Oddziale Terapii Uzależnień w Ciborzu), w tymże roku udzielonych zostało również 36 porad, przede wszystkim rodzicom, którzy chcieli zacerpnąć informacji dotyczących objawów uzależnienia, rozwoju uzależnienia oraz informacji dotyczących rozpoznawania substancji psychoaktywnych; ze wszystkich udzielonych konsultacji po raz pierwszy większość stanowiły kobiety (137).

Grupy wsparcia

W 2018 trzy razy w miesiącu odbywały się spotkania Grupy Anonimowych Narkomanów (AN), w których uczestniczą osoby, które ukończyły program terapii podstawowej, zamieszkałe w gminie Sulechów.

Celem tych spotkań było wzmacnianie motywacji do utrzymywania abstynencji oraz podzielenie się informacjami dotyczącymi radzenia sobie w sytuacjach zagrażających powrotem do nałogu. W spotkaniach tych uczestniczyły łącznie **193 osoby**.

Spotkania terapeutyczne dla osób uzależnionych od alkoholu i współuzależnionych odbywały się w pierwszy i trzeci czwartek każdego miesiąca. Osoby uzależnione miały możliwość indywidualnych spotkań z terapeutą, podczas których uzyskiwały informacje na temat leczenia i pomoc w wytrwaniu w abstynencji. Przekazywana im była podstawowa wiedza o chorobie alkoholowej i motywacja do systematycznej pracy nad sobą w kierunku zdrowienia oraz umiejętność rozpoznawania sygnałów nawrotu choroby. Osoby współuzależnione spotykały się w grupie terapeutycznej pracującej na procesie grupowym. Przeprowadzono łącznie **243 konsultacje**, w tym indywidualnie: 45 kobiet, grupowo: 198 kobiet.

W gminie Sulechów działają także grupy Anonimowych Alkoholików:

- grupa AA WIOSNA Sulechów funkcjonująca w czwartki w Parafii pw. św. Stanisława Kostki w Sulechowie,
- grupa AA PRZEDWIOŚNIE funkcjonująca w poniedziałki w Sali Biblioteki Publicznej Gminy Sulechów.

3.8.2. Przemoc w rodzinie

Przemoc jest intencjonalnym i zamierzonym działaniem człowieka, które ma na celu kontrolowanie i podporządkowanie ofiary. Definicja przemocy w rodzinie wg ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie mówi, że: „*przemoc w rodzinie należy rozumieć jako jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa albo dobra osobiste osób najbliższych lub innych osób wspólnie zamieszkujących lub gospodarujących, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, narażające szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą*”.

Przemoc jest jednym ze zjawisk współwystępujących z innymi problemami funkcjonowania rodziny. W celu rozwiązania problemu przemocy jest potrzeba podejmowania interwencji socjalnej i psychologicznej niezależnie od możliwości podejmowania działań prawnych. Działaniami mającymi na celu przeciwdziałanie przemocy w rodzinie zajmuje się Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Sulechowie. Do zadań Zespołu należy przede wszystkim:

- budowanie gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- kompleksowe zajmowanie się rodzinami w których dochodzi do przemocy,
- podejmowanie interwencji w przypadku przemocy domowej i uruchomienia procedur mających na celu jej powstrzymanie,
- opracowywanie adekwatnych strategii postępowania w przypadku rozpoznania i zgłoszenia przemocy domowej,
- monitorowanie sytuacji rodzinnych w których dochodzi do przemocy a w szczególności organizowanie współpracy służb²⁹.

Działania mające na celu przeciwdziałanie przemocy w rodzinie oraz ochronę ofiar tej przemocy zawarte zostały w *Gminnym Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2016-2020* przyjętym uchwałą Nr 0007.177.2016 Rady Miejskiej w Sulechowie z dnia 19 stycznia 2016 roku. Celem strategicznym Programu jest „**zmniejszenie skali zjawiska przemocy domowej poprzez zintegrowane działanie systemu pomocy w rodzinie z problem przemocy domowej**”. Realizatorami zadań zawartych w Programie są:

- Ośrodek Pomocy Społecznej w Sulechowie,
- Komisariat Policji w Sulechowie,
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Sulechowie,
- placówki oświatowe na terenie Gminy,
- służba zdrowia w Sulechowie,
- Sąd Rejonowy w Świebodzinie,
- Prokuratura Rejonowa w Świebodzinie,

²⁹ <https://ops.bip.sulechow.pl/bipkod/013>

- inne organy i instytucje podejmujące działania w sferze przemocy w rodzinie³⁰.

Podejmowanie interwencji w środowisku wobec rodziny dotkniętej przemocą odbywa się w oparciu o **procedurę „Niebieskie Karty”** i nie wymaga zgody osoby dotkniętej przemocą w rodzinie. Procedura „Niebieskie Karty” obejmuje ogół czynności podejmowanych i realizowanych przez przedstawicieli jednostek organizacyjnych pomocy społecznej, gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, Policji, oświaty i ochrony zdrowia, w związku z uzasadnionym podejrzeniem zaistnienia przemocy w rodzinie. Przedstawiciele podmiotów wyżej wymienionych, realizują procedurę „Niebieskie Karty” w oparciu o zasadę współpracy i przekazują informacje o podjętych działaniach przewodniczącemu zespołu interdyscyplinarnego. Wszczęcie procedury „Niebieskie Karty” następuje przez wypełnienie formularza „Niebieska Karta” w przypadku powzięcia, w toku prowadzonych czynności służbowych lub zawodowych, podejrzenia stosowania przemocy wobec członków rodziny lub w wyniku zgłoszenia dokonanego przez członka rodziny, bądź przez osobę będącą świadkiem przemocy w rodzinie.

Dane dotyczące procedury „Niebieskie Karty” przeprowadzanej w gminie Sulechów przedstawiają się następująco:

1. Liczba zakładanych Niebieskich Kart przez pracowników Ośrodka Pomocy Społecznej:
 - 2016 - 52
 - 2017 - 49
 - 2018 – 51
2. Liczba zakładanych Niebieskich Kart przez Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych:
 - 2018 – 2
3. Liczba zakładanych Niebieskich Kart przez Policję:
 - 2017 – 43 (jest to 59,4% wszystkich niebieskich kart założonych w pięciu gminach tj. Sulechów, Babimost, Bojadła, Kargowa i Trzebiechów), w 14 przypadkach sprawy przemocy znajdowali się w stanie nietrzeźwości.
 - 2018 – 60 (jest to 62,5% wszystkich niebieskich kart założonych w pięciu gminach tj. Sulechów, Babimost, Bojadła, Kargowa i Trzebiechów), w 45 przypadkach sprawy przemocy znajdowali się w stanie nietrzeźwości.

Dane dotyczące zdarzeń związanych z przemocą w rodzinie przedstawione zostały w sposób szczegółowy przez Policję w Sulechowie. Wynika z nich, iż w 2018 roku przeprowadzonych zostało łącznie 536 interwencji domowych, w tym 44 dotyczyły przemocy w rodzinie. Ogólna liczba ofiar w rodzinie wyniosła 65, w tym ofiarami były 43 kobiety, 8 mężczyzn, 3 małoletnich do 13 roku życia i 11 nieletnich w przedziale 13-18 lat. W przedmiotowym okresie czasu odnotowano 45 sprawców przemocy, w tym 27 znajdowało się pod wpływem alkoholu. Możemy zauważyć wzrost liczby sprawców przemocy w rodzinie znajdujących się pod wpływem alkoholu oraz niewielki wzrost liczby interwencji dotyczących przemocy w rodzinie (z 38 w 2017 roku do 44 w 2018 roku). Szczegółowe dane w tym zakresie w latach 2016-2018 przedstawione zostały w tabeli poniżej.

Tabela 14. Liczba zdarzeń związanych z przemocą w rodzinie w latach 2016-2018

	2016	2017	2018
Liczba interwencji dotyczących przemocy w rodzinie ogółem	39	38	44
Liczba ofiar przemocy	53	40	65
Liczba sprawców przemocy	38	38	45
Liczba sprawców przemocy w rodzinie pod wpływem alkoholu	11	15	27

Źródło: Komisariat Policji w Sulechowie

W 2018 roku zostały zarejestrowane 23 przestępstwa związane z fizycznym i psychicznym znęcaniem się nad rodziną. W latach poprzednich ich liczba była mniejsza – 20 przestępstwa w 2017 roku i 11 przestępstw w 2016 roku.

³⁰ Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2016-2020 (uchwała Nr 0007.177.2016 Rady Miejskiej w Sulechowie z dnia 19 stycznia 2016 roku).

Jednocześnie możemy zauważyć wzrost w 2018 roku wszczętych i stwierdzonych procedur prawnych związanych ze znęcaniem się nad rodziną w porównaniu do lat poprzednich. Dane dotyczące wszczętych, stwierdzonych i zakończonych procedur znajdują się w tabeli poniżej.

Tabela 15. Liczba wszczętych, stwierdzonych i zakończonych procedur prawnych wynikających ze znęcania się nad rodziną w latach 2016-2018

	2016	2017	2018
Wszczęte	14	21	26
Stwierdzone	1	9	15
Zakończone	12	21	26

Źródło: Komisariat Policji w Sulechowie

3.8.3. Problemy społeczne wśród dzieci i młodzieży

Dane dotyczące zażywania substancji psychoaktywnych przez dzieci i młodzież przedstawione zostały przez specjalistę terapii uzależnień udzielającego pomoc i wsparcie w Punkcie Informacyjno-Konsultacyjnym oraz przez Komisariat Policji.

Z informacji przedstawionych przez specjalistę terapii uzależnień wynika, iż w 2018 roku dzielił on **66 konsultacji osobom nieletnim**. Większość z nich była udzielona osobom nieletnim nadużywającym substancji psychoaktywnych w sposób szkodliwy. Wszyscy nieletni, którzy zgłaszali się na spotkania uczęszczają do byłych oddziałów szkół gimnazjalnych oraz podstawowych na terenie gminy Sulechów, jedna z tych osób podjęła długoterminowe leczenie odwykowe w Całodobowym Oddziale Terapii Uzależnień w Ciburzu.

Ogólna liczba czynów karalnych popełnionych przez osoby nieletnie w 2018 roku kształtowała się na poziomie 44 (w tym 1 popełnione pod wpływem środków odurzających). W 2017 roku zostało popełnionych przez osoby nieletnie 41 czynów, a w 2016 roku – 37. Można zauważyć więc stopniowy, ale niewielki wzrost liczby czynów karalnych popełnianych przez osoby nieletnie.

Działania Policji w Sulechowie przyczyniły się do ujawnienia następujących zdarzeń związanych z patologiami wśród nieletnich:

- **2016 rok:**
 - ujawniono 3 nieletnich znajdujących się pod wpływem alkoholu i 4 uciekinierów z domów rodzinnych,
 - wystąpiono z wnioskami/zawiadomieniami/interwencjami do Sądów Rodzinnych w 116 przypadkach,
 - wystąpiono z wnioskami/zawiadomieniami/interwencjami do szkół i innych placówek oświaty i wychowania w 6 przypadkach,
 - wystąpiono z wnioskami/zawiadomieniami/interwencjami do służby zdrowia i opieki społecznej w 4 przypadkach,
 - wystąpiono z wnioskami/zawiadomieniami/interwencjami do instytucji i organizacji w 4 przypadkach.
- **2017 rok:**
 - ujawniono 3 nieletnich znajdujących się pod wpływem alkoholu, 1 osobę pod wpływem narkotyków i 5 uciekinierów z domów rodzinnych i 18 z placówek opiekuńczo-wychowawczych,
 - wystąpiono z wnioskami/zawiadomieniami/interwencjami do Sądów Rodzinnych w 186 przypadkach,
 - wystąpiono z wnioskami/zawiadomieniami/interwencjami do szkół i innych placówek oświaty i wychowania w 7 przypadkach,
 - wystąpiono z wnioskami/zawiadomieniami/interwencjami do służby zdrowia i opieki społecznej w 9 przypadkach,
 - wystąpiono z wnioskami/zawiadomieniami/interwencjami do instytucji i organizacji w 12 przypadkach.

▪ 2018 rok:

- ujawniono 10 nieletnich znajdujących się pod wpływem alkoholu i 16 uciekinierów z domów rodzinnych i 7 z placówek opiekuńczo-wychowawczych,
- wystąpiono z wnioskami/zawiadomieniami/interwencjami do Sądów Rodzinych w 200 przypadkach,
- wystąpiono z wnioskami/zawiadomieniami/interwencjami do szkół i innych placówek oświaty i wychowania w 6 przypadkach,
- wystąpiono z wnioskami/zawiadomieniami/interwencjami do służby zdrowia i opieki społecznej w 4 przypadkach,
- wystąpiono z wnioskami/zawiadomieniami/interwencjami do instytucji i organizacji w 19 przypadkach.

Ogólnie dostrzegalny jest wzrost liczby zdarzeń związanych z patologiami wśród osób nieletnich w 2018 roku porównaniu do roku 2016. Znacznie wzrosła liczba ujawnionych osób nieletnich znajdujących się pod wpływem alkoholu, liczba uciekinierów z domów rodzinnych oraz liczba wniosków/zawiadomień/interwencji do różnych instytucji.

3.8.4. Profilaktyka

Analiza dokumentów pozwoliła zauważyć, że na terenie gminy Sulechów prowadzone są liczne działania profilaktyczne adresowane zarówno do dzieci i młodzieży jak i osób dorosłych, mające na celu przeciwdziałanie problemom społecznym i tym samym poprawę jakości życia mieszkańców. Działania profilaktyczne podejmowane przez poszczególne instytucje zostały przedstawione w dalszej części Diagnozy.

Realizacja Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Sulechów za rok 2016

- Zorganizowanie warsztatów profilaktyczno – wychowawczych w formie obozu dla 60 dzieci z rodzin dysfunkcyjnych przez Lubuski Oddział Okręgowy Polskiego Czerwonego Krzyża,
- realizację warsztatów edukacyjno – profilaktycznych z konkursem z zakresu profilaktyki uzależnień dla 250 dzieci przez Chorągiew Ziemi Lubuskiej Związku Harcerstwa Polskiego Hufiec Babimojsko – Sulechowski ZHP,
- działania edukacyjne – informacyjne w ramach ogólnopolskich kampanii społecznych „Zachowaj Trzeźwy Umysł”, „Przemoc boli”, kampania „Przemoc boli” została zrealizowana przy współpracy z Zespołem Interdyscyplinarnym,
- warsztaty edukacyjno – profilaktyczne dla uczniów i rodziców uczniów ze szkół z terenu gminy Sulechów z zakresu przeciwdziałania alkoholizmowi i narkomanii, odbyły się w następujących placówkach: Szkoła Podstawowa w Kijach, Szkoła Podstawowa w Cigacicach, Szkoła Podstawowa w Brodach, Szkoła Podstawowa nr 1 w Sulechowie, Szkoła Podstawowa w Kalsku, Gimnazjum w Pomorsku,
- warsztaty profilaktyczne dla dzieci i młodzieży oraz rodziców z zakresu zagrożeń cyfrowych w Szkole Podstawowej w Bukowie,
- warsztaty z zakresu przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy dla uczniów Zespołu Szkół w Sulechowie,
- konkurs plastyczny „Wolni od uzależnień – kartka z kalendarza”,
- udział wychowanków świetlic środowiskowych w spektaklu o tematyce profilaktyki uzależnień „Dwa światy – dwa skrzaty”,
- udział wychowanków świetlic środowiskowych w wycieczce profilaktycznej do Świerkocina,
- wsparcie finansowe Biegu Trzeźwości Deszczno – Cibórz.

Realizacja Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Sulechów za rok 2017

- Udział dzieci ze świetlicy w Kijach w konkursie profilaktycznym w Poznaniu,
- udział dzieci ze świetlic środowiskowych z terenu Gminy Sulechów w spektaklu „Magiczny świat bajek” z elementami profilaktyki uzależnień,
- zorganizowanie warsztatów profilaktyczno – wychowawczych w formie obozu dla 60 dzieci z rodzin dysfunkcyjnych przez Lubuski Oddział Okręgowy Polskiego Czerwonego Krzyża,

- realizację warsztatów edukacyjno – profilaktycznych z konkursem z zakresu profilaktyki uzależnień dla 250 dzieci przez Chorągiew Ziemi Lubuskiej Związku Harcerstwa Polskiego Hufiec Babimojsko – Sulechowski ZHP,
- uczestniczenie w ogólnopolskiej kampanii „Masz wpływ - wybierz marzenia nie ryzyko” skierowanej do sprzedawców napojów alkoholowych oraz rozpowszechnienie pakietu edukacyjnego rekomendowanego przez Państwową Agencję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, dla osób doznających przemocy w rodzinie, w szczególności z problemem alkoholowym nt. możliwości uzyskania pomocy,
- warsztaty profilaktyczne dotyczące cyberprzemocy, zagrożeń internetowych oraz przemocy w szkole „MIASTO MARZEŃ-ŻYCIE PRZEGRYWA SIĘ TYLKO RAZ” z koncertem profilaktyczno-edukacyjnym dla dzieci i młodzieży ze szkół gminnych: Brody, Pomorsko, Kije, Kalsk, Cigacice, Buków, Szkoły Podstawowe 1,2,3 w Sulechowie, Specjalny Ośrodek Wychowawczy, Liceum Ogólnokształcące, Centrum Kształcenia Ustawicznego,
- warsztaty profilaktyczno-edukacyjno dla dzieci i młodzieży wraz ze spotkaniem dla nauczycieli i rodziców w Specjalnym Ośrodku Szkolno-Wychowawczym.

Realizacja Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Sulechów za rok 2018

Ogólnopolskie i lokalne społeczne kampanie profilaktyczne:

- DOPALACZE POWIEDZ STOP - pakiet ulotek oraz broszur został przekazany do szkół z terenu Gminy Sulechów,
- ILE KOSZTUJE PALENIE - pakiet ulotek oraz broszur został przekazany do szkół z terenu Gminy Sulechów, szpitala Sp. ZOZ w Sulechowie, TOP MED w Sulechowie,
- FONOHOLIZM (uzależnienie od telefonu) - pakiet ulotek oraz broszur został przekazany do szkół z terenu Gminy Sulechów.

Szkolne programy profilaktyczne:

- warsztaty profilaktyczne prowadzone przez specjalistę terapii uzależnień dot. konsekwencji zażywania substancji psychoaktywnych dla dzieci i młodzieży w szkołach podstawowych oraz Specjalnym Ośrodku Wychowawczym w Sulechowie (klasy VII, VIII oraz III dotychczasowego gimnazjum) na terenie gminy Sulechów,
- realizacja autorskiego programu profilaktyki z zakresu zapobiegania uzależnieniom „RÓWNANIE ŻYCIA=UŻYWKI+SIEĆ=AGRESJA W REALU, który obejmował 11 szkół z terenu Gminy Sulechów.

Komisariat Policji w Sulechowie

W latach 2016, 2017, 2018 roku dzielnicowi oraz specjalista ds. nieletnich z Komisariatu Policji w Sulechowie uczestniczyli w realizacji programów prewencyjnych oraz działań skierowanych do dzieci i młodzieży tj.:

- wojewódzkiego programu profilaktycznego pn. „LUPU”, a w nim „Bezpieczne ferie” i „Bezpieczne wakacje”,
- programu „Bezpieczne gimnazjum”,
- projektu profilaktycznego pn. „Zapobieganie handlowi ludźmi”,
- wojewódzkiego programu antydopalaczowego pn. „Dopalam się sobą”,
- program przedsięwzięć pn. „Tworzymy kulturę szacunku w sieci”,
- spotkania w ramach działań „Bezpieczny Internet” oraz cyberprzemocy,
- program „Oznakuj swój rower”,
- działania „Dnia wagarowicza” i „Zakończenie roku szkolnego”.

W **2016 roku** Policja przeprowadziła również 279 pogadanek z dziećmi i młodzieżą oraz 68 spotkań z pedagogami szkolnymi, w których funkcjonariusze przekazali założenia programowe dotyczące bezpieczeństwa, zwiększając w ten sposób świadomość nieletnich oraz poczucie braku bezkarności w zjawiskach kryminalnych i patologicznych.

W **2017 roku** odbyło się 241 spotkań z dziećmi i młodzieżą, 60 spotkań z pedagogami i kuratorami sądowymi.

W **2018 roku** odbyło się 276 spotkań z dziećmi i młodzieżą, przeprowadzono 57 spotkań z pedagogami i kuratorami sądowymi.

Straż Miejska w Sulechowie

- **2016 rok** - Strażnicy Miejscy spotykali się z uczniami szkół podstawowych oraz z przedszkolakami. Podczas spotkań uczyli w jaki sposób prawidłowo powinni zachowywać się podczas przechodzenia przez jezdnię. Uczniowie mogli dowiedzieć się również, jakie zagrożenia mogą napotkać podczas pokonywania drogi do szkoły, zapoznawali się z numerami alarmowymi oraz miały możliwość zgłoszenia zdarzenia dyżurnemu w Straży Miejskiej, strażnicy uczyli jak prawidłowo segregować śmieci. W roku 2016 odbyło się 15 pogadanek. Spotkania odbyły się w m.in. przedszkolach „Dobra Wróżka”, „Gucio”, Przedszkole nr 6, Przedszkole nr 7, w Szkole Podstawowej w Brodach oraz z uczniami SP3 w Bibliotece Publicznej Gminy Sulechów, podczas ferii zimowych w Sulechowskim Domu Kultury.
- **2017 rok** - Strażnicy Miejscy odbyli spotkania z uczniami szkół podstawowych oraz z przedszkolakami. Podczas tych spotkań funkcjonariusze uczyli dzieci, w jaki sposób prawidłowo powinni zachowywać się podczas przechodzenia przez jezdnię. Uczniowie mogli dowiedzieć się również, jakie zagrożenia mogą napotkać podczas pokonywania drogi do szkoły, zapoznawali się z numerami alarmowymi oraz miały możliwość zgłoszenia zdarzenia funkcjonariuszowi Straży Miejskiej. Strażnicy uczyli jak prawidłowo segregować śmieci. W roku 2017 odbyło się 9 pogadanek. Spotkania odbyły się w m.in. przedszkolach „Dobra Wróżka”, „Gucio”, Przedszkole nr 6, Przedszkole nr 7, w Szkole Podstawowej w Brodach oraz z uczniami SP3, podczas ferii zimowych w Sulechowskim Domu Kultury.
- **2018 rok** - Prowadzone są także działania profilaktyczno-edukacyjne wśród dzieci i młodzieży szkolnej mające na celu uświadomienie istniejących zagrożeń i promowanie bezpiecznego stylu życia. Strażnicy Miejscy odbyli spotkania z uczniami szkół podstawowych oraz z przedszkolakami. Podczas tych spotkań funkcjonariusze uczyli dzieci, w jaki sposób prawidłowo powinni zachowywać się podczas przechodzenia przez jezdnię. Uczniowie mogli dowiedzieć się również, jakie zagrożenia mogą napotkać podczas pokonywania drogi do szkoły, zapoznawali się z numerami alarmowymi oraz miały możliwość zgłoszenia zdarzenia dyżurnemu w Straży Miejskiej. Strażnicy uczyli także jak prawidłowo segregować śmieci. W roku 2018 odbyło się 6 pogadanek. Spotkania odbyły się w m.in. przedszkolach „Dobra Wróżka”, „Gucio”, Przedszkole nr 6, Przedszkole nr 7.

Specjalista Terapii Uzależnień

W 2018 roku zostały przeprowadzone zajęcia profilaktyczne na temat konsekwencji związanych z zażywaniem substancji psychoaktywnych dla wszystkich szkół podstawowych łącznie z byłymi oddziałami gimnazjum na terenie Gminy Sulechów.

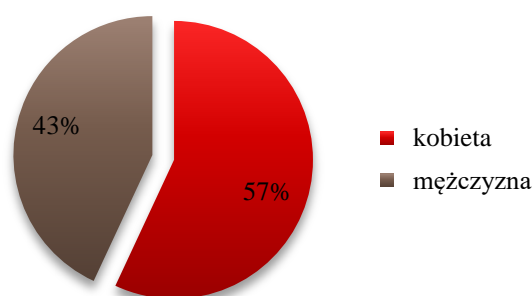
4. Badanie dorosłych mieszkańców na terenie gminy Sulechów

W niniejszym rozdziale przedstawione zostały wyniki badań realizowanych wśród dorosłych mieszkańców gminy Sulechów dotyczące spożywania alkoholu, używania nikotyny, zażywania narkotyków i dopalaczy, problemu przemocy w rodzinie oraz korzystania z Internetu. Dodatkowo najistotniejsze dla odpowiedzi na problemy badawcze pytania, zostały skorelowane ze zmienną badawczą – płcią. Miało to na celu sprawdzenie, w jakim stopniu określone problemy społeczne występują wśród kobiet, a w jakim stopniu wśród mężczyzn.

4.1. Struktura badanej próby

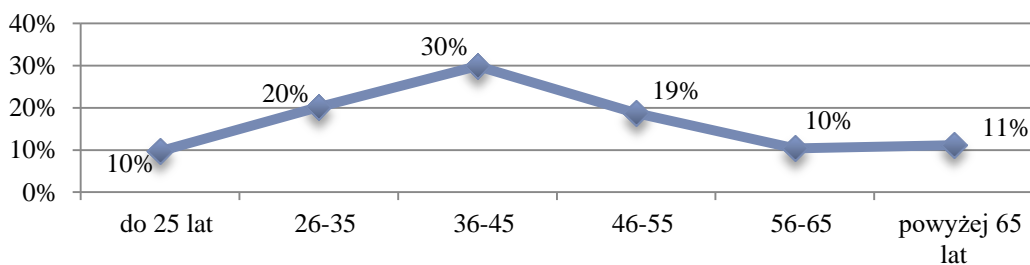
W badaniu diagnozującym problemy społeczne występujące na terenie gminy Sulechów wzięło udział 144 mieszkańców. Nieco ponad połowę badanej społeczności stanowią kobiety – wypełniły one 57% ankiet. Mężczyźni stanowią natomiast 43% wszystkich badanych.

Wykres 11. Płeć:

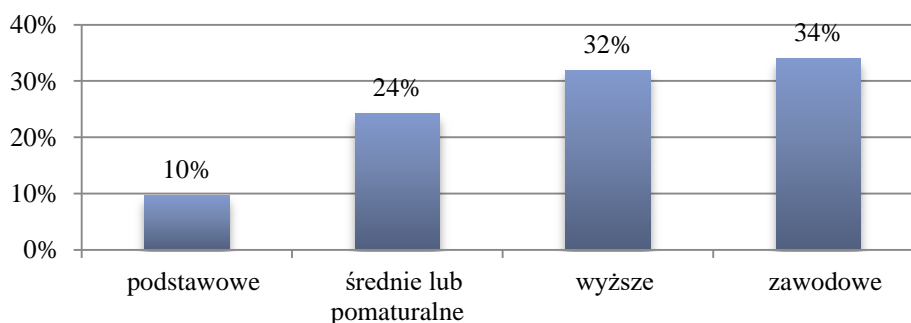
Analiza struktury badanej grupy pokazuje, iż badani mieszkańcy są mocno zróżnicowani pod względem wieku. Najliczniejszą grupę wiekową stanowią respondenci między 36-45 rokiem życia (30%), między 26-35 rokiem życia (20%) oraz między 46-55 rokiem życia (19%). 11% to respondenci mający powyżej 65 lat, 10% badanych ma mniej niż 25 lat i kolejne 10% między 56-65 lat.

Wykres 12. Wiek:

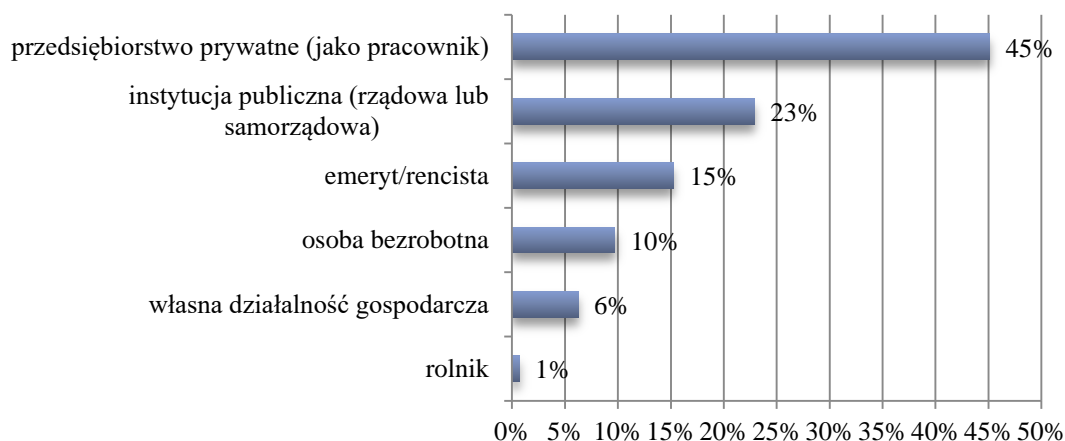
Struktura wykształcenia badanej próby przedstawia się następująco: 32% badanych legitymuje się wykształceniem wyższym, 24% ukończyło szkołę średnią lub pomaturalną, 34% ma wykształcenie zawodowe, natomiast 10% zakończyło swoją edukację na szkole podstawowej.

Wykres 13. Wykształcenie:

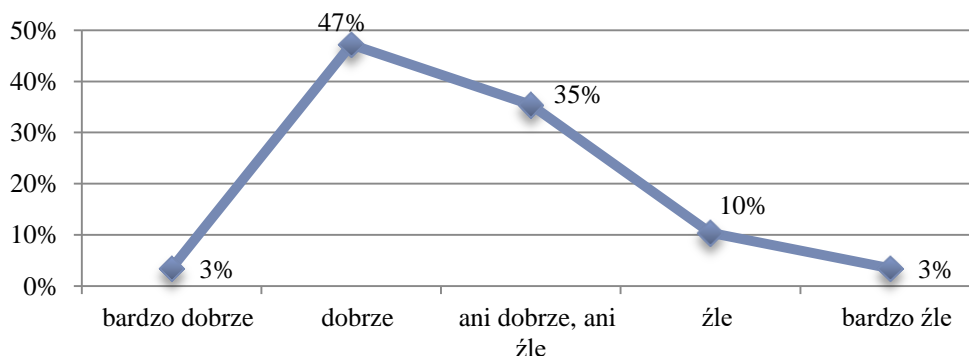
Kolejną analizowaną kwestią jest miejsce zatrudnienia badanej społeczności. Zebrany materiał badawczy wykazał, że przeważająca część ankietowanych pracuje w przedsiębiorstwie prywatnym (45%). 23% stanowią respondenci pracujący w instytucji publicznej, 15% to osoby będące na emeryturze/rencie, 10% stanowią osoby bezrobotne, 6% prowadzi własną działalność gospodarczą, natomiast 1% zatrudnionych jest w rolnictwie.

Wykres 14. Miejsce zatrudnienia:

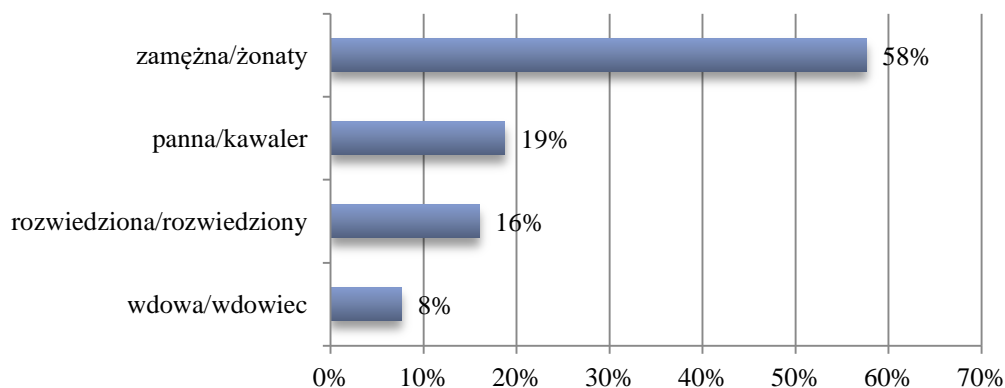
Analiza sytuacji materialnej badanej grupy pokazuje, że większość mieszkańców jest z niej zadowolonych - 47% ocenia ją jako dobrą, a 3% jako bardzo dobrą. 35% opisuje swoją sytuację materialną jako ani dobrą, ani złą, 10% jako złą i tylko 3% jako bardzo złą.

Wykres 15. Jak ocenia Pan/i swoją sytuację materialną?

Poniżej zaprezentowano charakterystykę respondentów ze względu na stan cywilny. Większość mieszkańców biorących udział w badaniu jest zamężna/zonaty (58%). 19% to panny/kawalerowie, 16% to osoby rozwiedzione, natomiast 8% stanowią wdowy/wdowcy.

Wykres 16. Stan cywilny:

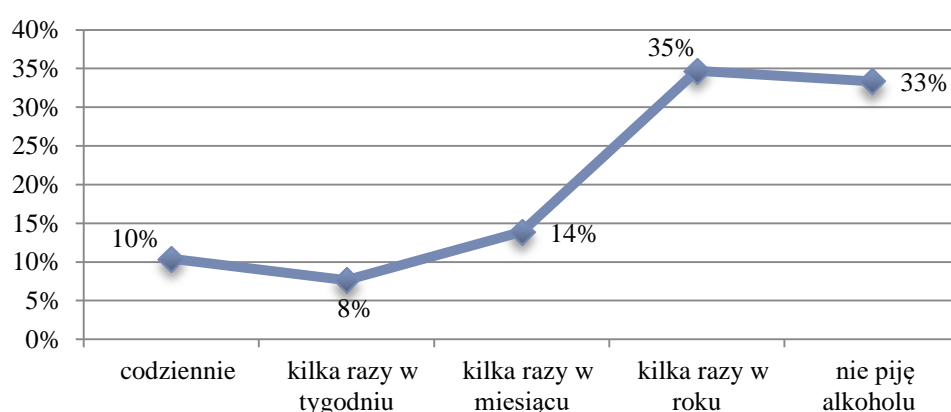

4.2. Problem alkoholowy z perspektywy dorosłych mieszkańców

Problemy związane z używaniem alkoholu, występują zarówno w obszarze zdrowia fizycznego jak i psychicznego. Negatywne konsekwencje dotyczą nie tylko osoby uzależnione, ale także ich rodziny i osoby w środowisku lokalnym. Oprócz tego, że alkoholizm jest często przyczyną przemocy domowej, powoduje wiele szkód społecznych, takich jak zakłócanie porządku publicznego, przemoc, ubóstwo czy bezrobocie. W celu zapobiegania niekorzystnym konsekwencjom z tym związanym, konieczne jest sprawdzenie skali problemu wśród dorosłych mieszkańców oraz na tej podstawie zaprojektowanie działań profilaktycznych.

Pierwsza część pytań, skierowanych do dorosłych mieszkańców gminy Sulechów dotyczyła spożywania alkoholu, celem rozpoznania skali picia napojów alkoholowych oraz uzależnień. Dorosłym mieszkańcom, zadano pytanie o to, jak często spożywają alkohol. Zebrany materiał badawczy wykazał, iż po alkohol sięga 67% respondentów (96 osób), w tym 35% spożywa go kilka razy w roku, 14% kilka razy w miesiącu, 8% kilka razy w tygodniu, z kolei 10% - codziennie. Abstynencję zadeklarował co trzeci badany mieszkaniec, tj. 33%.

Wykres 17. Jak często spożywa Pan/i alkohol?

Kwestię spożywania alkoholu rozpatrzyliśmy również z podziałem na płeć respondentów. W wyniku zastosowania korelacji możemy zauważyć, iż wśród kobiet występuje więcej osób będących w abstynencji. Wśród mężczyzn tylko 16% nie pije alkoholu, natomiast wśród kobiet aż 46%. Różnice pomiędzy płciami widać również jeśli chodzi o częstotliwość spożywania alkoholu – większa część mężczyzn niż kobiet pije codziennie oraz kilka razy w tygodniu. Częste picie zadeklarowało 29% mężczyzn oraz 10% kobiet, różnica wynosi więc 19 pp.

Tabela 16. Jak często spożywa Pan/i alkohol? Korelacja ze względu na płeć.

Odpowiedź	Mężczyźni	Kobiety
codziennie	16%	6%
kilka razy w tygodniu	13%	4%
kilka razy w miesiącu	16%	12%
kilka razy w roku	39%	32%
nie piję alkoholu	16%	46%

Na kolejne pytania dotyczące spożywania alkoholu odpowiedź mogły udzielić tylko te osoby, które w poprzednim pytaniu zadeklarowały, iż spożywają alkohol.

Pierwsze pytanie skierowane do osób, które spożywają alkohol dotyczyło wieku inicjacji alkoholowej. Spytałismy respondentów o to, ile mieli lat, kiedy po raz pierwszy spożyli alkohol. W poniższej tabeli przedstawiony został rozkład odpowiedzi respondentów na zadane pytanie. Możemy zauważyć, iż większość badanej populacji sięgnął po alkohol pierwszy raz mając 16-25 lat – odpowiedź taką zaznaczyło 54 mieszkańców Gminy. Znaczna część badanych miała wówczas mniej niż 15 lat (32 osoby), 9 osób miało między 26-35 lat, a 1 osoba między 51-60 lat.

Tabela 17. Ile miał/a Pan/i lat, kiedy po raz pierwszy spożył/a Pan/i alkohol?

<i>Odpowiedź</i>	<i>%</i>	<i>Liczba odp.</i>
mniej niż 15 lat	33%	32
16-25 lat	56%	54
26-35 lat	9%	9
36-50 lat	0%	0
51-60 lat	1%	1
więcej niż 61 lat	0%	0

Następne pytanie dotyczyło rodzaju alkoholu, który mieszkańcy Gminy piją najczęściej. Większość ankietowanych (spośród 96 osób deklarujących spożywanie alkoholu) wskazało na piwo (62 osoby). Nieco mniej popularne w wyborze dorosłych mieszkańców Gminy są wódka (42 osoby) i wino (36 osób). 11 ankietowanych typuje nalewki, 10 – alkohol własnej roboty, natomiast 2 badanych likiery i alkohol spoza legalnego źródła jako wybierane najczęściej.

Tabela 18. Jaki rodzaj alkoholu pije Pan/i najczęściej?

<i>Odpowiedź</i>	<i>%</i>	<i>Liczba odp.</i>
piwo	65%	62
wódka	44%	42
wino	38%	36
nalewki	11%	11
alkohol własnej roboty	10%	10
likiery	2%	2
alkohol spoza legalnego źródła	2%	2
inne	1%	1

**Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

Większość ankietowanych (spośród tych, którzy zadeklarowali spożywanie alkoholu) deklaruje, że w dniu, w którym spożywa alkohol, wypija 1-2 porcji tego napoju (32 osoby). 28 mieszkańców wskazuje na 3-4 porcje, 20 osób na 5-7 porcji, 10 badanych na 8-10, z kolei 5 ankietowanych na 11-13 porcji i więcej.

Tabela 19. Ile porcji alkoholu wypija Pan/i w ciągu całego dnia, w którym Pan/i pije? Porcja to szklanka piwa (250ml), lampka wina (100 ml), kieliszek wódki (30 ml).

<i>Odpowiedź</i>	<i>%</i>	<i>Liczba odp.</i>
1-2	34%	32
3-4	29%	28
5-7	21%	20
8-10	11%	10
11-13 i więcej	5%	5

Odpowiedzi respondentów odnośnie ilości spożywanego alkoholu rozpatrzyliśmy również z podziałem na płeć badanych osób. Możemy zauważyć, że wśród kobiet żadna osoba nie zadeklarowała spożywania dużych ilości alkoholu, tj. 8 porcji lub więcej. Wyniki badań pokazały, że ankietowani mężczyźni piją jednorazowo większe ilości alkoholu, niż ankietowane kobiety. Bezpieczne ilości alkoholu tj. 1-2 porcji spożywa, aż 52% kobiet i tylko 18% mężczyzn.

Tabela 20. Ile porcji alkoholu wypija Pan/i w ciągu całego dnia, w którym Pan/i pije? Porcja to szklanka piwa (250ml), lampka wina (100 ml), kieliszek wódki (30 ml). Korelacja ze względu na płeć.

Odpowiedź	Mężczyźni		Kobiety	
1-2	18%	9	52%	23
3-4	29%	15	30%	13
5-7	24%	12	18%	8
8-10	20%	10	0%	0
11-13 i więcej	10%	5	0%	0

W kolejnym pytaniu, mieszkańcy deklarujący spożywanie alkoholu, zostali poproszeni o wskazanie powodów, dla których po niego sięgają. Większość respondentów jako powód podaje picie dla towarzystwa (57 osób), ale znaczny odsetek wskazał również na chęć złagodzenia stresu (40 osób), zapomnienia o problemach (35 osób) oraz ze względu na walory smakowe alkoholu (23 osób). W dalszej kolejności badani wskazywali na przyczyny takie jak: chęć lepszej zabawy (14 osób), wpływ znajomych (5 osób) oraz chęć zmniejszenia objawów kaca (5 osób).

Tabela 21. Z jakich powodów sięga Pan/i po alkohol?

Odpowiedź	%	Liczba odp.
dla towarzystwa	59%	57
by złagodzić stres	42%	40
by zapomnieć o problemach	36%	35
bo lubię jego smak	24%	23
chęć lepszej zabawy	15%	14
brak konkretnego powodu	11%	11
pod wpływem znajomych	5%	5
aby zmniejszyć objawy kaca	5%	5
inne	0%	0

*Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

W zamierzeniu Diagnozy lokalnych zagrożeń społecznych było również zweryfikowanie, czy w związku ze spożywaniem alkoholu, badani mieszkańcy doświadczyli jakiś problemów. Co trzeci mieszkaniec (spośród tych deklarujących spożywanie alkoholu) stwierdził, że z tego powodu doświadczył problemów, w tym 16 osób wskazało na problemy zdrowotne, 15 osób na problemy rodzinne, 11 osób na problemy finansowe, 9 osób na problemy z prawem, natomiast 7 osób na problemy w pracy.

Tabela 22. Czy w związku ze spożywaniem przez Pana/ią alkoholu, doświadczył/a Pan/i któreś z niżej wymienionych problemów?

Odpowiedź	%	Liczba odp.
nie doświadczyłem/am żadnych problemów	67%	64
problemy zdrowotne	17%	16
problemy rodzinne	16%	15
problemy finansowe	12%	11
problemy z prawem	9%	9
problemy w pracy	7%	7
inne	1%	1

*Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

W poniższej tabeli przedstawione zostały wyniki zastosowanej korelacji. Dzięki temu możemy zauważyć, że wśród mężczyzn jest więcej osób, które w związku ze spożywaniem alkoholu doświadczyły jakiś problemów. Mężczyźni częściej doznawali problemów w pracy, problemów rodzinnych, finansowych oraz problemów z prawem. Taka sama liczba mężczyzn jak kobiet doznała natomiast problemów zdrowotnych (8 osób).

Tabela 23. Czy w związku ze spożywaniem przez Pana/ią alkoholu, doświadczył/a Pan/i któreś z niżej wymienionych problemów? *Korelacja ze względu na płeć.*

<i>Odpowiedź</i>	<i>mężczyźni</i>		<i>kobiety</i>	
problemy w pracy	12%	6	2%	1
problemy rodzinne	29%	15	0%	0
problemy finansowe	20%	10	2%	1
problemy z prawem	16%	8	2%	1
problemy zdrowotne	16%	8	18%	8
nie doświadczyłem/am żadnych problemów	57%	29	80%	35
inne	2%	1	0%	0

*Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

Następnie respondenci zostali poproszeni o udzielenie odpowiedzi na pytanie, czy zdarzyło im się wykonywać obowiązki w pracy pod wpływem alkoholu. Większość mieszkańców (spośród spożywających alkohol, tj. 96 osób) nigdy nie pracowało w stanie nietrzeźwości (75 osób), jednak 5 badanych określiło, iż zdarzało się to u nich rzadko, 7 ankietowanych stwierdziło, że taka sytuacja miała miejsce czasami, według 5 mieszkańców często i 3 osoby przyznały, że bardzo często wykonywali swoje obowiązki w pracy pod wpływem alkoholu.

Tabela 24. Czy zdarzyło się Panu/i wykonywać obowiązki w pracy pod wpływem alkoholu?

<i>Odpowiedź</i>	<i>%</i>	<i>Liczba odp.</i>
bardzo często	3%	3
często	5%	5
czasami	7%	7
rzadko	5%	5
nigdy	79%	75

Kwestię wykonywania obowiązków służbowych pod wpływem alkoholu rozpatrzyliśmy również z podziałem na płeć respondentów. Możemy zauważyć, że obowiązki w pracy pod wpływem alkoholu wykonywała większa część kobiet niż mężczyzn. Zastosowana korelacja pokazała, że sytuacja taka miała miejsce wśród 31% mężczyzn i 9% kobiet.

Tabela 25. Czy zdarzyło się Panu/i wykonywać obowiązki w pracy pod wpływem alkoholu? *Korelacja ze względu na płeć.*

<i>Odpowiedź</i>	<i>mężczyźni</i>		<i>kobiety</i>	
bardzo często	6%	3	0%	0
często	6%	3	5%	2
czasami	14%	7	0%	0
rzadko	6%	3	5%	2
nigdy	69%	35	91%	40

Następne pytanie zadane respondentom miało na celu sprawdzenie skali prowadzenia pojazdów pod wpływem alkoholu wśród dorosłych mieszkańców gminy Sulechów. Z danych przedstawionych w poniższej tabeli wynika, iż większość respondentów nigdy nie kierowało pojazdem pod wpływem alkoholu (71 osób), warto jednak zwrócić uwagę na fakt, że 15 osobom raz zdarzyła się taka sytuacja, 5 mieszkańcom zdarza się sporadycznie, z kolei 4 respondentom – często.

Tabela 26. Czy zdarzyło się Panu/i kierować pojazdem pod wpływem alkoholu?

Odpowiedź	%	Liczba odp.
nigdy mi się to nie zdarzyło	75%	71
raz mi się to zdarzyło	16%	15
zdarza mi się to sporadycznie	5%	5
zdarza mi się to często	4%	4

Poniższa tabela przedstawia rozkład odpowiedzi respondentów na pytanie o kierowanie pojazdem pod wpływem alkoholu, z podziałem na płeć osób ankietowanych. Analiza materiału badawczego wykazała, że wśród mężczyzn więcej osób kierowało pojazdem w stanie nietrzeźwości, niż miało to miejsce wśród kobiet. Spośród badanej populacji kobiet 14% przyznało się do takiego zachowania, natomiast wśród mężczyzn – 35%.

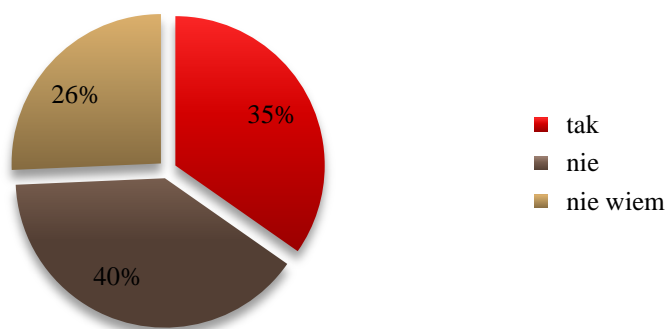
Tabela 27. Czy zdarzyło się Panu/i kierować pojazdem pod wpływem alkoholu? Korelacja ze względu na płeć.

Odpowiedź	mężczyźni		kobiety	
nigdy mi się to nie zdarzyło	65%	33	86%	38
raz mi się to zdarzyło	20%	10	11%	5
zdarza mi się to sporadycznie	8%	4	2%	1
zdarza mi się to często	8%	4	0%	0

Na kolejne pytania dotyczące spożywania alkoholu odpowiadali wszyscy badani mieszkańcy, a nie tylko ci, którzy wcześniej zadeklarowali spożywanie alkoholu.

W następnej kolejności respondenci mieli określić, czy zauważyli kiedykolwiek na terenie ich miejscowości, kobiety w ciąży spożywające alkohol. 40% deklaruje, że nigdy nie było świadkiem takich sytuacji, a 26% ankietowanych nie umiało odpowiedzieć na to pytanie. Niepojęty jest fakt, że aż 35% mieszkańców przyznaje, iż widziało kobiety w ciąży pijące napoje alkoholowe, co wskazywać może na występowanie na terenie Gminy problemów w tym zakresie.

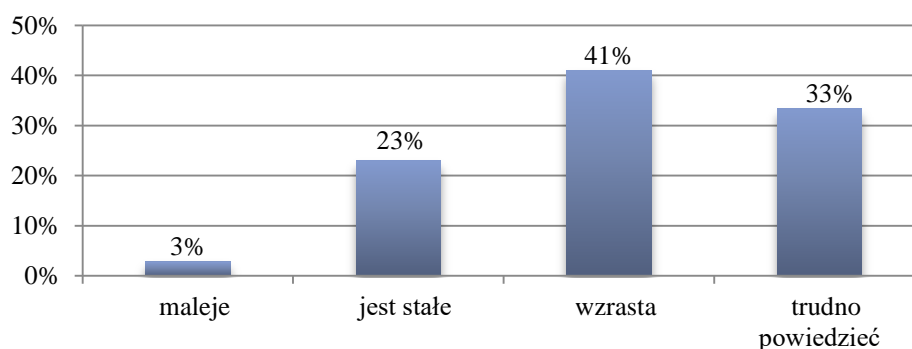
Wykres 18. Czy widział/a Pan/i kobiety w ciąży spożywające alkohol na terenie Pana/i miejscowości?

Interesowało nas również jak respondenci oceniają tendencje w zakresie ilości i częstotliwości spożywania alkoholu przez mieszkańców gminy Sulechów. Wyniki respondentów kształtują się następująco: według 3% mieszkańców, spożycie alkoholu na przestrzeni kilku lat na terenie ich Gminy maleje, w opinii 23% jest stałe, 41% ankietowanych uważa, iż spożycie alkoholu przez mieszkańców wzrasta, natomiast co trzeci respondent nie umiał tego określić (33%).

Wykres 19. Proszę ocenić czy spożycie alkoholu na przestrzeni kilku lat w Pana/i miejscowości:

W dalszej części raportu zaprezentowana została opinia dorosłych mieszkańców na temat spożywania alkoholu. Respondentów poproszono o ustosunkowanie się do kilku stwierdzeń na ten temat. Wyniki przedstawiają się następująco:

- 38% mieszkańców uważa, że okazjonalne spożywanie alkoholu nie uzależnia, a 8% nie ma na ten temat wiedzy;
- 35% badanych jest zdania, iż osoby nadużywające alkohol stwarzają zagrożenie dla bezpieczeństwa w ich miejscu zamieszkania, z kolei aż 42% zadeklarowało brak wiedzy w tym zakresie;
- 32% ankietowanych stwierdziło, że alkohol jest dobrym lekarstwem na sen, natomiast 12% nie ma na ten temat zdania;
- w opinii 32% osoby z problemem alkoholowym piją codziennie, a 20% zaznaczyło odpowiedź „nie wiem”;
- 17% mieszkańców uważa, że alkohol w piwie jest mniej szkodliwy niż w wódce, a 20% zadeklarowało brak wiedzy w tym zakresie;
- według 15% badanych nie ma nic złego w przychodzeniu do pracy na kacu, natomiast 22% nie ma na ten temat wiedzy;
- 7% respondentów stwierdziło, że picie niewielkich ilości alkoholu przez kobiety w ciąży nie ma wpływu na rozwój dziecka, a 26% przyznało, iż nie ma na ten temat wiedzy;
- 6% mieszkańców przyznało, że alkoholicy to ludzie z marginesu i degeneracji.

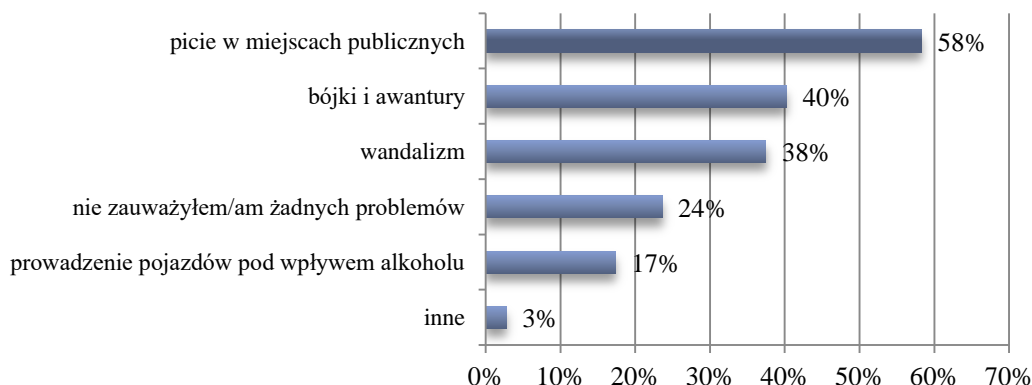
Tabela 28. Proszę ocenić czy zgadza się Pan/i z poniższymi stwierdzeniami

	ZGADZAM SIĘ	NIE ZGADZAM SIĘ	NIE WIEM
Okazjonalne spożywanie alkoholu nie uzależnia	38%	54%	8%
Osoby nadużywające alkohol stwarzają zagrożenie dla bezpieczeństwa w moim miejscu zamieszkania	35%	24%	42%
Alkohol jest dobrym lekarstwem na sen	32%	56%	12%
Osoby z problemem alkoholowym piją codziennie	32%	48%	20%
Alkohol w piwie jest mniej szkodliwy niż w wódce	17%	63%	20%
Nie ma nic złego w przychodzeniu do pracy na kacu	15%	64%	22%
Picie niewielkich ilości alkoholu przez kobiety w ciąży nie ma wpływu na rozwój dziecka	7%	67%	26%
Alkoholicy to ludzie z marginesu i degeneracji	6%	57%	37%

Planując działania profilaktyczne warto mieć na uwadze to, że najczęściej wskazywanym problemem związanym z używaniem lub nadużywaniem alkoholu przez mieszkańców Gminy jest picie w miejscach publicznych – wskazało na to 58% badanych. Na drugim miejscu pod względem ilości wskazań znalazł się problem taki jak bójki i awantury (40%), natomiast na trzecim wandalizm (38%). 24% stwierdziło, że na terenie Gminy nie występują problemy z tym związane, z kolei 17% przyznało, że najczęściej występuje prowadzenie pojazdów pod wpływem alkoholu.

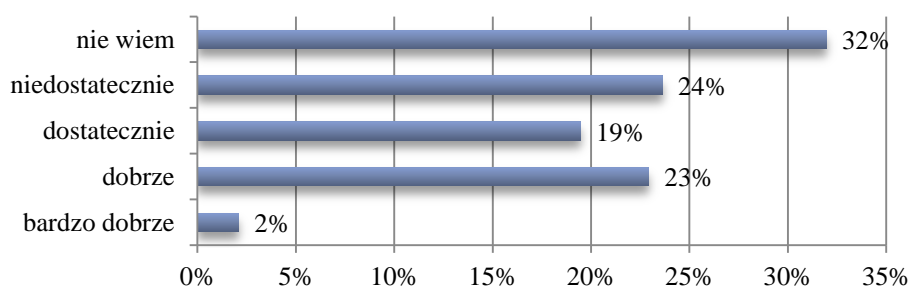

Wykres 20. Jakie problemy związane z używaniem lub nadużywaniem alkoholu według Pana/i najczęściej występują na terenie Pana/i gminy?

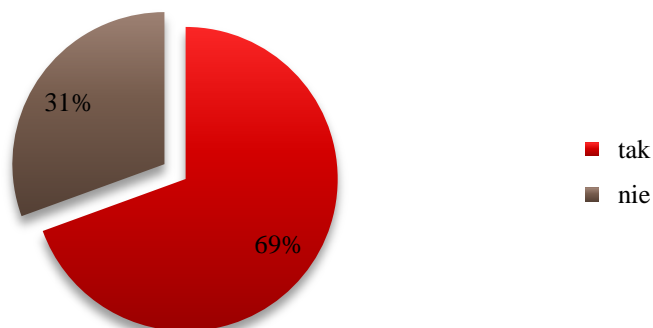
Odpowiedzi na następane pytanie zadane respondentom miały na celu sprawdzenie opinii mieszkańców Gminy względem skuteczności podejmowanych przez władze lokalne działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych. Analizując odpowiedzi na to pytanie można stwierdzić, że pozytywnie ocenia je 25% badanych (23% - dobrze, 2% - bardzo dobrze), negatywnie 24%, natomiast nie ma na temat zaangażowania władz lokalnych w tym zakresie wiedzy co trzeci mieszkaniec biorący udział w badaniu (32%).

Wykres 21. Jak ocenia Pan/i skuteczność działań władz lokalnych związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych?

Kolejną ważną kwestią, która poddana została zbadaniu, była znajomość mieszkańców miejsc, do których można się udać po pomoc, w przypadku doświadczenia problemu uzależnienia od alkoholu. Zebrany materiał badawczy pokazał, iż wiedzę w tym zakresie ma 69% respondentów, natomiast brak wiedzy zadeklarowało 31% ankietowanych.

Wykres 22. Czy zna Pan/i na terenie Gminy miejsca, do których można udać się po pomoc, w przypadku doświadczenia problemu uzależnienia od alkoholu?

Poniżej zaprezentowano rozkład odpowiedzi respondentów na poprzednie pytanie, z podziałem na płeć badanej społeczności. W grupie kobiet na znajomość miejsc, do których można się zgłosić po pomoc, w przypadku doświadczenia problemu uzależnienia od alkoholu wskazało 79%, natomiast w grupie mężczyzn

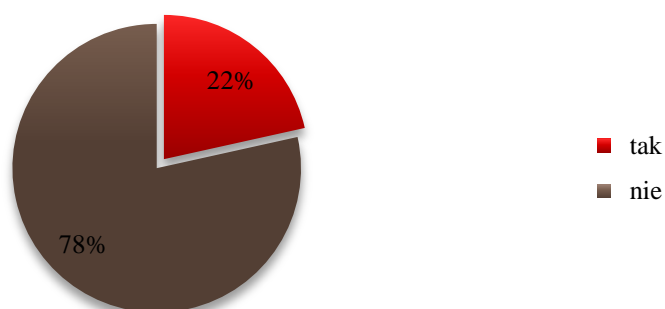
56%. Dane te pokazują, iż wśród mężczyzn mniej osób wie, gdzie udać się o pomoc w przypadku wystąpienia takich problemów.

Tabela 29. Czy zna Pan/i na terenie Gminy miejsca, do których można udać się po pomoc, w przypadku doświadczenia problemu uzależnienia od alkoholu? Korelacja ze względu na płeć.

Odpowiedź	mężczyźni	kobiety
tak	56%	79%
nie	44%	21%

Badanie miało na celu również sprawdzenie opinii mieszkańców względem ilości punktów sprzedaży napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży (gastronomia) znajdujących się na terenie gminy Sulechów. Zadaliśmy pytanie respondentom, czy według nich należy zmniejszyć ich liczbę. Twierdzącej odpowiedzi udzieliło 22% ankietowanych.

Wykres 23. Czy według Pana/i należy zmniejszyć liczbę punktów sprzedaży napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży („GASTRONOMIA”)?

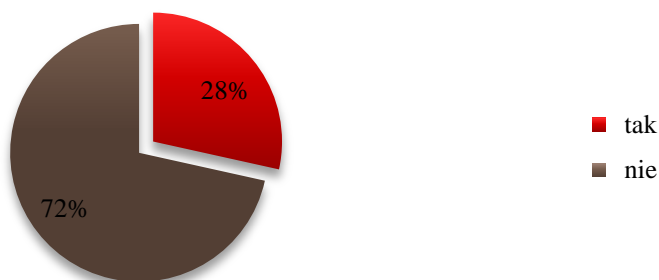
Dzięki zastosowanym korelacjom możemy zauważyć, że więcej kobiet niż mężczyzn uważa, że należy zmniejszyć liczbę punktów sprzedaży napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży – odpowiedzi twierdzącej na poprzednie pytanie udzieliło 33% kobiet i tylko 6% mężczyzn.

Wykres 24. Czy według Pana/i należy zmniejszyć liczbę punktów sprzedaży napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży („GASTRONOMIA”)? Korelacja ze względu na płeć.

Odpowiedź	mężczyźni	kobiety
tak	6%	33%
nie	94%	67%

Kolejne pytanie zadane mieszkańcom było podobne do poprzedniego, ale dotyczyło punktów sprzedaży napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży (sklepy). Na konieczność zmniejszenia liczby takich punktów sprzedaży napojów alkoholowych w Gminie wskazało 28%.

Wykres 25. Czy według Pana/i należy zmniejszyć liczbę punktów sprzedaży napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży („SKLEPY”)?

Na konieczność zmniejszenia liczby punktów sprzedaży napojów alkoholowych wskazało 16% mężczyzn oraz 38% kobiet.

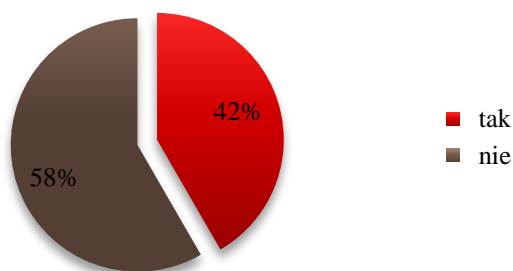

Wykres 26. Czy według Pana/i należy zmniejszyć liczbę punktów sprzedaży napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży („SKLEPY”)? Korelacja ze względu na płeć.

Odpowiedź	mężczyźni	kobiety
tak	16%	38%
nie	84%	62%

W dalszej kolejności spytaliśmy mieszkańców o to, czy według nich uzasadnione jest wprowadzenie na terenie gminy Sulechów ograniczeń w godzinach nocnej sprzedaży napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży. Poniższy wykres przedstawia rozkład odpowiedzi uzyskanych w badaniu – 42% stwierdziło, że wprowadzenie takich ograniczeń jest uzasadnione, natomiast przeciwnego zdania jest 58% badanej społeczności.

Wykres 27. Czy według Pana/i uzasadnione jest wprowadzenie na terenie gminy Sulechów ograniczeń w godzinach nocnej sprzedaży napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży („SKLEPY”)?

W poniższej tabeli zaprezentowane zostały odpowiedzi respondentów (tych którzy na poprzednie pytanie udzielili twierdzącej odpowiedzi) na pytanie, w jakich według nich godzinach powinno zostać wprowadzone ograniczenie sprzedaży napojów alkoholowych. Większość osób wskazała na przedział czasowy od 22 do 6 (21 osób), nad drugim miejscem pod względem ilości wskazań znalazł się przedział czasowy od 24 do 06 (10 osób), natomiast na trzecim miejscu od 01 do 06 (8 osób).

Tabela 30. W jakich według Pana/i godzinach powinno zostać wprowadzone ograniczenie sprzedaży napojów alkoholowych? Ograniczenia mogą dotyczyć sprzedaży alkoholu („SKLEPY”) prowadzonej między godziną 22⁰⁰ a 6⁰⁰.

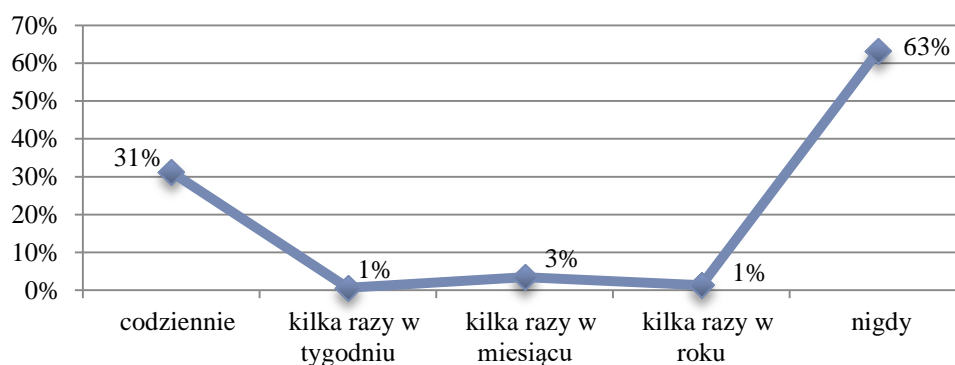
Godziny otwarcia sklepu podawane przez respondentów	Liczba odpowiedzi
22-06	21
24-06	10
01-06	8
20-06	2
21-7	1
22-24	1
24-05	1
24-01	2
02-06	1
03-06	1

4.3. Problem nikotynowy z perspektywy dorosłych mieszkańców

Kolejna część ankiety miała na celu zbadanie skali zjawiska palenia papierosów przez dorosłych mieszkańców gminy Sulechów. Spośród wszystkich badanych osób papierosy pali 37% (53 osoby), przy czym 31% sięga po nie codziennie, 1% kilka razy w tygodniu, 3% kilka razy w miesiącu i 1% kilka razy w roku.

Wykres 28. Jak często pali Pan/i papierosy?

Poniżej zaprezentowana została skala palenia papierosów przez dorosłych mieszkańców gminy Sulechów z podziałem na płeć. Możemy zauważyć, iż w grupie mężczyzn odsetek palących papierosy jest od odsetka kobiet o 15 pp. większy. Ponad o w porównaniu do mężczyzn mniejszy odsetek kobiet zadeklarował palenie papierosy codziennie, a większy palenie okazjonalne.

Tabela 31. Jak często pali Pan/i papierosy? Korelacja ze względu na płeć.

Odpowiedź	Mężczyźni	Kobiety
codziennie	40%	24%
kilka razy w tygodniu	0%	1%
kilka razy w miesiącu	5%	2%
kilka razy w roku	0%	2%
nigdy	55%	70%

Na kolejne pytanie odpowiadali tylko ci badani mieszkańcy, którzy w poprzednim pytaniu zadeklarowali, iż palą papierosy.

Wśród palących papierosy mieszkańców, 14 osób nie wie ile dziennie wypala papierosów, ponieważ nie liczy ich ilości, z kolei 5 osób nie wie, ponieważ nie pali codziennie. 19 respondentów deklaruje, iż sięga po papierosa między 6 a 15 razy w ciągu dnia, 13 mieszkańców między 16 a 25 razy, natomiast 2 respondentów wypala dziennie poniżej 5 sztuk.

Tabela 32. Ile sztuk papierosów dziennie Pan/i wypala?

Odpowiedź	%	Liczba odp.
trudno powiedzieć, nie palę codziennie	9%	5
poniżej 5 sztuk	4%	2
6-15 sztuk	36%	19
16-25 sztuk	25%	13
nie wiem, nie liczę	26%	14

W celu pogłębionej analizy określono również ile dziennie papierosów wypalają kobiety, a ile mężczyźni. Zebrany materiał nadawczy pokazał, że wśród mężczyzn największy odsetek badanych wypala 6-15 sztuk oraz nie liczy ilości wypalanych papierosów, natomiast wśród kobiet największa część wypala 16-25 sztuk oraz 6-15 sztuk.

Tabela 33. Ile sztuk papierosów dziennie Pan/i wypala? *Korelacja ze względu na płeć.*

Odpowiedź	Mężczyźni		Kobiety	
trudno powiedzieć, nie palę codziennie	7%	2	12%	3
poniżej 5 sztuk	0%	0	8%	2
6-15 sztuk	39%	11	32%	8
16-25 sztuk	14%	4	36%	9
nie wiem, nie liczę	39%	11	12%	3

Najwięcej mieszkańców pali papierosy dla przyjemności (25 osób) oraz w stresie (24 osoby). 13 respondentów zadeklarowało palenie najczęściej ze znużenia/zabicia czasu, 10 osób przy alkoholu, natomiast 5 badanych dla towarzystwa.

Tabela 34. Kiedy najczęściej sięga Pan/i po papierosa?

Odpowiedź	%	Liczba odp.
dla przyjemności	47%	25
w stresie	45%	24
ze znużenia/zabicia czasu	25%	13
przy alkoholu	19%	10
dla towarzystwa	9%	5
inne	4%	2

*Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

Respondenci, którzy palą papierosy zostali zapytani również o to, czy kiedykolwiek próbowali rzucić palenie. 25 mieszkańców nigdy nie podejmowało takiej próby, 8 respondentów przyznało, że raz próbowało zerwać z nałogiem, 12 osób nigdy tego nie robiło, ale zamierza spróbować i 8 badanych próbowało wiele razy.

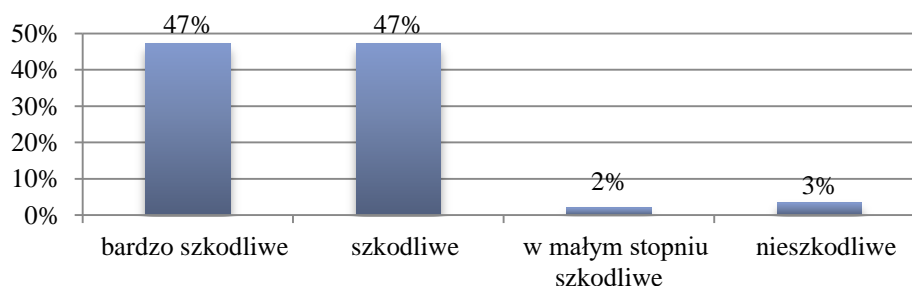
Tabela 35. Czy próbował Pan/i kiedykolwiek rzucić palenie?

Odpowiedź	%	Liczba odp.
nigdy nie próbowałem	47%	25
nie, ale zamierzam spróbować	23%	12
tak, raz, ale nie udało mi się	15%	8
tak, wiele razy, ale nie udało mi się	15%	8

Następne pytania zostały zadane wszystkim respondentom, a nie tylko tym, którzy zadeklarowali palenie papierosów.

W zamierzeniu przeprowadzonego wśród mieszkańców badania, było również sprawdzenie wiedzy respondentów na temat szkodliwości palenia papierosów dla zdrowia. Według prawie wszystkich badanych palenie jest szkodliwe – według 47% bardzo szkodliwe i zdaniem kolejnych 47% szkodliwe. Warto mieć na uwadze to, że 5% ankietowanych nie zdaje sobie sprawy ze szkodliwości palenia papierosów dla zdrowia.

Wykres 29. Jak ocenia Pan/i szkodliwość palenia papierosów dla zdrowia?

Na podstawie deklaracji badanych mieszkańców z podziałem na płeć możemy zauważyć, że wśród kobiet większy odsetek ocenia palenie papierosów jako bardzo szkodliwe, natomiast wśród mężczyzn więcej osób ocenia palenie jako szkodliwe.

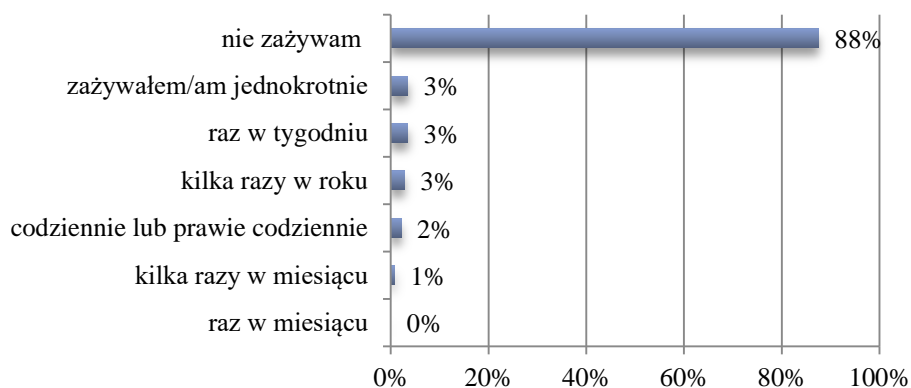
Tabela 36. Jak ocenia Pan/i szkodliwość palenia papierosów dla zdrowia? Korelacja ze względu na płeć.

Odpowiedź	Mężczyźni	Kobiety
bardzo szkodliwe	37%	55%
szkodliwe	56%	40%
w małym stopniu szkodliwe	5%	0%
nieszkodliwe	2%	5%

4.4. Problem narkotykowy z perspektywy dorosłych mieszkańców

Kolejnym ważnym zagadnieniem, który został poddany zbadaniu, był problem zażywania nielegalnych substancji psychoaktywnych oraz leków w celu odurzania się przed dorosłych mieszkańców gminy Sulechów. W celu sprawdzenia w jakiej skali dany problem występuje, respondentom zadano pytanie o to, jak często zażywają tego typu substancje. Spożywanie takich substancji psychoaktywnych zadeklarowało 12% badanych (18 osób), przy czym 3% zażywało je jednokrotnie, kolejne 3% sięga po nie raz w tygodniu, kolejne 3% kilka razy w roku, 2% wskazało na zażywanie ich codziennie lub prawie codziennie, z kolei 1% kilka razy w miesiącu.

Wykres 30. Jak często zażywa Pan/i środki psychoaktywne (narkotyki, dopalacze, leki w celu odurzania)?

Kwestie zażywania substancji psychoaktywnych analizowaliśmy również z podziałem na płeć respondentów. Zebrany materiał badawczy wykazał, że wśród kobiet po takie substancje psychoaktywne sięgnęło 11%, a wśród mężczyzn 15% - różnica wynosi więc tylko 4 pp.

Tabela 37. Jak często zażywa Pan/i środki psychoaktywne (narkotyki, dopalacze, leki w celu odurzania)? Korelacja ze względu na płeć.

Odpowiedź	Mężczyźni	Kobiety
nie zażywam	85%	89%
codziennie lub prawie codziennie	2%	2%
raz w tygodniu	2%	5%
raz w miesiącu	0%	0%
kilka razy w miesiącu	2%	0%
kilka razy w roku	6%	0%
zażywałem/am jednokrotnie	3%	4%

Na kolejne pytania odpowiedzieć mogli tylko ci ankietowani mieszkańcy, którzy w poprzednim pytaniu zadeklarowali, że zażywali środki psychoaktywne.

W dalszej kolejności spytaliśmy respondentów o to, jakie substancje psychoaktywne zażywali. Wyniki badania ankietowego pokazały, iż najpopularniejszą wśród mieszkańców substancją jest marihuana – sięgnęło po nią 15 osób. Na drugim miejscu pod względem powszechności znajduje się amfetamina – wskazało na nią 10 osób, natomiast na trzecim dopalacze – zażywało je 7 osób.

Tabela 38. Proszę zaznaczyć na poniższej liście, które substancje psychoaktywne stosował/a Pan/i?

Odpowiedź	%	Liczba odp.
marihuana	83%	15
amfetamina	56%	10
dopalacze	39%	7
inne	28%	5
LSD	17%	3
kokaina	11%	2
środki nasenne	6%	1
sterydy	6%	1
grzyby halucynogenne	0%	0
ekstazy	0%	0
leki	0%	0

**Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

Respondenci, którzy wcześniej zadeklarowali spożywanie substancji psychoaktywnych zostali poproszeni o określenie powodów, dla których po nie sięgnęli. Najwięcej odpowiedzi padło na chęć lepszej zabawy (9 osób). W dalszej kolejności badani wskazywali na: chęć złagodzenia stresu (7 osób), zapomnienia o problemach (5 osób), ciekawość (5 osób), towarzystwo innych osób (2 osoby) oraz wpływ znajomych (1 osoba).

Tabela 39. Z jakich powodów sięgnął/ęła Pan/i po wyżej wymienione substancje psychoaktywne?

Odpowiedź	%	Liczba odp.
chęć lepszej zabawy	50%	9
by złagodzić stres	39%	7
by zapomnieć o problemach	28%	5
z ciekawości	28%	5
dla towarzystwa	11%	2
wpływ znajomych	6%	1
inne	6%	1

**Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

Odpowiedzi respondentów na poprzednie pytanie zostały przedstawione również z podziałem na płeć badanych osób. Możemy zauważyć, że wśród mężczyzn najczęściej osób zażywało substancje psychoaktywne dla lepszej zabawy (7 osób) oraz z ciekawości (5 osób). Wśród kobiet natomiast najczęściej osób sięgnęło po takie substancje by złagodzić stres (6 osób) oraz zapomnieć o problemach (4 osoby).

**Tabela 40. Z jakich powodów sięgnął/ęła Pan/i po wyżej wymienione substancje psychoaktywne?
Korelacja ze względu na płeć.**

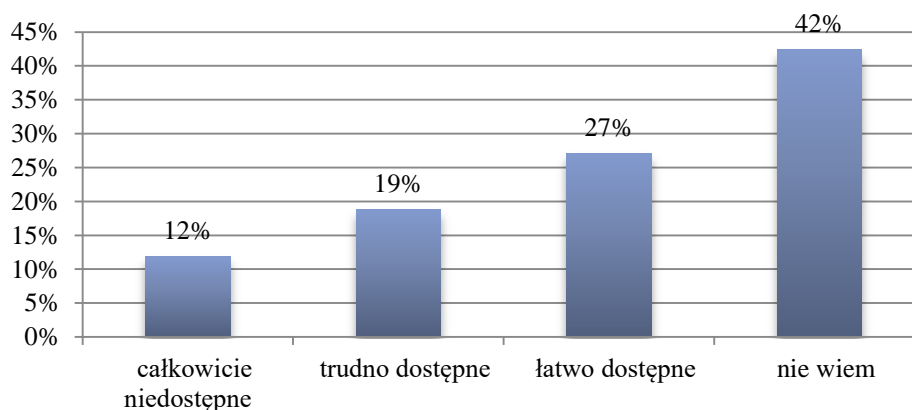
Odpowiedź	mężczyźni		kobiety	
chęć lepszej zabawy	78%	7	22%	2
dla towarzystwa	22%	2	0%	0
by zapomnieć o problemach	11%	1	44%	4
by złagodzić stres	11%	1	67%	6
wpływ znajomych	11%	1	0%	0
z ciekawości	56%	5	0%	0
brak konkretnego powodu	0%	0	11%	1
inne	0%	0	11%	1

*Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

Na kolejne pytania odpowiadali wszyscy mieszkańcy, a nie tylko ci, którzy w poprzednim pytaniu zadeklarowali, że zażywali środki psychoaktywne.

W zamierzeniu diagnozy problemu narkotykowego w Gminie, było również sprawdzenie dostępności środków psychoaktywnych w społeczności lokalnej. W tym celu poproszono wszystkich badanych o ocenę możliwości pozyskania narkotyków na terenie ich miejscowości. Warto zwrócić uwagę na to, że zdaniem 27% mieszkańców takie substancje w obszarze miejsca ich zamieszkania, jest łatwo pozyskać. Znaczna część badanych nie ma na ten temat wiedzy (42%), zdaniem 12% są one całkowicie niedostępne, a według 19% - trudno dostępne.

Wykres 31. Jak ocenia Pan/i możliwość pozyskania narkotyków i dopalaczy na terenie Pana/i miejscowości?

*Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

W ostatnim pytaniu blogu tematycznego dotyczącego substancji psychoaktywnych, mieszkańcy Gminy zostali poproszeni o ustosunkowanie się co do niektórych stwierdzeń z tym związanych. Odpowiedzi respondentów wyglądają następująco:

- 13% mieszkańców uważa, że marihuana nie powinna być klasyfikowana jako narkotyk, a 39% nie ma na ten temat wiedzy;
- 8% respondentów jest zdania, iż okazjonalne zażywanie narkotyków nie prowadzi do uzależnienia, natomiast 34% zadeklarowało brak wiedzy w tym zakresie;
- 8% stwierdziło, że posiadanie narkotyków nie powinno być karalne, a 42% nie ma na ten temat wiedzy;
- w opinii 7% wszystkie narkotyki są bezpieczne o ile używa się ich odpowiednio, natomiast 38% zadeklarowało brak wiedzy w tym zakresie;
- dopalacze są bezpieczną alternatywą dla narkotyków według 3%, a 37% stwierdziło, że nie ma ten temat zdania;

- 2% mieszkańców zadeklarowało, że w przychodzeniu do pracy pod wpływem narkotyków/dopalaczy nie ma nic złego, z kolei 35% zadeklarowało brak wiedzy w tym zakresie.

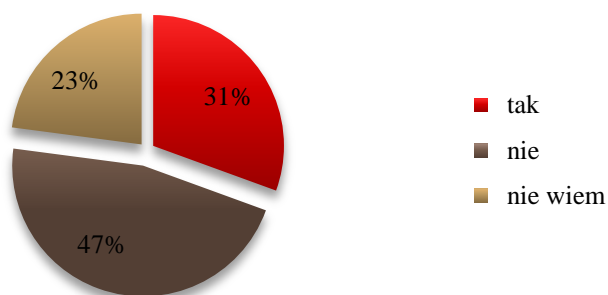
Tabela 41. Proszę ocenić czy zgadza się Pan/i z poniższymi stwierdzeniami.

	Zgadzam się	Nie zgadzam się	Nie wiem
Marihuana nie powinna być klasyfikowana, jako narkotyk	13%	48%	39%
Okazjonalne zażywanie narkotyków nie prowadzi do uzależnienia	8%	58%	34%
Posiadanie narkotyków nie powinno być karalne	8%	50%	42%
Wszystkie narkotyki są bezpieczne o ile używa się ich odpowiednio	7%	56%	38%
Dopalacze są bezpieczną alternatywą dla narkotyków	3%	60%	37%
W przychodzeniu do pracy pod wpływem narkotyków/dopalaczy nie ma nic złego	2%	63%	35%

4.5. Problem przemocy z perspektywy dorosłych mieszkańców

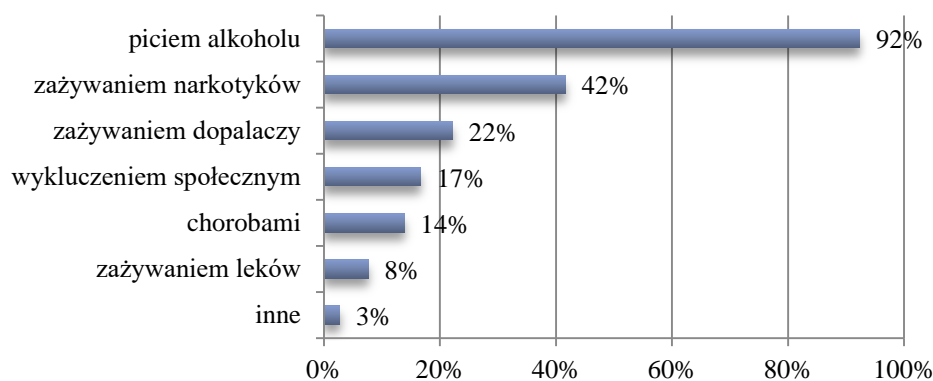
Kolejny blok tematyczny dotyczy problemu przemocy z perspektywy dorosłych mieszkańców gminy Sulechów. Zbadaniu poddana została zarówno opinia respondentów na temat tego problemu, jak i ich doświadczenia z nią związane. W pierwszym pytaniu mieszkańców spytano o to, czy znają kogoś w swoim otoczeniu, kto jest osobą doświadczającą przemocy w swoim domu. Twierdząco na to pytanie odpowiedziało 31% badanych, przeciwnego zdania jest 47%, natomiast 23% przyznało, że nie ma na ten temat wiedzy.

Wykres 32. Czy zna Pan/i kogoś w swoim otoczeniu, kto jest osobą doświadczającą przemocy w swoim domu?

Zdaniem większości mieszkańców problem przemocy w rodzinie związany jest z piciem alkoholu (92%). Znaczna część respondentów uważa również, że źródłem agresji stosowanej na członkach rodziny jest: zażywanie narkotyków (42%) i dopalaczy (22%). Najmniej mieszkańców wskazało na choroby (14%), wykluczenie społeczne (17%), zażywanie leków (8%) i inne, bliżej nieokreślone problemy (3%).

Wykres 33. Czy Pana/i zdaniem problem przemocy domowej związany jest z:

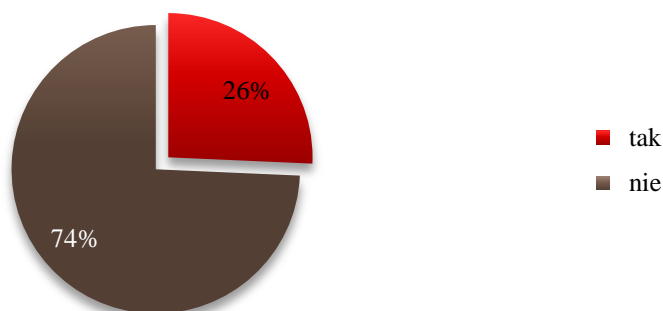

*Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

W kolejnym pytaniu respondenci mieli odpowiedzieć na pytanie, czy doznali kiedykolwiek przemocy. Tylko 26% mieszkańców przyznało, iż miało to miejsce (przemocy doświadczyło 37 osób).

Wykres 34. Czy zdarzyło się Panu/i doświadczyć przemocy?

Poniżej zaprezentowany został rozkład odpowiedzi na poprzednie pytanie, z podziałem na płeć. Zebrany materiał badawczy oraz zastosowane korelacje pokazują, iż odsetek kobiet doświadczających przemocy jest większy od odsetka mężczyzn o 25 pp. – przemocy doświadczyło bowiem 16% mężczyzn oraz 33% kobiet.

Tabela 42. Czy zdarzyło się Panu/i doświadczyć przemocy? Korelacja ze względu na płeć.

Odpowiedź	Mężczyźni	Kobiety
tak	16%	33%
nie	84%	67%

Na poniższe pytania możliwość udzielenia odpowiedzi miały tylko te osoby, które w poprzednim pytaniu zadeklarowały, że doświadczyły przemocy.

Mieszkańcy, którzy zadeklarowali, że doznali przemocy, zostali poproszeni o określenie jej rodzaju. 29 badanych wskazało na przemoc fizyczną, 27 na przemoc psychiczną, 11 respondentów na przemoc seksualną, 6 osób na zaniedbanie, 5 mieszkańców na przemoc ekonomiczną, z kolei 1 osoba miała trudności z określeniem jej rodzaju.

Tabela 43. Jakiego rodzaju przemocy Pan/i doznała?

Odpowiedź	%	Liczba odp.
fizyczna	78%	29
psychiczna	73%	27
seksualna	30%	11
zaniedbanie	16%	6
ekonomiczna	14%	5
nie wiem	3%	1

*Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

Możemy zauważyć, że więcej kobiet niż mężczyzn doświadczyło przemocy seksualnej, przemocy psychicznej, ekonomicznej oraz zaniedbania.

Tabela 44. Jakiego rodzaju przemocy Pan/i doznała? *Korelacja ze względu na płeć.*

<i>Odpowiedź</i>	<i>Mężczyźni</i>		<i>Kobiety</i>	
psychiczna	60%	6	78%	21
fizyczna	80%	8	78%	21
seksualna	20%	2	33%	9
ekonomiczna	0%	0	19%	5
zaniedbanie	10%	1	19%	5
nie wiem	0%	0	4%	1

*Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

Spytaliśmy respondentów również o to, kto stosował wobec nich przemoc. Analiza materiału badawczego wykazała, że aż 18 osób doznało przemocy ze strony taty, 12 respondentów ze strony partnera/partnerki, 10 mieszkańców wskazało na mamę, 9 na dziadków, 2 osoby na brata i inne osoby (koledzy), natomiast pojedyncze odpowiedzi padły na dziecko/dzieci oraz siostrę.

Tabela 45. Kto stosował wobec Pana/i przemoc?

<i>Odpowiedź</i>	<i>%</i>	<i>Liczba odp.</i>
tata	49%	18
partner/partnerka	32%	12
mama	27%	10
dziadkowie	24%	9
brat	5%	2
inne osoby	5%	2
dziecko/dzieci	3%	1
siostra	3%	1

*Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

W celu pogłębionej analizy odpowiedzi respondentów na poprzednie pytanie, przedstawione zostały również z podziałem na płeć. Z danych prezentowanych w poniższej tabeli wynika, że wśród kobiet najczęściej osób doświadczyło przemocy ze strony partnera/partnerki (11 osób) oraz taty (10 osób), natomiast wśród mężczyzn dominująca liczba odpowiedzi padła na tatę (8 osób).

Tabela 46. Kto stosował wobec Pana/i przemoc? *Korelacja ze względu na płeć.*

<i>Odpowiedź</i>	<i>Mężczyźni</i>		<i>Kobiety</i>	
mama	10%	1	33%	9
tata	80%	8	37%	10
dziadkowie	20%	2	26%	7
dziecko/dzieci	10%	1	0%	0
partner/partnerka	10%	1	41%	11
siostra	10%	1	0%	0
brat	10%	1	4%	1
inne osoby	10%	1	4%	1

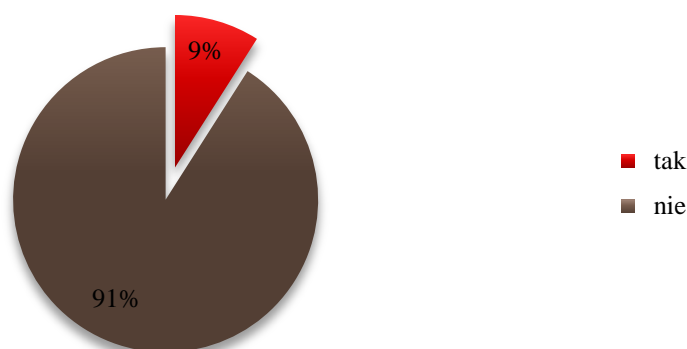
*Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

W kolejnym pytaniu spytaliśmy wszystkich mieszkańców (nie tylko tych, którzy wcześniej zadeklarowali doznanie przemocy) o to, czy zastosowali kiedykolwiek zachowania przemocowe wobec drugiej osoby.

Odpowiedzi na to pytanie wskazują na pozytywną tendencję, jeśli chodzi o skalę stosowania przemocy, gdyż zdecydowana większość respondentów odpowiedziała na to pytanie przecząco (91%). 9% badanych przyznało, że było sprawcą przemocy (13 osób).

Wykres 35. Czy kiedykolwiek zastosował/a Pan/i zachowania przemocowe wobec drugiej osoby?

W poniższej tabeli zaprezentowane zostały korelacje ze względu na płeć badanej społeczności. Z danych tych wynika, iż do stosowania przemocy przyznało się 16% mężczyzn oraz 4% kobiet biorących udział w badaniu – liczba kobiet stosujących przemoc jest więc o 12 pp. mniejsza od liczby mężczyzn.

Tabela 47. Czy kiedykolwiek zastosował/a Pan/i zachowania przemocowe wobec drugiej osoby? *Korelacja ze względu na płeć.*

Odpowiedź	Mężczyźni	Kobiety
tak	16%	4%
nie	84%	96%

Na następne pytania odpowiadali respondenci, którzy przyznali, iż stosowali przemoc.

W dalszej kolejności spyaliśmy badanych mieszkańców o to, jakiego rodzaju zastosowali przemoc. Wyniki respondentów przedstawiają się następująco: 8 osób stosowało przemoc fizyczną, 4 osoby psychiczną oraz seksualną, natomiast 2 respondentów miało trudności w określeniu rodzaju stosowanej przemocy.

Tabela 48. Jakiego rodzaju zastosował Pan/i zachowanie przemocowe?

Odpowiedź	%	Liczba odp.
fizyczna	62%	8
psychiczna	31%	4
seksualna	31%	4
nie wiem	15%	2
ekonomiczna	0%	0
zaniedbanie	0%	0

*Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

Interesowało nas również w stosunku do kogo respondenci stosowali przemoc. Najwięcej odpowiedzi padło na partnera/partnerka (6 osób). W dalszej kolejności badani w skazywali na rodziców (4 osoby), inne osoby (koledzy), rodzeństwo (2 osoby) oraz dziadków (1 osoba).

Tabela 49. W stosunku do kogo zastosował/a Pan/i zachowanie przemocowe?

Odpowiedź	%	Liczba odp.
partner/partnerka	46%	6
rodzice	31%	4
inne osoby	23%	3
rodzeństwo	15%	2
dziadkowie	8%	1
dziecko/dzieci	0%	0

*Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

W poniższej tabeli przedstawiony został rozkład odpowiedzi badanych mieszkańców na poprzednie pytanie z podziałem na płeć. Możemy zauważyć, iż wśród kobiet 1 osoba stosowała przemoc wobec rodziców, a 2 osoby wobec innych bliżej niesprecyzowanych osób, natomiast wśród respondentów płci męskiej najwięcej osób stosowało przemoc wobec partnerki (6 osób). W dalszej kolejności mężczyźni wskazywali na rodziców (3 osoby), rodzeństwo (2 osoby) oraz dziadków (1 osoba).

Tabela 50. W stosunku do kogo zastosował/a Pan/i zachowanie przemocowe? Korelacja ze względu na płeć.

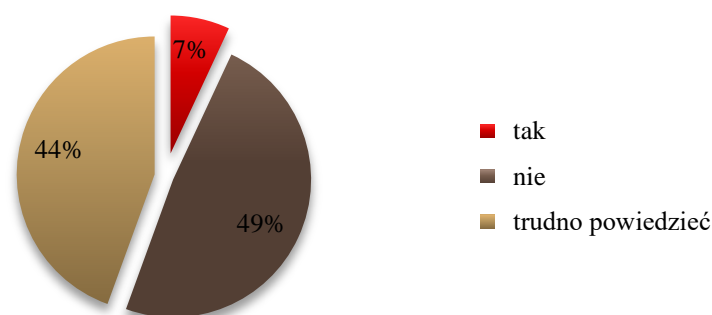
Odpowiedź	Mężczyźni		Kobiety	
rodzice	30%	3	33%	1
rodzeństwo	20%	2	0%	0
dziadkowie	10%	1	0%	0
dziecko/dzieci	0%	0	0%	0
partner/partnerka	60%	6	0%	0
inne osoby	10%	1	67%	2

*Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

Następne pytania skierowane zostały do wszystkich mieszkańców (nie tylko tych, którzy zadeklarowali stosowanie przemocy).

Kolejne pytanie zadane respondentom dotyczyło zjawiska cyberprzemocy, a jego celem było określenie skali występowania tego problemu wśród dorosłych mieszkańców gminy Sulechów. Zebrany materiał badawczy wykazał, iż problem ten bezpośrednio dotyczył 7% respondentów, natomiast aż 44% miało trudności w określeniu tego, czy doświadczyli cyberprzemocy, co może wynikać między innymi z niewiedzy na temat jej form.

Wykres 36. Czy doznał/a Pan/i kiedykolwiek cyberprzemocy?

W poniższej tabeli zaprezentowane zostały wyniki zastosowanej korelacji, tj. zestawienia pytania o doświadczenie cyberprzemocy z płcią respondentów. Możemy zauważyć, iż zdecydowanie częściej cyberprzemocy doświadczały kobiety – problem ten dotyczył 11% kobiet i tylko 2% mężczyzn. Ponad to dostrzegalne jest to, iż trudności w określeniu, czy doświadczyło się cyberprzemocy ma nieco więcej mężczyzn niż kobiet.

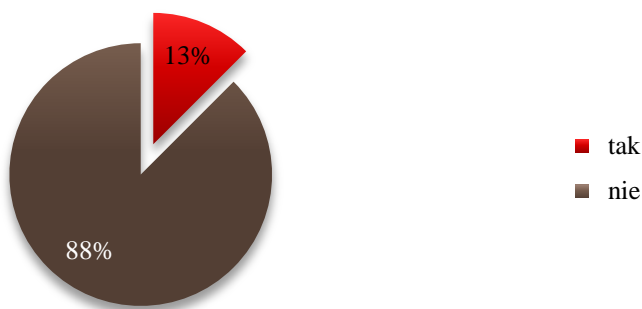
Tabela 51. Czy doznał/a Pan/i kiedykolwiek cyberprzemocy? Korelacja ze względu na płeć.

Odpowiedź	Mężczyźni	Kobiety
tak	2%	11%
nie	48%	49%
trudno powiedzieć	50%	40%

Kolejną analizowaną w niniejszym dokumencie kwestią jest problem przemocy w rodzinie. Aby określić skalę tego problemu, respondentów spytano bezpośrednio o to, czy w ich domu występuje problem przemocy. Twierdzącej odpowiedzi udzieliło 13% badanych.

Wykres 37. Czy w Pana/i domu występuje problem przemocy?

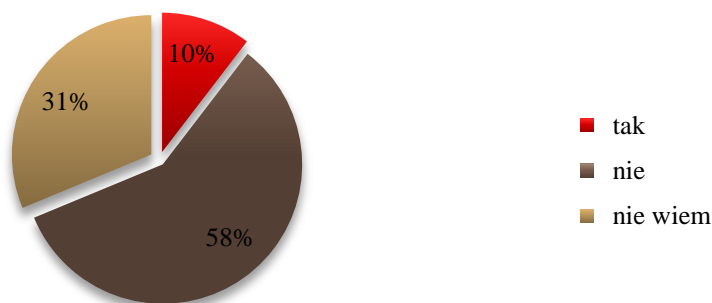
Na podstawie danych przedstawionych w poniższej w tabeli możemy stwierdzić, że przemoc w rodzinie występuje u większej części kobiet niż mężczyzn – różnica procentowa wynosi 11%.

Tabela 52. Czy w Pana/i domu występuje problem przemocy? *Korelacja ze względu na płeć.*

Odpowiedź	Mężczyźni	Kobiety
tak	6%	17%
nie	94%	83%

Mieszkańcy zostali zapytani również o to, czy ich zdaniem kary fizyczne zastosowane w stosunku do dzieci, są dobrą metodą wychowawczą. Zdaniem 58% ankietowanych nie jest to dobry sposób. 10% mieszkańców uważa stosowanie przemocy, jako dobry środek wychowawczy, a 31% nie umie odpowiedzieć na to pytanie, co może wynikać z niewiedzy na temat konsekwencji bycia ofiarą przemocy w okresie dzieciństwa.

Wykres 38. Czy Pana/i zdaniem stosowanie kar fizycznych w stosunku do dzieci jest dobrą metodą wychowawczą?

Stosowanie kar fizycznych jest dobrą metodą wychowawczą dla większej części mężczyzn niż kobiet – jednak różnica procentowa pomiędzy nimi wynosi tylko 4 pp., pozytywnie ocenia ją bowiem 13% mężczyzn oraz 9% kobiet. Zebrany materiał badawczy oraz zastosowane korelacje wykazy również, że w grupie mężczyzn występuje więcej osób, które nie mają na ten temat wiedzy.

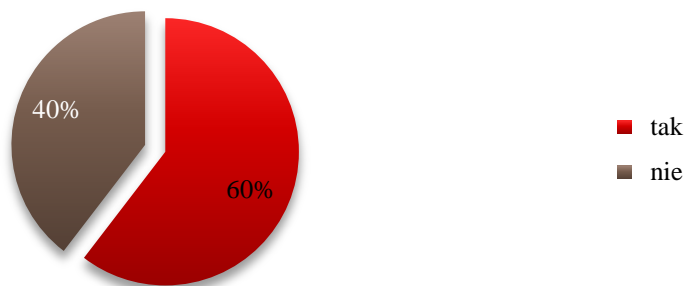
Tabela 53. Czy Pana/i zdaniem stosowanie kar fizycznych w stosunku do dzieci jest dobrą metodą wychowawczą? *Korelacja ze względu na płeć.*

Odpowiedź	Mężczyźni	Kobiety
tak	13%	9%
nie	42%	71%
nie wiem	45%	21%

W dalszej kolejności spyaliśmy badanych mieszkańców o to, czy znają na terenie Gminy miejsca, do których mogą udać się po pomoc, w przypadku doświadczenia problemu przemocy. Przy projektowaniu działań profilaktycznych warto mieć na uwadze to, że aż 40% respondentów stwierdziło, iż nie zna miejsc, do których może udać się po pomoc.

Wykres 39. Czy zna Pan/i na terenie Gminy miejsca, do których można udać się po pomoc, w przypadku doświadczenia problemu przemocy?

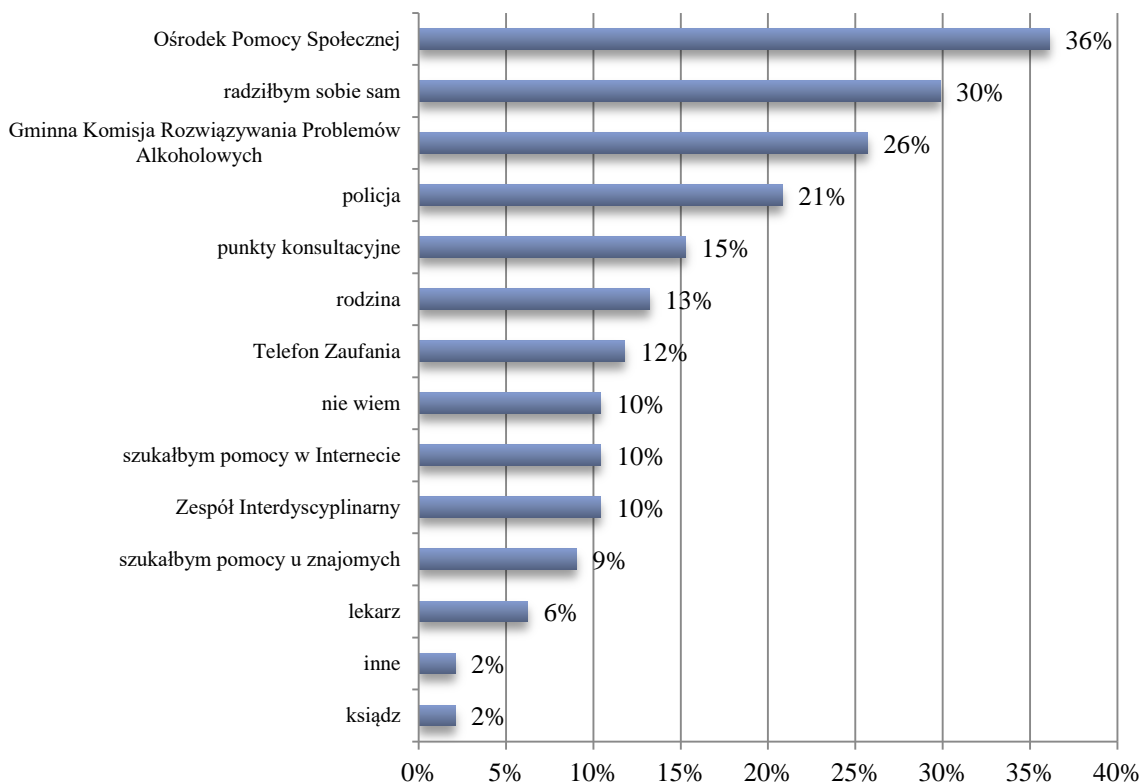
Na nieznaną miejsc na terenie Gminy, gdzie można się zgłosić w razie doświadczenia problemu przemocy wskazało więcej mężczyzn niż kobiet – różnica pomiędzy nimi wynosi 18 pp.

Tabela 54. Czy zna Pan/i na terenie Gminy miejsca, do których można udać się po pomoc, w przypadku doświadczenia problemu przemocy? Korelacja ze względu na płeć.

Odpowiedź	Mężczyźni	Kobiety
tak	50%	68%
nie	50%	32%

Interesowało nas również do kogo mieszkańcy Gminy zwróciliby się w przypadku doświadczenia problemu przemocy w rodzinie. Najwięcej odpowiedzi padło na Ośrodek Pomocy Społecznej (36%) oraz Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Społecznych (26%). W dalszej kolejności respondenci wskazywali na policję (21%), punkty konsultacyjne (15%), rodzinę (13%), Telefon Zaufania (12%) oraz szukanie pomocy w Internecie (10%). Najmniej odpowiedzi padło na lekarza (6%) i księdza (2%). 10% ankietowanych nie wie do kogo zwróciłoby się w razie problemu uzależnień lub przemocy w rodzinie, z kolei aż 30% stwierdziło, iż w takiej sytuacji radziłoby sobie samemu.

Wykres 40. Do kogo zwróciłby się Pan/i o pomoc w razie problemu uzależnień lub/i przemocy w rodzinie?

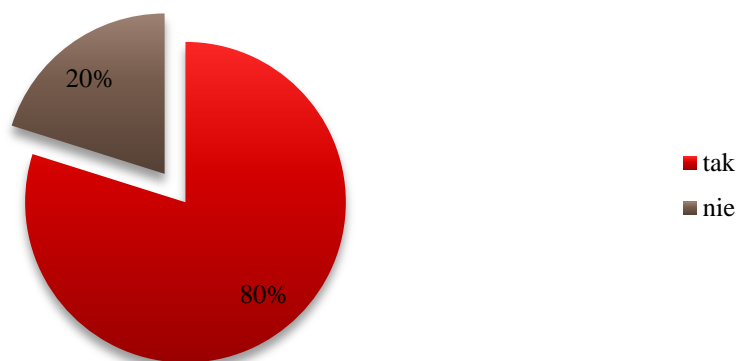
*Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

4.6. Korzystanie z Internetu przez dorosłych mieszkańców

Kolejny blok tematyczny dotyczył tematyki związanej z korzystaniem z Internetu i miał na celu sprawdzenie w jaki sposób oraz jak dużo mieszkańcy gminy Sulechów z niego korzystają. Zebrany materiał badawczy pokazał, iż z Internetu korzysta 80% badanych respondentów (115 osób), czyli zdecydowana większość.

Wykres 41. Czy korzysta Pan/i z Internetu?

Interesowało nas również to, jak często mieszkańcy gminy Sulechów korzystają z Internetu. Zdecydowana większość robi to codziennie – 93 osoby. 18 mieszkańców poświęca na to czas kilka razy w tygodniu, 2 osoby kilka razy w miesiącu i kolejne 2 osoby kilka razy w roku.

Tabela 55. Jak często korzysta Pan/i z Internetu?

Odpowiedź	%	Liczba odp.
kilka razy w roku	2%	2
kilka razy w miesiącu	2%	2
kilka razy w tygodniu	16%	18
codziennie	81%	93

Zadaliśmy respondentom pytanie również o to, ile czasu dziennie spędzają przed monitorem komputera. Najwięcej odpowiedzi padło na 1-3 godzin (42 osoby). Na drugim miejscu pod względem ilości wskazań znalazł się przedział czasowy od 3 do 6 godzin (20 osób), z kolei na trzecim do 1 godziny. Problem nadmiernego korzystania z Internetu dotyczy 4 osób – poświęcają oni na to, powyżej 10 godzin dziennie.

Tabela 56. Ile czasu dziennie spędza Pan/i korzystając z Internetu (z wyłączeniem pracy)?

Odpowiedź	%	Liczba odp.
nie korzystam codziennie	16%	18
do 1 godz.	17%	19
1-3 godz.	37%	42
od 3 do 6 godz.	18%	20
od 6 do 10 godz.	9%	10
powyżej 10 godz.	4%	4

W poniższej tabeli przedstawiony został rozkład odpowiedzi respondentów na poprzednie pytanie z podziałem na płeć badanych mieszkańców. Na podstawie zastosowanych korelacji możemy stwierdzić, iż wszystkie osoby deklarujące poświęcanie na korzystaniu z Internetu powyżej 10 godzin, znajdują się w grupie mężczyzn. Kobiety jednak także poświęcają na to duże ilości czasu – aż 8 kobiet i tylko 2 mężczyzn wskazało na przedział czasowy 6-10 godzin.

Tabela 57. Ile czasu dziennie spędza Pan/i korzystając z Internetu (z wyłączeniem pracy)? Korelacja ze względu na płeć.

<i>Odpowiedź</i>	<i>Mężczyźni</i>		<i>Kobiety</i>	
nie korzystam codziennie	21%	11	12%	7
do 1 godz.	13%	7	20%	12
1-3 godz.	36%	19	38%	23
od 3 do 6 godz.	19%	10	17%	10
od 6 do 10 godz.	4%	2	13%	8
powyżej 10 godz.	8%	4	0%	0

Większość mieszkańców gminy Sulechów korzysta z Internetu po to aby sprawdzić pocztę elektroniczną (61%), poszukać informacji, najnowszych wiadomości itp. (57%), uczestniczyć w aukcjach internetowych oraz aby grać on-line (47%). W dalszej kolejności badani wskazywali na poznawanie innych osób (40%), uczestniczenie w aukcjach internetowych (33%), pobieranie plików (24%) oraz szukanie pomocy naukowych (23%). Najmniej odpowiedzi padło z kolei na rozwiązywanie swoich problemów (12%), dowiadywanie się o nowościach technicznych, nowych zastosowaniach komputerów bądź Internetu (11%), oglądanie stron o charakterze erotycznym (7%) oraz na rozmawianie, uczestniczenie w wymianie poglądów (5%).

Wykres 42. Do jakich celów Pan/i używa najczęściej Internetu?

<i>Odpowiedź</i>	<i>%</i>	<i>Liczba odp.</i>
żeby porozmawiać, uczestniczyć w wymianie poglądów (czaty, fora, itp.)	11%	13
inne	5%	6
żeby oglądać strony o charakterze erotycznym	7%	8
żeby dowiedzieć się o nowościach technicznych, nowych zastosowaniach komputerów bądź Internetu	11%	13
żeby rozwiązać swoje problemy	12%	14
żeby znaleźć pomoce naukowe (użyteczne w trakcie odrabiania lekcji, itp.)	23%	26
żeby pobierać pliki (muzyka, filmy, tapety, e-booki, itp.)	24%	28
żeby uczestniczyć w aukcjach internetowych, robić zakupy w e-sklepach	33%	38
żeby poznać inne osoby (na czatach, forach, gadu-gadu, itp.)	40%	46
żeby grać on-line	47%	54
żeby poszukać informacji, najnowszych wiadomości, itp.	57%	65
żeby sprawdzić pocztę elektroniczną	61%	70

*Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

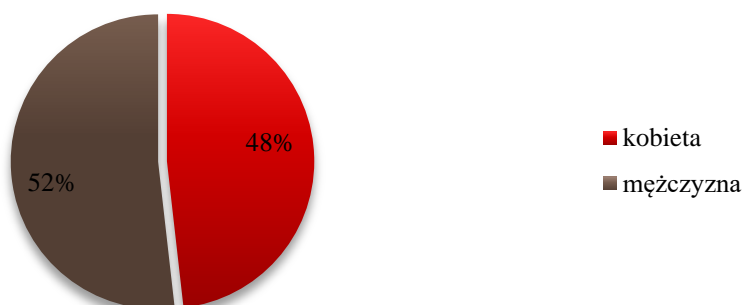
5. Badanie uczniów na terenie gminy Sulechów

W niniejszym rozdziale przedstawiony został problem uzależnień oraz przemocy z perspektywy uczniów szkół podstawowych, III klas gimnazjum i szkół ponadgimnazjalnych. Pytania zawarte w kwestionariuszu ankiety miały na celu zbadanie opinii respondentów na temat alkoholu, narkotyków, papierosów, przemocy i profilaktyki, a także oszacowanie skali występujących problemów uzależnień i przemocy wśród młodych mieszkańców Gminy. Dodatkowo najistotniejsze dla odpowiedzi na problemy badawcze pytania, zostały skorelowane ze zmienną badawczą – szkołą. Miało to na celu sprawdzenie, w jakim natężeniu problemy społeczne występują w konkretnych szkołach na terenie Gminy.

5.1. Struktura badanej próby

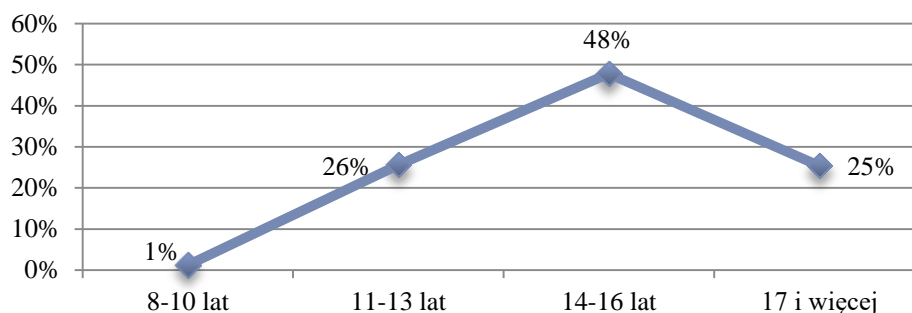
W badaniu diagnozującym lokalne zagrożenia społeczne w gminie Sulechów wzięło udział łącznie **500 uczniów**. Analizując próbę badawczą ze względu na płeć możemy zauważyć, że liczba kobiet biorących udział w badaniu jest podobna do liczby biorących w nim udział mężczyźni - kobiety stanowiły 48% ogółu, natomiast mężczyźni 52%.

Wykres 43. Płeć:

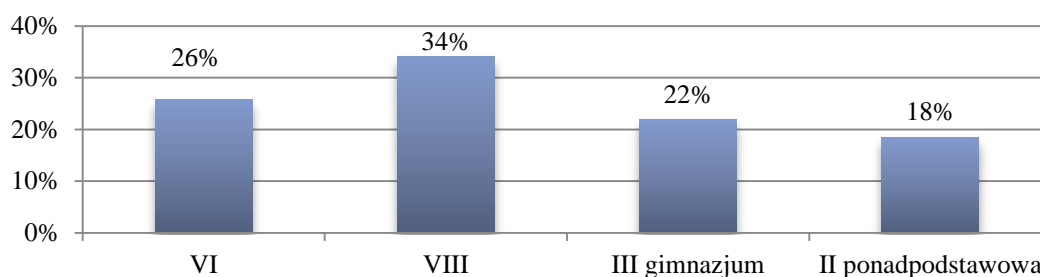
Jak wynika z odpowiedzi udzielonych przez respondentów, najwięcej osób biorących udział w badaniu ma 14-16 lat (48%). 26% określa swój wiek na 11-13 lat, 25% na 17 lat i więcej i tylko 1% zadeklarowało wiek 8-10 lat.

Wykres 44. Wiek:

Kolejną analizowaną kwestią jest to, do której klasy uczęszczają badani respondenci. 18% respondentów uczęszcza do II klasy szkoły ponadgimnazjalnej, 22% do III klasy gimnazjum, natomiast 60% do szkoły podstawowej: 26% - klasa VI, 34% - klasa VIII.

Wykres 45. Klasa:

Badanie zrealizowano w 11 szkołach znajdujących się na terenie gminy Sulechów. Najwięcej kwestionariuszy ankiet wypełnili uczniowie ze Szkoły Podstawowej nr 1 w Sulechowie – 32%, na drugim miejscu pod tym względem znajdują się uczniowie ze Szkoły Podstawowej nr 3 w Sulechowie – 13%, natomiast na trzecim uczniowie z Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego w Sulechowie – 12%. W dalszej kolejności wyniki kształtują się następująco: 11% kwestionariuszy wypełnili uczniowie ze Szkoły Podstawowej nr 2 im. Jana Pawła II w Sulechowie, 8% ze Szkoły Podstawowej w Brodach, 7% z Liceum Ogólnokształcącego w Sulechowie, 5% ze Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego w Sulechowie, 4% ze Szkoły Podstawowej w Kijach, 3% ze Szkoły Podstawowej w Cigacicach i Kalsku, a 25% ze Szkoły Podstawowej w Bukowie.

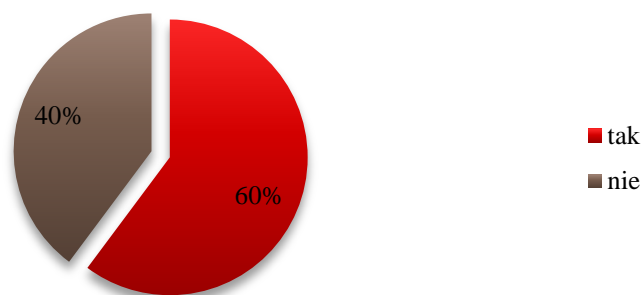
Wykres 46. Szkoła:

Odpowiedź	%	Liczba odp.
Szkoła Podstawowa nr 1 im. Gen. Józefa Bema w Sulechowie	32%	159
Szkoła Podstawowa nr 3 im. Janusza Kusocińskiego w Sulechowie	13%	67
Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego w Sulechowie	12%	61
Szkoła Podstawowa nr 2 im. Jana Pawła II w Sulechowie	11%	53
Szkoła Podstawowa w Brodach (z oddziałami dotychczasowego Gimnazjum w Pomorsku)	8%	39
Liceum Ogólnokształcące w Sulechowie	7%	37
Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy w Sulechowie	5%	24
Szkoła Podstawowa w Kijach	4%	18
Szkoła Podstawowa im. L. Kruczkowskiego w Cigacicach	3%	16
Szkoła Podstawowa w Kalsku	3%	14
Szkoła Podstawowa w Bukowie	2%	12

5.2. Problem alkoholowy z perspektywy uczniów

Pierwszy blok tematyczny dotyczył spożywania alkoholu przez uczniów, ich opinii względem tego oraz doświadczeń z tym związanych. W celu oszacowania skali problemu picia napojów alkoholowych przez dzieci i młodzież w gminie Sulechów, spytano respondentów o to, czy spożywali alkohol. Warto zwrócić uwagę na to, że aż 60% uczniów udzieliło twierdzącej odpowiedzi.

Wykres 47. Czy próbowałeś/aś pić alkohol?

Kwestię spożywania alkoholu przez uczniów z gminy Sulechów rozpatrzyliśmy również ze względu na przynależność do danej szkoły. Korelacja pozwoliła na wykrzycie następujących wniosków:

- najwięcej uczniów spożywało alkohol z Liceum Ogólnokształcącego w Sulechowie (95%) oraz Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego (92%), co wynika pewnie ze starszego wieku respondentów, którzy mają między 17-18 lat;
- po alkohol sięgnęło najmniej uczniów ze Szkoły Podstawowej w Kalsku (21%) oraz w Cigacicach (31%);
- alkohol spożywała również znaczna część uczniów ze Szkoły Podstawowej nr 2 w Sulechowie (72%), Szkoły Podstawowej w Bukowie (67%) oraz Brodach (64%).

Tabela 58. Czy próbowałeś/aś pić alkohol? Korelacja ze względu na szkoły

	Szkoła Podstawowa nr 1	Szkoła Podstawowa nr 2	Szkoła Podstawowa nr 3	Szkoła Podstawowa w Brodach	Szkoła Podstawowa w Bukowie	Szkoła Podstawowa w Cigacicach
tak	45%	72%	55%	64%	67%	31%
nie	55%	28%	45%	36%	33%	69%
	Szkoła Podstawowa w Kalsku	Szkoła Podstawowa w Kijach	Liceum Ogólnokształcące w Sulechowie	Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego w Sulechowie	Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy w Sulechowie	
tak	21%	44%	95%	92%	58%	
nie	79%	56%	5%	8%	42%	

Na kolejne pytania dotyczące spożywania alkoholu odpowiedzi mogły udzielić tylko te osoby, które w poprzednim pytaniu zadeklarowały, iż piły alkohol.

Uczniowie, którzy mają za sobą inicjację alkoholową, w większości po raz pierwszy spożywali alkohol w wieku 14-16 lat (158 osób), ale znaczna część badanych tj. 80 osób deklaruje również, że zaczęła pić mając 11-13 lat. 37 respondentów miało wówczas 17 lat i więcej, natomiast 18 osób 8-10 lat.

Tabela 59. W jakim wieku zacząłeś pić alkohol?

Odpowiedź	%	Liczba odp.
8-10 lat	6%	18
11-13 lat	27%	80
14-16 lat	54%	158
17 i więcej	13%	37

Kolejne pytanie dotyczyło rodzaju alkoholu, którzy uczniowie spożywali. Przeważająca część respondentów próbowała piwo (247 osób), jednak szampan (214 osób), wódka (195 osób) oraz wino (179 osób) również były spożywane przez wielu uczniów biorących udział w badaniu. Najmniej respondentów wskazało na likier i nalewkę (108 osób) oraz inny rodzaj alkoholu (whisky – 10 odpowiedzi, bimber – 11 odpowiedzi, spirytus – 5 odpowiedzi, denaturat – 5 odpowiedzi, rum – 6 odpowiedzi, tequila – 2 odpowiedzi, likier, cydr, brandy – pojedyncze odpowiedzi).

Tabela 60. Jaki rodzaj alkoholu próbowałeś?

Odpowiedź	%	Liczba odp.
piwo	83%	247
szampan	72%	214
wódka	66%	195
wino	60%	179
likier, nalewka	36%	108
inne	16%	49

*Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

W kolejnym pytaniu uczniowie mieli sprecyzować okoliczności spożywania po raz pierwszy napojów alkoholowych. Znaczna część młodych ludzi (spośród tych, którzy zadeklarowali, że pili alkohol) sięgnęła po alkohol w czasie uroczystości rodzinnej (132 osoby) oraz ze znajomymi na podwórku (135 osób). W dalszej kolejności uczniowie wskazywali na imprezę towarzyską (98 osób), dom pod nieobecność rodziców (63 osoby), dyskotekę (43 osoby) oraz wycieczkę szkolną (26 osób). W odpowiedzi „inne” ankietowani podawali, że alkohol pili na sylwestrze, „melanżu”, na urodzinach znajomych, na rybach, u znajomych w domu (pojedyncze odpowiedzi) lub że dali im go spróbować rodzice (8 odpowiedzi).

Tabela 61. W jakich okolicznościach spożyłeś/aś alkohol po raz pierwszy?

Odpowiedź	%	Liczba odp.
ze znajomymi na podwórku	45%	135
w czasie uroczystości rodzinnej	44%	132
w czasie imprezy towarzyskiej	33%	98
pod nieobecność rodziców w domu	21%	63
na dyskotecę	14%	43
inne	11%	33
w czasie wycieczki szkolnej	9%	26

*Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

Interesowały nas również konsekwencje jakich ewentualnie doświadczyli badani uczniowie spożywający alkohol. Większość respondentów zadeklarowało, iż nie miało przykrych doświadczeń związanych ze spożywaniem alkoholu (224 osób z 301 pijących alkohol). 20 uczniów wskazało jednak na problemy w rodzinie, wypadek lub uszkodzenie ciała, kłótnie lub bójkę i utratę pieniędzy lub cennych przedmiotów, 12 osób na kłopoty z policją, natomiast 11 uczniów na problemy w szkole. Inne bliżej niesprecyzowane doświadczenia związane ze spożywaniem alkoholu miało 21 ankietowanych.

Tabela 62. Czy miałeś jakieś przykre doświadczenia związane ze spożywaniem alkoholu?

Odpowiedź	%	Liczba odp.
nie miałem/am przykrych doświadczeń	76%	224
inne	7%	21
problemy w rodzinie	7%	20
wypadek lub uszkodzenie ciała	7%	20
kłótnia lub bójka	7%	20
utrata pieniędzy lub cennych przedmiotów	7%	20
kłopoty z policją	4%	12
problemy w szkole	4%	11

*Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

W kolejnym pytaniu respondenci zostali poproszeni o określenie w jaki sposób otrzymali lub zdobyli alkohol. Nieco ponad połowa respondentów pijących alkohol została nim poczęstowana (157 osób), 99 uczniów poprosiło kogoś o jego kupno, 76 badanych kupiło go sobie samemu, 67 osób dostało alkohol od starszych kolegów, a 45 respondentów przyznaje, że podkraść go rodzicom. 21 uczniów wskazało również na inne okoliczności zdobycia alkoholu (dali im go spróbować rodzice – 8 odpowiedzi, 1 uczeń pomylił alkohol z innym napojem, 1 osoba stwierdziła, że kupiła alkohol w sklepie monopolowym).

Tabela 63. Jak otrzymałeś/zdobyłeś alkohol?

Odpowiedź	%	Liczba odp.
ktoś mnie poczęstował	53%	157
poprosiłem/am kogoś o kupno	33%	99
kupiłem/am sobie sam/a	26%	76
dostałem/am od starszych kolegów	23%	67
podkraśćłem/am rodzicom	15%	45
inne	7%	21

*Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

Kolejną analizowaną w Diagnozie kwestią były powody, dla których badani uczniowie sięgnęli po alkohol. Analizując odpowiedzi na zadane pytanie możemy zauważyć, że przyczyną spożywania alkoholu dla największej części respondentów była ciekawość – wskazało na to 195 uczniów, oraz chęć dobrej zabawy - odpowiedź tą zaznaczyły 132 osoby.

Tabela 64. Co skłoniło Cię do spożywania alkoholu?

Odpowiedź	%	Liczba odp.
ciekawość	66%	195
chęć dobrej zabawy	44%	132
przyjemność/relaksacja	32%	94
chęć bycia modnym	9%	26
inne	7%	22
zaimponowanie w towarzystwie	6%	19
presja grupy	6%	17

*Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

Poniżej zaprezentowane zostały wyniki odpowiedzi uczniów na pytanie o to, czy ich rodzice wiedzą o tym, że spożywali alkohol. Badania wykazały, że rodzice 224 uczniów (czyli zdecydowanej większości) wiedzą o tym, że próbowali pić alkohol.

Tabela 65. Czy rodzice wiedzą, że próbowałeś pić alkohol?

Odpowiedź	%	Liczba odp.
tak	76%	224
nie	24%	71

Interesowało na również to, jak rodzice, którzy wiedzą o spożywaniu przez ich dzieci alkoholu, zareagowali na wieść o tym. W tej kwestii wyniki kształtują się następująco: większość rodziców przeprowadziło z dziećmi rozmowę (112 odpowiedzi), 81 badanych stwierdziło, że ich rodzice w żaden sposób nie zareagowali, według 32 osób rodzice zdenerwowali się i wyznaczyli karę, z kolei odpowiedzi 4 respondentów wskazują na to, że rodzice szukali pomocy u specjalisty.

Tabela 66. Jak Twoi rodzice zareagowali na spożywanie przez Ciebie alkoholu?

Odpowiedź	%	Liczba odp.
przeprowadzili ze mną rozmowę	38%	112
nie zareagowali, mimo że wiedzieli	27%	81
nie zareagowali, bo nie wiedzieli	24%	77
zdenerwowali się i wyznaczyli karę	11%	32
inne	10%	29
szukali pomocy u specjalisty	1%	4

*Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

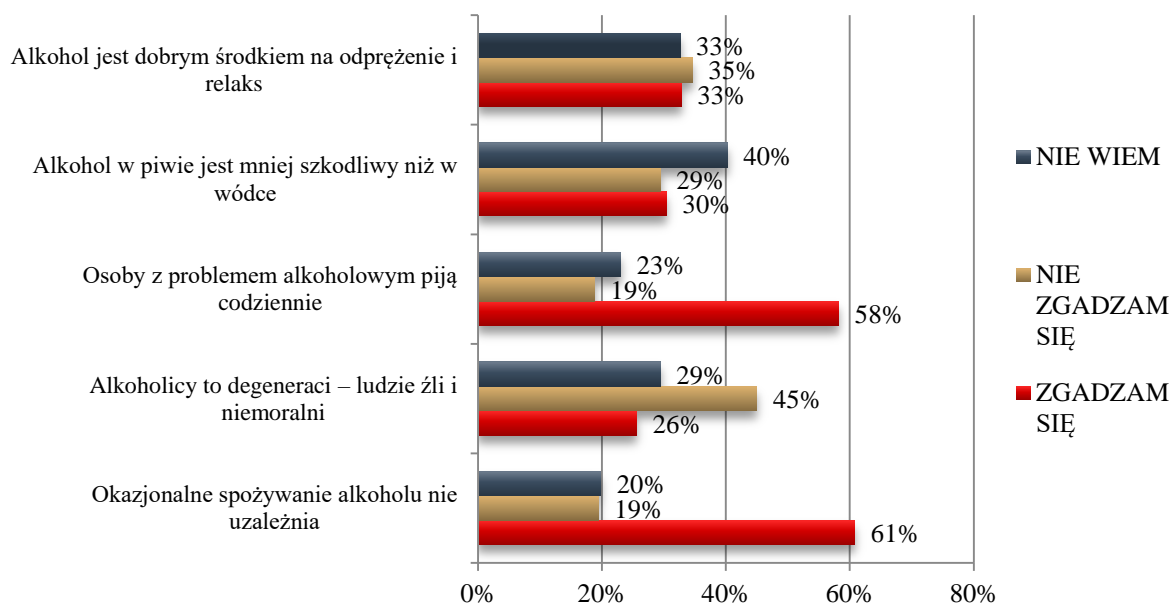
Na kolejne pytania dotyczące spożywania alkoholu odpowiedź mogli udzielić wszyscy respondenci – nie tylko te osoby, które w poprzednim pytaniu zadeklarowały, iż piły alkohol.

W dalszej kolejności zbadaliśmy opinię respondentów na temat alkoholu. W tym celu poprosiliśmy respondentów o ocenę kilku stwierdzeń na jego temat. Jak wynika z zebranego materiału badawczego:

- co trzeci uczeń biorący udział w badaniu uważa, że alkohol jest dobrym lekarstwem na sen (33%),
- 30% badanych stwierdziło, iż alkohol w piwie jest mniej szkodliwy niż w wódce,
- Ponad połowa respondentów uważa, że osoby z problemem alkoholowym piją codziennie,
- 26% sądzi, że alkoholicy to degeneraci – ludzie źli i niemoralni,
- Aż 61% uczniów jest zdania, że okazjonalne spożywanie alkoholu nie uzależnia,
- Planując działania profilaktyczne warto zwrócić uwagę na to, że znaczna część młodych mieszkańców Gminy zadeklarowała brak wiedzy na temat niżej wymienionych stwierdzeń (między 20%, a 40%).

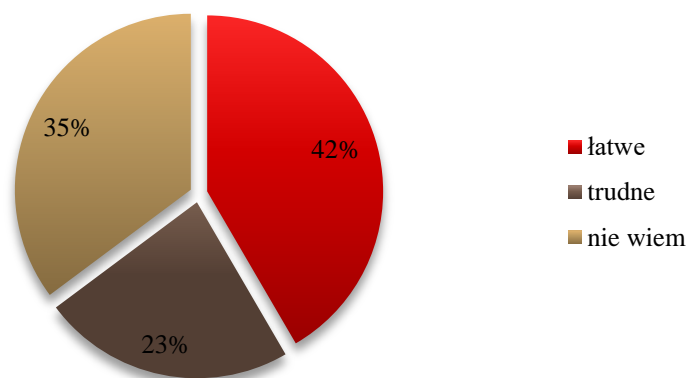

Wykres 48. Oceń czy zgadzasz się z poniższymi stwierdzeniami.

Przeprowadzone wśród uczniów badanie miało na celu również sprawdzenie dostępności do alkoholu dla osób niepełnoletnich w gminie Sulechów. Analiza materiału badawczego pokazała, że zakup alkoholu byłby łatwy dla 42% uczniów. Brak wiedzy w tym zakresie zadeklarował co trzeci uczeń (35%), z kolei 23% uważa, że byłoby to dla nich trudne.

Wykres 49. Gdybyś chciał kupić alkohol w swojej miejscowości byłoby to:

Dalsza część Diagnozy stanowiły próbę zweryfikowania, dla ilu uczniów z każdej szkoły zakup alkoholu byłby łatwy. W tym celu utworzono korelacje, które pozwoliły na przedstawienie następujących wniosków:

- zakup alkoholu byłby łatwy dla największego odsetka uczniów z Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego w Sulechowie (84% badanych) oraz z Liceum Ogólnokształcącego w Sulechowie (81%);
- na drugim miejscu pod względem odsetka osób, dla których zakup alkoholu byłby łatwy znajdują się uczniowie ze Szkoły Podstawowej w Brodach (44%), Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego w Sulechowie (42%) oraz Szkoły Podstawowej nr 2 (40%);
- zakup alkoholu byłby trudny dla największej części badanych ze Szkoły Podstawowej w Bukowie i Kijach (50%) oraz Kalsku (43%).

Wykres 50. Gdybyś chciał kupić alkohol w swojej miejscowości byłoby to: *Korelacja ze względu na szkoły*

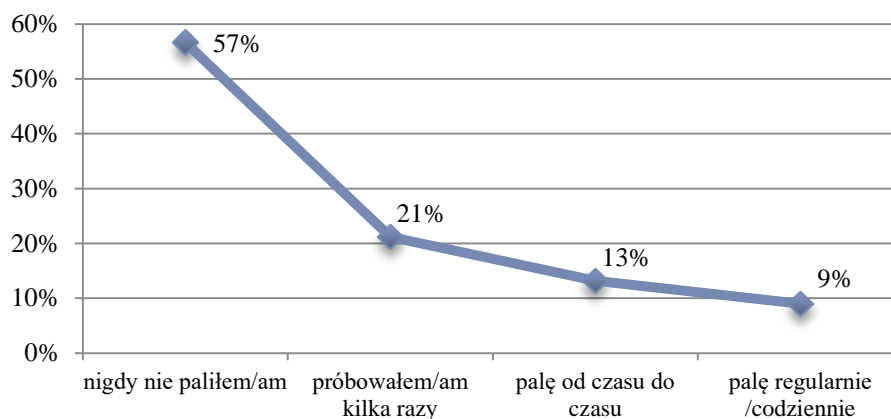
	Szkoła Podstawowa nr 1 im	Szkoła Podstawowa nr 2 im	Szkoła Podstawowa nr 3	Szkoła Podstawowa w Brodach	Szkoła Podstawowa w Bukowie	Szkoła Podstawowa w Cigacicach
łatwe	30%	40%	31%	44%	25%	6%
trudne	27%	19%	25%	18%	50%	31%
nie wiem	43%	42%	43%	38%	25%	63%

	Szkoła Podstawowa w Kalsku	Szkoła Podstawowa w Kijach	Liceum Ogólnokształcące w Sulechowie	Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego w Sulechowie	Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy w Sulechowie
łatwe	29%	17%	81%	84%	42%
trudne	43%	50%	8%	7%	25%
nie wiem	29%	33%	11%	10%	33%

5.3. Problem nikotynowy z perspektywy uczniów

Kolejne pytania zadawane respondentom, dotyczyły problemu palenia papierosów przez dzieci i młodzież w gminie Sulechów. W celu oszacowania skali tego zjawiska, uczniom zadano pytanie o to, ile razy w życiu zdarzyło im się palić papierosy. Zebrany materiał badawczy pokazał, że po wyroby nikotynowe sięgnął co trzeci uczeń, tj. 33% ankietowanych, w tym 21% paliło je kilka razy, 13% pali od czasu do czasu, z kolei regularne palenie zadeklarowało 9% uczniów.

Wykres 51. Ile razy w życiu (jeśli w ogóle) zdarzyło Ci się próbować palić papierosy?

Poniższa tabel prezentuje wynik zastosowanej korelacji. Na podstawie przedstawionych danych możemy zauważyć, że:

- po papierosy sięgnęło najwięcej uczniów z Liceum Ogólnokształcącego w Sulechowie – aż 76%;
- papierosy palił również znaczny odsetek badanych z Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego w Sulechowie oraz ze Szkoły Podstawowej nr 2 w Sulechowie – w obu tych placówkach sięgnęło po nie 62%;
- najmniej uczniów paliło papierosy ze szkół podstawowych w Cigacicach (12%), Kalsku (14%) oraz Kijach (17%);
- palenie wyszło poza fazę eksperymentowania i stało się regularną/codzienną czynnością wśród największej części uczniów ze Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego w Sulechowie (25% pali od czasu do czasu, a 21% regularnie/codziennie), Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego w Sulechowie (23% pali od czasu do czasu, a 18% regularnie/codziennie) oraz Liceum Ogólnokształcącego w Sulechowie (30% pali od czasu do czasu, a 16% regularnie/codziennie).

Wykres 52. Ile razy w życiu (jeśli w ogóle) zdarzyło Ci się próbować palić papierosy? Korelacja ze względu na szkoły

	Szkoła Podstawowa nr 1 im	Szkoła Podstawowa nr 2	Szkoła Podstawowa nr 3	Szkoła Podstawowa w Brodach	Szkoła Podstawowa w Bukowie	Szkoła Podstawowa Cigacicach
nigdy nie paliłem/am	69%	38%	69%	41%	67%	88%
próbowałem/am kilka razy	18%	30%	22%	28%	25%	13%
palę od czasu do czasu	8%	21%	6%	18%	0%	0%
palę regularnie /codziennie	5%	11%	3%	13%	8%	0%
	Szkoła Podstawowa w Kalsku	Szkoła Podstawowa w Kijach	Liceum Ogólnokształcące w Sulechowie	Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego w Sulechowie	Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy w Sulechowie	
nigdy nie paliłem/am	86%	83%	24%	38%	42%	
próbowałem/am kilka razy	14%	11%	30%	21%	13%	
palę od czasu do czasu	0%	0%	30%	23%	25%	
palę regularnie /codziennie	0%	6%	16%	18%	21%	

Na kolejne pytanie odpowiadali tylko ci uczniowie, którzy w poprzednim pytaniu zadeklarowali, iż palili papierosy.

W celu pogłębionej analizy spytano respondentów o to, jak często palili papierosy w ciągu ostatnich 30 dni przed badaniem. Warto zauważyć, że po papierosy w tym okresie czasu sięgnęło aż 163 uczniów spośród 216 wszystkich badanych, którzy kiedykolwiek palili, tj. 75% ogółu.

Tabela 67. Jak często palił(a)ś papierosy w ciągu OSTATNICH 30 DNI?

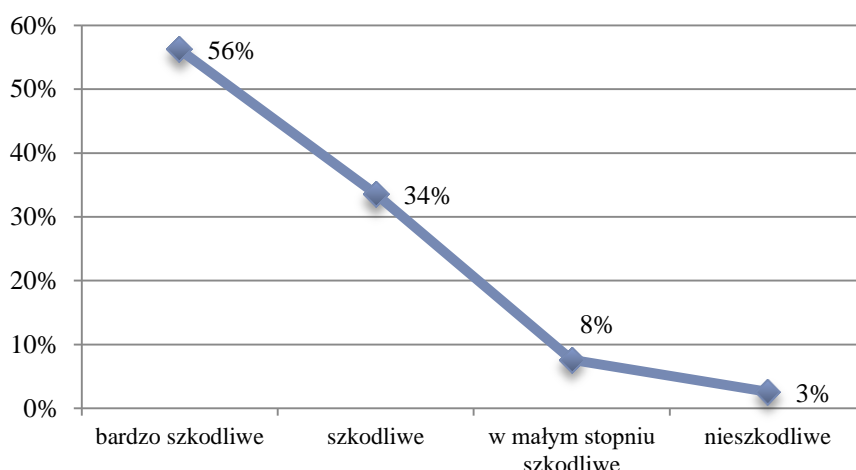
Odpowiedź	%	Liczba odp.
nie paliłem/am papierosów	25%	53
1-2 razy	25%	55
parę razy (3-5)	13%	29
wiele razy (więcej niż 6)	17%	36
palę codziennie	20%	43

Następne pytania zostały zadane wszystkim respondentom.

Kolejną analizowaną kwestią jest ocena uczniów szkodliwości palenia papierosów dla zdrowia. Badania wykazały, że 11% respondentów nie zdaje sobie sprawy z tego, że palenie jest szkodliwe – 8% ocenia je jako mało szkodliwe, a 3% jako nieszkodliwe.

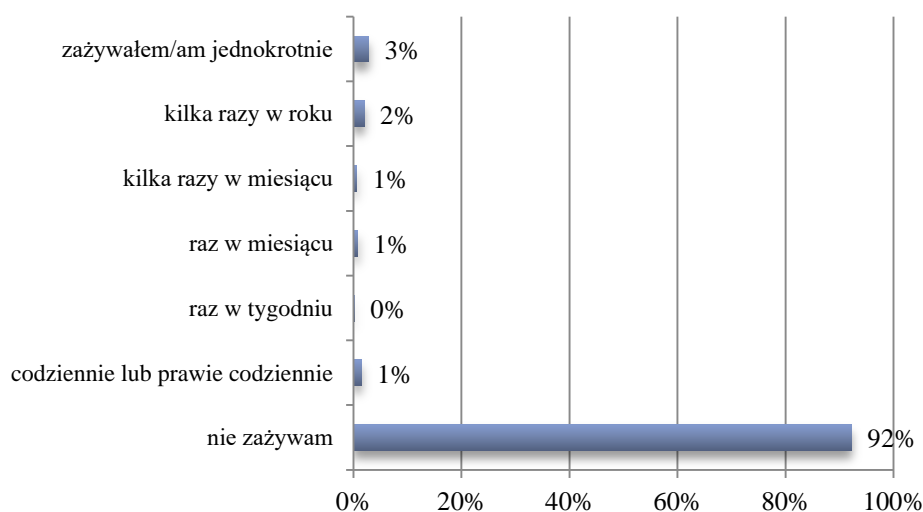
Wykres 53. Jak oceniasz szkodliwość palenia papierosów dla zdrowia?

5.4 Problem narkotykowy z perspektywy uczniów

Kolejny blok pytań dotyczył używania przez dzieci i młodzież substancji psychoaktywnych. W pierwszym pytaniu uczniowie zostali zapytani o to, czy kiedykolwiek próbowali zażywać narkotyki, dopalacze lub leki w celu odurzenia się. Odpowiedzi na postawione pytanie pokazują, że większość respondentów nie zażywała nigdy takich substancji (92%). Po substancje psychoaktywne sięgnęło 8% młodych mieszkańców Gminy, tj. 40 uczniów.

Wykres 54. Jak często zażywałeś środki psychoaktywne (narkotyki, dopalacze, leki w celu odurzenia)?

W tabeli poniżej zaprezentowane zostały wyniki odpowiedzi uczniów na poprzednie pytanie z podziałem na szkoły, do których uczęszczają. Analizując odpowiedzi respondentów możemy zauważyć, że:

- po substancje psychoaktywne sięgnęło najwięcej uczniów z Liceum Ogólnokształcącego w Sulechowie (19%), Szkoły Podstawowej w Brodach (18%) oraz Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego w Sulechowie (15%);
- najmniejszy problem z zażywaniem substancji psychoaktywnych występuje w szkołach podstawowych w Kalsku, Kijach oraz Cigacicach – żaden z uczniów nie miał kontaktu z takimi substancjami.

**Wykres 55. Jak często zażywasz środki psychoaktywne (narkotyki, dopalacze, leki w celu odurzenia)?
Korelacja ze względu na szkoły**

	Szkoła Podstawowa nr 1	Szkoła Podstawowa nr 2	Szkoła Podstawowa nr 3	Szkoła Podstawowa w Brodach	Szkoła Podstawowa w Bukowie	Szkoła Podstawowa w Cigacicach
nie zażywam	96%	94%	96%	82%	92%	100%
codziennie lub prawie codziennie	1%	2%	0%	3%	8%	0%
raz w tygodniu	0%	0%	0%	0%	0%	0%
raz w miesiącu	0%	0%	1%	5%	0%	0%
kilka razy w miesiącu	0%	4%	0%	0%	0%	0%
kilka razy w roku	3%	0%	0%	3%	0%	0%
zażywałem/am jednokrotnie	1%	0%	3%	8%	0%	0%

	Szkoła Podstawowa w Kalsku	Szkoła Podstawowa w Kijach	Liceum Ogólnokształcące w Sulechowie	Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego w Sulechowie	Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy w Sulechowie
nie zażywam	100%	100%	81%	85%	92%
codziennie lub prawie codziennie	0%	0%	0%	3%	4%
raz w tygodniu	0%	0%	0%	0%	4%
raz w miesiącu	0%	0%	0%	2%	0%
kilka razy w miesiącu	0%	0%	0%	2%	0%
kilka razy w roku	0%	0%	8%	3%	0%
zażywałem/am jednokrotnie	0%	0%	11%	5%	0%

Na kolejne pytania udzielić odpowiedzi mogli tylko ci uczniowie, którzy w poprzednim pytaniu zadeklarowali, że zażywali narkotyki, dopalacze lub inne środki psychoaktywne.

Respondenci, którzy odpowiedzieli twierdząco na poprzednie pytanie, zostali w dalszej kolejności poproszeni o wskazanie, ile mieli lat, kiedy po raz pierwszy zażyli jakiś środek psychoaktywny. Poniższa tabela przedstawia rozkład uzyskanych odpowiedzi: 4 osoby zażyły substancje psychoaktywne pierwszy raz w wieku 8-10 lat, 9 osób w wieku 11-13 lat, 16 badanych miało wówczas 14-16 lat, z kolei 9 badanych 17 lat i więcej.

Tabela 68. Ile miałeś/aś lat, kiedy pierwszy raz zażyłeś/aś jakiś środek psychoaktywny (narkotyki, dopalacz)?

Odpowiedź	%	Liczba odp.
8-10 lat	11%	4
11-13 lat	24%	9
14-16 lat	42%	16
17 i więcej	24%	9

Następne pytanie zadane respondentom dotyczyło rodzajów substancji psychoaktywnych, po które sięgnęli młodzi mieszkańcy Gminy, wyniki zostały zaprezentowane poniżej. Możemy zauważyć, że najpowszechniejszą wśród uczniów substancją psychoaktywną jest marihuana lub haszysz – sięgnęło po nią

32 badanych. Na drugim miejscu pod względem popularności znalazła się amfetamina – na zażycie jej wskazało 12 uczniów, natomiast na trzecim inne formy konopi – 9 ankietowanych. W dalszej kolejności młodzi mieszkańcy Gminy wskazywali na kokainę, LSD (8 osób), ekstazy (7 osób), grzyby halucynogenne, heroinę, „kompot” (6 osób), metadon, substancje wziewne, dopalacze (5 osób), GHB, sterydy anaboliczne (4 osoby) oraz inne bliżej niesprecyzowane substancje.

Tabela 69. Jakie substancje zażywałeś/aś?

Odpowiedź	%	Liczba odp.
marihuana lub haszysz	84%	32
amfetamina	32%	12
inne formy konopi	24%	9
kokaina	21%	8
LSD	21%	8
ekstazy	18%	7
grzyby halucynogenne	16%	6
heroina	16%	6
„Kompot”	16%	6
metadon	13%	5
substancje wziewne	13%	5
dopalacze	13%	5
GHB	11%	4
sterydy anaboliczne	11%	4
inne	8%	3

**Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

Spytaliśmy badanych również o to, w jakich okolicznościach zażyli narkotyki/dopalacze/inne środki psychoaktywne po raz pierwszy. Najczęściej wskazywanymi przez uczniów odpowiedziami okazały się: podwórko ze znajomymi (24 osoby) oraz impreza towarzyska (15 osób). W dalszej kolejności badani wskazywali na uroczystość rodzinną, dom pod nieobecność rodziców, dyskotekę (6 osób) oraz wycieczkę szkolną (2 osoby).

Tabela 70. W jakich okolicznościach zażyłeś/aś narkotyki/dopalacze/inne środki psychoaktywne po raz pierwszy?

Odpowiedź	%	Liczba odp.
ze znajomymi na podwórku	63%	24
w czasie imprezy towarzyskiej	39%	15
w czasie uroczystości rodzinnej	16%	6
pod nieobecność rodziców w domu	16%	6
na dyskotekę	16%	6
w czasie wycieczki szkolnej	5%	2
inne	3%	1

**Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

Uczniowie, którzy spożywali substancje psychoaktywne zostali także poproszeni o wskazanie skąd wzięli tę substancję. Wśród najczęściej wybieranych odpowiedzi znalazło się branie wspólnie w grupie przyjaciół (15 odpowiedzi) oraz dostanie od kolegi/koleżanki (14 odpowiedzi). W dalszej kolejności respondenci wskazywali na dostanie od obcej osoby (8 osób), dostanie od kogoś znanego ze słyszenia, ale nie osobiście, kupienie od kolegi (7 osób), kupienie od kogoś znanego ze słyszenia, ale nie osobiście (6 osób), dostanie od starszego brata lub siostry, kupienie od obcej osoby (5 osób), wzięcie z domu bez pozwolenia rodziców, dostanie od jednego z rodziców (3 osoby) oraz otrzymanie jej nieświadomie, bez zgody (1 osoba).

Tabela 71. Skąd wzięłeś(ęłaś) tę substancję?

<i>Odpowiedź</i>	<i>%</i>	<i>Liczba odp.</i>
Braliśmy to wspólnie, w grupie przyjaciół	39%	15
Dostałem(am) od kolegi/koleżanki	37%	14
Dostałem(am) od obcej osoby	21%	8
Dostałem(am) od kogoś, kogo znałem(am) ze słyszenia, ale nie osobiście	18%	7
Kupiłem(am) od kolegi	18%	7
nie wiem	18%	7
Kupiłem(am) od kogoś znanego mi ze słyszenia, ale nie osobiście	16%	6
Dostałem(am) od starszego brata lub siostry	13%	5
Kupiłem(am) od obcej osoby	13%	5
Wziąłem(am) z domu, bez pozwolenia rodziców	8%	3
Dostałem(am) od jednego z rodziców	8%	3
Otrzymałem(am) ją nieświadomie (bez mojej zgody)	3%	1
inne	3%	1

**Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

Kolejną analizowaną kwestią były powody młodych mieszkańców Gminy, dla których sięgnęli po narkotyki, dopalacze lub inne środki psychoaktywne. Badania wykazały, że wielu uczniów zażywało tego typu substancje z ciekawości (25 osób), chęci dobrej zabawy (21 osób) oraz dla przyjemności/relaksacji (18 osób). Mniej odpowiedzi padło na chęć bycia modnym (5 osób), presję grupy, zaimponowanie w towarzystwie (2 osoby) oraz na otrzymanie jej nieświadomie, bez zgody (1 osoba).

Tabela 72. Co skłoniło Cię do zażywania narkotyków/dopalaczy/innych środków psychoaktywnych?

<i>Odpowiedź</i>	<i>%</i>	<i>Liczba odp.</i>
ciekawość	66%	25
chęć dobrej zabawy	55%	21
przyjemność/relaksacja	47%	18
chęć bycia modnym	13%	5
presja grupy	5%	2
zaimponowanie w towarzystwie	5%	2
otrzymałem/am je nieświadomie (bez mojej zgody)	3%	1
inne	3%	1

**Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%*

Poniższa tabela przedstawia rozkład odpowiedzi na pytanie dotyczące miejsc zażywania narkotyków, dopalaczy i innych środków psychoaktywnych przez respondentów. Najpopularniejszymi wśród uczniów miejscami okazały się: podwórko (19 osób), u koleżanki, kolegi (18 osób), a także w barze, klubie (13 osób). 7 ankietowanych wskazało na dom, natomiast 3 badanych na teren szkoły, wycieczkę szkolną oraz inne bliżej nieokreślone miejsce.

Tabela 73. Gdzie zdarzyło Ci się zażywać narkotyki/dopalacze/inne środki psychoaktywne?

Odpowiedź	%	Liczba odp.
na podwórku	50%	19
u koleżanki, kolegi	47%	18
w barze, klubie	34%	13
w domu	18%	7
na terenie szkoły	8%	3
podczas szkolnych wycieczek	8%	3
w innym miejscu	8%	3

*Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

W zamierzeniu Diagnozy lokalnych zagrożeń społecznych w Gminie Sulechów, było również zweryfikowanie wiedzy rodziców uczniów biorących udział w badaniu, na temat zażywania substancji psychoaktywnych przez ich dzieci oraz sprawdzenie ich reakcji w przypadku powzięcia na ten temat informacji. 11 uczniów zadeklarowało, że ich rodzice wiedzą o zażywaniu przez nich narkotyków lub dopalaczy.

Tabela 74. Czy rodzice wiedzą, że zażywasz narkotyki/dopalacze?

Odpowiedź	%	Liczba odp.
tak	28%	11
nie	72%	28

Poniżej przedstawione zostały odpowiedzi respondentów na temat reakcji ich rodziców. 4 uczniów stwierdziło, że gdy rodzice dowiedzieli się o zażywaniu przez nich narkotyków/dopalaczy – przeprowadzili z nimi rozmowę, 3 badanych stwierdziło, że nie zareagowali, mimo że wiedzieli, kolejne 3 osoby przyznały, że rodzice zdenerwowali się i wyznaczili karę, z kolei 2 badanych wskazało na inną reakcję (1 osoba wpisała, że dostała karę).

Tabela 75. Jak Twoi rodzice zareagowali na zażywanie przez Ciebie narkotyków/dopalaczy?

Odpowiedź	%	Liczba odp.
przeprowadzili ze mną rozmowę	36%	4
nie zareagowali, mimo że wiedzieli	27%	3
zdenerwowali się i wyznaczili karę	27%	3
szukali pomocy u specjalisty	18%	2
inne	18%	2
nie zareagowali, bo nie wiedzieli	0%	0

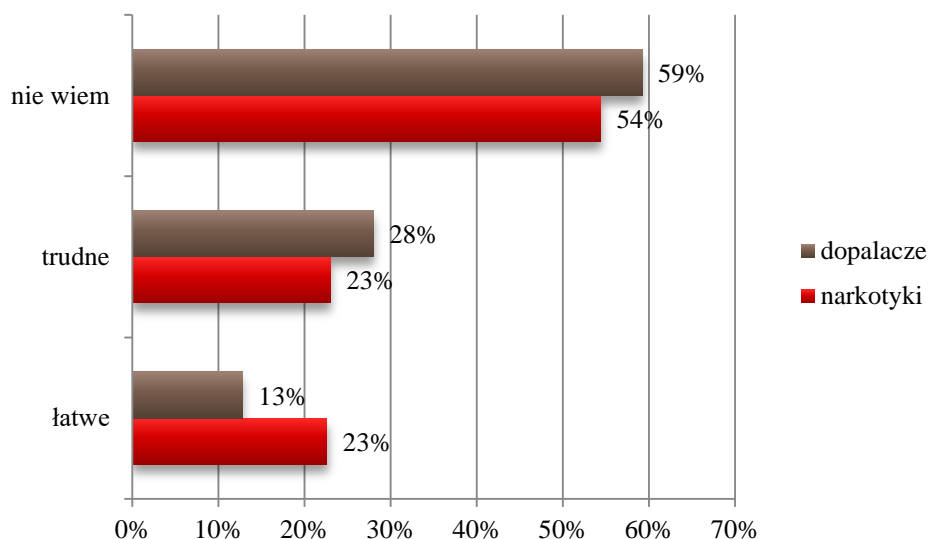
*Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

Kolejne dwa pytania miały na celu sprawdzenie dostępności narkotyków i dopalaczy na terenie gminy Sulechów i zostały zadane wszystkim respondentom, a nie tylko tym, którzy zadeklarowali spożywanie środków psychoaktywnych.

Uczniom zostały zadane dwa pytania dotyczące dostępności narkotyków i dopalaczy w miejscowości respondentów. Analiza materiału badawczego wykazała, że około połowa uczniów nie ma wiedzy na temat możliwości zdobycia tego typu substancji psychoaktywnych w Gminie. Na łatwą dostępność narkotyków wskazało 23% badanych, a dopalaczy 12%.

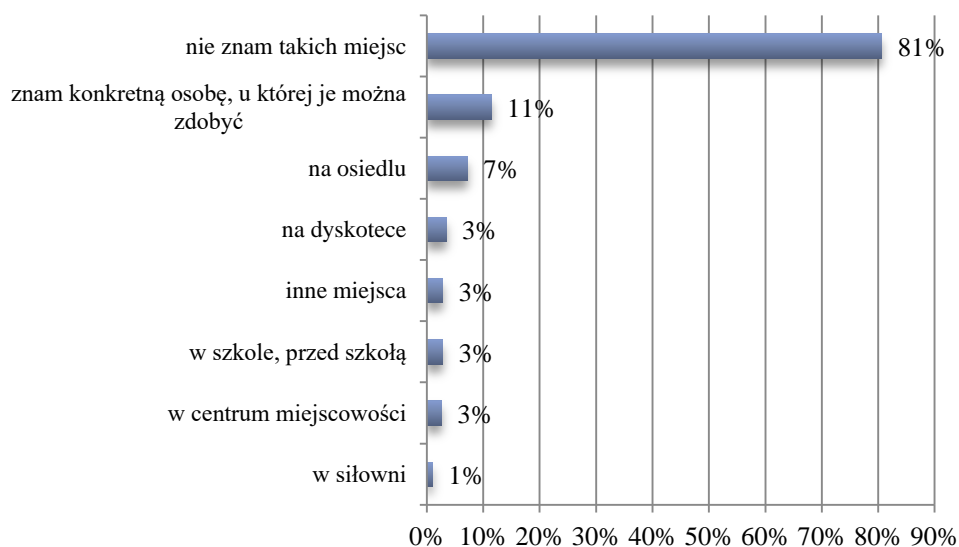

Wykres 56. Gdybyś chciał zdobyć narkotyki/dopalacze w swojej miejscowości byłoby to:

Następnym etapem badania było zweryfikowanie liczby uczniów, znających w swojej miejscowości miejsca, gdzie można kupić narkotyki lub dopalacze oraz określenie jakie konkretnie są to miejsca. Poniższy wykres prezentuje uzyskane w procesie badawczym wyniki. Znajomość miejsc, gdzie można kupić narkotyki lub dopalacze zadeklarowało 19% respondentów. Najczęściej wskazywanym przez badanych miejscem zakupu okazała się znajomość konkretnej osoby, u której można je zdobyć (11%), z kolei na drugim miejscu pod względem liczby odpowiedzi znalazło się osiedle – wskazało na nie 7% badanych.

Wykres 57. Czy znasz miejsca w swojej miejscowości gdzie można kupić narkotyki lub dopalacze?

*Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

Kolejna część diagnozy stanowi próbę określenia liczby osób znających miejsca w swojej miejscowości, gdzie można kupić narkotyki lub dopalacze z podziałem na szkoły. Zebrany materiał badawczy pozwolił na przedstawienie następujących wniosków:

- na znajomość miejsc w Gminie gdzie można kupić narkotyki lub dopalacze wskazało najwięcej uczniów z Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego w Sulechowie (42%), Liceum Ogólnokształcącego w Sulechowie (44%) oraz Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego w Sulechowie (34%),
- miejsca gdzie można kupić narkotyki lub dopalacze zna najmniej respondentów ze szkół Podstawowych w Cigacicach (żaden uczeń) oraz Kalsku (7% uczniów).

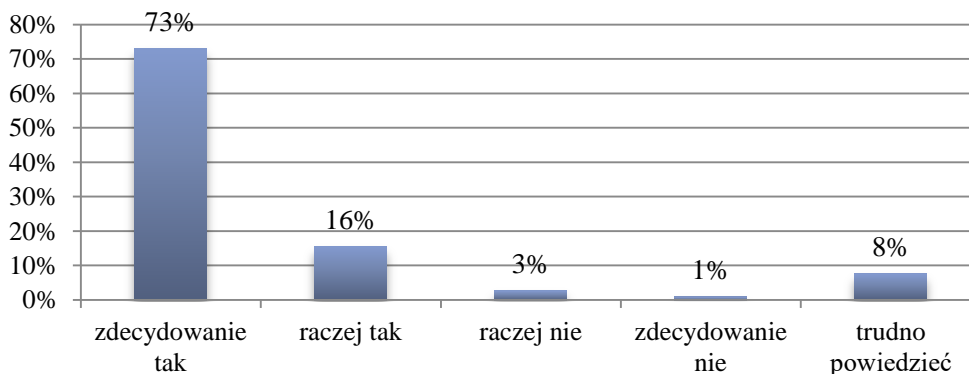
Wykres 58. Czy znasz miejsca w swojej miejscowości gdzie można kupić narkotyki lub dopalacze?
Korelacja ze względu na szkoły

	Szkoła Podstawowa nr 1	Szkoła Podstawowa nr 2	Szkoła Podstawowa nr 3	Szkoła Podstawowa w Brodach	Szkoła Podstawowa w Bukowie	Szkoła Podstawowa w Cigacicach
nie znam takich miejsc	76%	68%	82%	71%	69%	100%
na osiedlu	4%	5%	4%	5%	0%	0%
w szkole, przed szkołą	1%	5%	0%	5%	0%	0%
w centrum miejscowości	2%	3%	1%	5%	0%	0%
na dyskotecę	2%	2%	1%	0%	0%	0%
w siłowni	2%	0%	0%	0%	0%	0%
inne miejsca	3%	5%	0%	0%	23%	0%
znam konkretną osobę	10%	12%	11%	14%	8%	0%

	Szkoła Podstawowa w Kalsku	Szkoła Podstawowa w Kijach	Liceum Ogólnokształcące w Sulechowie	Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego w Sulechowie	Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy w Sulechowie
nie znam takich miejsc	93%	83%	56%	58%	66%
na osiedlu	0%	6%	10%	15%	14%
w szkole, przed szkołą	0%	0%	4%	7%	0%
w centrum miejscowości	0%	0%	4%	3%	0%
na dyskotecę	0%	0%	6%	4%	17%
w siłowni	0%	0%	2%	0%	0%
inne miejsca	0%	11%	0%	1%	0%
znam konkretną osobę	7%	0%	17%	11%	3%

W dalszej kolejności sprawdziliśmy opinię młodych mieszkańców Gminy na temat szkodliwości narkotyków i dopalaczy. W opinii 73% uczniów zażywanie narkotyków jest zdecydowanie szkodliwe dla zdrowia, a zdaniem 16% - raczej szkodliwe. 3% ocenia je jako raczej nieszkodliwe, 1% za zdecydowanie nieszkodliwe, a 8% badanych nie ma na ten temat wiedzy.

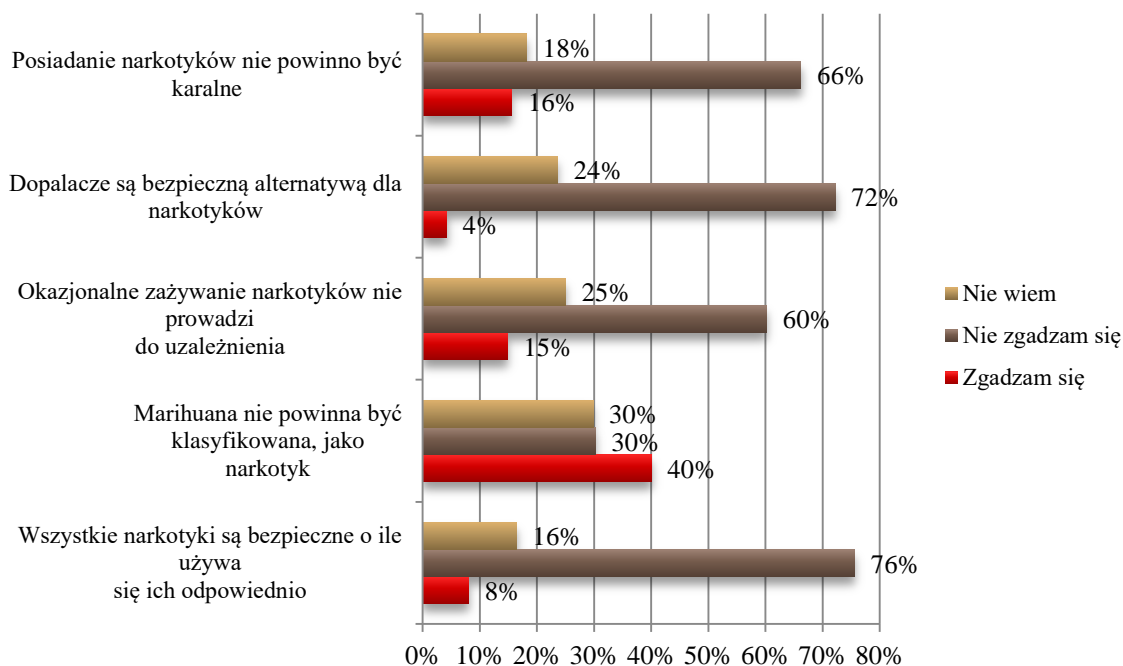
Wykres 59. Czy uważasz, że zażywanie narkotyków i dopalaczy jest szkodliwe dla zdrowia?

Zebrany w procesie badawczym materiał, pozwolił na określenie opinii badanych uczniów, względem pewnych stwierdzeń dotyczących narkotyków i dopalaczy. Z deklaracji uczniów wynika, iż:

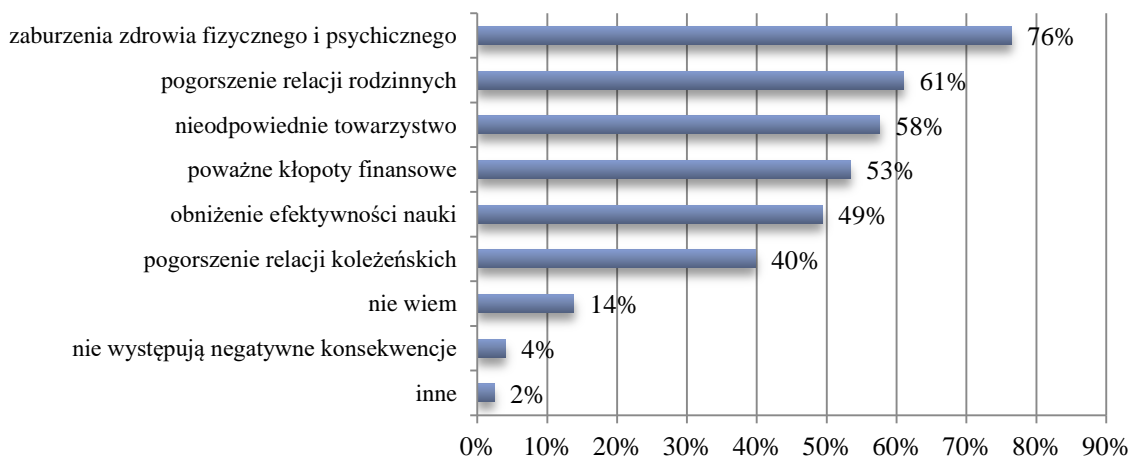
- 16% uważa, że posiadanie narkotyków nie powinno być karalne,
- 4% jest zdania, że dopalacze są bezpieczną alternatywą dla narkotyków,
- w opinii 15% okazjonalne zażywanie narkotyków nie prowadzi do uzależnienia,
- 40% sądzi, że marihuana nie powinna być klasyfikowana jako narkotyk,
- według 8% wszystkie narkotyki są bezpieczne o ile uważa się ich odpowiednio.

Wykres 60. Oceń czy zgadzasz się z poniższymi stwierdzeniami

Uczniów poproszono również o odpowiedź na pytanie, jakie mogą być negatywne konsekwencje związane z uzależnieniem od alkoholu, narkotyków, dopalaczy i papierosów. Respondenci najczęściej wskazywali na zaburzenia zdrowia fizycznego i psychicznego (76%). Innymi konsekwencjami według badanych są kolejno według liczby wskazań: pogorszenie relacji rodzinnych (61%), nieodpowiednie towarzystwo (58%), poważne kłopoty finansowe (53%), obniżenie efektywności nauki (49%) i pogorszenie relacji koleżeńskich (40%). Warto zwrócić uwagę na to, że 14% nie wie jakie mogą być negatywne konsekwencje, a 4% uważa, że takowe nie występują.

Wykres 61. Jakie według Ciebie mogą być negatywne konsekwencje związane z uzależnieniem od alkoholu, narkotyków, dopalaczy i papierosów?

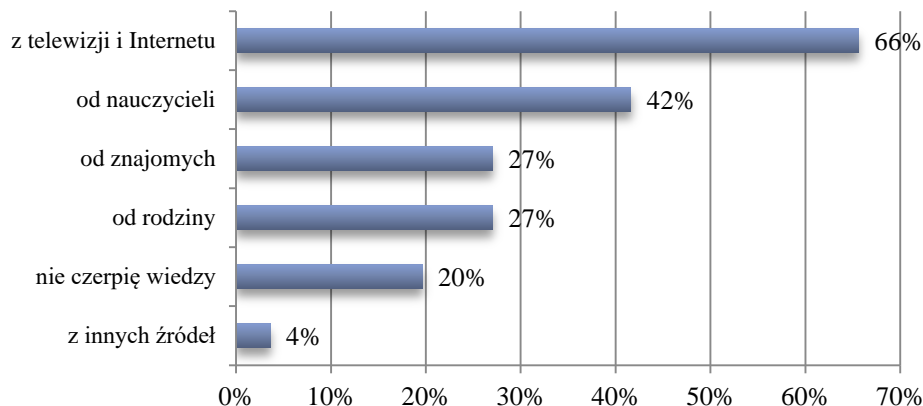

*Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

Kolejnym ważnym zagadnieniem poruszonym przez nas w badaniu były źródła pozyskiwanych przez uczniów informacji dotyczących narkotyków i dopalaczy. Badani uczniowie czerpią wiedzę na ten temat głównie z telewizji i Internetu - na taką odpowiedź wskazała ponad połowa respondentów, tj. 66%. 42% pozyskuje informacje z tym związane od nauczycieli, z kolei 27% od rodziny i znajomych. Badania wykazały, że co piąty uczeń biorący udział w badaniu nie pozyskuje wiedzy na temat narkotyków i dopalaczy.

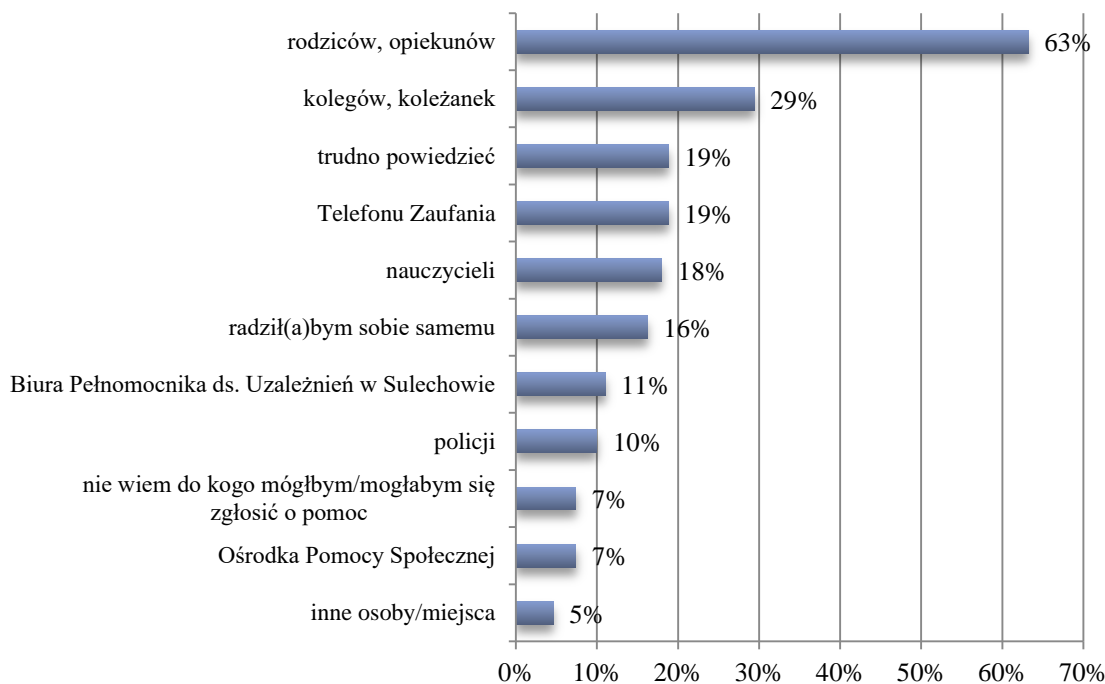
Wykres 62. Skąd czerpiesz wiedzę dotyczącą narkotyków i dopalaczy?

*Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

Poddane analizie zostały również miejsca, do których badani uczniowie zwróciliby się w przypadku doświadczenia problemów związanych z alkoholem, narkotykami lub dopalaczami. Miało to na celu zweryfikowanie stopnia zaufania do określonych miejsc, w których młodzi ludzie mogą uzyskać pomoc. Jak wynika z pozyskanych w procesie badawczym odpowiedzi, zdecydowaną przewagę w tej kwestii mają rodzice i opiekunowie – o pomoc zwróciliby się do nich aż 66% uczniów. Na drugim miejscu pod tym względem znaleźni się koledzy/koleżanki – na taką odpowiedź wskazał prawie co trzeci uczeń. Warto mieć na uwadze to, że 16% uczniów radziłoby sobie w takiej sytuacji samemu, z kolei 7% nie wie, gdzie szukać pomocy.

Wykres 63. Do kogo zwrócił(a)byś się o pomoc mając problem związany z alkoholem, narkotykami lub dopalaczami?

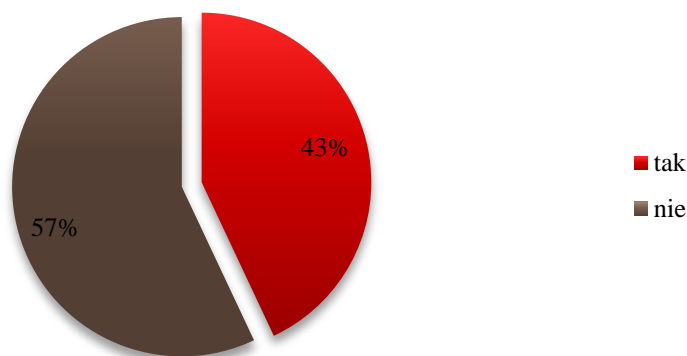
*Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

4.5. Problem przemocy z perspektywy uczniów

Kolejny blok tematyczny przedstawiony w niniejszej Diagnozie odnosił się do problemu przemocy. Pierwszą analizowaną kwestią związaną z tym problemem, była odpowiedź na pytanie, czy uczniom biorącym udział w badaniu zdarzyło się kiedykolwiek doświadczyć przemocy. Warto zwrócić uwagę na duży odsetek respondentów, których odpowiedź na to pytanie była twierdząca – przemocy doświadczyło 42% uczniów.

Wykres 64. Czy zdarzyło Ci się doświadczyć przemocy?

Poniższa tabela przedstawia rozkład odpowiedzi uzyskanych w badaniu, przy zastosowaniu korelacji ze względu na szkoły. Na podstawie tego możemy zauważyć, iż:

- doświadczenie przemocy najczęściej deklarowali uczniowie ze Szkoły Podstawowej nr 2 w Sulechowie – twierdzącej odpowiedzi na poprzednie pytanie udzieliło bowiem 55% uczniów z tej placówki,
- przemocy doświadczył również znaczny odsetek badanych Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego w Sulechowie, tj. 51%,
- na doświadczenie przemocy wskazała najmniejsza część uczniów ze Szkoły Podstawowej w Kalsku (29%) oraz w Bukowie (33%).

Wykres 65. Czy zdarzyło Ci się doświadczyć przemocy? Korelacje ze względu na szkoły

	Szkoła Podstawowa nr 1	Szkoła Podstawowa nr 2	Szkoła Podstawowa nr 3	Szkoła Podstawowa w Brodach	Szkoła Podstawowa w Bukowie	Szkoła Podstawowa w Cigacicach
tak	40%	55%	45%	44%	33%	44%
nie	60%	45%	55%	56%	67%	56%
	Szkoła Podstawowa w Kalsku	Szkoła Podstawowa w Kijach	Liceum Ogólnokształcące w Sulechowie	Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego w Sulechowie	Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy w Sulechowie	
tak	29%	39%	38%	51%	38%	
nie	71%	61%	62%	49%	63%	

Na następne pytania odpowiadali tylko ci uczniowie, którzy zadeklarowali, iż doznali kiedykolwiek przemocy.

W dalszej kolejności zapytaliśmy respondentów o to, kto stosował wobec nich przemoc. W tej kwestii wyniki kształtują się następująco: prawie co drugi uczeń odpowiadający na to pytanie, doświadczył przemocy ze strony kolegów ze szkoły (97 osób), 57 uczniów wskazało na znajomych, 35 osób na brata, 33 badanych na tatę, natomiast 18 odpowiedzi padło na mamę i siostrę. W odpowiedzi „inne” ankietowani podawali, że przemocy doświadczyli ze strony obcych ludzi (5 wskazań), kolegów (6 wskazań), chłopaka, ojczyma, babci, rodziny w sierocińcu (1 wskazanie).

Tabela 76. Kto stosował wobec Ciebie przemoc?

Odpowiedź	%	Liczba odp.
koledzy ze szkoły	48%	97
znajomi	28%	57
inne osoby	22%	45
brat	17%	35
tata	16%	33
mama	9%	18
siostra	9%	18

*Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

Interesowało nas również to, czy osoby będące sprawcami przemocy wobec respondentów biorących udział w badaniu, w momencie jej stosowania znajdowały się pod wpływem jakiejś substancji psychoaktywnej. Badania wykazały, że 138 uczniów nie doświadczyło przemocy ze strony osoby znajdującej się pod wpływem substancji psychoaktywnej, 37 osób stwierdziło, że nie ma na ten temat wiedzy, z kolei 33 respondentów wskazało na alkohol, 13 osób na dopalacze, 12 na narkotyki, a 10 na leki.

Tabela 77. Czy osoba, która stosowała wobec Ciebie przemoc była pod wpływem:

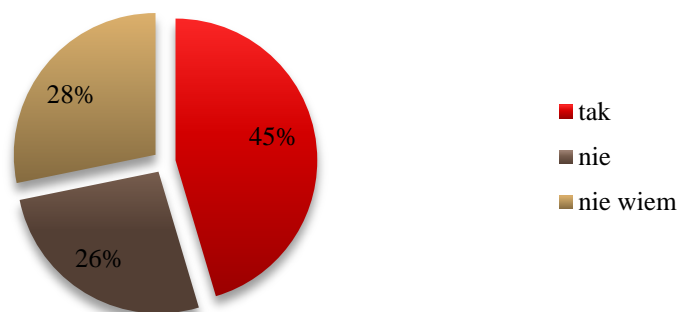
Odpowiedź	%	Liczba odp.
nie była pod wpływem substancji	65%	138
nie wiem	17%	37
alkoholu	16%	33
inne	8%	16
dopalaczy	6%	13
narkotyków	6%	12
leków	5%	10

*Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

Na następne pytania odpowiadali wszyscy uczniowie – nie tylko ci, którzy zadeklarowali doznanie przemocy.

Kolejną ważną, analizowaną w Diagnozie kwestią, jest problem przemocy rówieśniczej. W celu oszacowania skali występowania tego problemu w szkołach znajdujących się na terenie gminy Sulechów, spytano respondentów o to, czy w ich szkole występuje problem przemocy między uczniami. Twierdzącej odpowiedzi na to pytanie udzieliło 45% respondentów.

Wykres 66. Czy w Twojej szkole występuje problem przemocy między uczniami?

Rozpatrując kwestię problemu przemocy rówieśniczej z podziałem na szkoły możemy zauważyć, że:

- twierdzącej odpowiedzi na pytanie „czy w Twojej szkole występuje problem przemocy między uczniami” udzieliło najwięcej uczniów ze Szkoły Podstawowej w Bukowie – aż 92%,

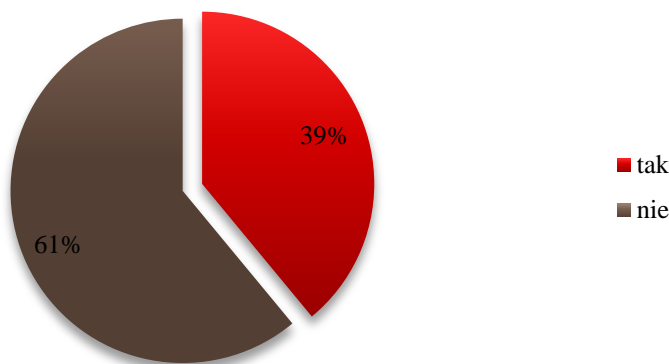
- na drugim miejscu pod względem ilości osób stwierdzających, że w ich szkole występuje problem przemocy między uczniami, znajdują się uczniowie ze Szkoły Podstawowej w Cigacicach (63%), z kolei na trzecim uczniowie ze Szkoły Podstawowej nr 1 w Sulechowie (63%).
- problem przemocy między uczniami w swojej szkole dostrzega najmniej uczniów z Liceum Ogólnokształcącego w Sulechowie (16%) oraz mały odsetek uczniów ze Szkoły Podstawowej w Kalsku (21%), Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego w Sulechowie (28%) oraz Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego w Sulechowie (29%).

Wykres 67. Czy w Twojej szkole występuje problem przemocy między uczniami? Korelacja ze względu na szkoły

	Szkoła Podstawowa nr 1	Szkoła Podstawowa nr 2	Szkoła Podstawowa nr 3	Szkoła Podstawowa w Brodach	Szkoła Podstawowa w Bukowie	Szkoła Podstawowa w Cigacicach
tak	60%	34%	51%	44%	92%	63%
nie	12%	26%	16%	49%	8%	13%
nie wiem	28%	40%	33%	8%	0%	25%
	Szkoła Podstawowa w Kalsku	Szkoła Podstawowa w Kijach	Liceum Ogólnokształcące w Sulechowie	Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego w Sulechowie	Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy w Sulechowie	
tak	21%	44%	16%	28%	29%	
nie	43%	44%	54%	39%	33%	
nie wiem	36%	11%	30%	33%	38%	

Aby oszacować skalę problemu przemocy wśród młodych mieszkańców gminy Sulechów, spytaliśmy respondentów również o to, czy samemu zdarzyło im się stosować przemoc wobec innych. Wyniki badań pokazują, że przemoc stosowało 39% respondentów.

Wykres 68. Czy samemu zdarzyło Ci się stosować przemoc wobec innych?

Poniżej zaprezentowany został rozkład odpowiedzi uczniów z podziałem na szkołę, do której uczęszczają. Po uwzględnieniu korelacji możemy zauważyć iż:

- do stosowania przemocy przyznała się największa część uczniów ze Szkoły Podstawowej w Bukowie, tj. 67%,
- najmniejszy odsetek uczniów deklarujących stosowanie przemocy uczęszcza do Szkoły Podstawowej w Kalsku (7%).

Wykres 69. Czy samemu zdarzyło Ci się stosować przemoc wobec innych? Korelacja ze względu na szkoły

	Szkoła Podstawowa nr 1	Szkoła Podstawowa nr 2	Szkoła Podstawowa nr 3	Szkoła Podstawowa w Brodach	Szkoła Podstawowa w Bukowie	Szkoła Podstawowa w Cigacicach
tak	36%	47%	33%	44%	67%	44%
nie	64%	53%	67%	56%	33%	56%
	Szkoła Podstawowa w Kalsku	Szkoła Podstawowa w Kijach	Liceum Ogólnokształcące w Sulechowie	Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego w Sulechowie	Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy w Sulechowie	
tak	7%	50%	30%	44%	46%	
nie	93%	50%	70%	56%	54%	

Na następne pytania odpowiadali ci uczniowie, którzy przyznali, iż byli sprawcą przemocy.

Spośród uczniów, którzy odpowiedzieli twierdząco na poprzednie pytanie, zdecydowaną większość stanowią osoby, które stosowały przemoc wobec rówieśników (163 osoby). 57 osób wskazało na rodzeństwo, 8 osób na rodziców, natomiast 20 uczniów na inne osoby takie jak koledzy (3 wskazania), osoby pijane, które zaczepiają, księdza, wobec siebie (1 wskazanie).

Tabela 78. Wobec kogo zdarzyło Ci się stosować przemoc?

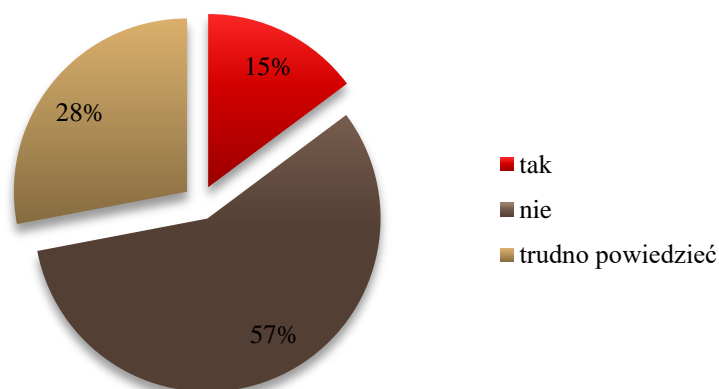
Odpowiedź	%	Liczba odp.
wobec rówieśników	85%	163
wobec rodzeństwa	30%	57
innych osób	10%	20
wobec rodziców	4%	8

*Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

Na następne pytania odpowiadali wszyscy uczniowie – nie tylko ci, którzy zadeklarowali stosowanie przemocy.

W celu sprawdzenia skali zjawiska przemocy w rodzinie w gminie Sulechów, respondentów spytano o to, czy znają kogoś, kto jest ofiarą przemocy w swoim domu. Zebrany w procesie badawczym materiał pozwolił zweryfikować odsetek osób znających w swoim otoczeniu kogoś, kto jest ofiarą przemocy w swoim domu – twierdzącej odpowiedzi udzieliło 15% badanych.

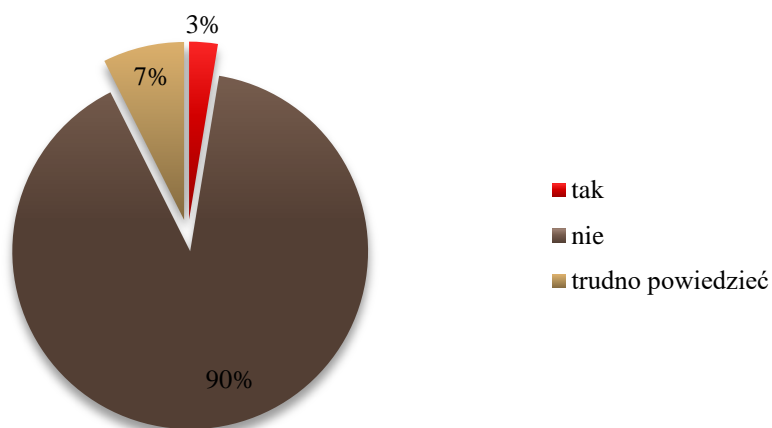
Wykres 70. Czy znasz kogoś w swoim otoczeniu, kto jest ofiarą przemocy w swoim domu?

Kolejne pytanie zadane respondentom również miało na celu oszacowanie skali przemocy w rodzinie. Na podstawie wyników badań możemy stwierdzić, że problem ten dotyczy 3% uczniów biorących udział w badaniu, tj. 13 osób. Warto zwrócić uwagę na to, że 7% respondentów nie zaprzeczyło i nie potwierdziło występowania w ich domu przemocy.

Wykres 71. Czy w Twoim domu występuje problem przemocy?

Skalę problemu przemocy w rodzinie rozpatrzyliśmy również z podziałem na szkoły, co zostało zaprezentowane w poniższej tabeli. Występowanie w domu przemocy zadeklarowali uczniowie z Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego w Sulechowie (7%), Szkoły Podstawowej w Cigacicach (6%), Szkoły Podstawowej nr 1 w Sulechowie (4%), Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego w Sulechowie (4%) oraz Szkoły Podstawowej nr 3 w Sulechowie (1%).

Wykres 72. Czy w Twoim domu występuje problem przemocy? *Korelacje ze względu na szkoły*

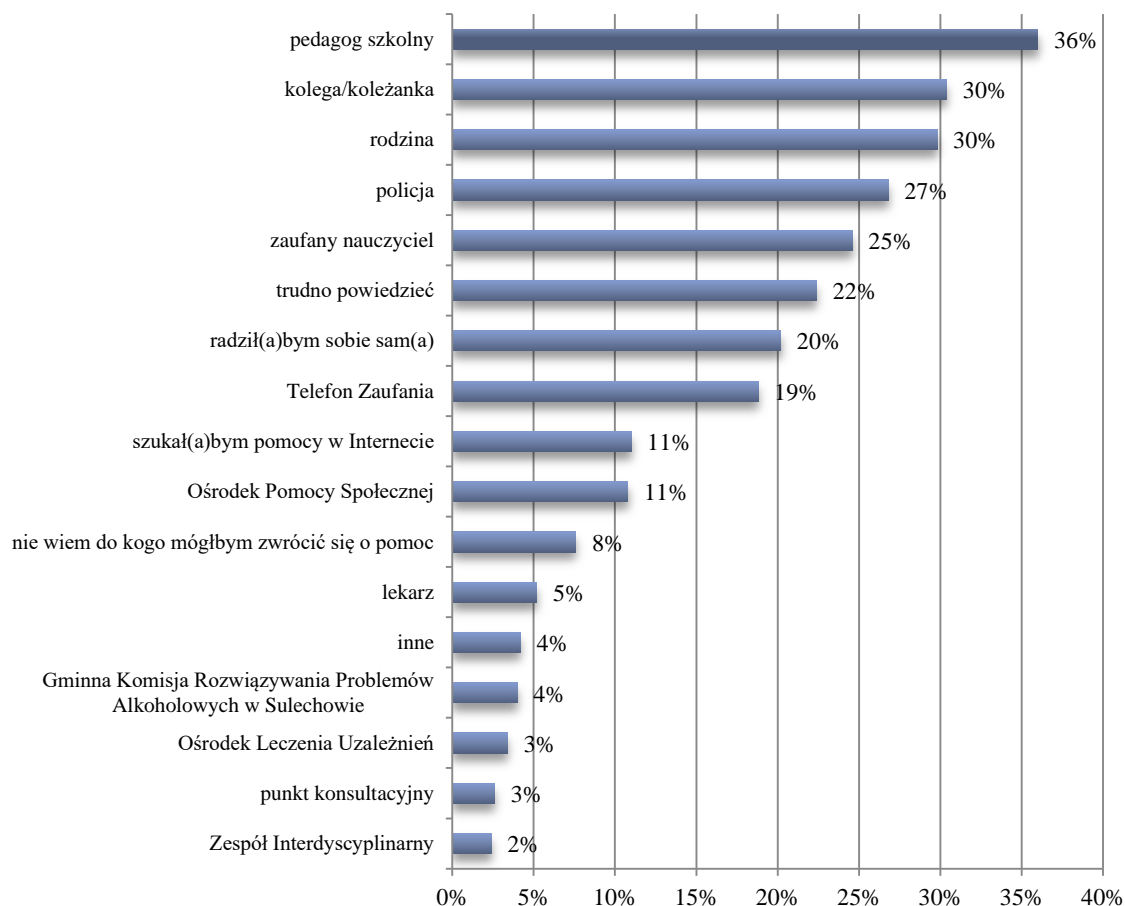
	Szkoła Podstawowa nr 1	Szkoła Podstawowa nr 2	Szkoła Podstawowa nr 3	Szkoła Podstawowa w Brodach	Szkoła Podstawowa w Bukowie	Szkoła Podstawowa w Cigacicach
tak	4%	0%	1%	0%	0%	6%
nie	87%	92%	90%	95%	100%	94%
trudno powiedzieć	9%	8%	9%	5%	0%	0%

	Szkoła Podstawowa w Kalsku	Szkoła Podstawowa w Kijach	Liceum Ogólnokształcące w Sulechowie	Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego w Sulechowie	Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy w Sulechowie
tak	0%	0%	0%	7%	4%
nie	100%	83%	95%	90%	79%
trudno powiedzieć	0%	17%	5%	3%	17%

Na podstawie zebranych odpowiedzi możemy stwierdzić, że w przypadku doświadczenia problemu przemocy w rodzinie, największym zaufaniem wśród uczniów cieszy się pedagog szkolny – zwróciłoby się do niego 36% uczniów. W dalszej kolejności ankietowani wskazywali na kolegę/koleżankę (30%), policję (27%), zaufanego nauczyciela (25%), Telefon Zaufania (19%) i Ośrodek Pomocy Społecznej (11%). Najmniej odpowiedzi padło na lekarza (5%), Gminną Komisję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Sulechowie (4%), Ośrodek Leczenia Uzależnień, punkt konsultacyjny i Zespół Interdyscyplinarny (2%). Warto zwrócić uwagę na to, że co piąty uczeń stwierdził, że w przypadku doświadczenia problemu przemocy w rodzinie radziłby sobie sam (20%), z kolei 8% badanych nie wie, gdzie szukać pomocy.

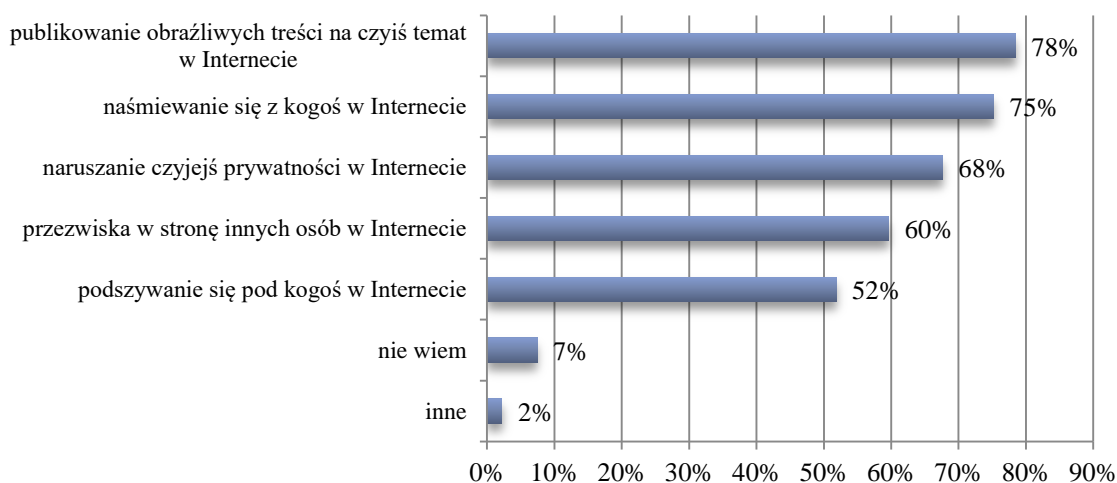
Wykres 73. Do kogo zwróciłbyś się o pomoc w razie problemu przemocy w rodzinie?

*Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

W kolejnym pytaniu uczniów spytano o to, czym jest cyberprzemoc celem zweryfikowania, czy młodzi ludzie mają wiedzę na temat tego zjawiska. Respondenci najczęściej wybierali jako odpowiedź publikowanie w Internecie obraźliwych treści na czyjś temat (78%) i naśmiewanie się z kogoś w Internecie (75%). Warto zwrócić uwagę na to, że naruszanie czyjejś prywatności jako formę cyberprzemocy nie uznało 32%, przewiska w stronę innych osób nie zakwalifikowało jako cyberprzemoc 40%, a podszywanie się pod kogoś w Internecie nie uważa za cyberprzemoc 48% badanych. Brak wiedzy w tym zakresie zadeklarowało 7% uczniów.

Wykres 74. Czym według Ciebie jest cyberprzemoc?

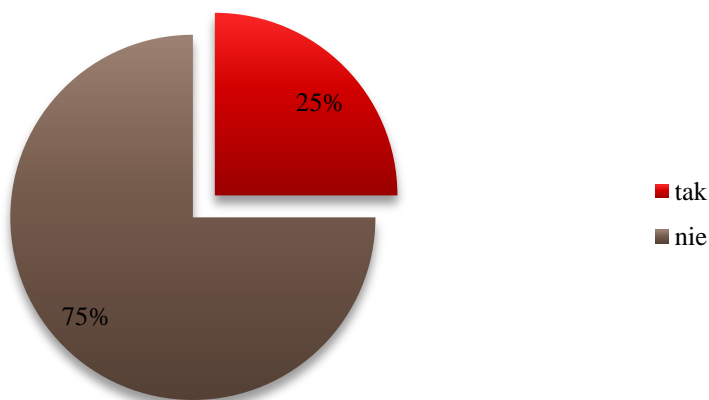

*Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

W celu pogłębionej analizy określono również, jaki odsetek uczniów doświadczył cyberprzemocy. Na podstawie zebranych danych możemy stwierdzić, że problem ten dotyczy co czwartego ucznia, bowiem twierdzącej odpowiedzi udzieliło 25% uczniów.

Wykres 75. Czy zdarzyło Ci się doświadczyć cyberprzemocy?

Po zastosowaniu korelacji ze względu na szkoły możemy zauważyć, że problemu cyberprzemocy doświadczyło najmniej uczniów ze Szkoły Podstawowej w Kalsku (7%), a najwięcej ze Szkoły Podstawowej w Brodach (36%).

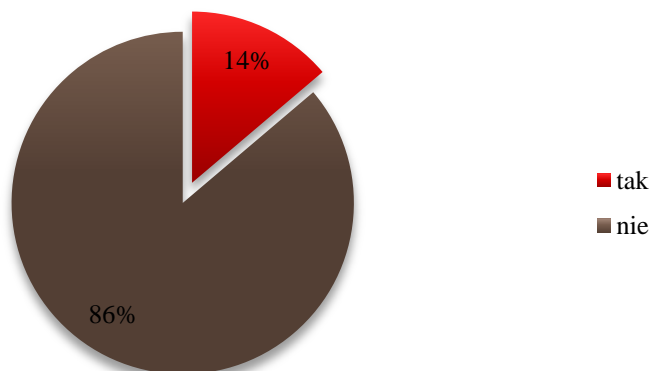
Wykres 76. Czy zdarzyło Ci się doświadczyć cyberprzemocy? *Korelacje ze względu na szkoły*

	Szkoła Podstawowa nr 1	Szkoła Podstawowa nr 2	Szkoła Podstawowa nr 3	Szkoła Podstawowa w Brodach	Szkoła Podstawowa w Bukowie	Szkoła Podstawowa w Cigacicach
tak	26%	21%	22%	36%	25%	31%
nie	74%	79%	78%	64%	75%	69%

	Szkoła Podstawowa w Kalsku	Szkoła Podstawowa w Kijach	Liceum Ogólnokształcące w Sulechowie	Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego w Sulechowie	Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy w Sulechowie
tak	7%	28%	16%	31%	17%
nie	93%	72%	84%	69%	83%

W dalszej kolejności uczniów spytano również, czy stosowali cyberprzemoc. Do takiego zachowania przyznało się 14% badanych.

Wykres 77. Czy stosowałeś cyberprzemoc?

Spśród wszystkich szkół z gminy Sulechów biorących udział w badaniu, najwięcej uczniów deklarujących zastosowanie cyberprzemocy uczęszcza do Szkoły Podstawowej w Bukowie (33%) i Brodach (28%), a najmniej do Szkoły Podstawowej w Cigacicach (6%) oraz Kalsku (7%).

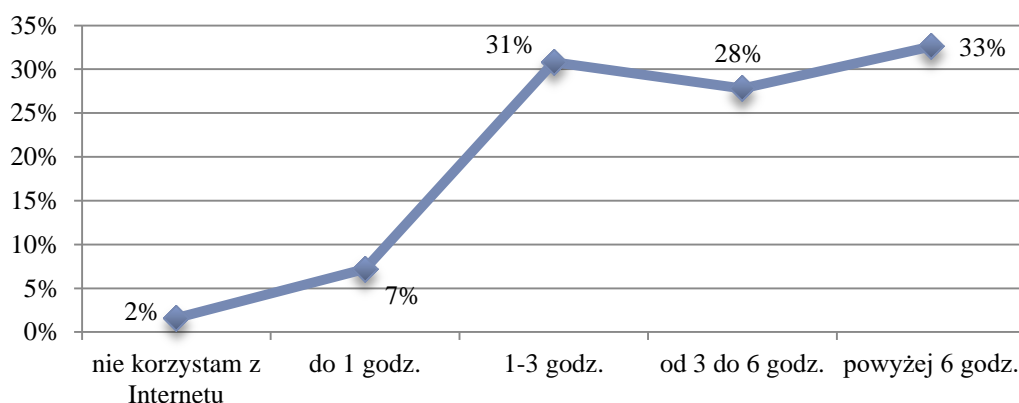
Wykres 78. Czy stosowałeś cyberprzemoc? Korelacje ze względu na szkoły

	Szkoła Podstawowa nr 1	Szkoła Podstawowa nr 2	Szkoła Podstawowa nr 3	Szkoła Podstawowa w Brodach	Szkoła Podstawowa w Bukowie	Szkoła Podstawowa w Cigacicach
tak	14%	9%	12%	28%	33%	6%
nie	86%	91%	88%	72%	67%	94%
	Szkoła Podstawowa w Kalsku	Szkoła Podstawowa w Kijach	Liceum Ogólnokształcące w Sulechowie	Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego w Sulechowie	Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy w Sulechowie	
tak	7%	17%	11%	11%	13%	
nie	93%	83%	89%	89%	88%	

4.6. Korzystanie z Internetu przez uczniów

Kolejna część Diagnozy dotyczy korzystania z Internetu. W pierwszym pytaniu z tego zakresu tematycznego spytaliśmy uczniów o to, ile czasu w ciągu dnia poświęcają na korzystaniu z Internetu. Wyniki kształtują się następująco: z Internetu korzysta 98% badanych, w tym 7% do 1 godziny dziennie, 31% od 1 do 3 godzin, 28% od 3 do 6 godzin, z kolei 33% powyżej 6 godzin.

Wykres 79. Ile czasu w ciągu dnia poświęcasz na korzystaniu z Internetu?

Rozpatrując kwestie ilości czasu poświęcanego na korzystaniu z Internetu przez uczniów z podziałem na szkoły możemy zauważyć, że powyżej 6 godzin dziennie korzysta z Internetu najwięcej uczniów ze Szkoły Podstawowej w Kijach (44%), Bukowie (42%), Brodach i z Liceum Ogólnokształcącego w Sulechowie (41%).

Wykres 80. Ile czasu w ciągu dnia poświęcasz na korzystaniu z Internetu? Korelacje ze względu na szkoły

	Szkoła Podstawowa nr 1	Szkoła Podstawowa nr 2	Szkoła Podstawowa nr 3	Szkoła Podstawowa w Brodach	Szkoła Podstawowa w Bukowie	Szkoła Podstawowa w Cigacicach
nie korzystam z Internetu	1%	2%	3%	0%	0%	0%
do 1 godz.	9%	6%	6%	8%	0%	0%
1-3 godz.	31%	30%	22%	38%	25%	50%
od 3 do 6 godz.	27%	28%	34%	13%	33%	31%
powyżej 6 godz.	31%	34%	34%	41%	42%	19%

	Szkoła Podstawowa w Kalsku	Szkoła Podstawowa w Kijach	Liceum Ogólnokształcące w Sulechowie	Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego w Sulechowie	Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy w Sulechowie
nie korzystam z Internetu	0%	6%	3%	0%	4%
do 1 godz.	7%	0%	0%	7%	25%
1-3 godz.	71%	39%	19%	30%	21%
od 3 do 6 godz.	14%	11%	38%	36%	17%
powyżej 6 godz.	7%	44%	41%	28%	33%

Na kolejne pytania udzielić odpowiedzi mogli tylko ci uczniowie, którzy w poprzednim pytaniu zadeklarowali, że korzystają z Internetu.

Jak wynika z deklaracji uczniów, formą korzystania z Internetu wybraną przez największą część respondentów jest słuchanie muzyki (400 osób). Na drugim miejscu pod tym względem znajduje się kontakt ze znajomymi (390 osób), natomiast na trzecim – oglądanie filmów (368 osób). W dalszej części uczniowie wskazywali na granie w gry (301 osób), korzystanie z portali społecznościowych (282 uczniów), naukę (226 osób), robienie zakupów (166 uczniów), poznawanie nowych osób (123 osoby) oraz prowadzenie bloga lub własnej strony (37 osób). Na inne formy wskazało 17 uczniów (edytowanie stron w encyklopediach internetowych, oglądanie porno, oglądanie zdjęć, korzystanie z portali społecznościowych, granie w gry).

Tabela 79. Z jakich powodów najczęściej korzystasz z komputera i Internetu?

Odpowiedź	%	Liczba odp.
słuchanie muzyki	81%	400
kontakt ze znajomymi	79%	390
oglądanie filmów	75%	368
granie w gry	61%	301
korzystanie z portali społecznościowych	57%	282
nauka	46%	226
robienie zakupów	34%	166
poznawanie nowych osób	25%	123
prowadzenie bloga lub własnej strony	8%	37
inne	3%	17

*Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

W kolejnym pytaniu poproszono uczniów o odniesienie się do pewnych stwierdzeń związanych z korzystaniem z Internetu. Miało to na celu sprawdzenie, jaką część uczniów mogą dotyczyć problemy związane z nadmiernym korzystaniem z Internetu. Odpowiedzi uczniów przedstawiają się następująco:

- najbliższe osoby zarzucają 19% uczniów często, 5% - bardzo często i 7% - zawsze, że zbyt dużo czasu spędzają w sieci;
- bezskuteczne próby ograniczenia czasu spędzanego w sieci ma często – 16%, bardzo często - 5% i zawsze – 2% respondentów.
- do późna w nocy po Internecie często surfuje 16% uczniów, 8% - bardzo często i 7% - zawsze.
- wskutek zbyt długiego przebywania w sieci zapomnieć o codziennych obowiązkach często zdarza się 15% uczniów, bardzo często – 5% i zawsze – 3%.
- zamiast spotkań z innymi, sieć wybiera często 9% badanych, bardzo często – 4% i zawsze – 2%.

- gdy ktoś przeszkadza w surfowaniu w Internecie, zdenerwowanie czuje często 11% uczniów, bardzo często – 2% i zawsze – kolejne 6%.
- z powodu zbyt długiego przebywania w sieci, spada efektywność nauki lub pracy w przypadku 12% uczniów – często, w przypadku 6% - bardzo często i 4% - zawsze.

Tabela 80. Odnieś się proszę, do poniższych stwierdzeń korzystając z przedstawionej skali

	nigdy		bardzo rzadko		rzadko		często		bardzo często		zawsze
Najbliższe mi osoby zarzucają mi, że zbyt dużo czasu spędzam w sieci	21%	101	21%	102	27%	135	19%	94	5%	25	7%
Późno w nocy nie śpię, bo surfuję po Internecie	21%	105	24%	115	25%	120	16%	76	8%	37	7%
Próbuję bezskutecznie ograniczyć czas spędzany w sieci	34%	166	16%	77	25%	124	17%	85	5%	25	2%
Coraz częściej wybieram sieć zamiast spotkań z innymi	42%	204	23%	114	19%	95	9%	46	4%	20	2%
Wskutek zbyt długiego przebywania w sieci zdarza mi się zapomnieć o moich codziennych obowiązkach (np. sprzątanie, zakupy, nauka)	34%	168	23%	112	20%	97	15%	72	5%	27	3%
Denerwuję się, gdy ktoś przeszkadza mi w surfowaniu w Internecie	35%	173	23%	115	22%	108	11%	52	2%	12	6%
Z powodu zbyt długiego przebywania w sieci spada efektywność mojej nauki lub pracy	40%	193	19%	92	19%	95	12%	59	6%	29	4%

W dalszej kolejności uczniowie zostali poproszeni o odpowiedź na pytanie, czy zdarzyło im się kłamać, aby ukryć prawdziwą ilość czasu spędzanego na korzystaniu z Internetu. Twierdzącej odpowiedzi udzielił co trzeci uczeń odpowiadający na to pytanie, tj. 155 osób.

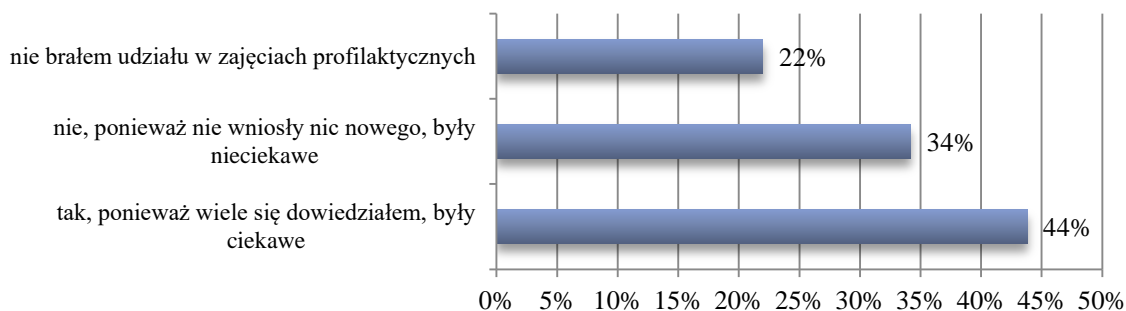
Tabela 81. Czy zdarzyło Ci się kłamać aby ukryć prawdziwą ilość czasu spędzanego na korzystaniu z Internetu np. przed rodzicami?

Odpowiedź	%	Liczba odp.
tak	32%	155
nie	68%	335

Ostatnie pytanie zadane respondentom, dotyczyło zajęć profilaktycznych organizowanych w szkołach i miało na celu zweryfikowanie opinii młodych ludzi na ich temat. Zdaniem 44% uczniów prowadzone zajęcia profilaktyczne odnoszące się do problemu uzależnień od alkoholu i substancji psychoaktywnych spełniają swoje zadanie ponieważ badani wiele się dowiedzieli i były one ciekawe. Warto zwrócić uwagę na to, że 22% respondentów nie brało udziału takich zajęciach, a co trzeci uczeń uważa, że nie wniosły one nic nowego i były nieciekawe (34%).

Wykres 81. Czy Twoim zdaniem prowadzone zajęcia profilaktyczne odnoszące się do problemu uzależnień od alkoholu i substancji psychoaktywnych spełniają swoje zadanie?

Opinię uczniów na temat prowadzonych zajęć profilaktycznych rozpatrzyliśmy również z podziałem na szkoły. Wyniki korelacji przedstawiają się następująco:

- w zajęciach profilaktycznych nie brało udziału najwięcej uczniów ze Szkoły Podstawowej w Bukowie (42%) i znaczny odsetek ze Szkoły Podstawowej nr 1 w Sulechowie (30%), natomiast najmniej uczniów ze Szkoły Podstawowej w Brodach (8%);
- za nieciekawe zajęcia profilaktyczne prowadzone w szkołach uznaje najwięcej uczniów ze Szkoły Podstawowej w Kijach (56%) i znaczny odsetek uczniów z Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego w Sulechowie (52%) oraz Szkoły Podstawowej w Brodach (46%),
- zadowolonych z zajęć profilaktycznych organizowanych w szkołach jest najwięcej uczniów ze Szkoły Podstawowej w Kalsku (71%), Cigacicach (69%).

Wykres 82. Czy Twoim zdaniem prowadzone zajęcia profilaktyczne odnoszące się do problemu uzależnień od alkoholu i substancji psychoaktywnych spełniają swoje zadanie? *Korelacje ze względu na szkoły*

	Szkoła Podstawowa nr 1	Szkoła Podstawowa nr 2	Szkoła Podstawowa nr 3	Szkoła Podstawowa w Brodach	Szkoła Podstawowa w Bukowie	Szkoła Podstawowa w Cigacicach
tak, ponieważ wiele się dowiedziałem, były ciekawe	40%	51%	43%	46%	25%	69%
nie, ponieważ nie wniosły nic nowego, były nieciekawe	31%	34%	28%	46%	33%	13%
nie brałem udziału w zajęciach profilaktycznych	30%	15%	28%	8%	42%	19%
	Szkoła Podstawowa w Kalsku	Szkoła Podstawowa w Kijach	Liceum Ogólnokształcące w Sulechowie	Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego w Sulechowie	Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy w Sulechowie	
tak, ponieważ wiele się dowiedziałem, były ciekawe	71%	33%	43%	34%	63%	
nie, ponieważ nie wniosły nic nowego, były nieciekawe	7%	56%	35%	52%	21%	
nie brałem udziału w zajęciach profilaktycznych	21%	11%	22%	13%	17%	

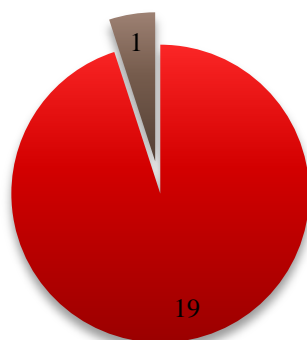
6. Badanie sprzedawców napojów alkoholowych na terenie gminy Sulechów

W badaniu diagnozującym problemy społeczne na terenie gminy Sulechów, wzięli udział również sprzedawcy napojów alkoholowych. Ich udział w badaniu miał na celu sprawdzenie dostępności alkoholu i nikotyny dla niepełnoletnich mieszkańców oraz będących w stanie nietrzeźwości. Ich opinia była ważna również dla oceny skali spożywania alkoholu przez mieszkańców Gminy.

6.1. Struktura badanej próby

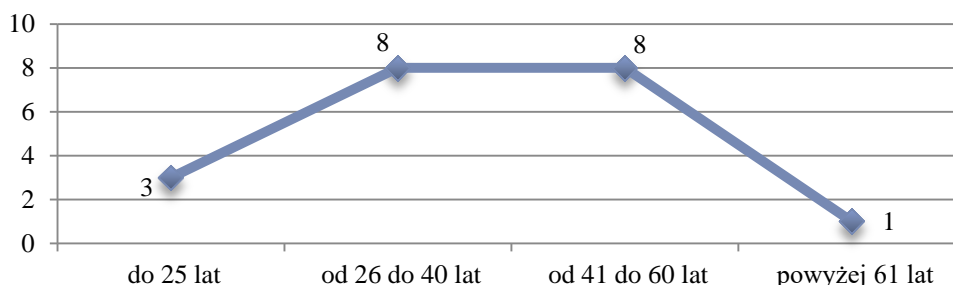
Kwestionariusze ankiet wypełniło **20 sprzedawców napojów alkoholowych**. Jak widać na załączonym wykresie tylko 1 badany jest płci męskiej, natomiast 19 osób biorących udział w badaniu stanowią respondenci płci żeńskiej.

Wykres 83. Płeć:

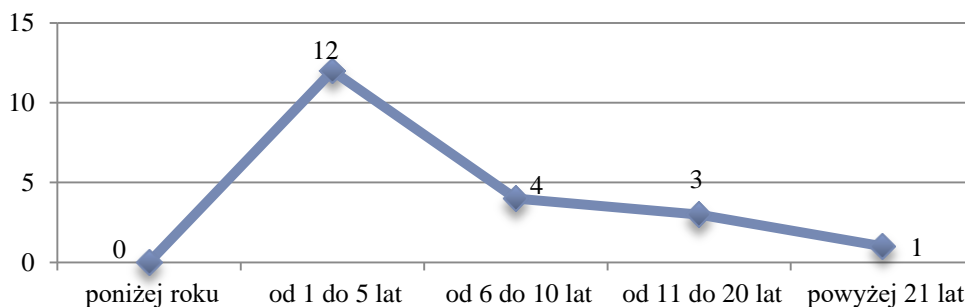
Analizując strukturę wiekową badanej grupy możemy zauważyć, że największy udział w badaniu mają respondenci między 26 a 40 rokiem życia (8 osób) i między 41 a 60 rokiem życia (8 osób). 3 sprzedawców ma mniej niż 25 lat, z kolei 1 osoba więcej niż 61 lat.

Wykres 84. Pana/i wiek mieści się w przedziale:

Strukturę badanej grupy rozpatrywaliśmy również ze względu na okres zatrudnienia ankietowanych w punkcie, gdzie prowadzona jest sprzedaż alkoholu. 12 respondentów zadeklarowało zatrudnienie od 1 roku do 5 lat, 4 sprzedawców od 6 do 10 lat, 3 respondenty pracuje w punkcie sprzedaży alkoholu od 11 do 20 lat, z kolei 1 osoba powyżej 21 lat.

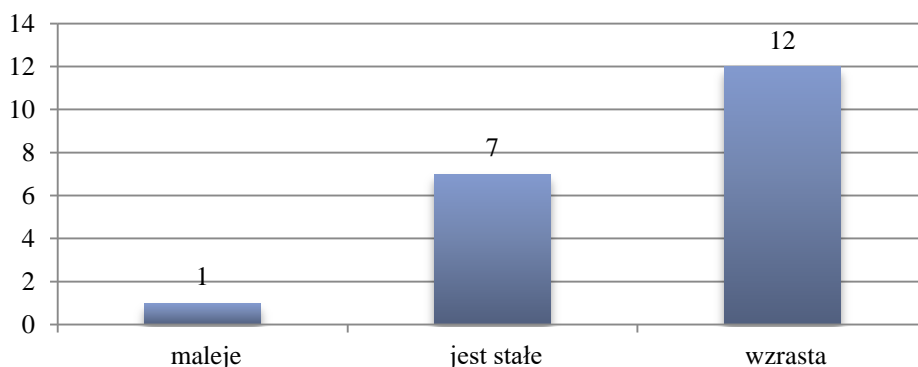
Wykres 85. Od ilu lat pracuje Pan/i w punkcie, gdzie prowadzona jest sprzedaż alkoholu?

6.2. Problem uzależnień z perspektywy sprzedawców napojów alkoholowych

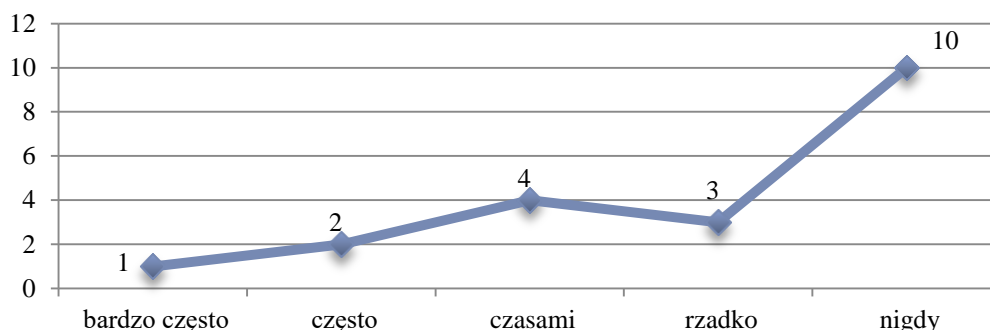
Pytania skierowane do osób pracujących w sklepach na terenie gminy Sulechów, miały na celu sprawdzenie ich opinii względem skali spożywania napojów alkoholowych przez mieszkańców, ich dostępności dla osób nieletnich oraz znajomości Ustawy z dnia 26 X 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. Respondentów poproszono zatem, o ocenę poziomu spożycia alkoholu na przestrzeni kilku lat. Tylko 1 respondent zauważył zmniejszanie się poziomu spożycia alkoholu, z kolei 7 osób stwierdziło, że jest ono stałe. Warto zwrócić uwagę na to, że aż 12 badanych wskazało na jego wzrost.

Wykres 86. Proszę ocenić czy spożycie alkoholu na przestrzeni kilku lat w Pana/i miejscowości:

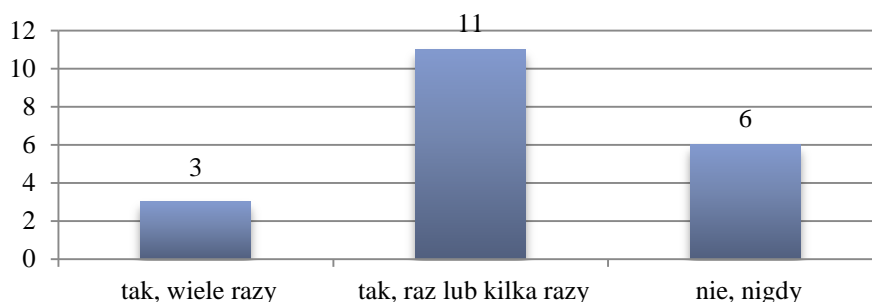
W dalszej kolejności sprzedawców poproszono o ocenę częstotliwości sprzedaży alkoholu osobom niepełnoletnim w ich Gminie. 10 badanych stwierdziło, że do takich sytuacji nigdy nie dochodzi, 3 respondenty uważa, że ma to miejsce rzadko, według 4 osób dzieje się tak czasami, zdaniem 2 – często, natomiast w opinii 1 badanego – bardzo często.

Wykres 87. Proszę ocenić jak często zdarza się, że alkohol jest sprzedawany osobom niepełnoletnim w Pana/i gminie?

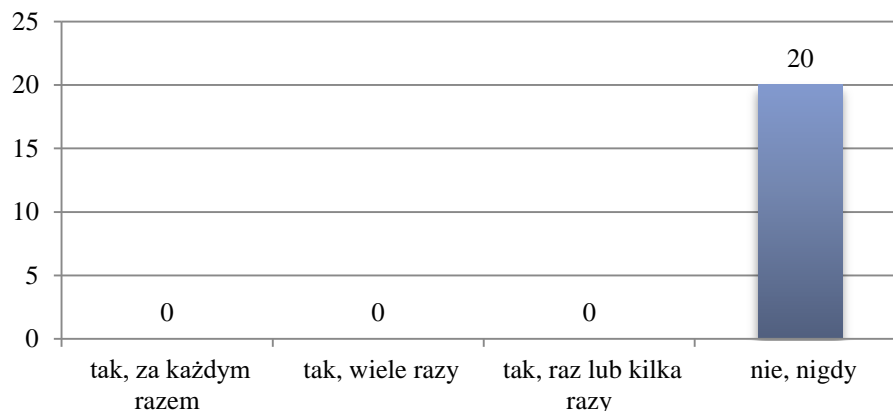
Interesowało nas również, jak często zdarzało się, że osoba niepełnoletnia chciała kupić alkohol w obsługiwanym przez badanych punkcie. Analizując odpowiedzi na to pytanie można zauważyć, że według 11 osób miało to miejsce raz lub kilka razy, zdaniem 6 respondentów – nigdy, a według deklaracji 3 badanych – wiele razy.

Wykres 88. Czy zdarzyło się Panu/i, że osoba niepełnoletnia chciała kupić alkohol w obsługiwanym przez Pana/ią punkcie?

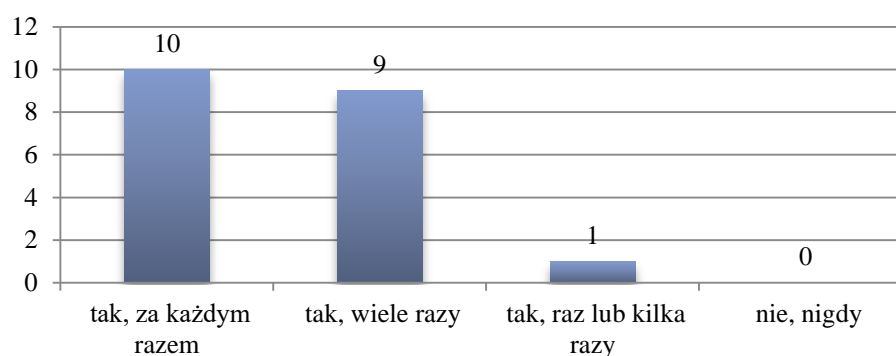
Kolejną analizowaną kwestią była odpowiedź na pytanie, czy sprzedawcom biorącym udział w badaniu zdarzyło się w ciągu ostatnich 12 miesięcy sprzedać alkohol osobie niepełnoletniej. Przeprowadzone badania wskazują na to, że żaden respondent nie sprzedał w ciągu ostatnich 12 miesięcy alkoholu osobie niemającej ukończone 18 lat.

Wykres 89. Czy zdarzyło się Panu/i sprzedać alkohol osobie niepełnoletniej w ciągu ostatnich 12 miesięcy?

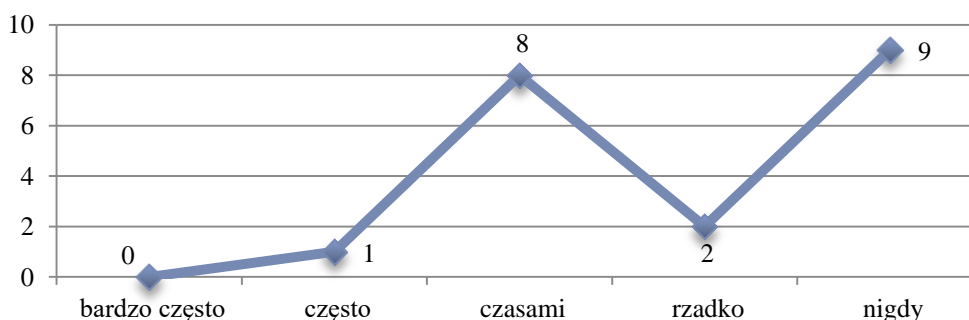
Zgodnie z *Ustawą o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi*, sprzedawcy napojów alkoholowych mają obowiązek kontrolować dokumenty tożsamości klientów, w celu weryfikacji ich pełnoletniości. Na podstawie zebranych danych możemy zauważyć, że nie wszyscy sprzedawcy napojów alkoholowych w Gminie, weryfikują wiek osoby wyglądającej na nieletnią za każdym razem. 9 badanych pytało o dowód osobisty wiele razy, a 1 osoba raz lub kilka razy.

Wykres 90. Czy zdarzyło się Panu/i kiedykolwiek pytać o dowód osobisty klienta, nie mając pewności czy jest pełnoletni?

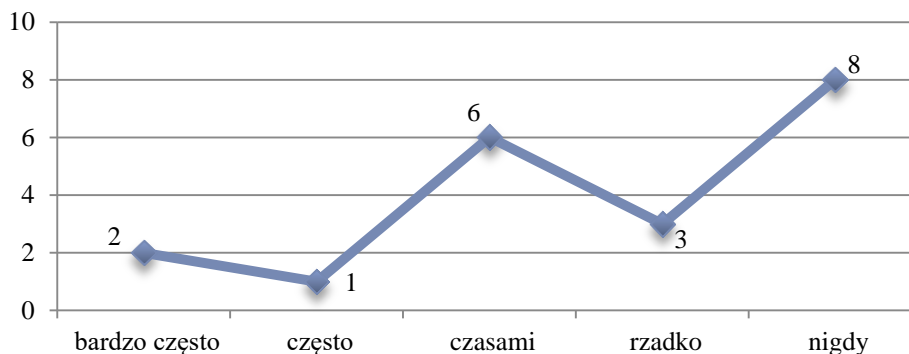
Spytaliśmy respondentów również o to, jak często ma miejsce sytuacja jazdy po wypiciu alkoholu w ich miejscowości. Wyniki kształtują się następująco: 9 sprzedawców stwierdziło, że taka sytuacja nigdy nie ma miejsca, 2 respondentów uważa, że dzieje się tak rzadko, według 8 osób – czasami, a w opinii 1 sprzedawcy często.

Wykres 91. Proszę ocenić jak często ma miejsce sytuacja jazdy po wypiciu alkoholu w Pana/i miejscowości?

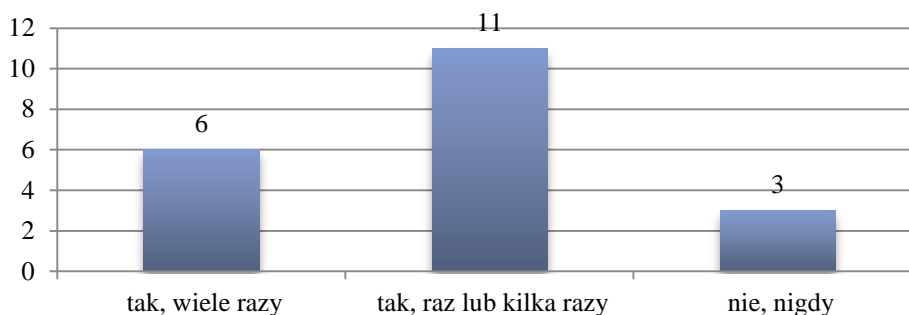
Na pytanie dotyczące częstotliwości sprzedaży alkoholu osobom nietrzeźwym, 3 sprzedawców stwierdziło, że takie sytuacje na terenie ich miejscowości mają miejsce rzadko, zdaniem 6 osób alkohol czasami jest sprzedawany osobom nietrzeźwym, 1 badanych uważa, iż dzieje się tak często, a w opinii 2 osób – bardzo często. 8 ankietowanych stwierdziło, że alkohol nigdy nie jest sprzedawany osobom nietrzeźwym.

Wykres 92. Proszę ocenić jak często zdarza się, że alkohol jest sprzedawany osobom nietrzeźwym w Pana/i miejscowości?

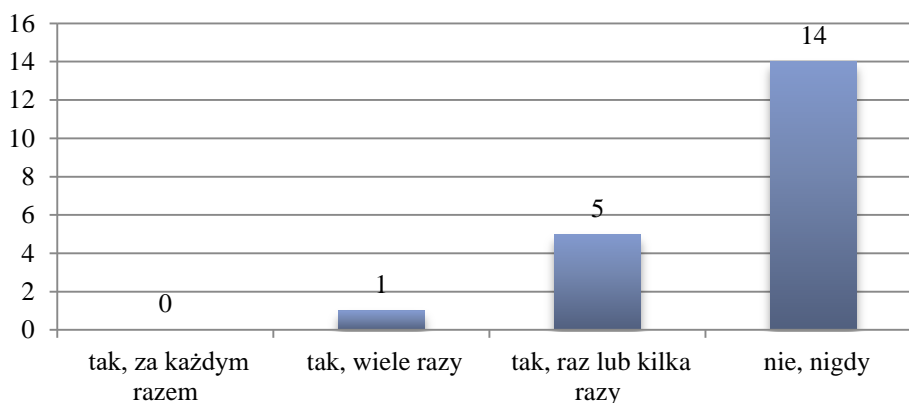
Na podstawie zebranych danych możemy zauważyć, że według 11 sprzedawców raz lub kilka razy i zdaniem 6 sprzedawców wiele razy, zdarzyło się, że osoba nietrzeźwa próbowała kupić alkohol w obsłużanym przez nich punkcie.

Wykres 93. Czy zdarzyło się Panu/i, że osoba nietrzeźwa próbowała kupić alkohol w obsłużanym przez Pana/ią punkcie?

Badania wykazały również, że 1 respondent wiele razy w ciągu ostatnich 12 miesięcy sprzedał alkohol osobie nietrzeźwej, natomiast w przypadku 5 osób miało to miejsce raz lub kilka razy.

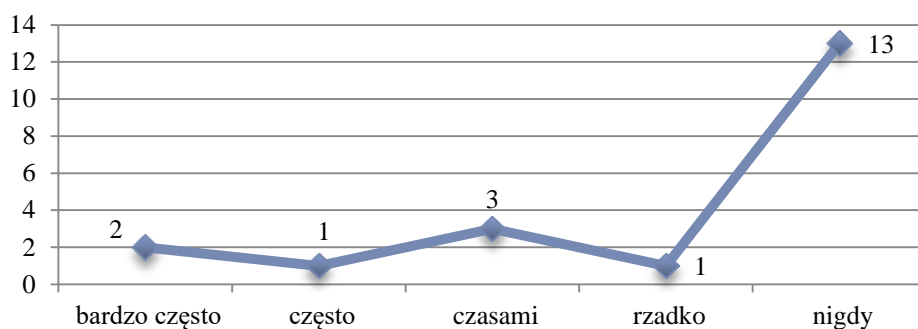
Wykres 94. Czy zdarzyło się Panu/i sprzedać alkohol osobie nietrzeźwej w ciągu ostatnich 12 miesięcy?

Następny wykres prezentuje dane dotyczące tego, jak często na terenie lub w pobliżu punktów sprzedaży alkoholu zdarza się sytuacja spożywania alkoholu przez klientów, według opinii respondentów. Wyniki kształtują się następująco: 1 osoba zaznaczyła odpowiedź „rzadko”, 3 sprzedawców stwierdziło, że ma to miejsce czasami, kolejna 1 osoba uważa, że takie sytuacje zdarzają się często, a według 2 respondentów – bardzo często.

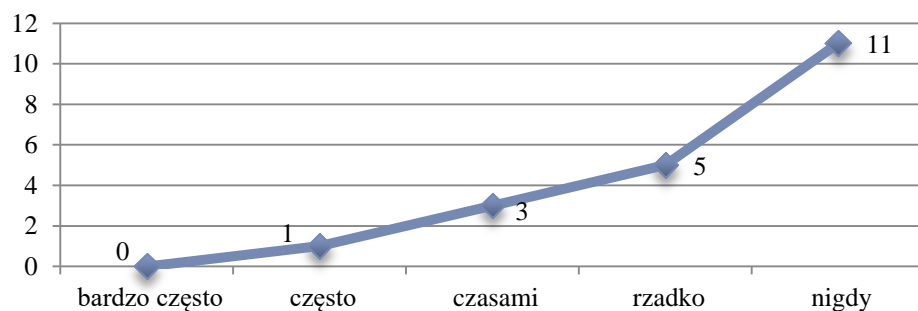

Wykres 95. Proszę ocenić jak często zdarza się sytuacja, że klienci sklepu spożywają alkohol na terenie lub w pobliżu punktu sprzedaży alkoholu w Pana/i miejscowości?

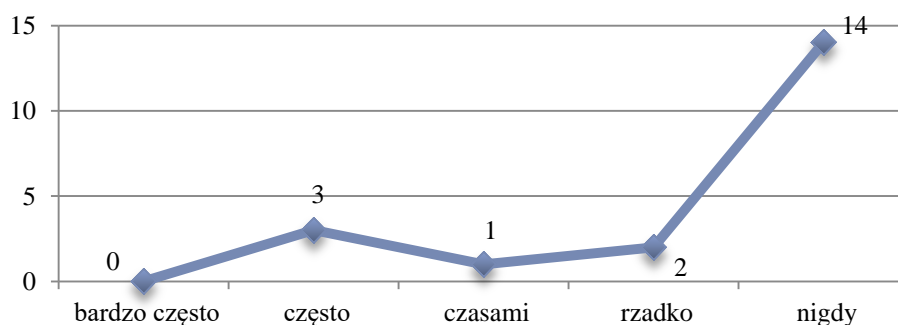
Zadaliśmy pytanie również o to, jak często sprzedawcom zdarza się wzywać policję z powodu zakłócenia porządku przez osobę pod wpływem napojów wysokoprocentowych, na terenie punktów sprzedaży alkoholu lub w jego najbliższej okolicy. 1 sprzedawca stwierdził, iż takie sytuacje mają miejsce czasami, zdaniem 3 osób czasami, a według 5 osób rzadko. Pozostałe osoby nie miały potrzeby wzywania policji (11 osób).

Wykres 96. Jak często zdarza się Panu/i wzywać policję z powodu zakłócenia porządku przez osobę pod wpływem alkoholu na terenie punktu sprzedaży alkoholu lub w jego najbliższej okolicy?

Wyroby nikotynowe, podobnie jak alkohol, nie mogą być sprzedawane osobom nieletnim, spytaliśmy więc respondentów o to, jak często takie sytuacje zdarzają się w ich miejscowości. 14 respondentów stwierdziło, że papierosy nigdy nie są sprzedawane klientom mającym mniej niż 18 lat, 2 osoby określiły, iż w ich miejscowości zdarza się to rzadko, 1 respondent wskazał na odpowiedź „czasami”, z kolei w opinii 3 badanych dzieje się tak często.

Wykres 97. Proszę ocenić jak często zdarza się, że osobom niepełnoletnim sprzedawane są papierosy w Pana/i miejscowości?

Interesowało nas również, czy sprzedawcom napojów alkoholowych i wyrobów nikotynowych zdarzyło się w ciągu ostatnich 12 miesięcy sprzedać papierosy osobie niepełnoletniej. Wyniki wskazują na pozytywną tendencję wśród respondentów, bowiem żadna z ankietowanych osób nie podała wyrobów nikotynowych klientowi mającemu mniej niż 18 lat w takim okresie czasu.

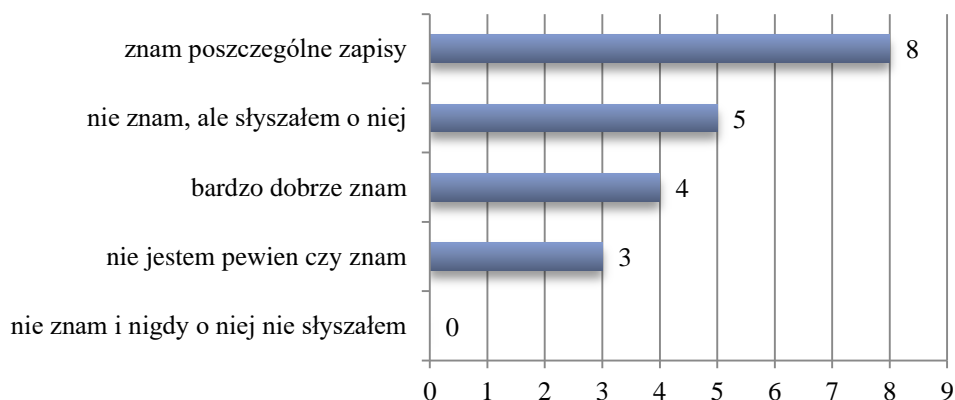

Wykres 98. Czy zdarzyło się Panu/i sprzedać papierosy osobie niepełnoletniej w ciągu ostatnich 12 miesięcy?

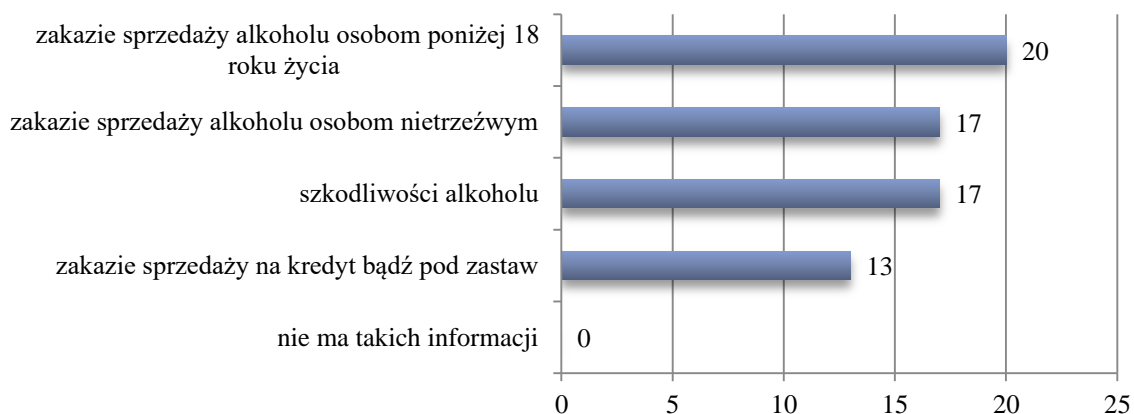
Analizując odpowiedzi na pytanie dotyczące znajomości ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi odnoszącą się do odpowiedzialnej sprzedaży alkoholu możemy zauważyć, że bardzo dobrze zna tą ustawę 4 respondentów, poszczególne jej zapisy zna 8 osób, nie jest pewnych co do jej znajomości 3 sprzedawców, natomiast nie zna, ale słyszało o niej 5 respondentów.

Wykres 99. Czy zna Pan/i ustawę z dnia 26 X 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi odnoszącą się do odpowiedzialnej sprzedaży alkoholu?

Właściciele punktów sprzedających napoje alkoholowe, mają obowiązek umieścić w widocznym miejscu w swoim sklepie, informację o szkodliwości alkoholu. Badanie ankietowe pokazało, że nie we wszystkich sklepach widnieje taka wiadomość (nie ma jej w 3 punktach). Umieszczenie informacji o zakazie sprzedaży alkoholu osobom poniżej 18 roku życia zadeklarowało 20 osób, informację o zakazie sprzedaży osobom nietrzeźwym – 17 osób, natomiast informację o zakazie sprzedaży na kredyt bądź pod zastaw – 13 osób.

Wykres 100. Czy w obsługiwanym przez Pana/ią punkcie znajdują się informacje na temat:

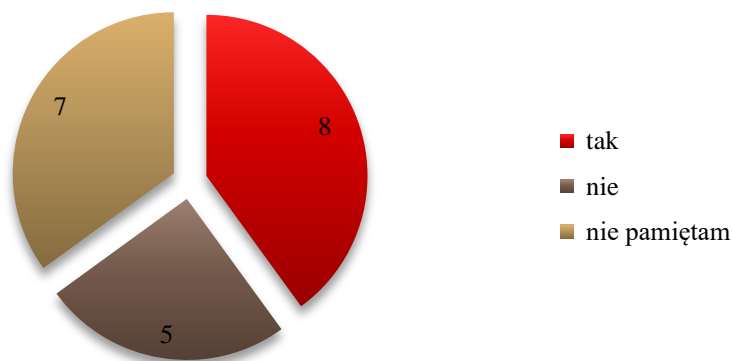

*Pytanie wielokrotnego wyboru, odpowiedzi nie sumują się do 100%

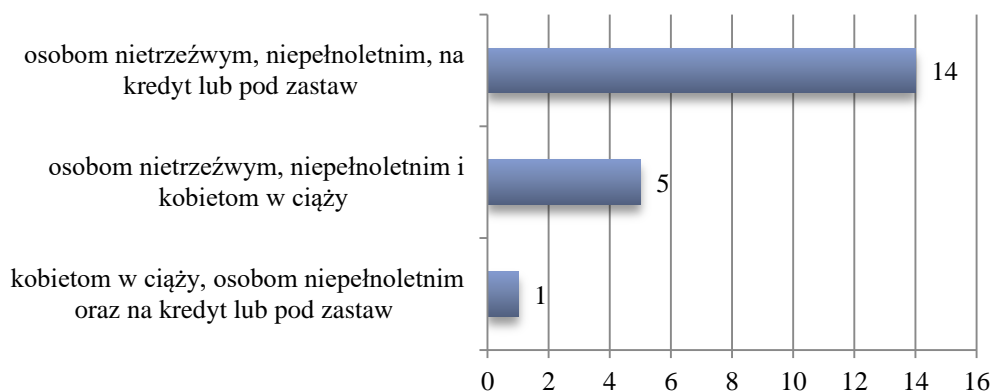
Poniższy wykres przedstawia odpowiedzi respondentów na pytanie „czy brał/a Pan/i udział w szkoleniu dotyczącym odpowiedzialnej sprzedaży alkoholu?”. Warto zwrócić uwagę na to, że tylko 8 respondentów brało udział w takim szkoleniu.

Wykres 101. Czy brał/a Pan/i udział w szkoleniu dotyczącym odpowiedzialnej sprzedaży alkoholu?

Ostatnie pytanie skierowane do sprzedawców napojów alkoholowych miało na celu zbadanie ich wiedzy na temat ustawowych zakazów sprzedaży alkoholu. Na podstawie zebranych danych możemy zauważyć, że prawidłową wiedzę na ten temat ma 14 sprzedawców, gdyż stwierdzili oni, że zabrania się sprzedaży napojów alkoholowych osobom nietrzeźwym, niepełnoletnim oraz na kredyt lub pod zastaw. 6 ankietowanych zaznaczyło błędną odpowiedź.

Wykres 102. Komu zabrania się sprzedaży i podawania napojów alkoholowych według ustawy z dnia 26 X 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi?

7. Porównanie wyników badań realizowanych w 2019 roku do wyników badań z 2015 roku

Wyniki badań realizowanych w gminie Sulechów w roku 2019, porównano do wyników badań przeprowadzonych w tejże Gminie w 2015 roku. Poniżej zaprezentowano wyniki przeprowadzonej analizy. Do analizy porównawczej wybrano te badania, które zostały przeprowadzone w oparciu o podobną metodologię i cel badań. W 2015 roku przebadane zostały łącznie 694 osoby. Ponieważ w diagnozie z 2015 roku wyniki badań wśród uczniów przedstawione zostały w podziale na szkołę podstawową, gimnazjalną i ponadgimnazjalną, a w diagnozie z 2019 ogólnie – wyniki badań uczniów z poszczególnych szkół w 2015 roku zostały uśrednione, tak by uzyskać wyniki spośród całości próby badawczej.

7.1. Dorośli mieszkańcy

	DIAGNOZA Z 2015 ROKU	DIAGNOZA Z 2019 ROKU	TENDENCJA
PROBLEM ALKOHOLOWY	W 2015 roku napoje alkoholowe spożywało 86,4% badanych mieszkańców.	W 2019 roku po alkohol sięga 67% mieszkańców.	▼ Spadek o 19,4 pp.
	Do picia kilka razy w tygodniu przyznało się 2,9% badanych.	Picie kilka razy w tygodniu deklaruje 8%.	▲ Wzrost o 5,1 pp.
	Picie prawie codziennie zadeklarowało 1,4% respondentów.	Codziennie po napoje alkoholowe sięga 10%.	▲ Wzrost o 8,6 pp.
	46,6% respondentów stwierdziło, że spożywanie alkoholu przez mieszkańców Gminy wzrasta.	41% uważa, że spożycie alkoholu w Gminie wzrasta.	▼ Spadek o 5,6 pp.
PROBLEM NARKOTYKOWY	Z badań realizowanych w 2015 roku wynika, iż po narkotyki sięgnęło 8,7% mieszkańców Gminy.	Substancje psychoaktywne zażywało 12% respondentów.	▲ Wzrost o 3,3 pp.
PROBLEM PRZEMOCY	30% badanych znało kogoś ze swojego otoczenia, kto doznaje przemocy ze strony członka rodziny.	Na znajomość kogoś w swoim otoczeniu, kto doświadcza przemocy w swoim domu wskazało 31% badanych.	▲ Wzrost o 1 pp.

	25% mieszkańców przyznało, że nie zna instytucji, do których należy się udać by pomóc osobie, która jest ofiarą przemocy.	40% respondentów stwierdziło, że nie zna na terenie Gminy miejsc, do których można się udać po pomoc w przypadku doświadczenia problemu przemocy.	▲ Wzrost o 15 pp.
	10,7% mieszkańców stwierdziło, że stosowanie kar fizycznych w stosunku do dzieci jest dobrą metodą wychowawczą.	10% respondentów uważa, że stosowanie kar fizycznych w stosunku do dzieci jest dobrą metodą wychowawczą.	▼ Spadek o 0,7 pp.

7.2. Uczniowie

	DIAGNOZA Z 2015 ROKU	DIAGNOZA Z 2019 ROKU	TENDENCJA
PROBLEM ALKOHOLOWY	Do spożycia alkoholu przyznało się 58% uczniów.	60% uczniów sięgało po alkohol.	▼ Spadek o 12 pp.
	Pozyskanie alkoholu za łatwe uważało 46% uczniów.	42% wszystkich respondentów oceniło możliwość zdobycia alkoholu jako łatwe.	▼ Spadek o 4 pp.
PROBLEM NIKOTYNOWY	Palenie papierosów kiedykolwiek w życiu zadeklarowało 40% badanych.	Papierosy kiedykolwiek w życiu paliło 33% uczniów.	▼ Spadek o 7 pp.
	W czasie ostatnich 30 dni przed badaniem paliło 65% uczniów (spośród tych którzy deklarowali palenie papierosów).	Po papierosy w ciągu ostatnich 30 dni przed badaniem sięgnęło 53% uczniów (spośród tych, którzy kiedykolwiek palili).	▼ Spadek o 12 pp.
PROBLEM NARKOTYKOWY	Zażycie narkotyku zadeklarowało 15,1% uczniów.	Nielegalne substancje psychoaktywne zażywało 8% badanych uczniów.	▼ Spadek o 7,1 pp.
	Po dopalacze sięgnęło 4,8% młodych ludzi.	Dopalacze zażywał 1% uczniów.	▼ Spadek o 3,8 pp.
	24% uczniów stwierdziło, że na terenie Gminy narkotyki są łatwo dostępne.	23% ocenia możliwość zdobycia narkotyków jako łatwe.	▼ Spadek o 1 pp.
	Dopalacze za łatwe do pozyskania uważało 23,5%.	Dopalacze są łatwo dostępne dla 13% badanych.	▼ Spadek o 10,15 pp.
PROBLEM PRZEMOCY	Zjawiska przemocy na terenie szkoły zaobserwowało 82,5% uczniów.	Na występowanie w swojej szkole przemocy wskazało 45% badanych.	▼ Spadek o 37,5 pp.
KORZYSTANIE Z INTERNETU/ KOMPUTERA	Bardzo duże ilości czasu przed komputerem (to znaczy powyżej 5 godzin) poświęcało dziennie 9,9% uczniów.	Na korzystaniu z Internetu powyżej 6 godzin poświęca 33% uczniów.	▲ Wzrost o 23,1 pp.

7.3. Sprzedawcy napojów alkoholowych

	DIAGNOZA Z 2015 ROKU	DIAGNOZA Z 2019 ROKU	TENDENCJA
SPRZEDAŻ ALKOHOLU OSOBOM NIEPEŁNOLETNIM	7/17 (41%) sprzedawców zna przypadki sprzedaży alkoholu osobom niepełnoletnim.	10/20 sprzedawców (50%) stwierdziło, że w Gminie alkohol jest sprzedawany osobom niepełnoletnim.	▲ Wzrost o 9 pp.
	3/17 (18%) sprzedawców przyznało, że zdarzyło im się sprzedać alkohol osobie niepełnoletniej.	Żaden ankietowany nie sprzedał papierosów klientowi mającemu mniej niż 18 lat w ciągu ostatnich 12 miesięcy.	▼ Spadek o 18 pp.
SPRZEDAŻ ALKOHOLU OSOBOM NIETRZEŻWYM	1/17 (6%) sprzedawców przyznał, że zdarza mu się sprzedawać alkohol osobie nietrzeźwej.	6/20 (30%) respondentów stwierdziło, że w ciągu ostatnich 12 miesięcy zdarzyło im się sprzedać alkohol osobie nietrzeźwej.	▲ Wzrost o 24 pp.
SPOŻYWANIE ALKOHOLU NA TERENIE LUB W POBLIŻU SKLEPU	7/17 (41%) sprzedawców przyznało, że zdarzało się, iż klienci sklepu spożywali alkohol na terenie lub w pobliżu sklepu.	W 2019 roku 7/20 (35%) sprzedawców stwierdziło, że w obrębie ich sklepu zdarzają się sytuacje spożywania alkoholu.	▼ Spadek o 6 pp.
SPRZEDAŻ PAPIEROSÓW OSOBOM NIEPEŁNOLETNIM	7/17 (41%) sprzedawców zna przypadki sprzedaży papierosów osobom niepełnoletnim.	6/20 sprzedawców (30%) uważa, że na terenie Gminy zdarzają się sytuacje sprzedaży papierosów osobom niepełnoletnim.	▼ Spadek o 11 pp.
	4/17 (24%) sprzedawców przyznało, że zdarzyło im się sprzedać papierosy osobie niepełnoletniej.	Żaden ankietowany nie sprzedał papierosów klientowi mającemu mniej niż 18 lat w ciągu ostatnich 12 miesięcy.	▼ Spadek o 24 pp.

8. Porównanie wyników badań realizowanych wśród uczniów w Sulechowie do wyników ogólnopolskiego badania ESPAD

Wyniki badania realizowanego w 2019 roku w szkołach znajdujących się na terenie gminy Sulechów, porównano z wynikami badań ogólnopolskich realizowanych w 2015 roku w ramach programu ESPAD.

Diagnoza *Używanie narkotyków i alkoholu przez młodzież szkolną* miała charakter ogólnopolski. Realizowana była na przełomie kwietnia i czerwca 2015 roku. Założono objęcie badaniem dwóch kohort młodzieży – młodzież urodzoną w 1999 roku (wiek: 15-16 lat w momencie badania) i 1997 r. (wiek: 17-18 lat w momencie badania). Badaniem objęto próbę ogólnopolską, 9 prób wojewódzkich (dolnośląskie, kujawsko-pomorskie, lubelskie, małopolskie, mazowieckie, opolskie, śląskie, świętokrzyskie, zachodniopomorskie) oraz 4 próby miejskie (Wrocław, Bydgoszcz, Kędzierzyn-Koźle, Poznań). Badania zrealizowano w 729 klasach gimnazjalnych oraz w 724 klasach szkół ponadgimnazjalnych. W gimnazjach zebrano 12 764 ankiet, zaś w szkołach ponadgimnazjalnych – 13 218 ankiet. Ważona próba ogólnopolska liczyła 3 526 uczniów trzecich klas gimnazjum oraz 2 770 uczniów drugich klas szkół ponadgimnazjalnych. Badanie zostało realizowane metodą ankiety audytoryjnej przez zespół ankierów rekrutujący się spoza systemu oświaty i wychowania.

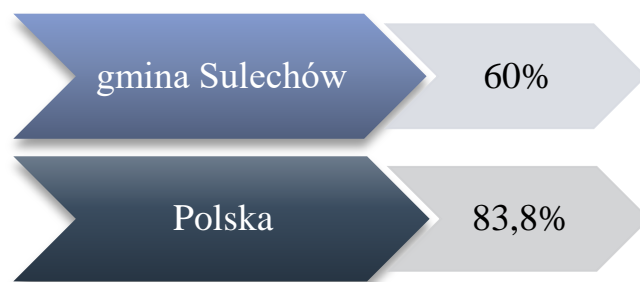
Porównanie to ma na celu ukazanie różnic pomiędzy danymi ogólnopolskimi, a danymi lokalnymi. Poniżej zaprezentowano wyniki przeprowadzonej analizy. Wyniki badań lokalnych będą porównywane do wyników uczniów klas III gimnazjum w badaniu ogólnopolskim.

8.1. Alkohol

Alkohol jest wśród młodzieży, podobnie jak wśród dorosłej części społeczeństwa, najpopularniejszą używką. Podobnie sytuacja przedstawia się w gminie Sulechów – po alkohol sięgnęło 60% młodych mieszkańców Gminy. Porównując te dane do wyników ogólnopolskich możemy zauważyć pozytywną tendencję – w gminie Sulechów alkohol piło mniejszy odsetek uczniów, niż ma to miejsce w całej Polsce. Z badań ESPAD wynika, że alkohol piło 83,8% uczniów w wieku gimnazjalnym - różnica wynosi więc 23 punkty procentowe.

Odsetek uczniów po inicjacji alkoholowej w gminie Sulechów jest niższy, niż odsetek uczniów w całej Polsce.

Rysunek 5. Spożycie alkoholu przez uczniów w gminie Sulechów z porównaniem do badania ogólnopolskiego

Źródło: opracowanie własne na podstawie raportu „Używanie narkotyków i alkoholu przez młodzież szkolną” z 2015 roku oraz wyników Diagnozy lokalnych zagrożeń społecznych w gminie Sulechów w 2019 roku

Kolejną analizowaną kwestią jest popularność poszczególnych rodzajów alkoholu wśród dzieci i młodzieży. W gminie Sulechów przedstawia się to następująco: na pierwszym miejscu pod względem popularności znajduje się piwo – sięgnęło po nie 49,4% uczniów (spośród całej badanej populacji, tj. 500 osób); na drugim miejscu pod względem rozpowszechnienia znalazł się szampan – sięgnęło po niego 42,8% młodych mieszkańców gminy Sulechów; na trzecim miejscu z kolei występuje wódka - spożywało ją 39% uczniów. Rozpatrując kwestię popularności poszczególnych rodzajów alkoholu z perspektywy badań ogólnopolskich możemy zauważyć, że najpopularniejsze jest piwo (sięgnęło po nie w czasie ostatnich 30 dni przed badaniem 51,3% uczniów). W dalszej kolejności pod względem popularności znalazła się wódka (33,1%), a następnie wino (21,1%). Poniższy wykres przedstawia rozkład rozpowszechnienia poszczególnych rodzajów alkoholu wśród uczniów w gminie Sulechów w porównaniu do całej Polski.

Jeśli chodzi o rodzaj spożywanego alkoholu, piwo okazało się najpopularniejsze wśród uczniów w gminie Sulechów – podobnie jak ma to miejsce w całej Polsce.

Rysunek 6. Picie poszczególnych napojów alkoholowych w gminie Sulechów w porównaniu do całej Polski

Źródło: opracowanie własne na podstawie raportu „Używanie narkotyków i alkoholu przez młodzież szkolną” z 2015 roku oraz wyników Diagnozy lokalnych zagrożeń społecznych w gminie Sulechów w 2019 roku

W dalszej kolejności porównaliśmy odsetek uczniów, którzy doświadczyli problemów związanych z piciem alkoholu. Wyniki badania realizowanego w gminie Sulechów pokazały, że przykrych konsekwencji związanych ze spożywaniem alkoholu doświadczyło 15,2% uczniów (spośród wszystkich biorących udział w badaniu, tj. 500 osób), natomiast według badań ogólnopolskich doświadczenia takie miało 14,3% uczniów w całej Polsce.

Wskaźnik w gminie Sulechów jest więc nieco większy w porównaniu do wskaźnika w całej Polsce.

Rysunek 7. Odsetek uczniów, którzy doświadczyli problemów związanych z piciem alkoholu w gminie Sulechów w porównaniu do całej Polski

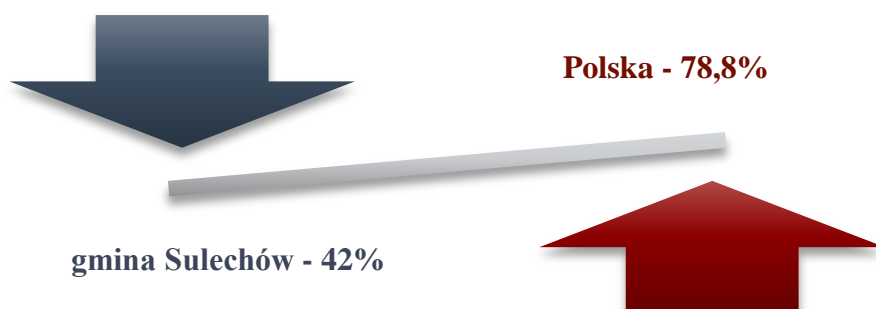

Źródło: opracowanie własne na podstawie raportu „Używanie narkotyków i alkoholu przez młodzież szkolną” z 2015 roku oraz wyników Diagnozy lokalnych zagrożeń społecznych w gminie Sulechów w 2019 roku

Ostatnią analizowaną kwestią związaną ze spożywaniem alkoholu była dostępność napojów alkoholowych dla dzieci i młodzieży. Na łatwość zakupu alkoholu w gminie Sulechów wskazało 42% uczniów. Z badań ogólnopolskich wynika natomiast, że zdobycie alkoholu (dokładnie piwa) byłoby bardzo łatwe dla 47,6%, a dosyć łatwe dla 31,2%, to znaczy, iż na łatwą dostępność alkoholu wskazało łącznie 78,8%.

Porównanie wyników badań realizowanych w gminie Sulechów do badań realizowanych w całej Polsce możemy zauważyć, że uczniowie z gminy Sulechów mają większą trudność w zdobyciu alkoholu, niż uczniowie w całej Polsce.

Rysunek 8. Dostępność alkoholu dla uczniów w gminie Sulechów w porównaniu do całej Polski

Źródło: opracowanie własne na podstawie raportu „Używanie narkotyków i alkoholu przez młodzież szkolną” z 2015 roku oraz wyników Diagnozy lokalnych zagrożeń społecznych w gminie Sulechów w 2019 roku

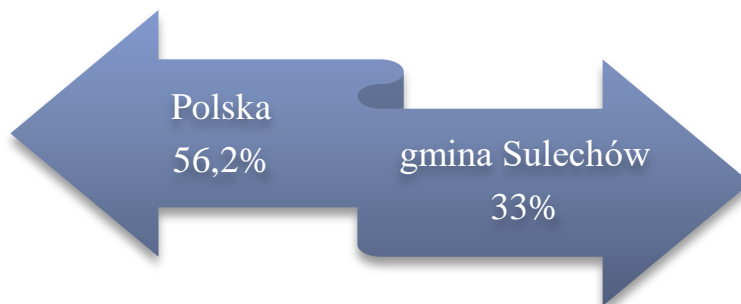

8.2. Nikotyna

Papierosy to używka nieco mniej popularna wśród badanej młodzieży. W gminie Sulechów palić papierosy kiedykolwiek w życiu próbowało 33% ankietowanych. W skali ogólnopolskiej wyniki pokazały natomiast, że papierosy paliło 56,2% młodzieży. Różnica między wynikami badań ogólnopolskich i lokalnych wynosi więc 23 pp.

Uczniowie gminy Sulechów rzadziej sięgają po wyroby tytoniowe w porównaniu do uczniów w całej Polsce.

Rysunek 9. Skala palenia papierosów kiedykolwiek w życiu – porównanie wyników badań ogólnopolskich do wyników badań lokalnych

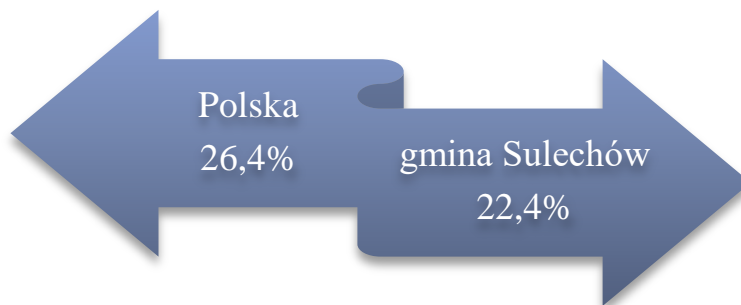

Źródło: opracowanie własne na podstawie raportu „Używanie narkotyków i alkoholu przez młodzież szkolną” z 2015 roku oraz wyników Diagnozy lokalnych zagrożeń społecznych w gminie Sulechów w 2019 roku

Po papierosy w ciągu ostatnich 30 przed badaniem sięgnęło 26,4% uczniów w całej Polsce i 22,4% uczniów w gminie Sulechów (spośród całej próby badawczej, tj. 500 osób).

Porównując badania ogólnopolskie do badań lokalnych możemy zauważyć więc, że odsetek uczniów w gminie Sulechów, którzy sięgnęli po papierosy w ciągu ostatnich 30 przed badaniem jest mniejszy od odsetka uczniów w całej Polsce o 4 pp.

Rysunek 10. Skala palenia papierosów w ciągu ostatnich 30 dni przed badaniem – porównanie wyników badań ogólnopolskich do wyników badań lokalnych

Źródło: opracowanie własne na podstawie raportu „Używanie narkotyków i alkoholu przez młodzież szkolną” z 2015 roku oraz wyników Diagnozy lokalnych zagrożeń społecznych w gminie Sulechów w 2019 roku

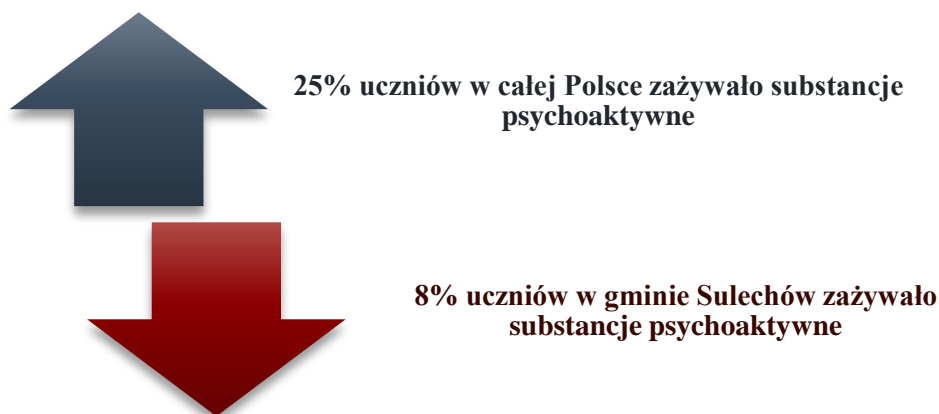
8.3. Narkotyki

Na podstawie badań ogólnopolskich realizowanych w 2015 roku możemy wnioskować, że po substancje psychoaktywne kiedykolwiek w życiu sięgnęło 25% uczniów z III klas gimnazjum, z kolei rozpatrując tą kwestię z perspektywy wyników badań lokalnych, możemy stwierdzić, że po substancje psychoaktywne kiedykolwiek w życiu sięgnęło 8% młodych mieszkańców Gminy.

Porównanie wyników badań wskazuje na pozytywną tendencję, bowiem wskaźnik uczniów zażywających substancje psychoaktywne w gminie Sulechów jest znacznie niższy od wskaźnika uczniów zażywających takie substancje w całej Polsce.

Rysunek 11. Uczniowie zażywający substancje psychoaktywne kiedykolwiek w życiu – porównanie wyników badań ogólnopolskich do wyników badań lokalnych

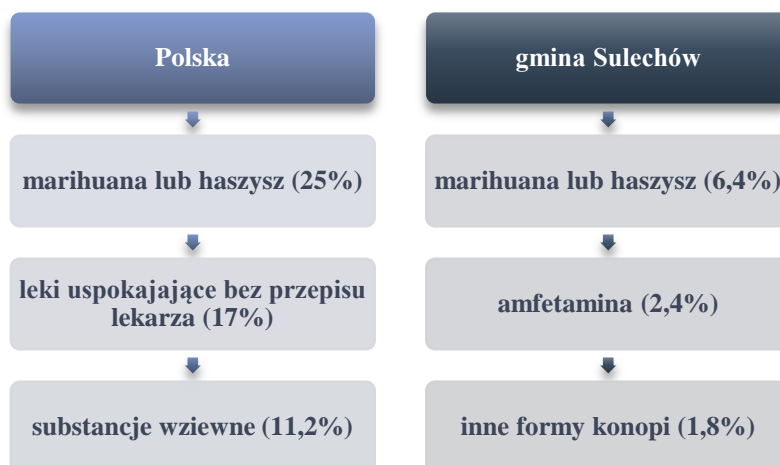

Źródło: opracowanie własne na podstawie raportu „Używanie narkotyków i alkoholu przez młodzież szkolną” z 2015 roku oraz wyników Diagnozy lokalnych zagrożeń społecznych w gminie Sulechów w 2019 roku

W dalszej kolejności porównaliśmy również popularność poszczególnych substancji wśród uczniów w całej Polsce i w gminie Sulechów. Najczęściej używaną substancją wśród uczniów jest marihuana lub haszysz. Kiedykolwiek w życiu używało ją 25% uczniów z III klas gimnazjum w całej Polsce, natomiast 12 miesięcy przed badaniem – 19,2%. Na drugim miejscu pod względem rozpowszechnienia znajdują się leki uspokajające bez przepisu lekarza – kiedykolwiek w życiu sięgnęło po nie 17% uczniów z III klas gimnazjum, z kolei na trzecim substancje wziewne – kiedykolwiek w życiu używało ich 11,2%, natomiast w czasie ostatnich 12 miesięcy przed badaniem 5,9%. Zebrany materiał badawczy pozyskany w wyniku badania ankietowego uczniów w gminie Sulechów pokazał, że po substancje psychoaktywne kiedykolwiek w życiu sięgnęło 8% młodych mieszkańców Gminy. Podobnie jak ma to miejsce w całej Polsce, tak i w gminie Sulechów najbardziej rozpowszechnioną substancją psychoaktywną wśród uczniów jest marihuana lub haszysz – używało ją 6,4% uczniów spośród całej próby badawczej). Na drugim miejscu pod względem popularności wśród młodych mieszkańców gminy Sulechów znajduje się amfetamina – sięgnęło po nią 2,4% uczniów, natomiast na miejscu trzecim – inne formy konopi – według deklaracji uczniów, zażywało je 1,8% badanych.

Warto zwrócić uwagę również na to, że 5 uczniów, tj. 1% spośród wszystkich badanych zażywało „dopalacze”. Jest to jednak pozytywna tendencja w porównaniu do sytuacji w całej Polsce – według badań ogólnopolskich kiedykolwiek w życiu po dopalacze sięgnęło 10,3% uczniów z III klas gimnazjum.

Rysunek 12. Popularność konkretnych rodzajów substancji psychoaktywnych wśród uczniów – porównanie wyników badań ogólnopolskich do wyników badań lokalnych

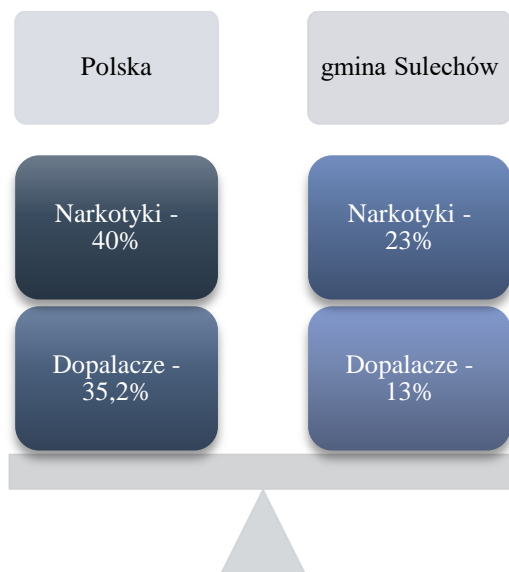
Źródło: opracowanie własne na podstawie raportu „Używanie narkotyków i alkoholu przez młodzież szkolną” z 2015 roku oraz wyników Diagnozy lokalnych zagrożeń społecznych w gminie Sulechów w 2019 roku

W kwestii dostępności nielegalnych substancji psychoaktywnych dla dzieci i młodzieży w całej Polsce wyniki kształtują się następująco: zdobycie narkotyków jest bardzo łatwe dla 15,2% uczniów, a dosyć łatwe dla 24,8% (dokładnie marihuany lub haszyszu); zdobycie dopalaczy jest bardzo łatwe dla 16%, a dosyć łatwe dla 19,2%. Wyniki badań realizowanych w gminie Sulechów pokazały, że za łatwe uważa zdobycie narkotyków 23%, a dopalaczy – 13%.

Porównując ze sobą wyniki badań możemy zauważyć pozytywną tendencję w gminie Sulechów, jeśli chodzi o dostępność narkotyków i dopalaczy dla dzieci młodzieży – mniejszy odsetek uczniów w Gminie uznał za łatwe do zdobycia narkotyki i dopalacze, niż ma to miejsce w całej Polsce.

Rysunek 13. Dostępność nielegalnych substancji psychoaktywnych dla dzieci i młodzieży – porównanie wyników badań ogólnopolskich do wyników badań lokalnych

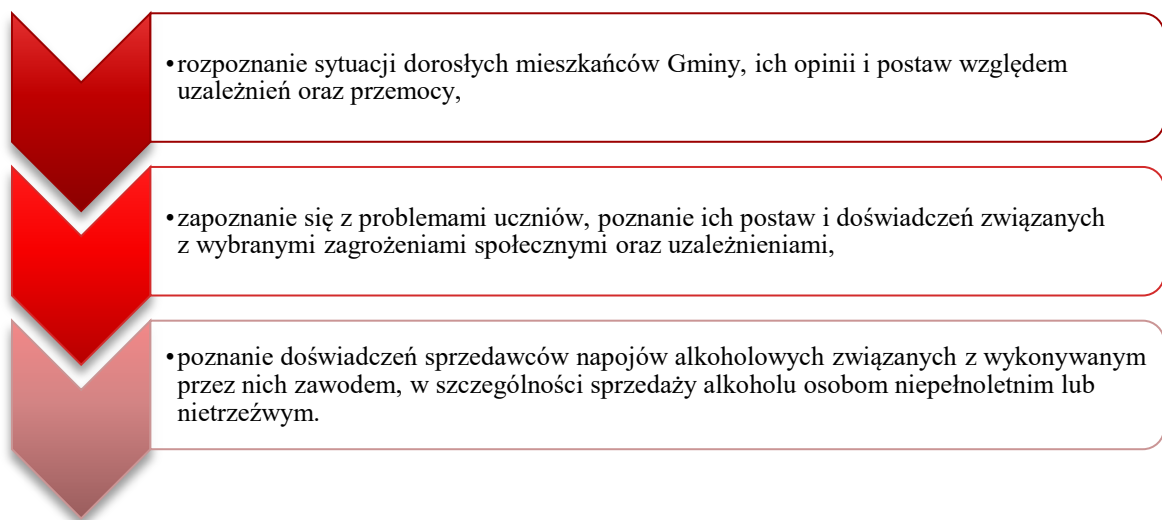
Źródło: opracowanie własne na podstawie raportu „Używanie narkotyków i alkoholu przez młodzież szkolną” z 2015 roku oraz wyników Diagnozy lokalnych zagrożeń społecznych w gminie Sulechów w 2019 roku

9. Wnioski i rekomendacje profilaktyczne

Celem badania było przedstawienie aktualnych problemów alkoholowych, narkotykowych, przemocy oraz uzależnienia od Internetu dotyczących gminę Sulechów w odniesieniu do opinii: dorosłych mieszkańców, uczniów oraz osób pracujących w punktach sprzedaży napojów alkoholowych. Cel ten został osiągnięty w toku weryfikacji zebranego materiału badawczego, będącego podstawą do opracowania wniosków i rekomendacji, które następnie posłużą do tworzenia różnego rodzaju programów pomocowych zmierzających do poprawy sytuacji na terenie gminy, w tym jakości życia jej mieszkańców.

Przeprowadzona diagnoza oraz analiza danych umożliwiła:

W oparciu o dokonaną analizę problemów społecznych zostały sformułowane rekomendacje. **Poniżej znajduje się podsumowanie wniosków z badania diagnozującego aktualne problemy społeczne występujące na terenie gminy Sulechów wraz z rekomendacjami co do dalszych działań profilaktycznych skierowanych do uczniów i mieszkańców Gminy oraz instytucji, których celem jest profilaktyka.**

9.1. Dorośli mieszkańcy

PROBLEM ALKOHOLOWY	
SKALA SPOŻYWANIA ALKOHOLU PRZEZ DOROSŁYCH MIESZKAŃCÓW	<p>Spożywanie alkoholu zadeklarowało 67% mieszkańców tj. 95 osób.</p> <p>35% pije okazjonalnie (kilka razy w roku), 14% kilka razy w miesiącu, 8% kilka razy w tygodniu, a 10% codziennie.</p> <p>Alkohol nie spożywa 16% mężczyzn oraz 46% kobiet. Codziennie pije alkohol 16% mężczyzn oraz 6% kobiet, kilka razy w tygodniu – 13% mężczyzn oraz 4% kobiet.</p> <p>Co trzeci mieszkaniec Gminy spożył po raz pierwszy alkohol mając mniej niż 15 lat.</p>
RODZAJ SPOŻYWANEGO ALKOHOLU	<p>Mieszkańcy Gminy najczęściej spożywają piwo, ale znaczna część badanych sięga również po wino i wódkę.</p>
WYKONYWANIE OBOWIĄZKÓW SŁUŻBOWYCH POD WPLYWEM ALKOHOLU	<p>20/95 osób przyznało, że wykonywało swoje obowiązki służbowe pod wpływem alkoholu.</p> <p>Obowiązki w pracy pod wpływem alkoholu wykonywało 31% mężczyzn oraz 9% kobiet.</p>
PROWADZENIE POJAZDÓW POD WPLYWEM ALKOHOLU	<p>24 respondentów zadeklarowało, że prowadziło pojazd pod wpływem alkoholu.</p> <p>17% mieszkańców stwierdziło, że prowadzenie pojazdów pod wpływem alkoholu jest najczęściej występującym na terenie Gminy problemem związanym z używaniem lub nadużywaniem alkoholu.</p>
OPINIA MIESZKAŃCÓW NA TEMAT SPOŻYWANIA ALKOHOLU	<p>35% mieszkańców stwierdziło, że osoby nadużywające alkohol stwarzają zagrożenie dla bezpieczeństwa w ich miejscu zamieszkania.</p> <p>Najczęściej wskazywanym problemem związanym z używaniem lub nadużywaniem alkoholu przez mieszkańców Gminy jest picie w miejscach publicznych – wskazało na to 58% badanych. Na drugim miejscu pod względem ilości wskazań znalazł się problem taki jak bójki i awantury (40%), natomiast na trzecim wandalizm (38%).</p> <p>Na wzrost spożycia alkoholu w gminie Sulechów na przestrzeni kilku lat wskazało 41% badanych, a na spadek jego spożycia tylko 3%.</p>
SPOŻYWANIE ALKOHOLU W CIĄŻY	<p>26% mieszkańców nie wie, czy picie alkoholu w ciąży ma wpływ na rozwój dziecka, a 7% uważa, że nie ma to żadnego wpływu.</p> <p>35% respondentów przyznało, że widziało kobiety w ciąży spożywające alkohol na terenie ich miejscowości.</p>
OPINIA NA TEMAT ILOŚCI PUNKTÓW SPRZEDAŻY I PODAWANIA NAPOJÓW ALKOHOLOWYCH	<p>Na konieczność zmniejszenia liczby punktów sprzedaży napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży wskazało 22%.</p> <p>28% respondentów stwierdziło, że należy zmniejszyć liczbę punktów sprzedaży napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży.</p> <p>42% mieszkańców stwierdziło, że należy wprowadzić na terenie Gminy ograniczenia w godzinach nocnej sprzedaży alkoholu - większość osób wskazała na przedział czasowy od 22 do 6 (21 osób), nad drugim miejscem pod względem ilości wskazań znalazł się przedział czasowy od 24 do 06 (10 osób), natomiast na trzecim miejscu od 01-06 (8 osób).</p>

Wnioski

- Problem alkoholowy w Gminie występuje w umiarkowanym natężeniu – abstynencje zadeklarował co trzeci mieszkaniec, 1/3 mieszkańców spożywa go okazjonalnie, natomiast 18% pije z częstotliwością wskazującą na nadużywanie alkoholu bądź uzależnienie.
- Warto mieć na uwadze to, że co trzeci mieszkaniec spośród osób spożywających alkohol – sięgnął po niego pierwszy raz przed ukończeniem 15 roku życia.
- Większość mieszkańców sięga po alkohol dla towarzystwa, ale znaczna część respondentów pije by złagodzić stres, czy też zapomnieć o problemach.
- 31/95 mieszkańców – czyli co trzecia osoba doświadczyła problemów związanych ze spożywaniem alkoholu – najczęściej odpowiedzi padło na problemy zdrowotne i rodzinne.
- Zebrany materiał badawczy wykazał dosyć znaczny problem wykonywania obowiązków służbowych pod wpływem alkoholu – przyznała się do takiego zachowania co piąta osoba spożywająca alkohol.
- Warto mieć na uwadze również to, iż ¼ mieszkańców spośród tych, którzy spożywali alkohol, kierowała pojazdem pod wpływem alkoholu.
- Na mogący się zaostrzać problem alkoholowy w Gminie wskazało, aż 41% mieszkańców – stwierdzili oni, że spożycie alkoholu na przestrzeni lat wzrasta.
- Przeprowadzone badanie wykazało również, że tylko 24% mieszkańców nie dostrzega żadnych problemów związanych z używaniem lub nadużywaniem alkoholu występujących na terenie Gminy – pozostałe osoby wskazywały na występowanie problemów z tym związanych. Najwięcej odpowiedzi padło na picie w miejscach publicznych.
- Podczas realizacji działań profilaktycznych warto poszerzyć wiedzę mieszkańców dotyczącą alkoholu. Badania wykazały bowiem, że aż 26% respondentów nie wie, czy picie niewielkich ilości alkoholu przez kobiety w ciąży nie ma wpływu na rozwój dziecka, 20% mieszkańców nie wie, czy alkohol w piwie jest mniej szkodliwy niż w wódce i aż 37% stwierdziło, że nie wie, czy alkoholicy to ludzie z marginesu i degeneracji, czy też nie.
- Pozytywny jest fakt, że w porównaniu do diagnozy przeprowadzonej wśród dorosłych mieszkańców gminy Sulechów w 2015 roku spadł odsetek osób sięgających po alkohol o 19,4 pp. Jednocześnie analiza pokazała, iż wzrosła liczba mieszkańców pijących codziennie i kilka razy w tygodniu.

Rekomendowane działania profilaktyczne

- Przeprowadzenie **kampanii informacyjnej** dotyczącej negatywnych skutków zdrowotnych, społecznych i prawnych wynikających z nadużywania alkoholu, a także mechanizmów uzależnienia. W tym celu skuteczne mogą okazać się rozpowszechniane wśród mieszkańców ulotki, broszury lub rozmieszczone na terenie gminy plakaty i bilbordy. Aby dotrzeć do jak najszerszego grona odbiorców, warto rozpocząć nadawanie spotów reklamowych bądź audycji na temat problemu uzależnienia od alkoholu. Warto również wykorzystać tablice informacyjne w Ośrodku Pomocy Społecznej, Ośrodku Zdrowia, Komisariacie Policji, parafii, punkcie konsultacyjnym, szkołach itp.
- Aby zwiększyć skuteczność prowadzonych działań profilaktycznych zaleca się **inicjować współpracę pomiędzy instytucjami oraz organizacjami** działającymi w obszarze uzależnień, organizować szkolenia i kursy mające na celu podnoszenie kompetencji zatrudnionej kadry oraz zaangażowanie tych podmiotów w prowadzenie kampanii społecznych. Ważne przed przeprowadzeniem szkoleń, jest przekazanie grupom, które mają być objęte szkoleniem, krótkich ankiet mających na celu zbadanie ich potrzeb szkoleniowych.
- Kampania powinna uwzględniać również informację dla mieszkańców Gminy, na temat **możliwych form pomocy** w przypadku uzależnienia od alkoholu (także jeśli chodzi o kogoś znajomego lub członka rodziny).

Źródło: www.oficyna-profilaktycza.pl

- Część mieszkańców spośród tych deklarujących spożywanie alkoholu, przekracza standardową porcję alkoholu [porcja standardowa alkoholu (tzn. 10g czystego, 100% alkoholu) zawarta jest w ok. 250 ml piwa o mocy 5%, w ok. 100 ml wina o mocy 12% oraz w ok. 30 ml wódki o mocy 40%, a picie o niskim poziomie ryzyka zakłada wypijanie 1-2 porcji w ciągu dnia]. Aby zapobiegać rozwijaniu się uzależnienia u tych osób, zaleca się **tworzenie kampanii mających na celu informowanie oraz edukowanie mieszkańców** na temat konsekwencji spożywania dużych ilości alkoholu.
- **Prowadzenie punktów konsultacyjnych** dla osób uzależnionych i ich rodzin. Warto mieć przy tym na uwadze rekomendacje Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych:

„Punkty konsultacyjne mogą być prowadzone przez samorząd terytorialny, stowarzyszenia abstynenckie i inne podmioty pozarządowe. Powinny być dostępne dla klientów w godzinach popołudniowych i wieczornych, a warunki lokalowe gwarantować osobom zgłaszającym się do punktu dyskrecję i komfort psychiczny. Jeśli punkt znajduje się w urzędzie gminy czy w ośrodku pomocy społecznej, należy zadbać o oddzielne pokoje, do których nikt nie będzie wchodził i przeszkadzał w czasie rozmowy oraz nie będą dzwoniły telefony służbowe. Rekomendowanym rozwiązaniem jest zatrudnienie na kilka godzin w tygodniu specjalisty psychoterapii uzależnień lub instruktora terapii uzależnień, który pracuje w placówce leczenia uzależnienia. Ważną umiejętnością osób zatrudnianych w punktach konsultacyjnych jest skuteczne motywowanie klientów do zmiany szkodliwych zachowań.” – Rekomendacje do realizowania i finansowania gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych w 2019 roku.

- Wprowadzanie do podstawowej opieki zdrowotnej **programów wczesnego rozpoznawania i krótkiej interwencji (WRKI)** wobec osób pijących alkohol ryzykownie i szkodliwie. Ważnym aspektem jest przy tym finansowanie szkoleń dla personelu medycznego (lekarzy, pielęgniarek) w zakresie WRKI oraz zaopatrzenie personelu POZ w materiały do wykonywania badań przesiewowych, materiały dla pacjentów (broszury, ulotki), książki i materiały na temat problemów alkoholowych oraz listy teled adresowej do placówek leczenia uzależnienia.
- **Szkolenia dla lekarzy i pielęgniarek** w zakresie rozpoznawania wzorów spożywania alkoholu przez pacjentów i podejmowania interwencji wobec osób pijących alkohol ryzykownie i szkodliwie.
- Implikacje prawne zawarte są w *Ustawie o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi* z dnia 26 października 1982 r., gdzie art. 17 ust.1 mówi: **Kierownik zakładu pracy lub osoba przez niego upoważniona mają obowiązek niedopuszczenia do pracy pracownika, jeżeli zachodzi uzasadnione podejrzenie, że stawił się on w pracy w stanie po spożyciu alkoholu albo spożył alkohol w trakcie pracy.** Okoliczności stanowiące podstawę decyzji powinny być podane pracownikowi do wiadomości. Ustawodawca określa również, kto przeprowadza kontrolę stanu

trzeźwości, art. 17 ust. 3 wyżej wymienionej ustawy: Na żądanie kierownika zakładu pracy, osoby przez niego upoważnionej, a także na żądanie pracownika, o którym mowa w ust. 1, badanie stanu trzeźwości pracownika przeprowadza uprawniony organ powołany do ochrony porządku publicznego. Zabiegu pobrania krwi dokonuje fachowy pracownik służby zdrowia. Do badania stanu trzeźwości stosuje się przepisy, wydane na podstawie art.47 ust.2.

- Podjęcie działań skierowanych zarówno do pracodawców jak i pracowników, których celem będzie **przedstawienie konsekwencji prawnych** podejmowania pracy w stanie nietrzeźwym oraz zagrożeń wynikających z takiej sytuacji.
- **Szkolenia dla kadry kierowniczej** w zakresie adekwatnego reagowania i interwencji wobec pracowników.
- **Przeprowadzenie kampanii informacyjnej** na temat konsekwencji prowadzenia pojazdów pod wpływem alkoholu. Podejmowanie działań mających na celu zmianę przekonań i postaw uczestników ruchu drogowego poprzez umacnianie postawy braku tolerancji dla spożywania alkoholu wśród osób kierujących pojazdami.
- **Przeprowadzenie zajęć profilaktycznych w szkołach** (wśród starszych uczniów) na terenie gminy, poświęconych bezpieczeństwu na drogach, z uwzględnieniem właściwych zachowań i postaw wobec uczestnictwa w ruchu drogowym pod wpływem napojów alkoholowych.
- Przy realizacji działań profilaktycznych pomocne mogą być **materiały i filmy** udostępnione na stronie internetowej *Krajowej Rady Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego*.
Link - <http://www.krbrd.gov.pl/pl/nasze-kampanie/>
- **Nawiązanie współpracy z Ośrodkami Ruchu Drogowego** w celu przeprowadzenia szkoleń dla przyszłych kierowców na temat wpływu alkoholu na organizm i zdolności poznawcze kierowcy.
- **Nawiązanie współpracy z policją** w celu rozpowszechniania przez nich ulotek, broszur i materiałów edukacyjnych podczas kontroli drogowych na temat wpływu alkoholu na organizm.
- **Przeprowadzenie kampanii informującej o skutkach picia w ciąży**, jak również zapoznanie mieszkańców z tematyką FAS – alkoholowego zespołu płodowego i uświadomienie kobietom w ciąży konieczności unikania nawet śladowych ilości alkoholu. Przydatne mogą być **plakaty lub ulotki**, które będą zawierać informację na ten temat.

Źródło: www.oficina-profilaktyczna.pl

- **Dostarczanie wiedzy lekarzom, psychologom, pedagogom** oraz wszystkim osobom, które zajmują się pomocą dzieciom z FASD oraz ich rodzinom.
- Szkoleniami z zakresu przeciwdziałania alkoholizmowi warto objąć również **księży**, ponieważ mają oni stały kontakt z niektórymi mieszkańcami i mogą mieć znaczący wpływ na zapobieganie podejmowania pewnych zachowań przez mieszkańców oraz na motywowanie ich do pojęcia leczenia. Wszelkie informacje przydatne w realizacji tego znajdują się na stronie: www.motywujmydozmiiany.pl.

PROBLEM NIKOTYNOWY

SKALA PALENIA PAPIEROSÓW PRZEZ DOROSŁYCH MIESZKAŃCÓW	31% respondentów zadeklarowało codzienne palenie papierosów. 13 osób (spośród 53 respondentów deklarujących palenie papierosów) przyznało, że wypala dziennie więcej niż 16 sztuk papierosów. W grupie mężczyzn odsetek palących papierosy jest od odsetka kobiet o 15 pp. większy i jednocześnie odsetek palących mężczyzn codziennie jest większy od odsetka kobiet o 16 pp.
PRÓBY RZUCENIA PALENIA PRZEZ MIESZKAŃCÓW	Prawie połowa mieszkańców deklarujących palenie papierosów nigdy nie próbowała zerwać z nałogiem (25 osób).
WIEDZA NA TEMAT PALENIA PAPIEROSÓW	6% respondentów nie zdaje sobie sprawy ze szkodliwości palenia papierosów dla zdrowia. W grupie mężczyzn jest więcej osób, które nie oceniają palenia papierosów jako szkodliwe dla zdrowia – różnica wynosi jednak tylko 2 pp.

Wnioski

- Analiza zebranego materiału badawczego wykazała, że codziennie pali papierosy prawie co trzeci mieszkaniec gminy Sulechów.
- Warto zwrócić uwagę na to, że prawie połowa mieszkańców palących papierosy nigdy nie podejmowała próby zerwania z nałogiem, a 6% nie ma świadomości na temat szkodliwości palenia papierosów dla zdrowia.
- Zastosowane przy analizie wyników badań korelacje wykazały, iż w porównaniu do kobiet papierosy pali większa część mężczyzn.

Rekomendowane działania profilaktyczne

- Rozpowszechnianie **ulotek, broszur i plakatów**, na których znajdować się będą informacje zachęcające do rzucenia palenia oraz sposoby i metody, które mogą w tym pomóc.
- Należy podjąć działania profilaktyczne wykorzystując przy tym **strategię informacyjną**, mającą na celu edukację mieszkańców z zakresu szkodliwości nikotyny na zdrowie palacza i osób w jego najbliższym otoczeniu.

PROBLEM NARKOTYKOWY

SKALA ZAŻYWANIA NARKOTYKÓW LUB DOPALACZY PRZEZ DOROSŁYCH MIESZKAŃCÓW	Po substancje psychoaktywne sięgnęło 12% mieszkańców, przy czym 3% zażywało je jednokrotnie, kolejne 3% zażywa je raz w tygodniu i kolejne 3% kilka razy w roku. Codziennie sięga po takie substancje 2% respondentów, z kolei kilka razy w miesiącu 1%. W grupie kobiet substancje psychoaktywne zażywało 11%, natomiast w grupie mężczyzn – 15%.
RODZAJE ZAŻYWANYCH SUBSTANCJI	Marihuanę zażywało 15 osób, amfetaminę 10 respondentów, dopalacze 7 osób, LSD 3 osoby, kokainę 2 osoby, środki nasenne i sterydy – 1 osoba.
DOSTĘPNOŚĆ	27% oceniło narkotyki i dopalacze jako łatwo dostępne na terenie Gminy.

Wnioski

- Zebrany materiał badawczy wykazał, iż problem zażywania substancji psychoaktywnych wśród dorosłych mieszkańców gminy Sulechów przybiera znaczące rozmiary – aż 12% mieszkańców zażywało takie substancje i 9% spośród nich sięga po nie regularnie, a nie próbowało jednorazowo.
- Najpopularniejszą wśród mieszkańców substancją okazała się marihuana. Na drugim miejscu pod tym względem znalazła się amfetamina. Warto zwrócić uwagę na to, że 7 mieszkańców sięgnęło po dopalacze.
- Duży odsetek mieszkańców nie ma wiedzy na temat stwierdzeń dotyczących narkotyków, np. aż 35% stwierdziło, że nie wie, czy w przychodzeniu do pracy pod wpływem narkotyków/dopalaczy jest coś złego, a 37% respondentów nie wie czy dopalacze są bezpieczną alternatywą dla narkotyków.
- Porównując wyniki badania realizowanego w 2015 roku do wyników badania z 2019 roku możemy zauważyć, iż wzrosła liczba dorosłych mieszkańców sięgających po nielegalne substancje psychoaktywne – o 3,3 pp.

Rekomendowane działania profilaktyczne

- Działania profilaktyczne na **poziomie uniwersalnym**, dotyczące konsekwencji zdrowotnych, społecznych i prawnych zażywania narkotyków i dopalaczy. Działania powinny mieć szeroki zasięg, który będzie możliwy do zrealizowania za pomocą **kampanii informacyjno-edukacyjnej przy użyciu ulotek, plakatów i artykułów** umieszczanych w lokalnej prasie, mediach oraz miejscach publicznych.
- Rozpowszechnianie ulotek na temat **możliwych form pomocy** w przypadku doświadczania problemów z nadużywaniem lub uzależnieniem od środków psychoaktywnych. Ulotki powinny być pozostawione w miejscach publicznych takich jak: kościół, szpitale, przychodnie itp.

PROBLEM PRZEMOCY

<p>SKALA PRZEMOCY</p>	<p>31% badanych zna kogoś w swoim otoczeniu, kto jest osobą doświadczającą przemocy w swoim domu.</p> <p>26% mieszkańców doświadczyło przemocy, a 9% przyznało, że było sprawcą przemocy.</p> <p>Odsetek kobiet doświadczających przemocy jest większy od odsetka mężczyzn o 25 pp. – przemocy doświadczyło bowiem 16% mężczyzn oraz 33% kobiet</p> <p>18 osób doznało przemocy ze strony taty, 12 respondentów ze strony partnera/partnerki, 10 mieszkańców wskazało na mamę, 9 na dziadków, 2 osoby na brata i inne osoby (koledzy), natomiast pojedyncze odpowiedzi padły na dziecko/dzieci oraz siostrę.</p> <p>W grupie mężczyzn najwięcej osób doświadczyło przemocy ze strony taty, natomiast w grupie kobiet ze strony taty oraz partnera/partnerki.</p> <p>13% respondentów przyznało, że w ich domu występuje problem przemocy. Stwierdziło tak 6% mężczyzn i 17% kobiet.</p>
<p>STOSOWANIE KAR FIZYCZNYCH WOBEC DZIECI</p>	<p>31% respondentów nie wie, czy stosowanie kar fizycznych w stosunku do dzieci jest dobrą metodą wychowawczą, a 10% ma pozytywny stosunek do takiej formy kary.</p> <p>Stosowanie kar fizycznych wobec dzieci ocenia pozytywnie 13% mężczyzn oraz 9% kobiet, a nie ma na ten temat wiedzy 45% mężczyzn i 21% kobiet.</p>
<p>OPINIA MIESZKANCÓW NA TEMAT PRZEMOCY</p>	<p>Według większości mieszkańców problem przemocy domowej związany jest z piciem alkoholu.</p>
<p>CYBERPRZEMOC</p>	<p>Cyberprzemocy doświadczyło 7% mieszkańców, natomiast 44% miało problem w określeniu, czy doświadczyło tego problemu. Zdecydowanie częściej cyberprzemocy doświadczały kobiety – problem ten dotyczył 11% kobiet i tylko 2% mężczyzn.</p>

Wnioski

- Problem przemocy w gminie Sulechów jest dostrzegalny – co piąty jej mieszkaniec stwierdził, że doświadczył tego problemu.
- Warto mieć na uwadze również to, iż 13% respondentów stwierdziło, że w ich domu występuje przemoc, przy czym dotkniętych tym problemem jest więcej kobiet niż mężczyzn.
- Badania wykazały, że kobiety częściej doświadczają przemocy ze strony partnera/partnerki. Obie płcie natomiast wskazywały z taką samą częstotliwością na doznanie przemocy ze strony taty.
- Warto poszerzyć wiedzę mieszkańców na temat stosowania kar fizycznych wobec dzieci - prawie co trzeci mieszkaniec nie wie, czy jest dobra metoda wychowawcza, czy też nie.
- Analiza materiału badawczego pozwoliła dostrzec, że być może mieszkańcy mają zbyt małą wiedzę na temat cyberprzemocy – aż 44% miało problemy w określeniu, czy jej doświadczyło.
- Realizacja porównania wyników badań z 2015 roku pokazała, iż nie zmieniła się prawie w ogóle liczba osób znających w swoim otoczeniu kogoś doświadczającego przemocy w rodzinie. Prawie nie uległ zmianie również odsetek mieszkańców uważających, że stosowanie kar fizycznych w stosunku do dzieci jest dobrą metodą wychowawczą.

Rekomendowane działania profilaktyczne

- **Zorganizowanie dla mieszkańców warsztatów**, których celem będzie zapobieganie i przeciwdziałanie przemocy w rodzinie, poprzez ukazanie sposobów komunikowania się z osobą stosującą przemoc, naukę asertywnych form radzenia sobie z osobą agresywną oraz poprzez wskazanie innych możliwości, które mogą pomóc ofiarom przemocy. Zaleca się również, aby podczas warsztatów mieszkańcy uczeni byli w jaki sposób reagować, jeśli znają osobę doświadczającą przemocy.
- Skutecznym rozwiązaniem może być również **prowadzenie w placówkach opieki zdrowotnej, wstępnej diagnozy** zjawiska przemocy domowej u nowych pacjentów, bowiem badania pokazują, że w rodzinach z problemem uzależnienia od alkoholu, nierzadko dochodzi do przemocy. W załączniku nr 1 znajduje się *kwestionariusz oceny ryzyka występowania przemocy wobec dorosłego i propozycja algorytmu postępowania w przypadku podejrzenia przemocy w rodzinie wobec osoby dorosłej*, który można rozpowszechnić wśród pracowników ochrony zdrowia.
- **Upowszechnienie informacji** o miejscach w lokalnej społeczności, w których świadczona jest pomoc medyczna, psychologiczna, prawna, socjalna oraz zawodowa osobom dotkniętym przemocą, za pomocą ulotek, plakatów, broszur i stron internetowych.

Źródło: www.oficyna-profilaktyczna.pl

- Pracę podmiotów i organizacji biorących udział w procedurze „**Niebieskie Karty**” może ułatwić plakat udostępniony na stronie www.niebieskalinia.pl. Ilustruje on schemat przebiegu całej procedury i ma za zadanie ułatwić szybką orientację w kolejnych etapach jej realizacji. Plakat ten może służyć jako pomoc również osobom dotkniętym problemem przemocy. Znajduje się on w **załączniku nr 2**, jednak można go zamówić pisząc na adres sekretariat@niebieskalinia.pl **lub pod numerem tel. 22 824-25-01**.
- **Nawiązanie współpracy z przedstawicielami służb realizujących zadania z zakresu**

przeciwdziałania przemocy i wymiaru sprawiedliwości, która ma na celu kierowanie osób stosujących przemoc w rodzinie lub środowisku lokalnym do uczestnictwa w oddziaływaniach zmierzających do zniwelowania problemu. Pomocne może być przeprowadzenie interdyscyplinarnych spotkań, konferencji lub szkoleń, na których obecni będą przedstawiciele wszystkich służb.

- Ważne w zapobieganiu problemom przemocy jest również **podnoszenie kompetencji służb i przedstawicieli instytucji** realizujących działania zapobiegawcze tego typu problemom. Zaleca się również organizowanie i finansowanie szkoleń dotyczących obowiązujących procedur i zasad podejmowania interwencji w przypadku przemocy w rodzinie.

„Rekomenduje się również, aby gminy zadbały o to, aby profesjonaliści pracujący z członkami rodzin z problemem przemocy posiadali certyfikat specjalisty w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie nadany przez dyrektora PARPA, który można otrzymać w ramach Programu potwierdzania kwalifikacji osób pracujących w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.” – Rekomendacje do realizowania i finansowania gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych w 2019 roku

- Warto tworzyć, wspierać i finansować miejsca pomocy dorosłym i dzieciom oferujących kompleksową pomoc: psychologiczną, terapeutyczną, socjoterapeutyczną, socjalną w przypadku doświadczenia przemocy w rodzinie (np. punkty konsultacyjne). Informacje o tych miejscach powinny być rozpowszechnione na stronach internetowych i w miejscach publicznych. Zaleca się utworzenie grup samopomocowych dla osób doznających przemocy.
- **Zwiększenie świadomości dorosłych mieszkańców** na temat negatywnych konsekwencji stosowania przemocy w procesie wychowania, przy jednoczesnej edukacji w zakresie innych skutecznych i bezpiecznych dla rozwoju dziecka metod wychowawczych, poprzez warsztaty i zajęcia organizowane dla rodziców oraz przy wykorzystaniu strategii informacyjnej, zarówno w środkach masowego przekazu, jak i w społeczności lokalnej.
- Prowadzenie **lokalnych kampanii społecznych**, które będą obalać mity i stereotypy na temat przemocy w rodzinie, a także będą opisywać mechanizmy przemocy w rodzinie i uświadamiać ich społeczną szkodliwość.
- Włączanie się w **ogólnopolskie akcje/kampanie społeczne** mające na celu przeciwdziałanie przemocy w rodzinie.

KORZYSTANIE Z INTERNETU

<p>CZĘSTOTLIWOŚĆ KORZYSTANIA Z INTERNETU</p>	<p>Z Internetu korzysta 80% mieszkańców biorących udział w badaniu ankietowym.</p> <p>Zdecydowana większość mieszkańców korzysta z Internetu codziennie.</p> <p>Z dużą częstotliwością z Internetu korzysta 14 badanych (10 osób od 6 do 10 godzin dziennie, a 4 osoby powyżej 10 godzin dziennie).</p>
<p>NAJCZĘSTSZE POWODY KORZYSTANIA Z KOMPUTERA I INTERNETU</p>	<p>Większość mieszkańców gminy Sulechów korzysta z Internetu po to aby sprawdzić pocztę elektroniczną (61%), poszukać informacji, najnowszych wiadomości itp. (57%), uczestniczyć w aukcjach internetowych oraz aby grać on-line (47%).</p>

Wnioski

- Analiza zebranego materiału badawczego wykazała, iż większość osób korzystających z Internetu – robi to codziennie.
- Problem nadmiernego korzystania z Internetu dotyczy 14 badanych, a więc 10% wszystkich badanych.

- Na podstawie zastosowanych korelacji możemy stwierdzić, iż wszystkie osoby deklarujące poświęcanie na korzystaniu z Internetu powyżej 10 godzin, są w grupie mężczyzn. Kobiety także poświęcają na to duże ilości czasu – aż 8 kobiet i tylko 2 mężczyzn wskazało na 6-10 godzin.

Rekomendowane działania profilaktyczne

- Przeprowadzenie **warsztatów** wśród mieszkańców na temat mediów społecznościowych (ochrona informacji o sobie/swojego wizerunku w sieci), cyberprzemocy i jej rodzajów (sposoby radzenia sobie z tym problemem) oraz handlu w sieci (oszustwa finansowe).

PROFILAKTYKA

OPINIA NA TEMAT DZIAŁAŃ PODEJMOWANYCH PRZEZ GMINĘ

25% mieszkańców ocenia zaangażowanie władz lokalnych w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych pozytywnie (2% bardzo dobrze i 23% dobrze). 32% nie ma na ten temat wiedzy, z kolei 24% ocenia zaangażowanie władz niedostatecznie.

ZNAJOMOŚĆ MIEJSC, DO KTÓRYCH MOŻNA SIĘ UDAĆ PO POMOC W PRZYPADKU DOŚWIADCZENIA PROBLEMÓW

31% respondentów stwierdziło, że nie zna terenie Gminy miejsc, do których można się udać po pomoc, w przypadku doświadczenia problemu uzależnienia od alkoholu.

W grupie kobiet na znajomość miejsc, do których można się zgłosić po pomoc, w przypadku doświadczenia problemu uzależnienia od alkoholu wskazało 79%, natomiast w grupie mężczyzn 56%.

40% respondentów stwierdziło, że nie zna na terenie Gminy miejsc, do których można się udać po pomoc w przypadku doświadczenia problemu przemocy.

Wiedzę dotyczącą miejsc, do których można się zgłosić pomoc w przypadku problemu przemocy ma 50% mężczyzn oraz 68% kobiet.

Po pomoc w przypadku doświadczenia przemocy, czy uzależnienia większość mieszkańców zwróciłoby się do Ośrodka Pomocy Społecznej. Znaczna część badanych stwierdziła również, że radziłaby sobie w takiej sytuacji sama.

Rekomendowane działania profilaktyczne

- Niezwykle istotne jest włączanie i angażowanie się w ogólnopolskie kampanie edukacyjne dotyczące profilaktyki rozwiązywania problemów alkoholowych.
- Rekomenduje się także włączanie we wszystkie działania edukacyjne i informacyjne lokalnych i regionalnych VIP-ów (osoby, które są znane w środowisku lokalnym, sportowców, artystów i innych autorytetów).
- Zaleca się prenumeratę lub zakup specjalistycznych opracowań, czasopism, publikacji, czy też materiałów multimedialnych, w celu wspierania rozwoju zawodowego i kompetencji osób pracujących zawodowo w zakresie rozwiązywania problemów społecznych.
- Ważna jest interaktywna komunikacja ze społecznością lokalną oraz reagowanie na jej potrzeby i oczekiwania. W tym celu konieczne jest systematyczne przeprowadzanie badań i sondaży oraz tworzenie lokalnych diagnoz.
- Skuteczne może okazać się stałe rozpowszechnianie wiedzy z zakresu rozwiązywania problemów społecznych na przykład poprzez wydawanie biuletynu, dodatku do gazety, stałej rubryki informacyjnej w lokalnej gazecie, czy też na stronie internetowej Gminy.

9.2. Uczniowie

PROBLEM ALKOHOLOWY	
SKALA SPOŻYWANIA ALKOHOLU PRZEZ DZIECI I MŁODZIEŻ	60% uczniów przyznało, że spożywało alkohol. Po alkohol sięgnęło najwięcej uczniów z Liceum Ogólnokształcącego w Sulechowie (95%) oraz Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego (92%), a najmniej ze Szkoły Podstawowej w Kalsku (21%) oraz w Cigacicach (31%).
WIEK INICJACJI ALKOHOLOWEJ	Większość uczniów (spośród tych, którzy pili alkohol) sięgnęło po napoje wysokoprocentowe po raz pierwszy w wieku 14-16 lat (158 osób z 293). 80 respondentów deklaruje, że zaczęło pić mając 11-13 lat, a 18 osób miało wówczas 8-10 lat.
RODZAJ SPOŻYWANEGO ALKOHOLU	Przeważająca część respondentów próbowała piwo (247/293), ale szampan (214), wódka (195) i wino (179) również były spożywane przez wielu badanych uczniów.
OKOLICZNOŚCI SPOŻYCIA ALKOHOLU PO RAZ PIERWSZY	Większość uczniów spożywała alkohol w czasie uroczystości rodzinnej (132/293 osoby) oraz ze znajomymi na podwórku (135/293 osoby). Duża część młodych mieszkańców Gminy została poczęstowana alkoholem (157/293 osoby). Z deklaracji większości uczniów wynika, że ich rodzice wiedzą o tym, że próbowali pić alkohol (stwierdziły to 224 osoby spośród 293 odpowiadających na to pytanie). Do spożywania alkoholu skłaniała młodych ludzi w większości ciekawość i chęć dobrej zabawy.
DOSTĘPNOŚĆ NAPOJÓW ALKOHOLOWYCH DLA OSÓB NIEPEŁNOLETNICH	42% wszystkich respondentów oceniło możliwość zdobycia alkoholu jako łatwe. Zakup alkoholu byłby łatwy dla największego odsetka uczniów z Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego w Sulechowie (84% badanych) oraz z Liceum Ogólnokształcącego w Sulechowie (81%), ale także ze Szkoły Podstawowej w Brodach (44%), Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego w Sulechowie (42%) oraz Szkoły Podstawowej nr 2 (40%).
Wnioski	

- Problem spożywania alkoholu wśród młodych mieszkańców Gminy jest znaczny. Świadczy o tym między innymi fakt, że aż 60% uczniów spożywało alkohol.
- Znaczna część uczniów sięgnęła po alkohol po raz pierwszy ze znajomymi na podwórku, ale także podczas uroczystości rodzinnej.
- Co trzeci uczeń spośród tych, którzy spożywali alkohol, sięgnął po niego bardzo wcześnie, to znaczy przed ukończeniem 13 roku życia.
- 24% uczniów, spośród tych którzy spożywali alkohol, doświadczyło z tego powodu negatywnych konsekwencji.
- Połowa uczniów, która spożywała alkohol została nim poczęstowana, a co trzeci uczeń poprosił kogoś o jego kupno.
- Dla wielu młodych ludzi spożywanie alkoholu kojarzy się z dobrą zabawą i przyjemnością/relaksacją – to skłaniało ich do spożywania alkoholu.
- Większość rodziców wie, że ich dzieci spożywały alkohol – większość spośród nich przeprowadziła z dzieckiem rozmowę, ale niepokojące jest to, że znaczna część rodziców w ogóle nie zareagowała zapewne dlatego, że samemu dawali spróbować alkohol swoim dzieciom.
- Duży odsetek uczniów przyznał, że nie ma wiedzy na temat stwierdzeń związanych z alkoholem. Warto zwrócić uwagę również na to, że co trzeci uczeń uważa, iż alkohol jest dobrym środkiem na odprężenie

i relaks oraz że alkohol w piwie jest mniej szkodliwy niż w wódce. Większość z nich jest również zdania, że okazjonalne spożywanie alkoholu nie uzależnia.

- Zebrany materiał badawczy pokazał, że znaczny odsetek badanych uważa zakup alkoholu w swojej miejscowości za łatwy.
- Pozytywny jest fakt, że w porównaniu do diagnozy przeprowadzonej wśród uczniów w 2015 roku – spadł odsetek uczniów spożywających alkohol. Niewiele zmienił się jednak odsetek uczniów oceniających możliwość zdobycia alkoholu na terenie Gminy jako łatwe – różnica wynosi tylko 4 pp.

Rekomendowane działania profilaktyczne

Projektując sieć profilaktyki należy w pierwszej kolejności korzystać z profesjonalnych działań – programów rekomendowanych w ramach systemu rekomendacji Krajowego Biura ds. Przeciwdziałania Narkomanii, Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Ośrodka Rozwoju Edukacji oraz Instytutu Psychiatrii i Neurologii. Mając na uwadze rekomendacje do realizowania i finansowania gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych w 2019 roku żadne działania o charakterze jednorazowym, akcyjnym (np. pogadanki, spektakle, festyny) nie zastąpią działań profesjonalnych i mogą stanowić jedynie ich uzupełnienie. W związku z takim założeniem formy profilaktyczne wymienione przez uczniów jako atrakcyjne powinny stanowić jedynie spójny element zaplanowanego i zintegrowanego procesu oddziaływań profilaktycznych.

- Zaleca się podjęcie działań profilaktycznych na poziomie uniwersalnym wśród dzieci i młodzieży, w związku z tym zaleca się **przeprowadzenie programu rekomendowanego** przez Państwową Agencję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (PARPA) – „Fantastyczne możliwości”. Głównym celem programu jest opóźnienie inicjacji alkoholowej wśród dzieci oraz ograniczanie problemów związanych z piciem alkoholu przez dorastających poprzez wzmacnianie rodzinnych, indywidualnych i rówieśniczych czynników chroniących. Wszelkie informacje na ten temat mogą Państwo uzyskać na stronie: <https://programyrekomendowane.pl>.
- Przeprowadzenie działań o możliwie najszerszym spektrum, docierającym do wszystkich dzieci i młodzieży, w celu obniżenia liczby uczniów inicjujących we wczesnych latach picie alkoholu. Skuteczne mogą okazać się np. profilaktyczne godziny wychowawcze, w czasie których opiekunowie będą podejmować działania profilaktyczne: realizacja rekomendowanych programów, wykorzystanie źródeł multimedialnych, spotkania z ekspertami np. osobami pracującymi z osobami uzależnionymi.
- Zastosowanie w działaniach profilaktycznych skierowanych do dzieci i młodzieży **strategii informacyjnej**, w celu poszerzenia wiedzy na temat przyczyn i konsekwencji picia alkoholu oraz umożliwienia młodym ludziom, podejmowania racjonalnych wyborów, popartych znajomością zagadnień związanych z używaniem napojów wysokoprocentowych. By działania z zakresu strategii informacyjnej, przynosiły oczekiwane rezultaty, powinny być realizowane przez kompetentne osoby, które cechuje wiarygodność, umiejętność wybudzania zaufania wśród dzieci i młodzieży i budowania z nimi pozytywnej relacji. Przekazywane informacje, muszą być rzetelne oraz dostosowane do etapu rozwojowego uczniów. Przydatne mogą okazać się ulotki i plakaty rozpowszechniane wśród dzieci młodzieży.

Źródło: www.oficyna-profilaktyczna.pl

- **Rozpowszechnianie wśród uczniów informacji** na temat form pomocy w przypadku posiadania w rodzinie osoby uzależnionej. Ważną rolę w **diagnozie** dzieci dotkniętych tym problemem, odgrywają nauczyciele, wychowawcy i opiekunowie w placówkach, którzy poprzez obserwację i dyskretne wywiady powinny zwracać uwagę na symptomy świadczące o tym, że dziecko cierpi z powodu uzależnionego członka rodziny. Pomocne mogą okazać się również warsztaty psychologiczne (np. podczas godzin wychowawczych) polegające na pracy nad samooceną, budowaniem zaufania, ćwiczeniem różnego rodzaju umiejętności potrzebnych do funkcjonowania w grupie, gry i zabawy pomagające w budowaniu więzi z innymi ludźmi, uczące norm z innymi ludźmi, dające szansę na budowanie pozytywnego wizerunku własnego.
- Przeprowadzenie **szkoleń dla rodziców**, podczas których przekazana im będzie wiedza, na temat problemu picia napojów wysokoprocentowych, skutków wczesnej inicjacji alkoholowej wśród dzieci oraz możliwości jej zapobiegania. Rodzice powinni zostać również przeszkoleni, w zakresie reagowania, w przypadku spożywania alkoholu przez dziecko. Warto skorzystać z darmowego przewodnika *Jak rozmawiać z dzieckiem o alkoholu?* dostępnego na stronie **trzymajpion.pl**. Istotne jest dotarcie do jak największej liczby rodziców. Niezwykle istotna jest realizacja działań profilaktycznych we współpracy z rodzicami na co zwraca uwagę Państwowa Agencja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w swoich rekomendacjach za 2019 rok. Oprócz tego niezwykle ryzykowne może być przyzwolenie rodziców na spożywanie przez ich dzieci alkoholu nawet jeśli wydaje im się, że to kontrolują.

*„[...] rekomenduje się realizowanie działań profilaktyczno-edukacyjnych we współpracy z rodzicami, aby wspierać abstynencję dziecka i przygotowywać je do podejmowania świadomych i odpowiedzialnych decyzji związanych z używaniem substancji psychoaktywnych. Chodzi zatem nie tylko o przekazanie informacji na temat skali problemu, ale pracę nad przekonaniami normatywnym dotyczącymi picia alkoholu i jego szkodliwości dla młodzieży i dorosłych. W ocenie specjalistów zajmujących się profilaktyką najbardziej skuteczne są programy oparte na równoległym oddziaływaniu zarówno na rodziców, jak i dzieci.” –
Rekomendacje do realizowania i finansowania gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych w 2019 roku*

- **Podnoszenie kompetencji nauczycieli, pedagogów szkolnych, oraz osób pracujących w świetlicach** celem zwiększenia efektywności działań.
- Podjęcie działań, mających na celu zapobieganie wczesnej inicjacji alkoholowej przez dzieci i młodzież. Przydatne w tym przypadku, będzie zastosowanie w działaniach profilaktycznych **strategii edukacyjnej**, która ma na celu rozwijanie ważnych umiejętności psychologicznych i społecznych. Zaleca się

realizowanie ćwiczeń, gier psychoedukacyjnych, czy warsztatów, które będą rozwijały asertywność, uczyły nawiązywania relacji z innymi ludźmi, radzenia sobie ze stresem, rozwiązywania konfliktów lub podnoszenia poczucia własnej wartości.

- Prowadzenie **zajęć integracyjnych** dla dzieci i młodzieży mających na celu budowanie więzi pomiędzy uczniami oraz poczucie bezpieczeństwa i zaufania, gdyż to stanowi między innymi czynnik chroniący podejmowania zachowań ryzykownych przez dzieci i młodzież.

PROBLEM NIKOTYNOWY

SKALA PALENIA PAPIEROSÓW PRZEZ DZIECI I MŁODZIEŻ	43% uczniów paliło papierosy, w tym 21% próbowało kilka razy, 13% pali od czasu do czasu, natomiast 9% pali codziennie/regularnie.
	Po papierosy sięgnęło najwięcej uczniów z Liceum Ogólnokształcącego w Sulechowie – aż 76%.
	W ciągu ostatnich 30 dni po papierosy sięgnęło 163 spośród 216 uczniów deklarujących, że kiedykolwiek palili, przy czym 43 ankietowanych paliło codziennie.
OPINIA NA TEMAT SZKODLIWOŚCI PAPIEROSÓW	11% uczniów uważa, że palenie papierosów nie jest szkodliwe dla zdrowia.

Wnioski

- Palenie papierosów przez uczniów w gminie Sulechów jest znacznym problemem - zebrany materiał badawczy pokazał, że prawie połowa uczniów paliła papierosy, a 75% spośród nich sięgnęło po papierosa 30 dni przed badaniem.
- Warto zwrócić uwagę również na to, że palenie papierosów wśród 22% uczniów wyszło poza fazę eksperymentowania i stało się regularną czynnością – w przypadku 13% ma to miejsce od czasu do czasu, a w przypadku 9% - codziennie.
- Działania profilaktyczne powinny skupiać się również na przekazywaniu wiedzy uczniom na temat szkodliwości palenia papierosów dla zdrowia, gdyż brak świadomości na temat negatywnych konsekwencji z tym związanych ma 11% uczniów.
- Dzięki porównaniu aktualnych badań do tych przeprowadzonych w 2015 roku możemy zauważyć, iż nastąpił spadek uczniów deklarujących palenie papierosów o 7 pp. Spadła również liczba uczniów, którzy sięgnęli po papierosa w ciągu ostatnich 30 dni przed badaniem o 12 pp.

Rekomendowane działania profilaktyczne

- **Propagowanie wśród uczniów zdrowego stylu życia**, poprzez przedstawianie korzyści za tym idących oraz możliwości tego osiągnięcia, a także poprzez rozpowszechnianie na ten temat ulotek, plakatów oraz zapewnianie uczniom możliwości uczestnictwa w **zajęciach sportowych**. Przy realizacji tego warto mieć na uwadze rekomendacje *Państwowej Agencji Rozwiązywania Problemów Społecznych* odnośnie zajęć sportowych dla dzieci i młodzieży, które brzmią następująco:

„W 2017 roku w pozalekcyjnych zajęciach sportowych, realizowanych przez jednostki samorządu terytorialnego, brało udział ponad 1 mln 100 tys. dzieci i młodzieży. Wciąż jest to jedna z częściej podejmowanych form oddziaływania, skierowanych do młodych ludzi. Należy jednak podkreślić, że zajęcia sportowe nie mogą stanowić jedynej i samodzielnej strategii profilaktycznej. Powinny być integralnym elementem programu profilaktycznego, uwzględniającego szeroki zakres zagadnień związanych ze zdrowym stylem życia i spełniać określone kryteria pozwalające na stwierdzenie, że mogą konstruktywnie wpływać na postawy młodych ludzi wobec używek.” –

Rekomendacje do realizowania i finansowania gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych w 2019 roku

Zajęcia sportowe powinny wzmacniać czynniki chroniące, zwłaszcza poprzez ukazywanie autorytetów promujących wzorzec trzeźwości (trenera, znanych sportowców, nauczycieli wychowania fizycznego itp.) i rozwijanie zainteresowań, z wyraźnym określeniem zasad zachowania w różnych sytuacjach (postawa wobec używek, rozwiązywanie konfliktów, eliminowanie przemocy). Istotne jest również, aby osoba prowadząca takie zajęcia miała odpowiednie przygotowanie i wiedzę w zakresie profilaktyki.

- Prowadzenie działań profilaktycznych z zakresu **strategii informacyjnej**, poprzez przekazywanie wiedzy na temat szkodliwości palenia papierosów. Pomocne w realizacji tej strategii, może być zaproszenie wykwalifikowanej osoby (np. lekarza), który w profesjonalny sposób przekaze uczniom odpowiedni zasób wiedzy, na temat skutków podejmowania takiego zachowania.
- **Ograniczanie dostępności** papierosów dla dzieci i młodzieży poprzez szkolenia dla sprzedawców wyrobów nikotynowych z zakresu przestrzegania zakazu sprzedaży papierosów osobom nieletnim oraz konsekwencji moralnych i prawnych za tym idących.

PROBLEM NARKOTYKOWY

SKALA ZAŻYWANIA NARKOTYKÓW LUB DOPALACZY PRZEZ DZIECI I MŁODZIEŻ	Do zażywania narkotyków, dopalaczy lub innych środków psychoaktywnych przyznało się 8% badanych uczniów tj. 40 osób. Po substancje psychoaktywne sięgnęło najwięcej uczniów z Liceum Ogólnokształcącego w Sulechowie (19%), Szkoły Podstawowej w Brodach (18%) oraz Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego w Sulechowie (15%).
RODZAJ ZAŻYWANEJ SUBSTANCJI	Najpowszechniejszą wśród uczniów substancją psychoaktywną jest marihuana lub haszysz – sięgnęło po nią 32 badanych. Na drugim miejscu pod względem popularności znalazła się amfetamina – na zażycie jej wskazało 12 uczniów, natomiast na trzecim inne formy konopi – 9 ankietowanych.
OKOLICZNOŚCI ZAŻYCIA SUBSTANCJI PSYCHOAKTYWNYCH PO RAZ PIERWSZY	Większość uczniów sięgnęło po substancje psychoaktywne w wieku 14-16 lat. Motywem tego zachowania była wśród w większości przypadków ciekawość, chęć dobrej zabawy i przyjemność/relaksacja. Największa część uczniów sięgnęła po takie substancje po raz pierwszy ze znajomymi na podwórku i w czasie imprezy towarzyskiej.
DOSTĘPNOŚĆ ŚRODKÓW PSYCHOAKTYWNYCH DLA MŁODZIEŻY	23% ocenia możliwość zdobycia narkotyków jako łatwe i 13% ocenia za łatwe możliwość zdobycia dopalaczy. 19% zna miejsca w swojej miejscowości, gdzie może kupić narkotyki lub dopalacze. Na znajomość miejsc w Gminie gdzie można kupić

	narkotyki lub dopalacze wskazało najwięcej uczniów z Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego w Sulechowie (42%), Liceum Ogólnokształcącego w Sulechowie (44%) oraz Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego w Sulechowie (34%).
OPINIA UCZNIÓW NA TEMAT SUBSTANCJI PSYCHOAKTYWNYCH	Przekonanie o szkodliwości narkotyków i dopalaczy ma 89%.
	Dla większości młodych ludzi uzależnienia od środków psychoaktywnych wiążą się z zaburzeniami zdrowia fizycznego i psychicznego. Warto zwrócić uwagę na to, że 9% nie wie jakie mogą być tego negatywne konsekwencje.

Wnioski

- Badanie wykazało, że kontakt z narkotykami lub dopalaczami miało 40 uczniów.
- Większość badanych zdaje sobie sprawę ze szkodliwości sięgania po tego typu substancje, warto mieć na uwadze jednak to, że 11% oceniło narkotyki i dopalacze jako mało szkodliwe lub nieszkodliwe.
- Uczniowie sięgają po substancje psychoaktywne przede wszystkim z ciekawości, chęci dobrej zabawy i chęci doświadczenia przyjemności.
- Badania wykazały również, że prawie co piąty uczeń zna miejsca, gdzie może kupić narkotyki i dopalacze.
- Należy mieć na uwadze to, że w przypadku doświadczenia problemów z alkoholem, narkotykami lub dopalaczami 7% uczniów nie wie, gdzie mogłoby udać się po pomoc.
- W porównaniu do diagnozy przeprowadzonej w 2015 roku, niewiele zmienił się odsetek uczniów oceniających za łatwe zdobycie narkotyków (spadek o 1pp), ale znacznie spadła liczba uczniów oceniających za łatwe zdobycie dopalaczy – różnica wynosi aż 10,5 pp.
- Znaczące jest to, że w porównaniu do 2015 roku odsetek uczniów, którzy zadeklarowali zażycie nielegalnych substancji psychoaktywnych spadł o 7,1 pp.

Rekomendowane działania profilaktyczne

- Prowadzenie działań profilaktycznych w szkole, mających na celu **przekazywanie wiedzy** na temat konsekwencji społecznych, zdrowotnych i prawnych zażywania narkotyków. Pomóc w tym, mogą ulotki, broszury czy plakaty, zawierające informacje na ten temat, a także zaproszenie osób, które mają za sobą negatywne doświadczenia związane z uzależnieniem od narkotyków i przekażą dostosowane do wieku i poziomu rozwoju uczniów - informację na ten temat.

Źródło: www.oficyna-profilaktyczna.pl

- Zaleca się również przeprowadzenie **wśród uczniów programu rekomendowanego** przez Państwową Agencję Rozwiązywania Problemów Alkoholowych „UNPLUGGED”, którego głównym celem jest ograniczanie używania substancji psychoaktywnych przez młodzież w wieku 12-14 lat. Do celów szczegółowych tego programu należy zmiana postaw i opinii wobec używania substancji psychoaktywnych, nabycie przez uczniów umiejętności chroniących przed używaniem substancji

psychoaktywnych, zwiększenie kompetencji wychowawczych rodziców uczniów biorących udział w programie. Program warto zrealizować ponieważ wyniki jego ewaluacji wskazały na to, że oprócz ograniczania używania substancji psychoaktywnych, efektem jego realizacji jest również wzmocnienie umiejętności odmawiania rówieśnikom, nieuleganie presji środowiska oraz ograniczenie pozytywnych oczekiwań i postaw wobec takich substancji. Program dotyczy nie tylko używania narkotyków, ale również spożywania alkoholu, czy palenia papierosów.

- Podjęcie **obserwacji**, w celu identyfikacji uczniów zażywających środki psychoaktywne. W tym celu pomocne będzie poszerzenie wiedzy pracowników szkoły, na temat wykrywania objawów stosowania substancji odurzających. Przydatny w tym zakresie może być materiał udostępniony na stronie *Krajowego Biura Do Spraw Przeciwdziałania Narkomanii*, która zawiera przykłady objawów mogących wskazywać na używanie przez dzieci i młodzież narkotyków.

Link do strony: <http://www.kbpn.gov.pl/portal?id=490267>

- Przeprowadzenie szkoleń/warsztatów dla rodziców, na temat reagowania w przypadku zażywania przez dzieci środków psychoaktywnych, rozpoznawania czy dziecko zażywa takie substancje, do kogo należy się zgłosić w przypadku doświadczenia tego problemu oraz jak rozmawiać z dzieckiem w przypadku podejmowania przez niego zachowań ryzykownych.

„Pozytywna i silna więź z rodzicami, normy dotyczące substancji psychoaktywnych wyniesione z domu oraz umiejętność budowania wokół dziecka nie tylko systemu kontroli, ale i wsparcia są bardzo ważnymi czynnikami chroniącymi młodych ludzi przed sięganiem po substancje psychoaktywne. Rodzice mają największą możliwość podejmowania skutecznych oddziaływań wychowawczych. Szkoła i inne instytucje mogą wspierać rodziców w wychowaniu dzieci i uzupełniać ewentualne braki wynikające ze specyficznych trudności danej rodziny” -
Rekomendacje do realizowania i finansowania gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych w 2019 roku

PROBLEM PRZEMOCY

SKALA PRZEMOCY	43% uczniów stwierdziło, że doświadczyło przemocy. Doświadczenie przemocy najczęściej deklarowali uczniowie ze Szkoły Podstawowej nr 2 w Sulechowie (55%). 39% badanych przyznało, że stosowało przemoc wobec innych. Do stosowania przemocy przyznała się największa część uczniów ze Szkoły Podstawowej w Bukowie, tj. 67%, a najmniejsza część uczniów ze Szkoły Podstawowej w Kalsku (29%) oraz w Bukowie (33%).
PRZEMOC RÓWIEŚNICZA	Znaczna część respondentów deklarujących doznanie przemocy, doświadczyła jej ze strony kolegów ze szkoły (97/215 osób) lub znajomych (57/215 osób). Wśród osób będących sprawcą przemocy, większość stosowała ją wobec kolegów ze szkoły (97/195 osób). 45% stwierdziło, że w ich szkole występuje problem przemocy między uczniami. Na występowanie przemocy między uczniami wskazało najwięcej respondentów ze Szkoły Podstawowej w Bukowie (92%), a najmniej z Liceum Ogólnokształcącego w Sulechowie (16%).
PRZEMOC DOMOWA	33 osoby (z 215 osób doświadczających przemocy) były ofiarami przemocy ze strony taty, a 18 ze strony mamy. 15% uczniów zna kogoś w swoim otoczeniu, kto jest ofiarą przemocy w swoim domu, a 3%, tj. 15 osób przyznało, że w ich domu występuje problem przemocy.

CYBERPRZEMOC	15% uczniów przyznaje, iż doświadczyło cyberprzemocy, natomiast 6% zadeklarowało jej stosowanie.
	Znaczna część respondentów nie ma wystarczającej wiedzy o tym, czym jest cyberprzemoc.

Wnioski

- Problem przemocy wśród młodych mieszkańców Gminy jest widoczny, a szczególnie dostrzegalnym jej rodzajem występującym na terenie Gminy jest przemoc rówieśnicza.
- Większość uczniów doznało przemocy ze strony kolegów ze szkoły lub znajomych.
- Warto również pochylić się nad zjawiskiem cyberprzemocy i poszerzyć wiedzę uczniów zarówno na temat istoty tego problemu, jak i konsekwencji jej stosowania dla ofiary i sprawcy.
- Problem przemocy domowej według wyników badania dotyczy 3% młodych mieszkańców Gminy.
- Zebrany materiał badawczy wykazał, iż w razie doświadczenia problemu przemocy znaczna część uczniów zwróciłaby się o pomoc do pedagoga szkolnego. Warto mieć na uwadze to, że co piąty uczeń w przypadku takich problemów – radziłby sobie sam, a 8% nie wiem, gdzie uzyskać pomoc.
- Dzięki realizacji porównania aktualnych wyników badań do wyników z 2015 roku możemy zauważyć, iż spadł aż o 37,5% odsetek uczniów dostrzegających w swojej szkole problemu przemocy.

Rekomendowane działania profilaktyczne

- **Przeprowadzenie zajęć, mających na celu poszerzenie wiedzy z zakresu problematyki przemocy.** Zakres kierowanej do uczniów informacji, oprócz konsekwencji stosowania przemocy, powinien zawierać również treści na temat szerokiego spektrum rodzajów przemocy. Zaleca się stosowanie różnych technik i metod, które będą w atrakcyjny i aktywny sposób przekazywały informację. Skuteczne w tym przypadku mogą być metody takie jak: psychodrama (odgrywanie scenek na temat zachowań przemocowych, które pomogą wczuć się w doświadczenia osób będących ofiarą agresji); "burza mózgów" (stworzenie listy wszystkich zachowań będących aktem przemocy); praca w grupach (znalezienie wspólnych pomysłów rozwiązań problemu przemocy).
- Warto przekazać uczniom również ulotki bądź plakaty dotyczące hejtu, aby uświadomić im, że to również jest przemoc i może nieść za sobą negatywne konsekwencje zarówno dla osoby będącej sprawcą, jak i osoby będącej ofiarą.

Źródło: oficyna-profilaktyczna.pl

- Na stronie: <http://brpd.gov.pl/aktualnosci/powiedzmy-stop-szkolnej-agresji> znajdują materiały w postaci spotu TV, spotu radiowego oraz plakatu, które pochodzą z najnowszej kampanii społecznej Rzecznika Praw dziecka „Powiedzmy STOP szkolnej agresji”, które można kopiować i rozpowszechniać. Warto wykorzystać je podczas przeprowadzanych zajęć w szkole na temat przemocy rówieśniczej.
- Przekazanie uczniom **wiedzy, na temat możliwych form pomocy** w przypadku doświadczania przez nich przemocy zarówno w szkole jak i w domu, a także w jaki sposób mogą reagować, jeśli będą świadkiem agresji.
- Wprowadzenie na terenie szkoły, **jasnych zasad zachowania** i konsekwencji ich nieprzebrzegania, a także rozpowszechnianie tych reguł przez nauczycieli, pracowników szkoły, poprzez informowanie i umieszczenie plakatów w niektórych miejscach budynku szkoły.
- Prowadzenie **zajęć psychoedukacyjnych** w klasach takich jak: doskonalenie umiejętności radzenia sobie ze stresem, wzmacnianie poczucia własnej wartości, rozwijanie umiejętności asertywnego zachowania się.
- **Realizacja programu rekomendowanego „ARCHIPELAG SKARBÓW”**, którego głównym celem jest zapobieganie różnym zachowaniom ryzykownym i problemom młodzieży, a w szczególności ograniczanie wczesnych kontaktów seksualnych, ograniczanie picia alkoholu, używania narkotyków i dopalaczy oraz ograniczanie natężenia przemocy rówieśniczej (fizycznej, słownej oraz o podtekście seksualnym). Wszelkie informacje na ten temat można uzyskać na stronie <https://programyrekomendowane.pl/>. Państwowa Agencja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych zaleca przeprowadzanie w pierwszej kolejności programów rekomendowanych, które mają udowodnioną skuteczność.

„Warto podkreślić, iż wszystkie działania o charakterze jednorazowym, akcyjnym (np. konkursy, pogadanki, spektakle, koncerty) nie zastąpią realizacji profesjonalnych działań profilaktycznych, a ze względu na brak udowodnionej skuteczności w ograniczeniu zachowań ryzykownych, mogą stanowić jedynie uzupełnienie programów rekomendowanych i o udowodnionej skuteczności.”

Rekomendacje do realizowania i finansowania gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych w 2019 roku

- **Zajęcia i warsztaty integracyjne** w klasach. Mają one na celu wzmacnianie więzi pomiędzy rówieśnikami i wpływanie na pozytywny klimat szkoły, który jest ważnym czynnikiem chroniącym przed podejmowaniem zachowań ryzykownych.
- Skuteczne mogą okazać się również **spotkania z policją** mające na celu uświadomienie dzieciom i młodzieży, jakie zachowania są przemocą i jakie niosą za sobą konsekwencje (ważne, aby funkcjonariusze byli przeszkoleni w zakresie prowadzenia zajęć profilaktycznych).
- **Prowadzenie szkoleń dla nauczycieli**, które będą rozwijały u nich kompetencje kierowania klasą oraz umiejętności właściwego reagowania na niekorzystne zachowania uczniów, wzmacniania pożądanych zachowań i formułowania oczekiwań wobec uczniów.
- Organizowanie i finansowanie **szkoleń dla nauczycieli** dotyczących obowiązujących procedur (w tym procedury „Niebieskie Karty”), zasad podejmowania interwencji oraz współpracy służb działających na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
- W załączniku nr 3 znajduje się **kwestionariusz oceny ryzyka występowania przemocy wobec dziecka oraz propozycja algorytmu postępowania w przypadku podejrzenia przemocy w rodzinie wobec dziecka**, który zawiera informacje przydatne w diagnozie czy dane dziecko doświadcza przemocy oraz w jaki sposób należy w takim przypadku postępować. Kwestionariusz i algorytm zaleca się rozpowszechnić wśród pracowników oświaty oraz tych, którzy pracują bezpośrednio z dziećmi (np. wśród pracowników świetlic środowiskowych). Można go pobrać bezpośrednio ze strony <https://www.niebieskalinia.pl/>.
- Zapoznanie z **poradnikiem** udostępnionym przez Ośrodek Rozwoju i Edukacji - *Jak reagować na cyberprzemoc*. Poradnik dostępny jest pod adresem www.ore.edu.pl w zakładce „kształcenie i wychowanie → wychowanie i profilaktyka → bezpieczeństwo w sieci”. Zawarte w nim informacje

mogą być pomocne w realizacji dla uczniów zajęć związanych z tą tematyką i przy organizowaniu innych działań zapobiegawczych.

- Przeprowadzenie z uczniami **warsztatów**, podczas których poszerzą oni wiedzę na temat zjawiska cyberprzemocy i rozległych negatywnych konsekwencji jej stosowania. Zaleca się także, uświadomienie uczniom gdzie mogą uzyskać pomoc w przypadku bycia ofiarą lub świadkiem tego typu przemocy.

Źródło: oficyna-profilaktyczna.pl

KORZYSTANIE Z INTERNETU

<p>CZĘSTOTLIWOŚĆ KORZYSTANIA Z KOMPUTERA I INTERNETU</p>	<p>Z Internetu korzysta 98% młodych mieszkańców Gminy. 7% poświęca na to do 1 godziny, 31% 1-3 godzin, 28% od 3 do 6 godzin, natomiast 33% powyżej 6 godzin.</p> <p>Powyżej 6 godzin dziennie korzysta z Internetu najwięcej uczniów ze Szkoły Podstawowej w Kijach (44%), Bukowie (42%), Brodach i z Liceum Ogólnokształcącego w Sulechowie (41%).</p>
<p>NAJCZĘSTSZE POWODY KORZYSTANIA Z KOMPUTERA I INTERNETU</p>	<p>Najczęstszymi formami korzystania z komputera lub Internetu jest: słuchanie muzyki (81%), kontakt ze znajomymi (79%) oraz oglądanie filmów (75%).</p>
<p>DOŚWIADCZENIA ZWIĄZANE Z KORZYSTANIEM Z INTERNETU</p>	<p>32% uczniów stwierdziło, że kłamało, aby ukryć prawdziwą ilość czasu spędzanego na korzystaniu z Internetu.</p> <p>31% uczniów stwierdziło, że często, bardzo często lub zawsze w nocy nie śpi, bo surfuje po Internecie; 15% często, bardzo często lub zawsze wybiera sieć zamiast spotkań z innymi; 23% często, bardzo często lub zawsze wskutek zbyt długiego przebywania w sieci zapomina o swoich codziennych obowiązkach; 24% przyznało, że często, bardzo często lub zawsze próbuje bezskutecznie ograniczyć czas spędzany w sieci.</p>

Wnioski

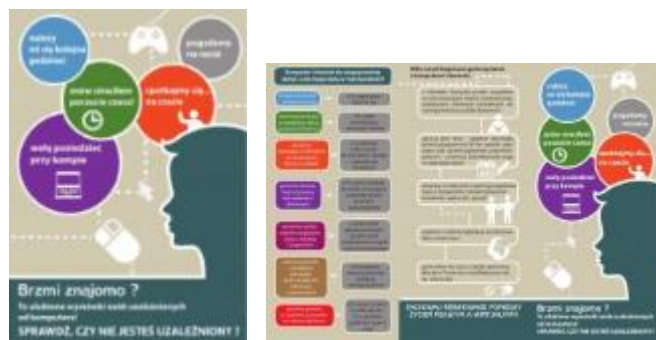
- Z Internetu korzystają prawie wszyscy uczniowie.
- Materiał badawczy wykazał, że co trzeci uczeń poświęca na to bardzo dużo czasu, tj. powyżej 6 godzin.
- Przeprowadzone badania pokazały, iż wielu uczniów często z powodu korzystania z Internetu doświadcza negatywnych konsekwencji takich jak ograniczanie snu (co trzeci uczeń), niespotykanie się z rówieśnikami, czy też bezskuteczne ograniczanie czasu spędzanego w sieci (prawie co czwarty uczeń).
- Warto zwrócić uwagę również na to, że 1/3 uczniów biorących udział w badaniu przyznała, że zdarzało im się kłamać, na przykład przed rodzicami, aby ukryć prawdziwą ilość czasu spędzanego na korzystaniu z Internetu.

- Zaleca się przeprowadzenie szerokich działań profilaktycznych mających na celu edukowanie uczniów z zakresu bezpiecznego korzystania z sieci i konsekwencji poświęcania na to zbyt dużej ilości czasu.
- Porównując wyniki badania realizowanego w 2015 roku do wyników badania z 2019 roku możemy zauważyć, iż wzrosła liczba uczniów korzystając z Internetu/komputera powyżej 5 godzin – aż o 23,1 pp.

Rekomendowane działania profilaktyczne

- **Przeprowadzenie warsztatów poruszających problematykę użytkowania oraz wykorzystywania współczesnych mediów.** Warsztat powinien uczyć dzieci jak bezpiecznie poruszać się po świecie cyberprzestrzeni. Przeprowadzenie takich warsztatów pt. Media, można zlecić Ośrodkowi Psychoprofilaktyki Nowa Perspektywa. Podczas zajęć tych uczniowie zdobywają takie umiejętności jak zdolność bezpiecznego poruszania się w świecie massmediów, kontroli czasu spędzanego w Internecie, przed telewizorem czy grami komputerowymi, zdolność krytycznej oceny prezentowanych przez media wartości i postaw oraz reagowania w sytuacji zagrożenia. Warsztaty dostosowane są do wieku uczniów. Wszelkie informacje w tym zakresie uzyskają Państwo dzwoniąc pod nr tel. 534 303 240 lub 12 422 82 30.
- **Przeprowadzenie zajęć dla uczniów mających na celu zwrócenie uwagi na problem uzależnienia od komputera i Internetu.** Pomocne przy realizacji takich zajęć może być rozpowszechnienie ulotek informujących o takim problemie. Dzięki ulotce, która znajduje się poniżej, odbiorcy mają możliwość zbadania indywidualnego ryzyka uzależnienia, poprzez wypełnienie prostego kwestionariusza. Przekaz podsumowuje sposoby racjonalnego wykorzystywania multimediiów w życiu codziennym oraz wyjaśnia istotę nadużywania. Wskazuje również ogólnodostępne źródła poszukiwania pomocy i wsparcia.

Źródło: www.oficyna-profilaktyczna.pl

PROFILAKTYKA

DZIAŁANIA PROFILAKTYCZNE

22% respondentów nie brało udziału w zajęciach profilaktycznych, a 34% uważa, że nie wniosły one nic nowego i były nieciekawe.

W zajęciach profilaktycznych nie brało udziału najczęściej uczniów ze Szkoły Podstawowej w Bukowie (42%) i znaczny odsetek ze Szkoły Podstawowej nr 1 w Sulechowie (30%), natomiast najmniej uczniów ze Szkoły Podstawowej w Brodach (8%). Za nieciekawe zajęcia profilaktyczne prowadzone w szkołach uznaje najczęściej uczniów ze Szkoły Podstawowej w Kijach (56%) i znaczny odsetek uczniów z Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego w Sulechowie (52%) oraz Szkoły Podstawowej w Brodach (46%)

- Rekomenduje się **organizowanie i finansowanie** dla przedstawicieli placówek pracujących z dziećmi i młodzieżą **szkoleń**, obejmujących zagadnienia dotyczące skutecznych strategii profilaktycznych oraz podnoszące ich kompetencje w zakresie realizacji warsztatów i zajęć profilaktycznych (w tym programów rekomendowanych).
- **Rozwój lub tworzenie placówek wsparcia dziennego**, które odgrywają istotną rolę w systemie pomocy zwłaszcza dla dzieci z rodzin z problemem alkoholowym i przemocą.

„[...] placówki wsparcia dziennego stanowią skuteczny instrument wspierania rodzin, szczególnie tych, które doświadczają trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych; placówki świadczą pomoc adekwatną do potrzeb dzieci. Mimo skromnych warunków, w jakich funkcjonują, realizują prawidłowo swoje zadania, a ich praca przynosi wymierne pozytywne efekty w zakresie rozwoju osobowości dziecka, postępów w nauce oraz kształtowania relacji społecznych, opartych na wzajemnej pomocy. Pozytywne efekty pracy z dziećmi w placówkach potwierdzili zgodnie rodzice, nauczyciele, jak i same dzieci” –
 Rekomendacje do realizowania i finansowania gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych w 2019 roku

- Zaleca się również częstsze **realizowanie działań profilaktycznych** w szkole oraz systematyczne prowadzenie badań związanych przede wszystkim z diagnozą zachowań problemowych oraz ewaluacją programów profilaktycznych.

9.3. Sprzedawcy napojów alkoholowych

OCENA SPOŻYCIA ALKOHOLU NA PRZESTRZENI KILKU LAT	12 respondentów stwierdziło, że spożycie alkoholu na przestrzeni kilku lat wzrasta, według 7 osób jest stałe, a w opinii 1 osoby – maleje.
SPRZEDAŻ NAPOJÓW ALKOHOLOWYCH I PAPIEROSÓW OSOBOM NIEPEŁNOLETNIM	10/20 sprzedawców uważa, że w ich Gminie alkohol jest sprzedawany osobom niepełnoletnim. Przeprowadzone badania wskazują na to, że żaden respondent nie sprzedał w ciągu ostatnich 12 miesięcy alkoholu osobie nie mającej ukończone 18 lat. 10/20 sprzedawców określiło, iż pytało o dowód osobisty klienta, za każdym razem w przypadku braku pewności co do jego pełnoletniości. Żaden ankietowany nie sprzedał papierosów klientowi mającemu mniej niż 18 lat w ciągu ostatnich 12 miesięcy.
PROWADZENIE POJAZDU POD WPŁYWEM ALKOHOLU	9/20 sprzedawców stwierdziło, że w ich miejscowości zdarza się sytuacja jazdy po wypiciu alkoholu.
SPRZEDAŻ ALKOHOLU OSOBOM NIETRZEŻWYM	12/20 sprzedawców biorących udział w badaniu jest zdania, że w ich Gminie zdarza się, iż alkohol jest sprzedawany osobom nietrzeźwym. 6/20 respondentów stwierdziło, że w ciągu ostatnich 12 miesięcy zdarzyło im się sprzedać alkohol osobie nietrzeźwej.
WIEDZA NA TEMAT USTAWY O WYCHOWANIU W TRZEŻWOŚCI I PRZECIWDZIAŁANIU ALKOHOLIZMOWI	Odpowiedzi respondentów wskazują na to, że nie we wszystkich punktach sprzedaży alkoholu znajduje się informacja o szkodliwości alkoholu (nie ma jej w 3 punktach). 12 sprzedawców nie brało udziału w szkoleniu dotyczącym odpowiedzialnej sprzedaży lub tego nie pamięta. 14/20 respondentów ma prawidłową wiedza na temat ustawowych zakazów sprzedaży i podawania napojów alkoholowych.
SPOŻYWANIE ALKOHOLU W OBRĘBIE SKLEPU	7/20 sprzedawców stwierdziło, że w obrębie ich sklepu zdarzają się sytuacje spożywania alkoholu przez klientów. Z deklaracji 9 respondentów wynika, że zdarza im się wzywać policję z powodu zakłócenia porządku przez osobę znajdującą się pod wpływem alkoholu na terenie lub w pobliżu punktu sprzedaży alkoholu.

Wnioski

- Wyniki badania ankietowego przeprowadzonego wśród osób pracujących w punktach sprzedaży i podawania napojów alkoholowych wykazały występujący na terenie Gminy problem prowadzenia pojazdów pod wpływem alkoholu – wskazuje na niego prawie połowa badanych.
- Warto zwrócić uwagę również, na to że pomimo iż żaden respondent nie przyznał się do sprzedaży alkoholu osobie niepełnoletniej, to tylko połowa sprzedawców pytała o dowód osobisty klienta za każdym razem w przypadku braku pewności co do jego pełnoletniości.
- Zebrany materiał badawczy pokazał również, że nie wszyscy sprzedawcy brali udział w szkoleniu dotyczącym odpowiedzialnej sprzedaży alkoholu i nie wszyscy mają prawidłową wiedzę na temat ustawowych zakazów sprzedaży alkoholu.
- Warto mieć na uwadze również to, że w opinii większości sprzedawców spożycie alkoholu na przestrzeni kilku lat w gminie Sulechów wzrasta.

Rekomendowane działania profilaktyczne

- Zaleca się przeprowadzenie **szkolenia stacjonarnego** wśród sprzedawców dotyczącego konsekwencji prawnych, moralnych i społecznych wynikających z nieodpowiedzialnej sprzedaży alkoholu, przy szczególnym uwzględnieniu treści *Ustawy z dnia 26 X 1982 r. O wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi*.

Źródło: <http://oficyna-profilaktyczna.pl/>

- Rekomenduje się zapoznanie pracowników punktów sprzedaży napojów alkoholowych z **procedurą skutecznej odmowy**, wzmocnienie umiejętności asertywności oraz ukazanie sposobów wspomagających **współpracę sprzedawcy z policją**.
- Zaleca się również przeprowadzenie **badania „Tajemniczy Klient”** w celu uzyskania pewności, czy sprzedawcy napojów wysokoprocentowych nie sprzedają alkoholu osobom niepełnoletnim. Polega ono na wizycie kontrolowanej w punkcie sprzedaży alkoholu oraz próbie zakupu alkoholu przez osobę wyglądającą na niepełnoletnią. Specjalnie przeszkoleni audytorzy, jako klienci przeprowadzają zgodnie z wcześniej ustalonym scenariuszem wizytę w wyznaczonym punkcie, a następnie, zaraz po zakończeniu, notują wyniki w odpowiednio do tego przygotowanym kwestionariuszu. Po badaniu zaleca się przeprowadzenie szkolenia terenowego wśród sprzedawców dotyczącego konsekwencji prawnych, moralnych, społecznych wynikających z nieodpowiedzialnej sprzedaży alkoholu³¹

„Zgodnie ze stanowiskiem WHO Państwowa Agencja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych nie rekomenduje podejmowania współpracy w obszarze profilaktyki rozwiązywania problemów alkoholowych z przedstawicielami przemysłu alkoholowego.” – Rekomendacje do realizowania i finansowania gminnych programów profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych w 2019 roku

³¹ Źródło: Ośrodek Psychoprofilaktyki Nowa Perspektywa, Szkolenie dla właścicieli oraz punktów sprzedaży alkoholu. Tajemniczy klient.

10. Bibliografia

1. Czajkowska- Majewska D., Człowiek globalny.
2. Kwaśniewski J., Rola diagnozy w rozwiązywaniu problemów społecznych.
3. Wódz J., Socjologia dla prawników i politologów.
4. Szatur – Jaworska B., Diagnoza i diagnozowanie w polityce społecznej.
5. Pilch T., Encyklopedia pedagogiczna XXI wieku.
6. Ustawa z dnia 29 lipca 2005 o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz.U. z 2018 r. poz. 1030).
7. Przemoc i agresja w szkołach w Europie – sposoby przeciwdziałania, Polskie Biuro Eurydice, Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji, Warszawa 2007.
8. Pyżalski J., Agresja elektroniczna i cyberbullying jako nowe ryzykowne zachowania młodzieży.
9. Sztumski J., Wstęp do metod i technik badań społecznych.
10. Przewłocka J., CAWI- specyfika, wykorzystanie, perspektywa rozwoju.
11. Denzin N., Wprowadzenia. Dziedzina i praktyka badań jakościowych.
12. Babbie E., Badania społeczne w praktyce.
13. <http://www.gminy.pl/powiaty/89.html>
14. <http://www.sulechow.pl/pl/lokalizacja.html>
15. <http://www.sulechow.pl/pl/lokalizacja.html>
16. <http://www.sulechow.pl/pl/gospodarka-i-biznes.html>
17. Statut Sulechowskiego Domu Kultury im. F. Chopina w Sulechowie (Uchwała Nr XXIII/203/2004 Rady Miejskiej w Sulechowie z dnia 20 listopada 2004 roku).
18. Regulamin Organizacyjny Biblioteki Publicznej Gminy Sulechów (załącznik nr 6 do zarządzenia nr 1/2015 z dnia 10.04.2015 rok).
19. <http://www.sulechow.pl/pl/terminarz-impres-cyklicznych.html>
20. Statut stowarzyszenia Sulechowskiego Towarzystwa Historycznego.
21. Strategia Rozwoju Gminy Sulechów na lata 2012-2022 (Uchwała Nr 0007.177.2012 Rady Miejskiej w Sulechowie z dnia 21 lutego 2012 roku).
22. <http://sejm.gov.pl/Sejm7.nsf/BASLeksykon.xsp?id=06F226039DB0C772C1257A80003297FE&litera=C>
23. Program współpracy Gminy Sulechów z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami prowadzącymi działalność pożytku publicznego na rok 2019 (uchwała nr 0007.577.2018 rady miejskiej w Sulechowie z dnia 16 października 2018 r.
24. Statut Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Sulechowie (uchwała Nr XXV/220/2005 Rady Miejskiej w Sulechowie z dnia 25 stycznia 2005 roku).
25. Sprawozdanie z realizacji Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Gminnego Programu Przeciwdziałania Narkomanii w Gminie Sulechów.
26. <https://ops.bip.sulechow.pl/bipkod/013>
27. Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2016-2020 (uchwała Nr 0007.177.2016 Rady Miejskiej w Sulechowie z dnia 19 stycznia 2016 roku).

11. Spis tabel, wykresów i rysunków

Spis rysunków

Rysunek 1. Położenie gminy Sulechów na mapie powiatu zielonogórskiego.....	11
Rysunek 2. Mapa gminy Sulechów	12
Rysunek 3. Saldo migracji wewnętrznych i zewnętrznych w gminie Sulechów w roku 2018.....	14
Rysunek 4. Saldo przyjazdów i wyjazdów w gminie Sulechów w 2017 roku	17
Rysunek 5. Spożycie alkoholu przez uczniów w gminie Sulechów z porównaniem do badania ogólnopolskiego	112
Rysunek 6. Picie poszczególnych napojów alkoholowych w gminie Sulechów w porównaniu do całej Polski.	113
Rysunek 7. Odsetek uczniów, którzy doświadczyli problemów związanych z piciem alkoholu w gminie Sulechów w porównaniu do całej Polski.....	113
Rysunek 8. Dostępność alkoholu dla uczniów w gminie Sulechów w porównaniu do całej Polski	113
Rysunek 9. Skala palenia papierosów kiedykolwiek w życiu – porównanie wyników badań ogólnopolskich do wyników badań lokalnych.....	114
Rysunek 10. Skala palenia papierosów w ciągu ostatnich 30 dni przed badaniem – porównanie wyników badań ogólnopolskich do wyników badań lokalnych	114
Rysunek 11. Uczniowie zażywający substancje psychoaktywne kiedykolwiek w życiu – porównanie wyników badań ogólnopolskich do wyników badań lokalnych.....	115
Rysunek 12. Popularność konkretnych rodzajów substancji psychoaktywnych wśród uczniów – porównanie wyników badań ogólnopolskich do wyników badań lokalnych.....	115
Rysunek 13. Dostępność nielegalnych substancji psychoaktywnych dla dzieci i młodzieży – porównanie wyników badań ogólnopolskich do wyników badań lokalnych.....	116

Spis tabel

Tabela 1. Typy diagnozy społecznej	5
Tabela 2. Dręczenie szkolne i cyberbullying - różne rozumienie właściwości dręczenia w tradycyjnym dręczeniu i cyberbullyingu	7
Tabela 3. Przyrost naturalny w latach 2013-2018 w gminie Sulechów	14
Tabela 4. Ekonomiczne grupy wieku w gminie Sulechów z podziałem na płeć.....	15
Tabela 5. Szacunkowa stopa bezrobocia w gminie Sulechów w latach 2013-2017 w porównaniu do całej Polski	16
Tabela 6. Liczba osób bezrobotnych w gminie Sulechów w latach 2016-2018.....	16
Tabela 7. Terminarz imprez cyklicznych na terenie gminy Sulechów.....	Błąd! Nie zdefiniowano zakładki.
Tabela 8. Ludność gminy Sulechów według edukacyjnych grup wieku w 2018 r.	22
Tabela 9. Wykaz placówek oświatowych znajdujących się na terenie gminy Sulechów.....	22
Tabela 10. Organizacje i stowarzyszenia działające na terenie gminy Sulechów oraz realizowane przez nie zadania	26
Tabela 11. Powody przyznawania pomocy społecznej w latach 2016-2018 (liczba osób).....	35
Tabela 12. Struktura odbiorców świadczeń pomocy społecznej ze względu na aktywność zawodową (liczba osób) w latach 2016-2018	35
Tabela 13. Liczba posiedzeń i dyżurów GKRPA w Sulechowie w latach 2016-2018.....	40
Tabela 14. Działania Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w roku 2016 i 2017.....	40
Tabela 15. Liczba zdarzeń związanych z przemocą w rodzinie w latach 2016-2018	44
Tabela 16. Liczba wszczętych, stwierdzonych i zakończonych procedur prawnych wynikających ze znęcania się nad rodziną w latach 2016-2018	45
Tabela 17. Jak często spożywa Pan/i alkohol? <i>Korelacja ze względu na płeć.</i>	51
Tabela 18. Ile miał/a Pan/i lat, kiedy po raz pierwszy spożył/a Pan/i alkohol?.....	52
Tabela 19. Jaki rodzaj alkoholu pije Pan/i najczęściej?	52
Tabela 20. Ile porcji alkoholu wypija Pan/i w ciągu całego dnia, w którym Pan/i pije? Porcja to szklanka piwa (250ml), lampka wina (100 ml), kieliszek wódki (30 ml).....	52

Tabela 21. Ile porcji alkoholu wypija Pan/i w ciągu całego dnia, w którym Pan/i pije? Porcja to szklanka piwa (250ml), lampka wina (100 ml), kieliszek wódki (30 ml). <i>Korelacja ze względu na płęć.</i>	53
Tabela 22. Z jakich powodów sięga Pan/i po alkohol?	53
Tabela 23. Czy w związku ze spożywaniem przez Pana/ią alkoholu, doświadczył/a Pan/i któreś z niżej wymienionych problemów?	53
Tabela 24. Czy w związku ze spożywaniem przez Pana/ią alkoholu, doświadczył/a Pan/i któreś z niżej wymienionych problemów? <i>Korelacja ze względu na płęć.</i>	54
Tabela 25. Czy zdarzyło się Panu/i wykonywać obowiązki w pracy pod wpływem alkoholu?.....	54
Tabela 26. Czy zdarzyło się Panu/i wykonywać obowiązki w pracy pod wpływem alkoholu? <i>Korelacja ze względu na płęć.</i>	54
Tabela 27. Czy zdarzyło się Panu/i kierować pojazdem pod wpływem alkoholu?	55
Tabela 28. Czy zdarzyło się Panu/i kierować pojazdem pod wpływem alkoholu? <i>Korelacja ze względu na płęć.</i>	55
Tabela 29. Proszę ocenić czy zgadza się Pan/i z poniższymi stwierdzeniami	56
Tabela 30. Czy zna Pan/i na terenie Gminy miejsca, do których można udać się po pomoc, w przypadku doświadczenia problemu uzależnienia od alkoholu? <i>Korelacja ze względu na płęć.</i>	58
Tabela 31. W jakich według Pana/i godzinach powinno zostać wprowadzone ograniczenie sprzedaży napojów alkoholowych? <i>Ograniczenia mogą dotyczyć sprzedaży alkoholu („SKLEPY”) prowadzonej między godziną 22⁰⁰ a 6⁰⁰.</i>	59
Tabela 32. Jak często pali Pan/i papierosy? <i>Korelacja ze względu na płęć.</i>	60
Tabela 33. Ile sztuk papierosów dziennie Pan/i wypala?	60
Tabela 34. Ile sztuk papierosów dziennie Pan/i wypala? <i>Korelacja ze względu na płęć.</i>	61
Tabela 35. Kiedy najczęściej sięga Pan/i po papierosa?	61
Tabela 36. Czy próbował Pan/i kiedykolwiek rzucić palenie?.....	61
Tabela 37. Jak ocenia Pan/i szkodliwość palenia papierosów dla zdrowia? <i>Korelacja ze względu na płęć.</i>	62
Tabela 38. Jak często zażywa Pan/i środki psychoaktywne (narkotyki, dopalacze, leki w celu odurzenia)? <i>Korelacja ze względu na płęć.</i>	62
Tabela 39. Proszę zaznaczyć na poniższej liście, które substancje psychoaktywne stosował/a Pan/i?.....	63
Tabela 40. Z jakich powodów sięgnął/ęła Pan/i po wyżej wymienione substancje psychoaktywne?	63
Tabela 41. Z jakich powodów sięgnął/ęła Pan/i po wyżej wymienione substancje psychoaktywne? <i>Korelacja ze względu na płęć.</i>	64
Tabela 42. Proszę ocenić czy zgadza się Pan/i z poniższymi stwierdzeniami.	65
Tabela 43. Czy zdarzyło się Panu/i doświadczyć przemocy? <i>Korelacja ze względu na płęć.</i>	66
Tabela 44. Jakiego rodzaju przemocy Pan/i doznała?	66
Tabela 45. Jakiego rodzaju przemocy Pan/i doznała? <i>Korelacja ze względu na płęć.</i>	67
Tabela 46. Kto stosował wobec Pana/i przemoc?	67
Tabela 47. Kto stosował wobec Pana/i przemoc? <i>Korelacja ze względu na płęć.</i>	67
Tabela 48. Czy kiedykolwiek zastosował/a Pan/i zachowania przemocowe wobec drugiej osoby? <i>Korelacja ze względu na płęć.</i>	68
Tabela 49. Jakiego rodzaju zastosował Pan/i zachowanie przemocowe?	68
Tabela 50. W stosunku do kogo zastosował/a Pan/i zachowanie przemocowe?	68
Tabela 51. W stosunku do kogo zastosował/a Pan/i zachowanie przemocowe? <i>Korelacja ze względu na płęć.</i> ..	69
Tabela 52. Czy doznał/a Pan/i kiedykolwiek cyberprzemocy? <i>Korelacja ze względu na płęć.</i>	69
Tabela 53. Czy w Pana/i domu występuje problem przemocy? <i>Korelacja ze względu na płęć.</i>	70
Tabela 54. Czy Pana/i zdaniem stosowanie kar fizycznych w stosunku do dzieci jest dobrą metodą wychowawczą? <i>Korelacja ze względu na płęć.</i>	70
Tabela 55. Czy zna Pan/i na terenie Gminy miejsca, do których można udać się po pomoc, w przypadku doświadczenia problemu przemocy? <i>Korelacja ze względu na płęć.</i>	71
Tabela 56. Jak często korzysta Pan/i z Internetu?	72
Tabela 57. Ile czasu dziennie spędza Pan/i korzystając z Internetu (z wyłączeniem pracy)?	72
Tabela 58. Ile czasu dziennie spędza Pan/i korzystając z Internetu (z wyłączeniem pracy)? <i>Korelacja ze względu na płęć.</i>	73
Tabela 59. Czy próbowałeś/aś pić alkohol? <i>Korelacja ze względu na szkoły</i>	76

Tabela 60. W jakim wieku zacząłeś pić alkohol?.....	76
Tabela 61. Jaki rodzaj alkoholu próbowałeś?	76
Tabela 62. W jakich okolicznościach spożyłeś/aś alkohol po raz pierwszy?	77
Tabela 63. Czy miałeś jakieś przykre doświadczenia związane ze spożywaniem alkoholu?.....	77
Tabela 64. Jak otrzymałeś/zdobyłeś alkohol?	77
Tabela 65. Co skłoniło Cię do spożywania alkoholu?	78
Tabela 66. Czy rodzice wiedzą, że próbowałeś pić alkohol?	78
Tabela 67. Jak Twoi rodzice zareagowali na spożywanie przez Ciebie alkoholu?	78
Tabela 68. Jak często paliłeś(a)ś papierosy w ciągu OSTATNICH 30 DNI?.....	81
Tabela 66. Ile miałeś/aś lat, kiedy pierwszy raz zażyłeś/aś jakiś środek psychoaktywny (narkotyk, dopalacz)? ..	83
Tabela 70. Jakie substancje zażywałeś/aś?.....	84
Tabela 71. W jakich okolicznościach zażyłeś/aś narkotyki/dopalacze/inne środki psychoaktywne po raz pierwszy?	84
Tabela 72. Skąd wzięłeś(ę)ś tę substancję?.....	85
Tabela 73. Co skłoniło Cię do zażywania narkotyków/dopalaczy/innych środków psychoaktywnych?	85
Tabela 74. Gdzie zdarzyło Ci się zażywać narkotyki/dopalacze/inne środki psychoaktywne?	86
Tabela 75. Czy rodzice wiedzą, że zażywasz narkotyki/dopalacze?.....	86
Tabela 76. Jak Twoi rodzice zareagowali na zażywanie przez Ciebie narkotyków/dopalaczy?	86
Tabela 77. Kto stosował wobec Ciebie przemoc?.....	92
Tabela 78. Czy osoba, która stosowała wobec Ciebie przemoc była pod wpływem:	92
Tabela 79. Wobec kogo zdarzyło Ci się stosować przemoc?.....	94
Tabela 80. Z jakich powodów najczęściej korzystasz z komputera i Internetu?	99
Tabela 81. Odnieś się proszę, do poniższych stwierdzeń korzystając z przedstawionej skali	100
Tabela 82. Czy zdarzyło Ci się kłamać aby ukryć prawdziwą ilość czasu spędzanego na korzystaniu z Internetu np. przed rodzicami?	100

Spis wykresów

Wykres 1. Liczba ludności w gminie Sulechów w latach 2014-2018.....	13
Wykres 2. Ludność gminy Sulechów w podziale na wiek	13
Wykres 3. Stan cywilny mieszkańców gminy Sulechów	14
Wykres 4. Ekonomiczne grupy wieku w gminie Sulechów w 2018 roku.....	15
Wykres 5. Liczba czytelników Biblioteki Publicznej Gminy Sulechów	18
Wykres 6. Udział wydatków na kulturę fizyczną w ogólnej liczbie wydatków w latach 2013-2017 (w procentach).....	20
Wykres 7. Liczba ćwiczących osób w klubach sportowych funkcjonujących na terenie gminy Sulechów w latach 2012-2018.....	21
Wykres 8. Poziom wykształcenia mieszkańców gminy Sulechów	22
Wykres 9. Wydatki z budżetu gminy Sulechów na oświatę i wychowanie w latach 2013-2017	23
Wykres 10. Liczba rodzin ogółem otrzymujących pomoc Ośrodka Pomocy Społecznej w Sulechowie w latach 2016-2018	35
Wykres 11. Płeć:	49
Wykres 12. Wiek:	49
Wykres 13. Wykształcenie:.....	49
Wykres 14. Miejsce zatrudnienia:.....	50
Wykres 15. Jak ocenia Pan/i swoją sytuację materialną?.....	50
Wykres 16. Stan cywilny:	50
Wykres 17. Jak często spożywa Pan/i alkohol?	51
Wykres 18. Czy widział/a Pan/i kobiety w ciąży spożywające alkohol na terenie Pana/i miejscowości?	55
Wykres 19. Proszę ocenić czy spożycie alkoholu na przestrzeni kilku lat w Pana/i miejscowości:	56
Wykres 20. Jakie problemy związane z używaniem lub nadużywaniem alkoholu według Pana/i najczęściej występują na terenie Pana/i gminy?	57

Wykres 21. Jak ocenia Pan/i skuteczność działań władz lokalnych związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych?	57
Wykres 22. Czy zna Pan/i na terenie Gminy miejsca, do których można udać się po pomoc, w przypadku doświadczenia problemu uzależnienia od alkoholu?	57
Wykres 23. Czy według Pana/i należy zmniejszyć liczbę punktów sprzedaży napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży („GASTRONOMIA”)?	58
Wykres 24. Czy według Pana/i należy zmniejszyć liczbę punktów sprzedaży napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży („GASTRONOMIA”)? <i>Korelacja ze względu na pleć</i>	58
Wykres 25. Czy według Pana/i należy zmniejszyć liczbę punktów sprzedaży napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży („SKLEPY”)?	58
Wykres 26. Czy według Pana/i należy zmniejszyć liczbę punktów sprzedaży napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży („SKLEPY”)? <i>Korelacja ze względu na pleć</i>	59
Wykres 27. Czy według Pana/i uzasadnione jest wprowadzenie na terenie gminy Sulechów ograniczeń w godzinach nocnej sprzedaży napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży („SKLEPY”)?	59
Wykres 28. Jak często pali Pan/i papierosy?	60
Wykres 29. Jak ocenia Pan/i szkodliwość palenia papierosów dla zdrowia?	61
Wykres 30. Jak często zażywa Pan/i środki psychoaktywne (narkotyki, dopalacze, leki w celu odurzania)?	62
Wykres 31. Jak ocenia Pan/i możliwość pozyskania narkotyków i dopalaczy na terenie Pana/i miejscowości? .	64
Wykres 32. Czy zna Pan/i kogoś w swoim otoczeniu, kto jest osobą doświadczającą przemocy w swoim domu?	65
Wykres 33. Czy Pana/i zdaniem problem przemocy domowej związany jest z:	65
Wykres 32. Czy zdarzyło się Panu/i doświadczyć przemocy?	66
Wykres 35. Czy kiedykolwiek zastosował/a Pan/i zachowania przemocowe wobec drugiej osoby?	68
Wykres 36. Czy doznał/a Pan/i kiedykolwiek cyberprzemocy?	69
Wykres 37. Czy w Pana/i domu występuje problem przemocy?	70
Wykres 38. Czy Pana/i zdaniem stosowanie kar fizycznych w stosunku do dzieci jest dobrą metodą wychowawczą?	70
Wykres 39. Czy zna Pan/i na terenie Gminy miejsca, do których można udać się po pomoc, w przypadku doświadczenia problemu przemocy?	71
Wykres 40. Do kogo zwróciłby się Pan/i o pomoc w razie problemu uzależnień lub/i przemocy w rodzinie?	71
Wykres 41. Czy korzysta Pan/i z Internetu?	72
Wykres 42. Do jakich celów Pan/i używa najczęściej Internetu?	73
Wykres 43. Płeć:	74
Wykres 44. Wiek:	74
Wykres 45. Klasa:	74
Wykres 46. Szkoła:	75
Wykres 47. Czy próbowałeś/aś pić alkohol?	75
Wykres 48. Oceń czy zgadzasz się z poniższymi stwierdzeniami.	79
Wykres 49. Gdybyś chciał kupić alkohol w swojej miejscowości byłoby to:	79
Wykres 50. Gdybyś chciał kupić alkohol w swojej miejscowości byłoby to: <i>Korelacja ze względu na szkoły</i>	80
Wykres 51. Ile razy w życiu (jeśli w ogóle) zdarzyło Ci się próbować palić papierosy?	80
Wykres 52. Ile razy w życiu (jeśli w ogóle) zdarzyło Ci się próbować palić papierosy? <i>Korelacja ze względu na szkoły</i>	81
Wykres 53. Jak oceniasz szkodliwość palenia papierosów dla zdrowia?	82
Wykres 54. Jak często zażywasz środki psychoaktywne (narkotyki, dopalacze, leki w celu odurzania)?	82
Wykres 55. Jak często zażywasz środki psychoaktywne (narkotyki, dopalacze, leki w celu odurzania)? <i>Korelacja ze względu na szkoły</i>	83
Wykres 56. Gdybyś chciał zdobyć narkotyki/dopalacze w swojej miejscowości byłoby to:	87
Wykres 57. Czy znasz miejsca w swojej miejscowości gdzie można kupić narkotyki lub dopalacze?	87
Wykres 58. Czy znasz miejsca w swojej miejscowości gdzie można kupić narkotyki lub dopalacze? <i>Korelacja ze względu na szkoły</i>	88
Wykres 59. Czy uważasz, że zażywanie narkotyków i dopalaczy jest szkodliwe dla zdrowia?	88

Wykres 60. Oceń czy zgadzasz się z poniższymi stwierdzeniami	89
Wykres 61. Jakie według Ciebie mogą być negatywne konsekwencje związane z uzależnieniem od alkoholu, narkotyków, dopalaczy i papierosów?	89
Wykres 62. Skąd czerpiesz wiedzę dotyczącą narkotyków i dopalaczy?	90
Wykres 63. Do kogo zwrócił(a)byś się o pomoc mając problem związany z alkoholem, narkotykami lub dopalaczami?.....	90
Wykres 64. Czy zdarzyło Ci się doświadczyć przemocy?	91
Wykres 65. Czy zdarzyło Ci się doświadczyć przemocy? <i>Korelacje ze względu na szkoły</i>	91
Wykres 66. Czy w Twojej szkole występuje problem przemocy między uczniami?	92
Wykres 67. Czy w Twojej szkole występuje problem przemocy między uczniami? <i>Korelacja ze względu na szkoły</i>	93
Wykres 68. Czy samemu zdarzyło Ci się stosować przemoc wobec innych?.....	93
Wykres 69. Czy samemu zdarzyło Ci się stosować przemoc wobec innych? <i>Korelacja ze względu na szkoły</i>	94
Wykres 70. Czy znasz kogoś w swoim otoczeniu, kto jest ofiarą przemocy w swoim domu?	94
Wykres 71. Czy w Twoim domu występuje problem przemocy?	95
Wykres 72. Czy w Twoim domu występuje problem przemocy? <i>Korelacje ze względu na szkoły</i>	95
Wykres 73. Do kogo zwróciłbyś się o pomoc w razie problemu przemocy w rodzinie?.....	96
Wykres 74. Czym według Ciebie jest cyberprzemoc?	96
Wykres 75. Czy zdarzyło Ci się doświadczyć cyberprzemocy?	97
Wykres 76. Czy zdarzyło Ci się doświadczyć cyberprzemocy? <i>Korelacje ze względu na szkoły</i>	97
Wykres 77. Czy stosowałeś cyberprzemoc?	97
Wykres 78. Czy stosowałeś cyberprzemoc? <i>Korelacje ze względu na szkoły</i>	98
Wykres 79. Ile czasu w ciągu dnia poświęcasz na korzystaniu z Internetu?	98
Wykres 80. Ile czasu w ciągu dnia poświęcasz na korzystaniu z Internetu? <i>Korelacje ze względu na szkoły</i>	98
Wykres 81. Czy Twoim zdaniem prowadzone zajęcia profilaktyczne odnoszące się do problemu uzależnień od alkoholu i substancji psychoaktywnych spełniają swoje zadanie?.....	101
Wykres 82. Czy Twoim zdaniem prowadzone zajęcia profilaktyczne odnoszące się do problemu uzależnień od alkoholu i substancji psychoaktywnych spełniają swoje zadanie? <i>Korelacje ze względu na szkoły</i>	101
Wykres 83. Płeć:	102
Wykres 84. Pana/i wiek mieści się w przedziale:.....	102
Wykres 85. Od ilu lat pracuje Pan/i w punkcie, gdzie prowadzona jest sprzedaż alkoholu?	102
Wykres 86. Proszę ocenić czy spożycie alkoholu na przestrzeni kilku lat w Pana/i miejscowości:	103
Wykres 87. Proszę ocenić jak często zdarza się, że alkohol jest sprzedawany osobom niepełnoletnim w Pana/i gminie?.....	103
Wykres 88. Czy zdarzyło się Panu/i, że osoba niepełnoletnia chciała kupić alkohol w obsługiwanym przez Pana/ią punkcie?	103
Wykres 89. Czy zdarzyło się Panu/i sprzedać alkohol osobie niepełnoletniej w ciągu ostatnich 12 miesięcy? .	104
Wykres 90. Czy zdarzyło się Panu/i kiedykolwiek pytać o dowód osobisty klienta, nie mając pewności czy jest pełnoletni?.....	104
Wykres 91. Proszę ocenić jak często ma miejsce sytuacja jazdy po wypiciu alkoholu w Pana/i miejscowości? 104	104
Wykres 92. Proszę ocenić jak często zdarza się, że alkohol jest sprzedawany osobom nietrzeźwym w Pana/i miejscowości?	105
Wykres 93. Czy zdarzyło się Panu/i, że osoba nietrzeźwa próbowała kupić alkohol w obsługiwanym przez Pana/ią punkcie?	105
Wykres 94. Czy zdarzyło się Panu/i sprzedać alkohol osobie nietrzeźwej w ciągu ostatnich 12 miesięcy?.....	105
Wykres 95. Proszę ocenić jak często zdarza się sytuacja, że klienci sklepu spożywają alkohol na terenie lub w pobliżu punktu sprzedaży alkoholu w Pana/i miejscowości?.....	106
Wykres 96. Jak często zdarza się Panu/i wzywać policję z powodu zakłócania porządku przez osobę pod wpływem alkoholu na terenie punktu sprzedaży alkoholu lub w jego najbliższej okolicy?	106
Wykres 97. Proszę ocenić jak często zdarza się, że osobom niepełnoletnim sprzedawane są papierosy w Pana/i miejscowości?	106
Wykres 98. Czy zdarzyło się Panu/i sprzedać papierosy osobie niepełnoletniej w ciągu ostatnich 12 miesięcy?	107

Wykres 99. Czy zna Pan/i ustawę z dnia 26 X 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi odnoszącą się do odpowiedzialnej sprzedaży alkoholu?	107
Wykres 100. Czy w obsługiwanym przez Pana/ią punkcie znajdują się informacje na temat:	107
Wykres 101. Czy brał/a Pan/i udział w szkoleniu dotyczącym odpowiedzialnej sprzedaży alkoholu?.....	108
Wykres 102. Komu zabrania się sprzedaży i podawania napojów alkoholowych według ustawy z dnia 26 X 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi?	108

12. Załączniki

12.1. Załącznik nr 1

**KWESTIONARIUSZ OCENY RYZYKA
WYSTĘPOWANIA PRZEMOCY W RODZINIE
WOBEC DOROSŁEGO**

W przypadku wystąpienia czynników ryzyka proszę zaznaczyć X w kratce.
Na podstawie zaznaczonych punktów w kwestionariuszu możesz wykonać kroki według proponowanego algorytmu.

1. Pacjentka/Pacjent przejawia niechęć/obawę przed opuszczeniem placówki ochrony zdrowia..... ☐	} Zaznaczenie jednego z punktów 1-3: proszę rozważyć pozostawienie pacjentki/pacjenta w placówce ochrony zdrowia w celu dalszych badań (w przypadku placówki ambulatoryjnej proszę skierować do właściwego szpitala)
2. U pacjentki/pacjenta bezpośrednio przed opuszczeniem placówki ochrony zdrowia pojawiają się/nasilają się objawy chorobowe (proszę właściwie podkreślić)..... ☐	
3. Z powodu sytuacji domowej pacjentkę/pacjenta natchodzą myśli o tym, żeby zakończyć swoje życie..... ☐	
4. Osoba dopuszczająca się przemocy groziła pacjentce/pacjentowi pozbawieniem jej/jego życia..... ☐	} Zaznaczenie jednego z punktów 4-5: proszę rozważyć zatrzymanie pacjentki/pacjenta w placówce ochrony zdrowia i wezwanie policji
5. Osoba dopuszczająca się przemocy próbowała pacjentkę/pacjenta pozbawić życia..... ☐	
6. Pacjentka/Pacjent boi się mówić (odpowiadać na pytania pracownika ochrony zdrowia)..... ☐	} Zaznaczenie dwóch lub więcej z punktów 6-9: proszę zadbać o bezpieczne warunki do badania bez osób towarzyszących pacjentce/pacjentowi
7. U pacjentki/pacjenta można zaobserwować nadmierne (nieadekwatne do sytuacji) wycofanie/lęk/poczucie winy (proszę właściwie podkreślić)..... ☐	
8. Osoba towarzysząca pacjentce/pacjentowi nie dopuszcza jej/go do głosu, sama odpowiadając na pytania pracownika ochrony zdrowia..... ☐	
9. Osoba towarzysząca nie chce zostawić pacjentki/pacjenta sam na sam z pracownikiem ochrony zdrowia..... ☐	
10. Podczas badania pacjentki/pacjenta zauważono zmiany wskazujące na urazy nieprzypadkowe..... ☐	} Zaznaczenie jednego z punktów 10-11: proszę poinformować pacjentkę/pacjenta o prawie do otrzymania bezpłatnego zaświadczenia lekarskiego o przyczynach i rodzaju uszkodzeń ciała związanych z użyciem przemocy w rodzinie
11. Historia pacjentki/pacjenta (w postaci dokumentacji medycznej i/lub wynikająca z przekazu ustnego) wskazuje na powtarzające się urazy mechaniczne..... ☐	
12. Pacjentka/Pacjent jest (lub kiedykolwiek była/był) źle traktowana/traktowany przez osobę bliską..... ☐	} Zaznaczenie trzech lub więcej z punktów 12-17: proszę rozpocząć procedurę „Niebieskie Karty” (wypełnić Kartę A i przekazać pacjentce/pacjentowi Kartę B)
13. Pacjentka/Pacjent została/został zraniona/zraniony fizycznie przez osobę bliską (raz, czy więcej razy?)..... ☐	
14. Osoba stosująca przemoc grozi pacjentce/pacjentowi posiadaną bronią..... ☐	
15. Osoba stosująca przemoc nadużywa alkoholu i/lub innych środków psychoaktywnych..... ☐	
16. Osoba stosująca przemoc leczy się psychiatrycznie..... ☐	
17. Pacjentka/pacjent próbowała/ próbował targnąć się na swoje życie z powodu sytuacji domowej..... ☐	

Opracowanie:

Projekt realizowany w ramach programu Obywatele dla Demokracji Finansowanego z Funduszy EOG

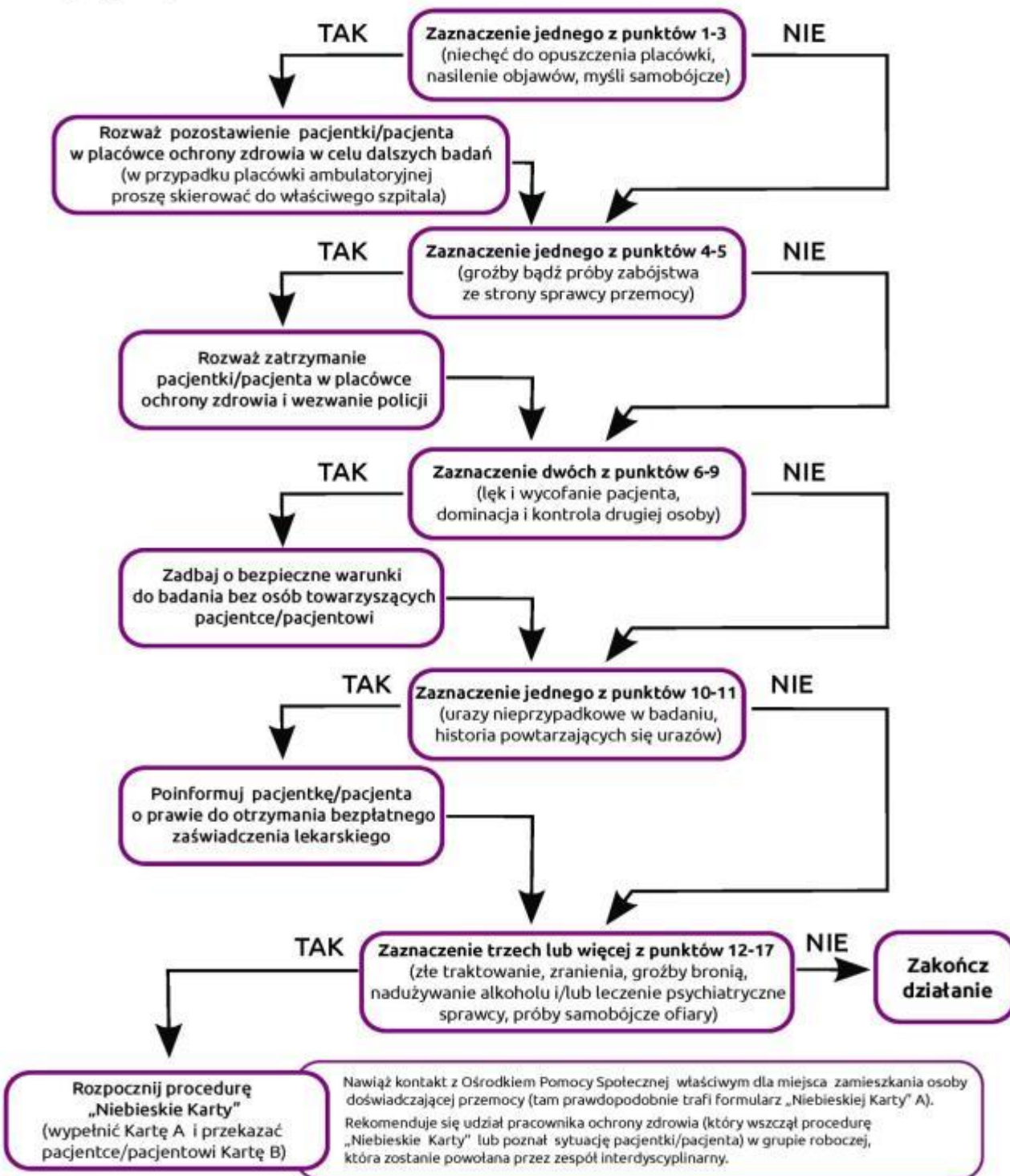

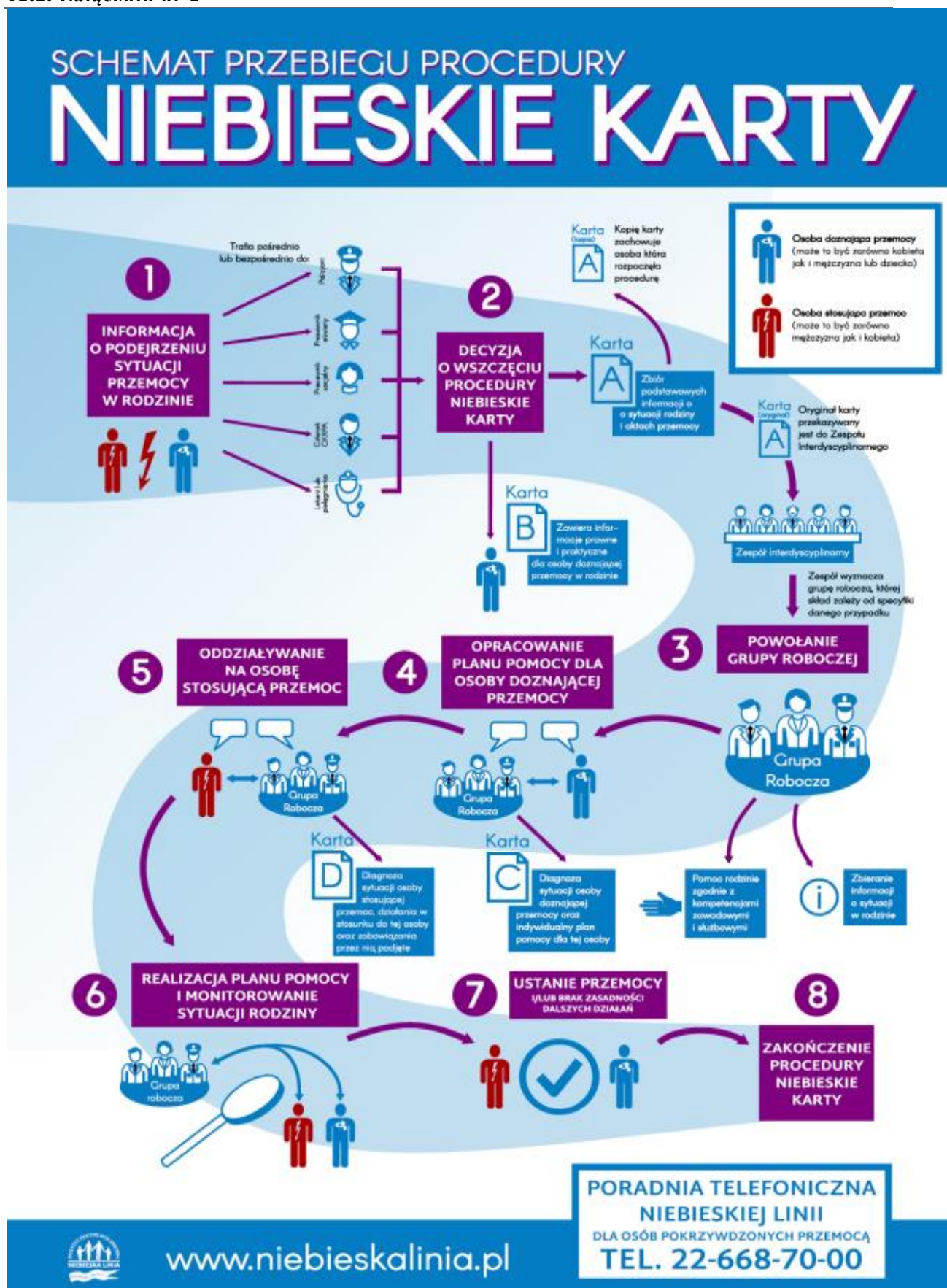
**PROPOZYCJA ALGORYTMU POSTĘPOWANIA
W PRZYPADKU PODEJRZENIA PRZEMOCY W
RODZINIE WOBEC OSOBY DOROSŁEJ**

Jeżeli masz wątpliwości czy Twoja/Twój pacjentka/pacjent doświadcza przemocy w rodzinie skorzystaj z kwestionariusza w celu podjęcia odpowiednich kroków.

12.2. Załącznik nr 2

**PORADNIA TELEFONICZNA
NIEBIESKIEJ LINII**
DLA OSÓB POKRZYWDZONYCH PRZEMOCĄ
TEL. 22-668-70-00

www.niebieskalinia.pl

12.3. Załącznik nr 3

**KWESTIONARIUSZ OCENY RYZYKA
WYSTĘPOWANIA PRZEMOCY W RODZINIE
WOBEC DZIECKA**

**Kwestionariusza i algorytmu używa tylko pracownik oświaty!
Nie powinien być przekazywany dziecku lub rodzicom!**

LISTA A

INFORMACJA OD DZIECKA LUB OSOBY, KTÓRA BYŁA BEZPOŚREDNIM ŚWIADKIEM PRZEMOCY

- A.1. Ktoś w domu bije dziecko, popycha, szarpie, potrząsa, przytrzymuje, rzuca w nie przedmiotem, itp.
- A.2. Ktoś w domu używa wobec dziecka wulgarnych słów, obraża, poniża, straszy, szantażuje, izoluje w sposób ciągły i nieuzasadniony od kontaktu z innymi osobami, np. z rodziny lub z rówieśnikami, itp.
- A.3. Opiekunowie nie zaspokajają podstawowych potrzeb dziecka, takich jak: przynależności, bezpieczeństwa, pożywienia, snu, leczenia, rozwoju poznawczego, emocjonalnego, społecznego, pomimo wcześniejszej pracy z opiekunami w tym zakresie.
- A.4. Ktoś w domu narusza sferę seksualną dziecka, tj.: dotyka intymnych części ciała, namawia na dotykanie intymnych części ciała osoby dorosłej, zmusza do kontaktu seksualnego, podejmuje kontakty seksualne z inną osobą w obecności dziecka, prezentuje pornografię lub zmusza do tworzenia treści pornograficznych z udziałem dziecka, itp.
- A.5. Dziecko ma ślady przemocy fizycznej lub zaniedbania (opis A.10. i A.11.).
- A.6. Dziecko mówi, że boi się wrócić do domu ze względu na zagrożenie przemocą w rodzinie (wobec siebie lub innych członków rodziny).
- A.7. Dziecko mówi, że chce odebrać sobie życie ze względu na zagrożenie przemocą w rodzinie.
- A.8. Dziecko jest świadkiem przemocy w rodzinie (wobec rodzica, rodzeństwa lub innej osoby mieszkającej w jego domu).

OBSERWACJA PRACOWNIKA SZKOŁY LUB PLACÓWKI DOTYCZĄCA RODZICA:

- A.9. Rodzic zachował się agresywnie (słownie lub fizycznie) wobec dziecka na terenie placówki oświatowej lub w miejscu publicznym, np. popchnął, szarpnął, uderzył, poniżył, itp.

OBSERWACJA PRACOWNIKA SZKOŁY LUB PLACÓWKI OŚWIATOWEJ DOTYCZĄCA DZIECKA:

- A.10. Dziecko ma widoczne ślady przemocy fizycznej, np.: uszkodzenia ciała, siniaki, zadrapania, obrzęki, oparzenia, obrażenia ciała świeże i/lub w różnych stadiach gojenia się, rany na ciele, itp.
- A.11. Dziecko ma widoczne ślady zaniedbania, np.: brak dbałości o higienę ciała, nieadekwatność ubioru do pory roku, wieku, itp. Występują zaburzenia, opóźnienia rozwojowe, problemy emocjonalne, niepełnosprawność, a dziecko nie otrzymuje potrzebnej pomocy, np.: opieki lekarskiej, zabiegów medycznych, terapii, wsparcia, itp. Sytuacja ta występuje pomimo wcześniejszej pracy z opiekunami w tym zakresie.

LISTA B

OBSERWACJA PRACOWNIKA SZKOŁY LUB PLACÓWKI OŚWIATOWEJ DOTYCZĄCA DZIECKA:

- B.1. Dziecko odtwarza doświadczaną przemoc – w relacjach rówieśniczych (lub zabawie), identyfikuje się z rolą ofiary i/lub sprawcy.
- B.2. Dziecko reaguje nieadekwatnie do sytuacji powstałej w placówce, np.: lękiem, izolacją, autoagresją, agresją itp.
- B.3. Dziecko zachowuje się autodestrukcyjnie, np.: gryzie, szczypie się, uderza głową. Dziecko jest od jakiegoś czasu lub stale apatyczne, ospałe, nie ma chęci do zabawy, eksploracji rozwojowej.
- B.4. Dziecko boi się powrotu do domu i/lub reaguje lękiem lub innymi trudnymi emocjami na kontakt z rodzicem/rodzicami i/lub na sytuację powrotu do domu.
- B.5. Dziecko często opuszcza zajęcia (dotyczy dzieci objętych obowiązkiem szkolnym) lub bez uzasadnionego powodu jest nieobecne bezpośrednio po rozmowach z rodzicami lub działaniach interwencyjnych placówki.

INFORMACJE DOTYCZĄCE RODZICÓW:

- B.6. Postawa i zachowanie rodziców zagraża dobru, rozwojowi i bezpieczeństwu dziecka.
- B.7. Rodzice nie współpracują z placówką przy udzielaniu pomocy dziecku.
- B.8. Dziecko rozdzielone z rodzicami na skutek emigracji lub innej sytuacji losowej, pozostające bez opieki osoby dorosłej i/lub wsparcia emocjonalnego ze strony rodziców lub innych osób z rodziny.
- B.9. Na terenie placówki rodzic jest pod wpływem środków zmieniających świadomość, np. alkoholu, narkotyków, itp. lub nie zgłasza się po odbiór dziecka.
- B.10. Którekolwiek dziecko z rodziny z powodu przemocy lub zaniedbania wymagało umieszczenia w pieczy zastępczej.

LISTA C

OBSERWACJA PRACOWNIKA SZKOŁY LUB PLACÓWKI OŚWIATOWEJ LUB INFORMACJA OD OSÓB BĘDĄCYCH W KONTAKCIE Z DZIECKIEM I RODZICAMI:

- C.1. Karalność rodzica za przemoc lub przemoc w rodzinie.
- C.2. Wcześniejsze podejrzenie dotyczące przemocy wobec dziecka lub przemocy w rodzinie albo obecne podejrzenie przemocy w rodzinie dziecka.
- C.3. Rodzic nadużywający środków zmieniających świadomość – np.: alkoholu, narkotyków, leków, itp.
- C.4. Poważne problemy zdrowotne, emocjonalne, choroba psychiczna wśród osób zamieszkujących z dzieckiem.
- C.5. Rozwód, separacja rodziców, konflikt w rodzinie lub inna sytuacja kryzysowa.
- C.6. Dziecko o szczególnych wymaganiach wychowawczych, edukacyjnych i występuje 1 lub więcej spośród: problemy emocjonalne, problemy społeczne, zaburzenie rozwojowe, niepełnosprawność.
- C.7. Niskie kompetencje wychowawcze rodziców, niewydolność wychowawcza lub brak zainteresowania rodziców rozwojem dziecka.
- C.8. Matka i/lub ojciec byli poniżej 18 r.ż. w chwili narodzin dziecka.
- C.9. Ubóstwo i wynikające z tego stanu problemy rodziców.

Sprawdź, czy występują sygnały ze wszystkich list: A, B i C, a następnie postępuj zgodnie ze wskazówkami na drugiej stronie!

Opracowanie:

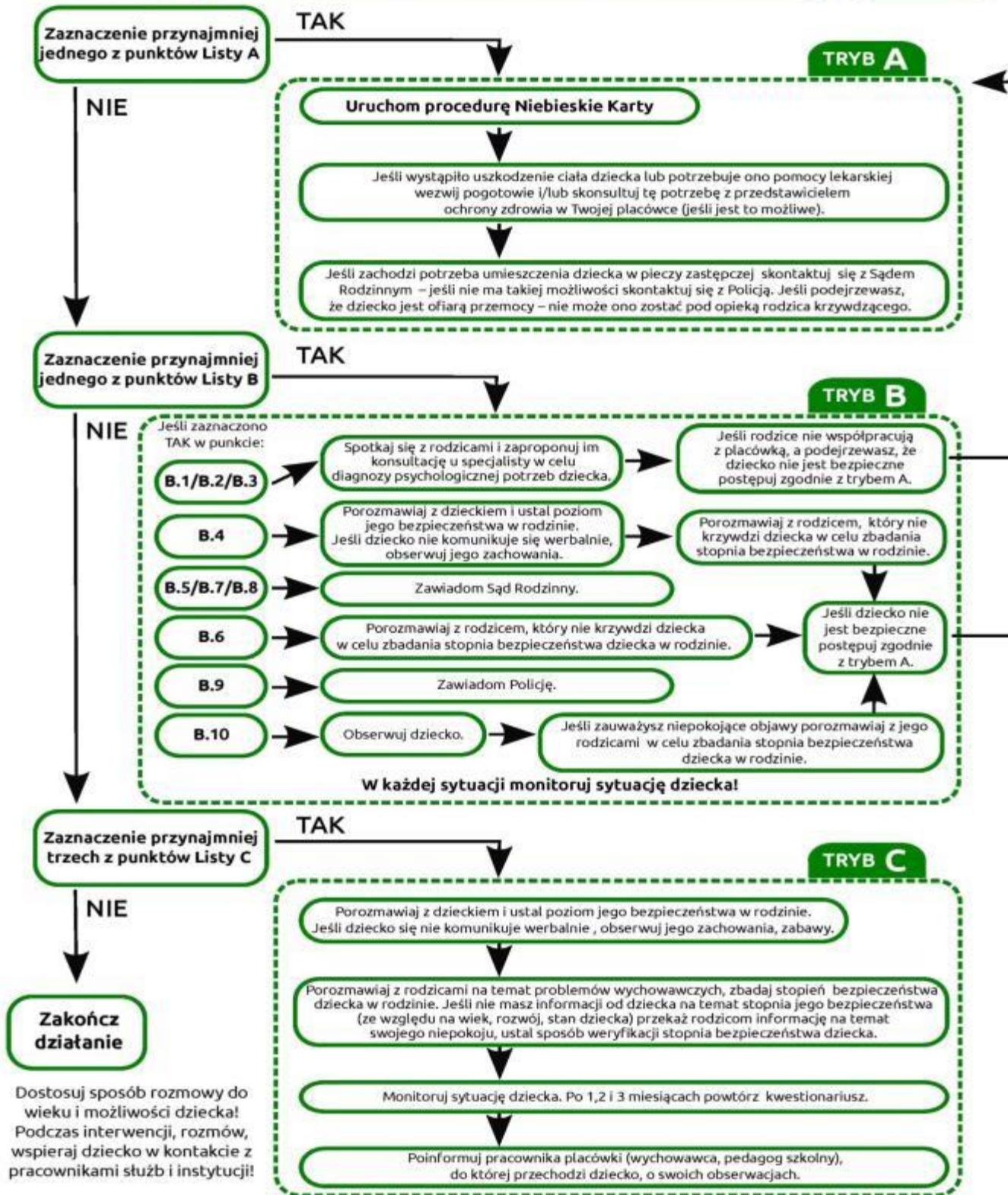

Projekt realizowany w ramach programu Obywatele dla Demokracji finansowanego z Funduszy EOG

**PROPOZYCJA ALGORYTMU POSTĘPOWANIA
W PRZYPADKU PODEJRZENIA PRZEMOCY W
RODZINIE WOBEC DZIECKA**

KWESTIONARIUSZ OCENY RYZYKA WYSTĘPOWANIA PRZEMOCY W RODZINIE WOBEĆ DZIECKA

LISTA A

**Kwestionariusza i algorytmu używa tylko pracownik oświaty!
Nie powinien być przekazywany dziecku lub rodzicom!**

INFORMACJA OD DZIECKA LUB OSOBY, KTÓRA BYŁA BEZPOŚREDNIM ŚWIADKIEM PRZEMOCY

- A.1.** Ktoś w domu bije dziecko, popycha, szarpie, potrząsa, przytrzymuje, rzuca w nie przedmiotem, itp.
- A.2.** Ktoś w domu używa wobec dziecka wulgarnych słów, obraża, poniża, straszy, szantażuje, izoluje w sposób ciągły i nieuzasadniony od kontaktu z innymi osobami, np. z rodziny lub z rówieśnikami, itp.
- A.3.** Opiekunowie nie zaspokajają podstawowych potrzeb dziecka, takich jak: przynależności, bezpieczeństwa, pożywienia, snu, leczenia, rozwoju poznawczego, emocjonalnego, społecznego, pomimo wcześniejszej pracy z opiekunami w tym zakresie.
- A.4.** Ktoś w domu narusza sferę seksualną dziecka, tj.: dotyka intymnych części ciała, namawia na dotykanie intymnych części ciała osoby dorosłej, zmusza do kontaktu seksualnego, podejmuje kontakty seksualne z inną osobą w obecności dziecka, prezentuje pornografię lub zmusza do tworzenia treści pornograficznych z udziałem dziecka, itp.
- A.5.** Dziecko ma ślady przemocy fizycznej lub zaniedbania (opis A.10. i A.11.).
- A.6.** Dziecko mówi, że boi się wrócić do domu ze względu na zagrożenie przemocą w rodzinie (wobec siebie lub innych członków rodziny).
- A.7.** Dziecko mówi, że chce odebrać sobie życie ze względu na zagrożenie przemocą w rodzinie.
- A.8.** Dziecko jest świadkiem przemocy w rodzinie (wobec rodzica, rodzeństwa lub innej osoby mieszkającej w jego domu).

OBSERWACJA PRACOWNIKA SZKOŁY LUB PLACÓWKI DOTYCZĄCA RODZICA:

- A.9.** Rodzic zachował się agresywnie (słownie lub fizycznie) wobec dziecka na terenie placówki oświatowej lub w miejscu publicznym, np. popchnął, szarpnął, uderzył, poniżył, itp.

OBSERWACJA PRACOWNIKA SZKOŁY LUB PLACÓWKI OŚWIATOWEJ DOTYCZĄCA DZIECKA:

- A.10.** Dziecko ma widoczne ślady przemocy fizycznej, np.: uszkodzenia ciała, siniaki, zadrapania, obrzęki, oparzenia, obrażenia ciała świeże i/lub w różnych stadiach gojenia się, rany na ciele, itp.
- A.11.** Dziecko ma widoczne ślady zaniedbania, np.: brak dbałości o higienę ciała, nieadekwatność ubioru do pory roku, wieku, itp. Występują zaburzenia, opóźnienia rozwojowe, problemy emocjonalne, niepełnosprawność, a dziecko nie otrzymuje potrzebnej pomocy, np.: opieki lekarskiej, zabiegów medycznych, terapii, wsparcia, itp. Sytuacja ta występuje pomimo wcześniejszej pracy z opiekunami w tym zakresie.

LISTA B

OBSERWACJA PRACOWNIKA SZKOŁY LUB PLACÓWKI OŚWIATOWEJ DOTYCZĄCA DZIECKA:

- B.1.** Dziecko odtwarza doświadczaną przemoc – w relacjach rówieśniczych (lub zabawie), identyfikuje się z rolą ofiary i/lub sprawcy.
- B.2.** Dziecko reaguje nieadekwatnie do sytuacji powstałej w placówce, np.: lękiem, izolacją, autoagresją, agresją itp.
- B.3.** Dziecko zachowuje się autodestrukcyjnie, np.: bije, szczypie się, nacina sobie skórę, itp. lub występują zachowania ryzykowne dziecka, np.: ucieczki z domu, używanie substancji zmieniających świadomość, ryzykowne kontakty, itp.
- B.4.** Dziecko boi się powrotu do domu i/lub reaguje lękiem lub innymi trudnymi emocjami na kontakt z rodzicem/rodzicami i/lub na sytuację powrotu do domu.
- B.5.** Dziecko często opuszcza zajęcia (dotyczy dzieci objętych obowiązkiem szkolnym) lub bez uzasadnionego powodu jest nieobecne bezpośrednio po rozmowach z rodzicami lub działaniach interwencyjnych placówki.

INFORMACJE DOTYCZĄCE RODZICÓW:

- B.6.** Postawa i zachowanie rodziców zagraża dobru, rozwojowi i bezpieczeństwu dziecka.
- B.7.** Rodzice nie współpracują z placówką przy udzielaniu wsparcia dziecku.
- B.8.** Dziecko rozdzielone z rodzicami na skutek emigracji lub innej sytuacji losowej, pozostające bez opieki osoby dorosłej i/lub wsparcia emocjonalnego ze strony rodziców lub innych osób z rodziny.
- B.9.** Na terenie placówki rodzic jest pod wpływem środków zmieniających świadomość, np. alkoholu, narkotyków itp.
- B.10.** Którerekolwiek dziecko z rodziny z powodu przemocy lub zaniedbania wymagało umieszczenia w pieczy zastępczej.

LISTA C

OBSERWACJA PRACOWNIKA SZKOŁY LUB PLACÓWKI OŚWIATOWEJ LUB INFORMACJA OD OSÓB BĘDĄCYCH W KONTAKCIE Z DZIECKIEM I RODZICAMI:

- C.1.** Karalność rodzica za przemoc lub przemoc w rodzinie.
- C.2.** Wcześniejsze podejrzenie dotyczące przemocy wobec dziecka lub przemocy w rodzinie albo obecne podejrzenie przemocy w rodzinie dziecka.
- C.3.** Rodzic nadużywający środków zmieniających świadomość – np.: alkoholu, narkotyków, leków, itp.
- C.4.** Poważne problemy zdrowotne, emocjonalne, choroba psychiczna wśród osób zamieszkujących z dzieckiem.
- C.5.** Rozwód, separacja rodziców, konflikt w rodzinie lub inna sytuacja kryzysowa.
- C.6.** Dziecko o szczególnych wymaganiach wychowawczych, edukacyjnych i występuje 1 lub więcej spośród: problemy emocjonalne, problemy społeczne, zaburzenie rozwojowe, niepełnosprawność.
- C.7.** Niskie kompetencje wychowawcze rodziców, niewydolność wychowawcza lub brak zainteresowania rodziców rozwojem dziecka.
- C.8.** Matka i/lub ojciec byli poniżej 18 r.ż. w chwili narodzin dziecka.
- C.9.** Ubóstwo i wynikające z tego stanu problemy rodziców.

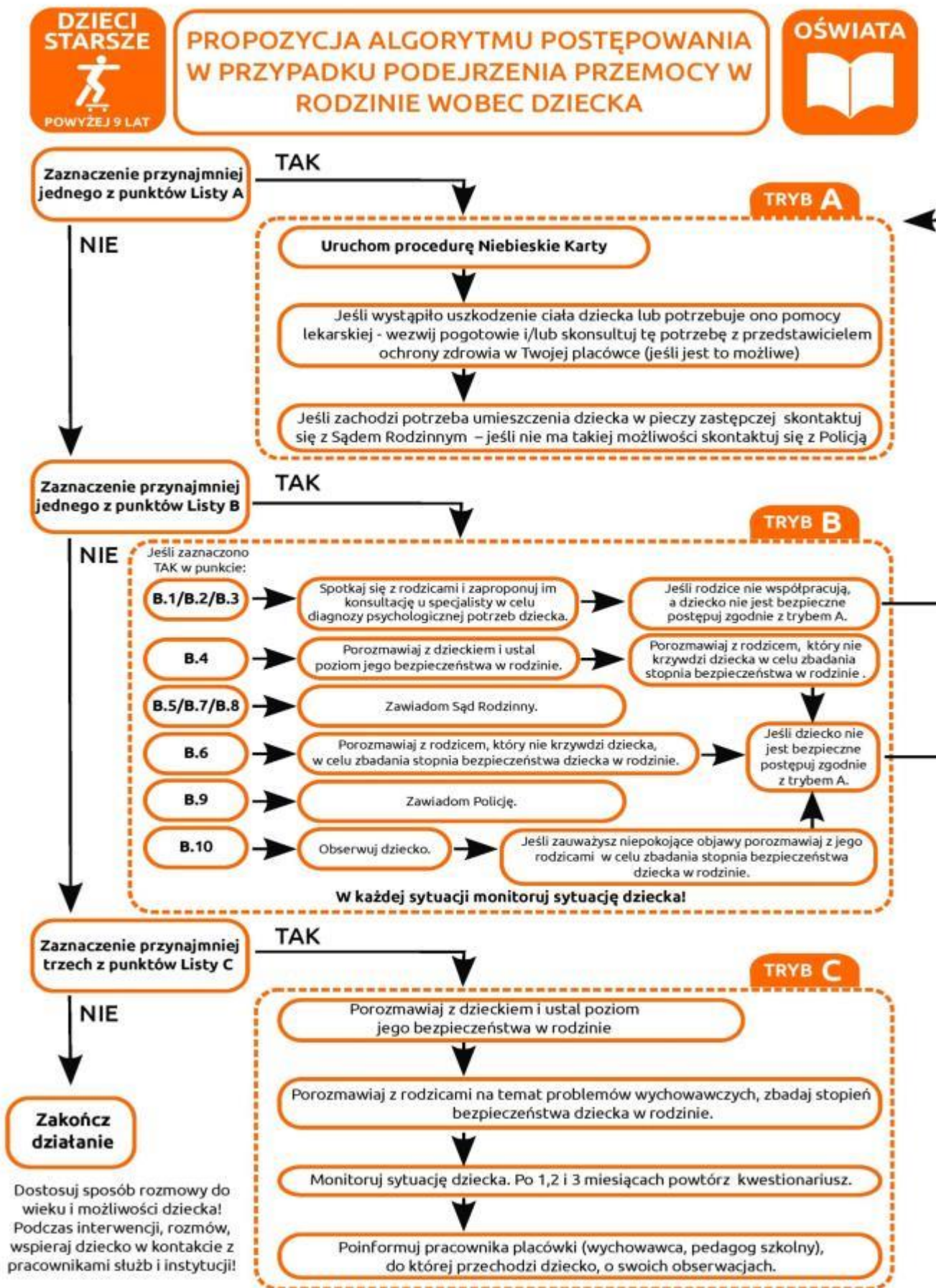
Sprawdź, czy występują sygnały ze wszystkich list: A, B i C, a następnie postępuj zgodnie ze wskazówkami na drugiej stronie!

Opracowanie:

Projekt realizowany w ramach programu Obywatele dla Demokracji Finansowanego z Funduszy EOG

ul. Dworcowa 9a/19

30-556 Kraków

tel: 12 39 50 665

fax: 12 39 50 664

mail: biuro@oficyna-profilaktyczna.pl

